

מדינת ישראל

גנזך המדינה

מס' תיק

משרד

החברה הממשלתית לתעודות

תכנית אב - ארצ'י

10/85 - 11/84

מס' תיק מקורי

38/9

שם תיק: מפות פרויקטים - תכנית אב ארצ'י

מזוזה פיזי: **רש-9-1697**

מזוזה פריט: 000ח714

כתובות: 3-315-12-13

18/10/2018

תאריך הדפסה

מחלקה

מבנות
א.א. ישראל

אמן תכנון האב.

מדינת ישראל

משרד התיירות

ירושלים

אגף תכנון וכלכלה

תאריך:

י"ג חשוון תשמ"ו
28 באוקטובר 1985

מספר

סיכום דיון בהערות ג. שמיר על התאמת נושאים במפרט של משרד התיירות לתכנית אב לתיירות לעומת תכנית העבודה לשלב ב' כפי שהוצעה ע"י צוות התכנית במסמך מיום 11.9.85

השתתפו: אדם מזור, מאירה גלוסקינאס, גדי כהן, גרשון שמיר

א. אזורים ומוקדי תיירות (במפרט נושא 4)

הנושא יופיע בשלב ב', בפרק התפתחות התיירות בישראל, סעיף 5. הצוות הפיזי יבדוק בשטח ע"י שיחות עם גורמים מקומיים את הסיבות לאי התפתחות בהתאם לתכנית האב. הבדיקה תכלול את נהריה, צפת, חיפה, אשקלון, ונתניה. הבדיקה תתייחס בנוסף לאיכסון לשרותי תיירות לאמצעי נופש ואטרקציות.

ב. ביקוש לנופש ואמצעי נופש (במפרט נושאים 12 ו-13)

פרק 7 (היצע אמצעי אכסון ונופש) בתכנית לשלב ב' יכלול אמצעי נופש הכלולים בתכנית האב הקודמת. פוטנציאל הביקוש לאמצעי נופש יופיע בפרק 3.

ג. באופן עקרוני סוכם להשתמש בטרמינולוגיה של תכנית האב הקודמת. לפי טרמינולוגיה זו אמצעי נופש כוללים חופי רחצה, פארקים לנופש, מרינות, יער וחיק טבע, שמורות טבע, אתרי ביקור.

ד. מתקנים מיוחדים (במפרט נושא 14)

המתקנים המיוחדים (אולמות כנסים, מתקני מרפא ואטרקציות) יופיעו כהיצע בפרק 7.

ה. קרעות זמינות לפיתוח (במפרט נושא 15)

תואם עם יאיר גלעדי.

ו. מערך מוקדי ואזורי תיירות (במפרט שלב ג' נושא 4)

יופיע בפרק 10 באלטרנטיבות שונות, האחראי יהיה אדם מזור.

ז. יצירת מערך תיירות ונופש משולב (במפרט נושא 21)

בפרק 7 סעיף ד' יבוצע ניתוח המערך הקיים. ההמלצות יופיעו בשלב ג'.

רשם: גרשון שמיר

מנהל המח' לתכנון פיס

העתק: למשתתפים

מר מ. ריגל, כאן

מר י. גלעדי, כאן

ד"ר ר. בר-און

RECEIVED
JAN 11 1982

תתן תענוג מאי לחיות

ס' בחשוון תשס"ו
24 באוק' 1985

סקרים לחוכנית האב לתיירות

לוח הזמנים הצפוי

<u>החוצאות</u>	
	<u>1. סקר חיירים יוצאים</u>
נוב' - דצמ' '85	(א) ספט' - אוק' 1985 (סודיעין אזרחי)
יוני '86	(ב) פבר' - אפר' 1986
אוק' '86	(ג) מאי - ארג' 1986
דצמ' '86	(ד) ספט' - אוק' 1986 לאחר סכרז
מרס '87	(ה) נוב' '86 - ינז' 1987
מאי '87	(ו) שנתי (כולל חושבים יוצאים)
	<u>2. סקר כתי סלונ (הוצאות, פדיון, רווחיות)</u>
פבר' '86	(א) 1981 - 1982
סיוני '86	(ב) שוטף 1986-87 (רבע שנתי)
	<u>3. סקר סוכני נסיעות</u>
	כולל פירוק חבילות סיור לחוצאות למלונות, לסיורים, לסיסות ולרווחים בארץ ובחו"ל והרכב הקבוצות והבודדים מחו"ל ולחו"ל :
מרס '86	מינ' '86
	<u>4. סקרי כח אדם</u>
אפר' '86	בוגרי קורסים וכד'
	<u>5. סקרי שווקים</u>
סיוני '86	בארה"ב, בריטניה, גרמניה
?	6. סקרים למועצה לתעופה ותיירות

בברכה,
ד"ר ר' בר - און
מטונה על המחקר והסטטיסטיקה

Handwritten notes at the top of the page, possibly a title or reference.

1987
1988

1987-1988

1987-1988

1987-1988

1987-1988

1987-1988
1988-1989
1989-1990
1990-1991
1991-1992
1992-1993
1993-1994

1987-1988
1988-1989
1989-1990
1990-1991
1991-1992
1992-1993
1993-1994

1987-1988

1987-1988
1988-1989

1987-1988
1988-1989

1987-1988

1987-1988
1988-1989
1989-1990
1990-1991
1991-1992
1992-1993
1993-1994

1987-1988

1987-1988

1987-1988

1987-1988

1987-1988

1987-1988

1987-1988

1987-1988

1987-1988
1988-1989
1989-1990
1990-1991
1991-1992
1992-1993
1993-1994

אין תיעוד אל תייל -

אשרי כ"ן
ת.נ.ר.

החברה הנומשלתית לתיירות
21-10-1985
תיש 132

משרד התיירות

אגף תכנון וכלכלה
כ"ו תשרי תשמ"ו
11 באוקטובר 1985

סיכום ישיבת ועדת היגוי לחכנית אב לתיירות מיום 19.9.85

נוכחים: ד. כוכב, י. בר-גור, א. מזור, מהצוות המכין, מ. ריגל, א. גנור, א. יושע, א. רוכל, א. שובל, י. שטראוס (משרד האוצר), ג. שמיר, י. גלעדי

חברי ועדת ההיגוי העירו הערות שונות על הצעת העבודה לשלב ב' ואנשי הצוות הבהירו את הנושאים הבאים:

1. עבודה מסוג זה כמוה כתשבץ. הנושאים נבדקים בחלקים שונים של העבודה ולבסוף הצוות צריך ליצור תמונה כוללת. בשלב זה עדיין לא ברור מה יהיה משקלו היחסי של כל נושא והדבר אמור להתברר תוך כדי עבודה.
2. ההסטה מרגש על שיווק לרגש על בדיקת תרומת התיירות למשק הלאומי היא רק לגבי מיקומם במועדי הבדיקה. קודם כל צריך להגדיר את פוטנציאל המוצר הנמכר, אח"כ צריך לבדוק את השווקים הפוטנציאליים ורק אח"כ להציע טקטיקת שיווק. לכן יש לדהות את העבודה על טקטיקת השיווק לשלב ג', וכדי להגיע לזה צריכים להעזר בלשכות לעידוד התיירות בחו"ל ולעבוד יחד עם אל-על. ההצעה הנוכחית ממשיכה את רעיון ההצעה הקודמת היצע ביקוש ומעורבות הממשלה.
3. מידח אי הידיעה והניחוש בניתוח הענף גדולה ביותר. על המשרד לעשות מאמץ מכסימלי כדי לקדם את הסקרים הבסיסיים (סקר ריווחיות בתי מלון, סקר כח אדם בתיירות, סקר תיירים יוצאים). בלי הנתונים הבסיסיים אין טעם לעבוד על נושאים אלו. לכן כדאי לדחות אותם בשלב זה.
4. החומר של שלב א' יבוא לידי שימוש בשני אופנים; א. בסיכום נושא "התפתחויות העבר" שעיקרו מחוצרי שלב א' ב. שילוב יתר החומר בנושאים שונים השייכים לשלב ב' (למשל: פוטנציאל הביקוש).
5. מעבר לנאמר בסעיף 4 ופרט לנושאי כח אדם שעברו לשלב ג' ההצעה הנוכחית תואמת את המפרט הראשוני שהכין המשרד.
6. בסעיף 5 מדובר על זיהוי האילוצים העיקריים. מה שנכתב עכשיו בפירוט הנושאים שיבדקו זה עדיין בגדר ניחוש, תוך כדי עבודה נצטרך לזהות מה הם האילוצים האמיתיים ומה משקלם.
7. נושא קרקעות זמינות לפיתוח תיירותי נמצא בתכנית העבודה שלנו אם אנשי המשרד מטפלים בזה, כמוכן שטוב שזה יעשה תוך שיתוף פעולה.
8. לגבי האכסון הלא ממוסד, למרות הדעות החלוקות לגבי חשיבות הנושא לדעת הצוות יש לברוק את הנושא אפילו אם אין בטחון שהחוצאות תהיינה משמעותיות.

1982-1983
1983-1984
1984-1985

Section 101 - General Provisions

1. The purpose of this Act is to provide for the orderly and efficient administration of the affairs of the State.

2. The provisions of this Act shall be construed to conform to the intent of the Legislature.

3. The provisions of this Act shall be construed to conform to the intent of the Legislature.

4. The provisions of this Act shall be construed to conform to the intent of the Legislature.

5. The provisions of this Act shall be construed to conform to the intent of the Legislature.

6. The provisions of this Act shall be construed to conform to the intent of the Legislature.

7. The provisions of this Act shall be construed to conform to the intent of the Legislature.

8. The provisions of this Act shall be construed to conform to the intent of the Legislature.

9. The provisions of this Act shall be construed to conform to the intent of the Legislature.

10. The provisions of this Act shall be construed to conform to the intent of the Legislature.

9. לגבי תעופה: אי אפשר במסגרת חכנית האב לתיירות להכין חכנית אב לתעופה, אלא לבדוק את התפר שבין התעופה לתיירות. בחכנון התקציבי הקצבנו לנושא סכום מוגבל מתוך מידע על עבודות קודמות שנעשו בנושא. עדיין לא נקבע האיש שיעסוק בזה ואין עוד חכנית עבודה מפורטת.

10. בטיפול בנושאים פיסיים שאינם איכסון, ראינו את הליכה בבתי מלון בעבר כמפגש בין הביקוש לבין בכיזע. במסגרת מערך התיירות ונופש משולב צריך להצביע על "אזורי תיירות" ולדרוש שהם יקבלו גיבוי סטוטורי. צריך גם לנצל גורמים פעילים כמו החברה להגנת הטבע ומסלולי סיורים למען התיירות.

11. יש להתייחס גם לתרומת התיירות לחדמית המדינה - מבחינה כלכלית כחלופה מסוימת של תקציבי הסברה.

12. יש מקום להתייחסות גם לנושא התיירות כנושא חברתי וכנושא של פיזור אוכלוסייה, למשל למשמעות החברתית של שילוב תיירות בעיירות פיתוח.

13. בנושא הביקוש קשה מאוד להביא דברים ברורים יחד משמעים. אפשר לדבר בצורה מאוד כללית בייחוד כשהחומר הבסיסי חסר. נשתדל להגיע למסקנות על בסיס נתוני העבר בארצות שונות. בחכנית העבודה הנוכחית לא כלול מחקר שוק בעמ' 6 ישנה הצעה אין להתייחס לפוטנציאל הביקוש. צריך לבדוק עם סוכנים ואנשי מקצוע אבל אי אפשר לעשות במסגרת עבודה זו סקר שוק. אם בתקציב אגף עידוד ישנם כספים לעריכת סקרים אנחנו נהיה שותפים בחכנון ונשלב את התוצאות בבדיקות שלנו. אין לנו כוונה לחזות בתחזית אחת את היקף התיירות לסוגיה למועד יעד החכנית ולפי זה לתכנן, אלא להציע קשת של אפשרויות.

הערות נוספות של חברי ועדת ההיגוי:

ג. שמיר: - בעמ' 5 בסיווג לפי מטרות צריך להפריד בין תיירות סיור לתיירות נופש. חסר נושא החשתית. עמ' 14 הכוונה היתה ליצירת מערך פיזי משולב לתיירות ונופש ולא מערך ארגוני.

מ. ריגל: - בנושא הביקוש: כרגע שנעשה סיווג נסגרת המחשבה לגבי דברים משולבים שהולכים ביחד או שהולכים בנפרד. יש להזהר מסטטיסטיקה בתיירות. נושא החשתית צריך להיות במוכן הטיפול של החמ"ת.

א. יושע: ברור שלקונספציה שיווקית אנחנו לא ערוכים כרגע. אבל אם תהיו מנותקים מהצורך לספק כלים לשיפור המצב, זה לא יספק אותנו.

א. שובל: במסגרת הבדיקות כדאי לשים דגש לנושאים שלמשרד יש שליטה עליהם. בחוום הביקוש בינתיים מה שמוצע כאן לא יכול להיות בסיס להמשך העבודה. הביקוש הוא הבסיס לשיווק ואם לגביו עדיין את תשובה הנושאים החשובים האלו אינם מכוונים.

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...

51. ...
52. ...
53. ...
54. ...
55. ...
56. ...
57. ...
58. ...
59. ...
60. ...
61. ...
62. ...
63. ...
64. ...
65. ...
66. ...
67. ...
68. ...
69. ...
70. ...
71. ...
72. ...
73. ...
74. ...
75. ...
76. ...
77. ...
78. ...
79. ...
80. ...
81. ...
82. ...
83. ...
84. ...
85. ...
86. ...
87. ...
88. ...
89. ...
90. ...
91. ...
92. ...
93. ...
94. ...
95. ...
96. ...
97. ...
98. ...
99. ...
100. ...

מ.ריגל: לגבי הבנת הביקוש וטיפול בדרכי השינוק יש חשיבות רבה במעורבות אגף עידוד, גם בארץ וגם ע"י שיתוף הלשכות בחו"ל כאמצעי למקורות ידע.

מהתקציב שיש למשרד לעידוד תיירות בחו"ל, יש כוונה לנצל חלק מהכסף לסקרי דעת קהל. אגף עידוד, אגף תכנון וכלכלה והצוות צריכים להיות מעורבים בהכנת הסקרים. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מתארגנת לסקר דומה לסקר ריווחיות בתי מלון. נשמח שנציג הצוות ישחתפו בוועדת היגוי של סקר זה.

לגבי סקר תיירים יוצאים יש תקציב מצומצם אבל יש התקדמות בטיפול. לאחרונה אושר סקר על אילת, צריך להשתמש בו.

י. גלעד: בנושא המנהלי כמה נושאים עדיין לא נסגרו כמו:

צריך להכניס לנספח לחוזה את הקשר שבין דוד כוכב והיועצים האחרים לבין החוזמים על החוזה.

הבקשה לשינוי יחסי התשלומים בין שלב ב' לג' צריכה להיות מלווה בתכנית כללית של שלב ג' וברשימת חשומות עבודה. לגבי חלק הנושאים עדיין אין שמות אנשי הצוות שיעבדו על הנושאים ואין תכניות עבודה מפורטות.

ד. כוכב: לרשימת אנשי הצוות שהוגשה צריך להוסיף

(1) זאב ברקאי - כלכלן.

(2) פרופ' לויץ - מטימטיקאי - מומחה לשיטות חיזוי.

את התחזית נעשה כשתי פעמים - אחד בהתחלה כהמשך של מגמות העבר ואחד בסיום שלב ב'.

בנוסף לכך נצטרך להוסיף כלכלן נוסף ברמה פחות בחירה, איש מקצוע בנושא תעופה ואיש מקצוע בנושא שיווק.

סוכם: לקבל את הצעת העבודה.

על הצוות להשלים את הפרטים הבאים:

(1) השלמת הצוות בהתאם לאמור לעיל.

(2) השלמת תכניות עבודה מפורטות עם הרפורנטים מהמשרד.

(3) הגשת תכנית עבודה כללית לשלב ג'.

(4) הגשת אומדן חשומות עבודה לשלב ב'.

(5) תאום הנספח לחוזה עם המשרד.

רשם: יאיר גלעד

מאשר: דוד כוכב

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice to ensure transparency and accountability. This practice is essential for both internal audits and external reporting.

2. The second part of the document outlines the specific procedures for recording transactions. It details the steps involved in identifying the correct accounts to debit and credit, ensuring that the total debits equal the total credits. This process is crucial for maintaining the integrity of the accounting system and preventing errors.

3. The third part of the document provides a detailed explanation of the double-entry system. It describes how each transaction is recorded in two separate accounts, one as a debit and one as a credit. This system allows for a comprehensive view of the company's financial activities and helps in identifying any discrepancies or imbalances.

4. The fourth part of the document lists several key principles that should be followed when recording transactions:
1. Accuracy: All entries must be recorded accurately and in a timely manner.
  2. Consistency: The same accounting methods should be used throughout the period.
  3. Objectivity: Entries should be based on objective evidence and not influenced by personal bias.
  4. Completeness: All transactions should be recorded, regardless of their size or nature.
  5. Clarity: Entries should be clearly labeled and easy to understand.

5. The fifth part of the document discusses the importance of regular reconciliation. It explains how comparing the company's internal records with external statements, such as bank statements, can help identify and correct any errors or discrepancies. This process is vital for ensuring the accuracy of the financial statements.

את המסמך הזה

24.7.85 התאריך

מדינת ישראל

חוק מס' _____

אל: _____

שק"ל/דב"ל

מאת: _____

מאיר אילון

הנדון: _____

תביעה לב איילון

בהוצאה המבוססת על תיקון

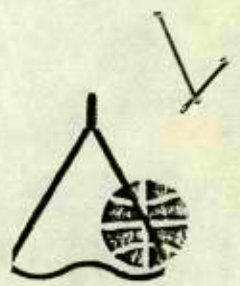
מ/א/א 3/3 כלפי משרד הביטחון

ישיבה אגף המשק הארצי

תוקפים את חוק מס' 30.7.85

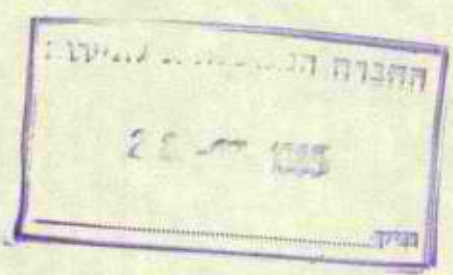
ההוצאה

מאיר

תהל מהנדסים יועצים בע"מ

תאריך 21.7.1985

לכבוד
מר משה ריגל, יו"ר ועדת ההיגוי
תוכנית-אב לתיירות
משרד התיירות
ירושלים.

א.נ.א.

הנדון: תוכנית-אב לתיירות (1985).

בעקבות פנייתך להנהלת תה"ל ב- 28.4.85, בה העליח את הערותיך והשגותיך בקשר לביצועים הקשורים להכנת תוכנית-האב, ובהמשך למכתב המנכ"ל מ- 9.5.85, אנו מבישים לכם הצעותינו להמשך העבודה בשלב ב".

רצ"ב סיכום הצעותינו בנדון, אשר הוכנו במסגרת הצוות המשותף להכנת התוכנית.

אנו מאמינים שהצעותינו אלו תתקבלנה על-ידיך וניתן יהיה להמשיך בעבודה באופן מידי וללא תקלות נוספות.

בכבוד רב,

ד"ר מ. א. אבידן

העתק: ה"ה א. בית-הלחמי, מנכ"ל
ד"ר י. ברגור
א. מזור
ד. כוכב

ביצוע שלב ב' של תוכנית-אב לתיירות (1985)

בעקבות פניית משרד התיירות להנהלת תה"ל בהקשר להמשך העבודה בתוכנית-אב לתיירות, התקיימה סדרה של פגישות ודיונים בתה"ל ובצוות העבודה המשותף ונבדקו מספר אפשרויות להתארגנות מחודשת ותגבור הצוות המקצועי לביצוע שלבים ב' וג' של העבודה. על בסיס הדיונים הנ"ל מוגשת בזה הצעה לפתרון הנקודות שהועלו ע"י המשרד.

1. כ ל ל י

השגות משרד התיירות על ביצוע העבודה בשלב א' התמקדו בעיקר בתחום נושאי הכלכלה, הערכת הביקוש ומתכונת ניהול הצוות. ההצעה להמשך העבודה בשלב ב' משקפת את התיחסות הצוות והחברות המשתתפות בעבודה להשגות אלו. ההצעה מציגה תוכנית עבודה חדשה והתארגנות האמורה לענות על הדגשים של משרד התיירות לשלב ב', והשלמת שלב א'.

2. תוכנית העבודה המוצעת

לאחר בחינה מפורטת מוצעים בזאת הנושאים העיקריים של שלב ב'. למיטב הכרתנו, העבודה על נושאים אלה צריכה להתבצע בעדיפות גבוהה בשלב הקרוב, והיא תשמש בסיס לגיבוש התוכנית המפורטת שתוכן בשלב ג'. למרות שסדר הנושאים שיבחנו אינו תואם לחלוטין את המיפרט המקורי להכנת תוכנית-האב, השינוי המוצע נראה לנו תואם את צורכי הכנת התוכנית. בעוד שנושאים מספר שתוכננו לביצוע בשלב ב' יבוצעו בהתאם להצעתנו בשלב ג', הרי הנושאים המרכזיים להכנת תוכנית-האב ובכללם הגדרת אלטרנטיבות תכנוניות - יוקדמו משלב ג' לשלב ב'. שינוי זה מהייב בחינה מחדש של לוח הזמנים ושל חלוקת התקציב לשלביו.

להלן רשימת נושאי העבודה המוצעים לשלב ב'.

א. תרומת התיירות למשק הלאומי - המצב הנוכחי

- 1) תרומה למאזן התשלומים במונחי ערך מוסף (9).
- 2) מחיר הדולר המוסף (7).
- 3) התעסוקה הנובעת.
- 4) התפקיד באזורי פיתוח (אילת, ים-המלח, אזור הכנרת).
- 5) יתרונות לא כלכליים.

ב. ריוחיות התיירות לגורמים הפרטיים הפעילים - אומדנים (10).

ג. זיהוי האילוצים העיקריים

- (1) העלות הגבוהה לתייר לפי רמות - ניתוח עלויות וגורמים.
- (2) מידת שביעות רצון ממרכיבים שונים - איתור הגורמים לשביעות רצון נמוכה.
- (3) עונתיות.
- (4) תשומות כוח-אדם בענף ותלות יתר בעובדי השטחים, כולל התיחסות לשינויים טכנולוגיים (19)(20).
- (5) קושי לפקח על גורמים פרטיים מפוזרים.
- (6) אירועים פוליטיים.

ד. פוטנציאל הביקוש

- (1) ניתוח תיירות נושאית ויחודית.
- (2) השוואת היתרונות והחסרונות היחסיים בתחום הביקוש לתיירות של מדינת ישראל עם מדינות התיחסות רלבנטיות ברות-השוואה, במיוחד באגן הים התיכון.
- (3) נסיון לאיתור מרכיבים של עקומות הביקוש לפלחי השוק העיקריים - אומדן רגישות למחיר.

ה. היצע אמצעי אכסון ונופש תכנון פיסי

- (1) מתקנים מיוחדים ואטרקציות (14).
- (2) אמצעי נופש (13).
- (3) שילוב עם גופי ביצוע ותכנון אתרים במשק (21).
- (4) ניתוח קרקעות זמינות (15).
- (5) ניתוח אכסון בלתי ממוסד.

ו. בחינת האפשרויות להתגברות על אילוצים ולניצול הפוטנציאל

- (1) הקטנת העלות לתייר -
הגדלת התפוסה
מניעת התנהגות אוליגופוליסטית והגברת התחרות.
צמצום רוח יתר.
הקטנת הסיכון למשקיעים.
- (2) מדיניות התעופה (8).

- 3) האמצעים לאיזון פערים עונתיים (11).
- 4) פוטנציאל עידוד נופש פנים (12).
- 5) בחינת מערכת התמריצים והעלות/תועלת שלה.

ז. הגדרת אלטרנטיבות תכנוניות

לגבי אופי התיירות, התאמתה לפוטנציאל וליתרון היחסי של ישראל, הערכת עלות- תועלת של האלטרנטיבות.

3. הרכב הצוות המקצועי

בכוונתנו לתגבר את הצוות המקצועי בבעלי מקצוע בכירים נוספים לאלו ששותפו בשלב א' על-מנת לענות על הדרישות המקצועיות והנושאיות של השלבים הבאים. במסגרת זו מוצע לצרף את דוד כוכב אשר ינהל את הצוות המקצועי ויהיה אחראי לתחומי הכלכלה והביקוש. כמו-כן, מוצע לצרף את ד"ר צבי אדר מאוניברסיטת ת"א שיעסוק במספר הנושאים של מדיניות ציבורית הכלולים מתוכנית זו.

לאור זאת, הצוות המקצועי הבכיר המיועד לביצוע העבודה יכלול:

- ד. כוכב
- צ. אדר
- י. ברגור - תה"ל
- ע. לוטקר - תה"ל
- א. מזור - מכון אורבני
- מ. גלוסקינוס - מכון אורבני

4. ניהול הצוות ומתכונת העבודה המוצעת

על-מנת להבטיח עבודה שוטפת ויעילה והיזון הדדי בין משרד התיירות והצוות המקצועי אנו מציעים את מתכונת העבודה הבאה :

- א. ניהול הצוות יעשה ע"י ד. כוכב, אשר ירכז גם את כל תחומי הכלכלה והביקוש בעבודה.
- ב. ועדת ההיגוי תקבע את י. גלעדי מהמשרד כמרכז כל הקשרים בין הצוות המקצועי והמשרד.
- ג. לכל משימה ממשימות שלב ב', יקבע הצוות איש מקצוע בכיר האחראי לביצוע המשימה. משרד התיירות יקבע במקביל רפרנט למשימה זו.

במשך כל מהלך העבודה יקויים קשר מתמיד להנחיית העבודה, לאספקת נתונים ולהחלטות אופרטיביות בין שני בעלי התפקידים הנ"ל. כל סיכום ביניהם יחייב את הצוות והמשרד.

ד. נושאים עקרוניים יועלו באמצעות מנהל הצוות בדיון בוועדת ההיגוי. יו"ר ועדת ההיגוי יסכם את עמדת משרד התיירות בכל נושא. סיכום זה יחייב את המשרד והצוות.

ה. עם התחלת העבודה על המשימות תסוכם תוכנית עבודה מפורטת לכל משימה אשר תכלול רשימת גופים ואישים שישותפו במהלך הדיונים וקבלת מידע. תוכנית עבודה זו תסוכם בין מרכז המשימה והרפרנט המקביל ממשרד התיירות.

ו. דיונים מקצועיים של צוות העבודה יחד עם הרפרנטים המתאימים יקוימו בימים קבועים אחת לשבועיים.

דיוני ועדת ההיגוי יקוימו אחת לשישה שבועות.

5. סקרים

לצורך הכנת שלב ב' של תוכנית-האב ברמה המתאימה, נודעת חשיבות מרובה לכך שסקר רווחיות בתי-המלון וסקר כוח אדם יבוצעו במועד הקרוב ביותר, ולו גם בהיקף מצומצם יותר מכפי שתוכנן קודם לכן. כמו-כן חיוני להערכתנו שיחודש ביצוע סקר תיירים יוצאים, שתוצאותיו דרושות לביצוע המשימות הכלולות בשלב ב' של תוכנית העבודה.

אנו מאמינים שמתכונת העבודה המוצעת תאפשר התחלת העבודה בשלב ב' לאלתר, וכמו-כן היא תאפשר סגירה, במידה מסויימת של הפער בלוח-הזמנים המקורי אשר נוצר בתקופה האחרונה, תוך הקפדה על איכות העבודה בהתאמה למפרט משרד התיירות.

מדינת ישראל

משרד התיירות
ירושלים

אגף תכנון וכלכלה
תאריך: כ' באב תשמ"ה
7 באוג' 1985
מספר:

לכבוד
ד"ר מאיר אמיר ת.ה.ל.
פרופ' אדם מאזור המכון האורבני
א.נ.,

הנדון: חידוש הכנת תכנית האב לתיירות

הריני להודיעכם בזאת שמשרד התיירות מקבל בברכה את הצעתכם למנות את מר דוד כוכב כמרכז צוות הכנת תכנית האב לתיירות.

ב-30.7.85 נערכה ישיבה בה הוצג מר כוכב בפני ועדת ההיגוי לתכנית האב וסוכמו הנושאים הבאים:

1. הצוות יתחיל את עבודתו מחדש בראשנתו של דוד כוכב ב-15.8.85.
  2. הצוות יכלול גם את צבי אדר, יונה ברגור ועודד לוטקר מת.ה.ל., אדם מזור ומאירה גלוקסינוס מהמכון האורבני. כמו כן ישתפו אנשי מקצוע מתאימים לנושאים שונים.
  3. דוד כוכב יהיה זמין לכל משך העבודה, מלבד העדרויות - נסיעות של שלושה שבועות פעם בחצי שנה. צבי אדר יעבוד יום בשבוע במתודולוגיה ונושאים עקרוניים.
  4. תוך חודש מתחילת העבודה יכינו מר כוכב והצוות תכנית מפורטת להמשך העבודה כאשר תכלול בשלב ב' ישולבו נושאים לא גמורים משלב א' ויתכן שילוב נושאים משלב ג'. תכנית העבודה המפורטת תכיל לוח זמנים משוער לסיום כל נושא ונושא. התכנית תגובש לאחר התייעצות עם גורמים במשרד ומחוצה לו.
  5. בעקבות תכנית העבודה, יאורגן מחדש גם לוח הזמנים לתשלומים.
  6. הצגת תכנית העבודה תוצג גם רשימה מעודכנת של הצוות.
  7. לאחר 3 חודשי עבודה יוגש סיכום של הנושא היצע וביקוש בארץ ובעולם - מגמות העבר.
- אני מאמין שבכוחות משותפים נוכל לבצע עבודה פוריה ולהגיע לתוצאות מעניינות.

בכבוד רב,

מ. ליאל
יו"ר ועדת ההיגוי

העתקים: מר ר. פרבר, מנכ"ל משרד התיירות
מר י. בית-הלחמי, מנכ"ל ת.ה.ל.
מר ג. בדיאן, יו"ר חפ"ת ויו"ר ועדת ההיגוי הציבורית
מר ד. כוכב
חברי ועדת ההיגוי

משרד התיירות
ירושלים

אגף תכנון וכלכלה

תאריך: ג' בסיוון תשמ"ה
23 במאי 1985

רשום/אקספרט

מספר:

אחת תענית
אג"ל

לכבוד
מר בית הלחמי
מנכ"ל ת.ה.ל
רח' ארלוזורוב 54
תל-אביב

א.נ.,

הנדון: המשך הכנת תכנית האב לתיירות

ב-28.4.85 נערכה כינינו ישיבה בהשתתפות אנשי הנהלה נוספים מת.ה.ל, מר קורב ומ. עמיר ועורכי תכנית האב מטעם ת.ה.ל דר' י. ברגור וע. לוטקר. ממשד התיירות הצטרף אלי מר י. גלעדי מזכיר הצוות המקצועי לתכנית האב.

במסגרת הישיבה העליתי בפניך את חוסר שביעות הרצון של משרד התיירות מהדיווחים המסכמים שהוגשו לנו לסיום שלב א'.

כזכור התמקדה הבקורת בנושאים הבאים:

1. הכדל גדול בין תכנית העבודה שהוגשה לנו ע"י הצוות לבין החומר שהוגש לבסוף, בכך שחלק מהנושאים לא נבדקו או שנבדקו בצורה חלקית.
  2. בנושא רמת החומר היתה בקורת גם על אמינות הנתונים וגם רמת הניתוח.
  3. בקורת נוספת היתה על אופן עבודת הצוות.
  4. הכעיות המצטברות גורמות עיכוב ופיגור גדול כלוח הזמנים.
- במסגרת הישיבה העליתי בפניך את הצורך לחיזוק משמעותי של הצוות המכין את תכנית האב וכן בקשתי להציב מנהל לצוות שיש לו רקע בנושאי התיירות. הודעתי לך שהמשך העבודה לאחר גמר שלב א' יהיה תלוי בשינויים האישיים שבצוות. סוכם שתוך שבועיים נקבל מכם תשובה. כבר עברו ארבעה שבועות ויותר, ולכן. אודה לך אם תודיעני מיד מה תכניותיכם כנדון.

בכבוד רב,

מ. רייגל

יו"ר ועדת היגוי

1985

ת ה ל מ ה נ ד ס י ס י ו ע צ י ס ב ע ם

תאריך 20.5.85

לכבוד
מר משה ריגל
יו"ר ועדת ההיגוי
תכנית אב לתיירות
משרד התיירות
י ר ו ש ל י ס .

א.נ.,

הנדון: תכנית אב לתיירות (1985).

בעקבות פנייתך להנהלת ת.ה.ל ב-28.4.85, בה העלית את הערותיך והשגותיך בקשר לביצועים הקשורים בתכנית האב, נערכו מספר פגישות ודיונים בחברת ת.ה.ל, ובמסגרת הצוות המשותף על מנת להבטיח ביצוע משביע רצון יותר של העבודה בשלבים הבאים.

הצעות אלו מתמקדות בהיבטים הבאים:

1. סיום שלב א' ותחילת העבודה בשלב ב' - אנו רואים קשר הדוק בין שני השלבים הנ"ל, ומצביעים על הצורך להתחיל לאלתר את שלב ב' במקביל לסיום שלב א' בכפיפות למפרט הערות מוסכם ומחייב.
2. הרכב הצוות המקצועי - אנו מוכנים להענות לבקשתכם לתגבר את הצוות בשני בעלי מקצוע בכירים נוספים בתחומי הכלכלה ומדיניות ציבורית ובשיווק תיירותי. האחריות המקצועית של אנשים אלו תהיה כלפי הצוות המשותף במתכונת המפורטת במסמך הרצ"ב.
3. ניהול הצוות ומתכונת העבודה - אנו מאמינים שיש צורך להגדיר מתכונת עבודה ברורה ומחייבת בין הצדדים, כאשר תפקידם של מנהל הצוות, הרפרנטים המקצועיים משני הצדדים, ועדת ההיגוי ויו"ר שלה מוגדרים בהתאם להצעות להלן. יש צורך להבטיח שלכל דרג ניהולי תהיה אחריות מקצועית ומנהלית אשר תחייב את שני הצדדים. בנוסף, על מנת להבטיח מעקב שוטף לביצוע העבודה, מציעה הנהלת ת.ה.ל את ד"ר מ. אמיר כאחראי מטעם ההנהלה על ביצוע הפרויקט הנ"ל.

ברצוני לציין שחברת ת.ה.ל והצוות המשותף כולו, עושים מאמץ ניכר להתארגנות מתאימה לאלתר לחידוש העבודה בפרויקט. עם זאת אני מוצא לנכון לציין שעל הצוות המיועד, תוטלנה משימות אחרות, באם יחול עיכוב נוסף בהמשך העבודה. אנו מעוניינים להמשיך בעבודה הנ"ל ומאמינים שנוכל לבצעה לשביעות רצונכם המלאה, אולם כל עיכוב נוסף יקשה עלינו את הצבת האנשים המתאימים ואת ביצוע המשימות בלוח הזמנים הנדרש. אי לכך אנו מקווים שהצעותינו תתקבלנה וניתן יהיה להמשיך בעבודה באופן מידי ללא תקלות נוספות.

ב ב ר כ ה,
א. בית-הלחמי
מנכ"ל

ל ו ט ה:
- סיכום הצעה לביצוע שלב ב'.
- סיכום דיון עם משרד האנרגיה.

העתקים:
ד"ר מ. אמיר
ד"ר י. ברגור
מר א. מזור

סיכום דיון 15/4/85 - הכנה לשלב ב'

(מ.ת.י.י.י.)

משתתפים: י. אלירז, י. ברגור, י. גלעד, מ. גלוסקינוס, א. מזור

1. הדיון התקיים על מנת להסכים על מתכונות העבודה בשלב ב' של הפרויקט, במגמה להתחיל בכל ההקדם. בשלב זה, בכל הנושאים שפורטו בזמנו במפרט של משרד התיירות.
2. הצוות המקצועי הציג את נושאי העבודה בשלב ב', בהקבצות עיקריות, ובפירוט נושאי, כולל הצעותיו לאחראים מקצועיים על כל נושא. משרד התיירות יודיע במקביל על הרפרנטים שלו לכל נושא ונושא.
3. האחראי על הפרויקט מטעם הצוות המקצועי והרפרנט מטעם משרד האנרגיה יסכמו את תכניות העבודה המפורטות והמפורשות תוך שבועיים. כל סיכום ביניהם יחייב את הצוות המקצועי ומשרד התיירות בהתאם. נושאים ובעיות שלא ניתן יהיה לסכמם בדרג זה, יועברו ע"י הרפרנט של משרד התיירות למנהל הפרויקט מ. ריגל. סיכום שלו, או של ועדת ההיגוי יחייב את כל המעורבים.
- מתכונת יחסי העבודה, הבקרה המקצועית וכו' במהלך העבודה של שלב ב' תהיה זהה לזו כאשר הערות והשגות על ביצוע העבודה תתקבלנה אך ורק מהרפרנט, ממנהל הפרויקט, או מועדת ההיגוי.
4. מוסכם על משרד התיירות שמשימות בשלב ב' שביצוען היה מותנה בקבלת תשומות ממשרד התיירות כגון סקרים יעודיים ואשר לא תבוצענה למעשה, יבוצעו ללא התבססות על סקרים אלו, ואיכות הביצוע תהיה בהתאם, אם כי יעשה נסיון מצד הצוות למוצא תחליפים הגיוניים (בהיקף תשומות ריאל) אשר יאפשרו ביצוע המשימות הנ"ל ברמה באותה.
- בכל תכנית עבודה לכל משימה ספציפית, יוגדרו הנתונים עליהן יתבסס ביצוע המשימה, ומועד צפוי לקבלתם. הצוות לא ידרש לבצע סקרים תחליפיים, לסקרים שלא בוצעו, במסגרת התקציב הנתון, ולא ידרש לשנות מהותית את תוצאות עבודותיו בעקבות סיום סקר כזה לאחר המועד המתוכנן.
- באופן מפורש מדובר בשלושה סקרים שמשרד התיירות אמור היה לספקם וכנראה לא יהיו, או לא יהיו בזמן:
  - סקר רווחיות בתי מלון,
  - סקר תיירים יוצאים,
  - סקר כוח אדם במלונאות.

5. הצוות נענה לדרישת משרד התיירות ומתגבר את עצמו בתחום הכלכלי (ניתוחי מקרו כלכלה ומדיניות תיירותית בקונטקסט הלאומי ומדיניות תעצפה) באמצעות צרופו של דר' צבי אדר מהפקולטה למינהל עסקים באוניברסיטת ת"א. דר' צבי אדר יהיה אחראי למספר נושאים אשר יפורטו להלן, ויעסוק בתחומים נוספים באחריות אנשי צוות אחרים. מעורבותו תהיה ברמת בכירות זהה לאחראים המקצועיים שפורטו בזמנו ע"י הצוות.

6. תגבור הצוות בתחום השוקי, אשר היתה הבנה בזמנו, שיעשה מחוץ למסגרת התקציבית של הפרויקט עדיין לא סוכם, בשל דחית ההחלטה בנידון במשרד התיירות.

סיכום מפורש בנידון, יאפשר הקצאת אחראיות עם בנושא זה, כולל נושא מדיניות התעופה, שעשוי להיות קשור בנידון. הצוות המקצועי, הקיים, מתכוון בכל מקרה למלא את אחר התחייבויותיו בתחום ניתוחי השוק ואמצעי השוק ע"י פעולות שתסוכמנה ותאושרנה במשותף עם הרפנט בנידון.

7. משרד התיירות הציע מתכונת של דף משימה אשר בו תתומצת תכנית העבודה למשימה כלשהיא. דף משימה זה יכלול: שם האחראי המקצועי; שם הפרויקט; הגדרת מטרת המשימה כולל מטרת משנה; דרך העבודה - כולל מתודולוגיה; נתונים וספרות מקצועית; רשימה ראשונית של פגישות אפשריות; הגדרת המוצר הסופי; לוח זמנים במסגרת שלב ב' והקשר עם משימות אחרות כולל צורך בתשומות וסקרים חיצוניים לעבודת הצוות.

מתכונת עקרונית של דף משימה כזה תוגש למשרד התיירות בהקדם.

8. משימות העבודה, אשר יבוצעו בשלב ב' והכוללות את המשימות שפורטו במפרט של משרד התיירות וכן משימות שנגזרו בעקבות שלב א', ורשימת האחראים על ביצוען מפורטות להלן:

הקצאת משימות ואחריות ביצוע

סווג קבוצתי	פירוט נושאי משנה	אחריות ביצוע
השקעות מימון ומקרו כלכלה	כדאיות פיתוח הענף פדיון וערך מוסף בתיירות רווחיות תיירות	צ. אדר (י. אלירז)
תעופה	מדיניות תעופה	צ. אדר - (י. אלירז; תה"ל)
ביקוש ושווק	ניתוח תיירות נושאית ויחודית איזון הפערים של עונתיות זהוי התמורות בנופש פנים סיכום ניתוח משולב של ביקוש ניתוח היבטי שווק	י. ברגור צ. שפיר צ. שפיר י. ברגור י. ברגור
היבטי ביקוש גיאופוליטיים	שילוב תיירות על רקע שלום עם מצריים שילוב יהודה ושומרון היבטי תיירות בהקשר ליהדות התפוצות	ע. לוטקר (צ. אדר)
תעסוקה טכנולוגיה	כוח אדם חידושים טכנולוגיים	ע. לוטקר ע. לוטקר
בקרה ועדכון	בקרה ועדכון	ע. לוטקר
היצע, אמצעי, אכסון ונופש, תכנון פיסי	מתקנים מיוחדים ואטרקציות אמצעי נופש שילוב עם גופי ביצוע ותכנון אחרים במשק ניתוח קרקעות זמינות ניתוח אכסון לא ממוסד	מ. גלוסקינז מ. גלוסקינז א. מזור מ. גלוסקינז מ. גלוסקינז

9. סוכם על דיונים בימים הקרובים לסיכום הנושאים הבאים:

- א. אישור טיוטא דו"ח המנהלים - שלב א'.
- ב. דיון בתגבור הצוות כולל פגישה עם דר' צ. אדר וסיכום נושא השווק.
- ג. סיכום ההיבטים השונים להתחלת העבודה של שלב ב'.

ביצוע שלב ב' של תכנית אב לתיירות (1985)

סיכום דיון

בעקבות פניית משרד התיירות להנהלת ת.ה.ל בהקשר להמשך העבודה בתכנית אב לתיירות התקיימה סדרה של פגישות ודיונים בת.ה.ל ובצוות העבודה המשותף. על בסיס הדיונים הנ"ל מוגשת בזה הצעה לפתרון הנקודות שהועלו ע"י המשרד:

1. סיום שלב א' והתחלת שלב ב'

שלב א' של העבודה אשר בוצע ע"י הצוות הקיף את מרבית המשימות שאמורות היו להתבצע, בהתאם לתכנית העבודה המקורית. שלוש הגירסאות לדו"ח שלב א' משקפות את העבודה שנעשתה בשלב זה. הצוות מקבל את העובדה שמספר משימות מחייבות השלמה מסוימת ועריכה נוספת. הצוות מתחייב לבצע את ההשלמות הנ"ל במקביל לביצוע שלב ב' של העבודה ברוח הדברים שסוכמו עם משרד התיירות. השלמות אלו תבוצענה במלואן רק על בסיס הערות מפורטות של המשרד אשר יועברו לצוות ע"י יו"ר ועדת ההיגוי, ולא תהיינה דרישות נוספות לסיום שלב א' לפני תחילת העבודה בשלב ב'.

התחלת העבודה בשלב ב' תהיה לאחר ותכלול את המשימות לפי תכנית העבודה שהוגשה למשרד ב-15/4/85. רצ"ב תכנית עבודה לשלב ב'.

2. הרכב הצוות המקצועי

החברות המרכיבות את הצוות המשותף, הן בעלות ידע, ניסיון, ומוניטין בתחומים הרלבנטיים לעבודה זו, ומסוגלות להעמיד לביצוע העבודה אנשי מקצוע מיומנים בתחומים הדרושים.

בכוונתנו לתגבר את הצוות המקצועי בבעלי מקצוע בכירים נוספים לאלו ששותפו בשלב א' על מנת לענות על הדרישות המקצועיות והנושאיות של השלבים הבאים. במסגרת זו מוצע לצרף את דר' צבי אדר מאוניברסיטת ת"א שיעסוק בהיבטי הכלכלה ומדיניות צבורית הנגזרים מתכנית זו.

כמו כן נכון הצוות לשתף בעבודה, בעל מקצוע בכיר בתחום השווק התיירותי, אשר יוסכם בין משרד התיירות והצוות במהלך שלב ב'. ברצוננו להפנות את תשומת לב המשרד כי נושא השווק קיבל ביטוי מצומצם בלבד במפרט המקורי של המשרד, שהוכן לצוות תכנית האב, כאשר במקביל נסקלו בזמנו אפשרויות חלופיות שונות ע"י משרד התיירות להתקשרות ישירה לביצוע סקרים ויעוץ בנושא זה ע"י יועצים בארץ ובחו"ל.

הצוות מוכן לשתף במסגרת העבודה והתקציב שלו, היקף מסויים וסביר של תשומות שיימדו למשימה זו, במסגרת המשימות הכוללות המיועדות לביצוע שלב ב'.

לאור זאת הצוות המקצועי הבכיר המיועד לביצוע העבודה יכלול:

י. ברגור	ת.ה.ל.
ע. לוטקר	ת.ה.ל.
א. מזור	מכון אורבני
מ. גלוסקינוס	מכון אורבני
י. אלירז	חב' אלירז
צ. אדר	

יועץ שווק ותיירות

עם זאת, היות והפרויקט הנ"ל אמור להמשך עוד תקופה ארוכה, הרי קיימת אפשרות שאנשים מהצוות הבכיר יאלצו להתפנות לתקופות קצרות גם למשימות אחרות, בארץ ובחו"ל. בתקופות אלו, יתמנו ממלאי מקום בתיאום עם הלקוח.

3. ניהול הצוות ומתכונת העבודה המוצעת

מתכונת העבודה לשלב ב' נדונה בהרחבה עם אנשי משרד התיירות וסוכמה במסמך הרצ"ב. הנקודות העיקריות להיערכות זאת הם:

א. ניהול הצוות יעשה ע"י י. ברגור שיתפנה במרבית זמנו המיועד לפרויקט זה למטרה זו.

ב. ועדת ההיגוי תקבע את י. גלעדי מהמשרד כמרכז כל הקשרים בין הצוות המקצועי והמשרד.

ג. לכל משימה ממשימות שלב ב', יקבע צוות התכנון איש מקצוע בכיר האחראי לביצוע המשימה. משרד התיירות יקבע במקביל רפרנט למשימה זו.

במשך כל מהלך העבודה יקויים קשר מתמיד להנחית העבודה, לאספקת נתונים ולהחלטות אופרטיביות בין שני בעלי התפקידים הנ"ל. כל סיכום ביניהם יחייב את הצוות והמשרד.

ד. נושאים עקרוניים יועלו באמצעות מנהל הצוות המקצועי בדיון בוועדת ההיגוי. יו"ר ועדת ההיגוי יסכם את עמדת משרד התיירות בכל נושא. סיכום זה יחייב את המשרד והצוות.

ה. משימות עשויות להסתיים תוך כדי מהלך העבודה בשלב ב'. במתכונת העבודה המוצעת, אשור סיום ביצוע העבודה במשימה כלשהי במהלך שלב ב', הוא סופי ואין לדרוש רויזיה נוספת עם סיום שלב ב' כולו.

ו. עם התחלת העבודה על המשימות תסוכם תכנית עבודה מפורטת לכל משימה אשר תכלול רשימת גופים ואישים שישותפו במהלך הדיונים וקבלת מידע. תכנית עבודה זו תסוכם בין מרכז המשימה והרפרנט המקביל ממשרד התיירות. סיכום זה יחייב את שני הצדדים, המשרד והצוות וכל שינוי בסיכום זה, לאחר אישורו, עשוי לגרור אחריו דחיה בלוח זמנים והוצאות כספיות נוספות.

ז. דיונים מקצועיים של צוות העבודה יחד עם הרפרנטים המתאימים יקוימו בימים קבועים, אחת לשבועיים ליום עבודה מלא.

דיוני ועדת ההיגוי יקוימו אחת לששה שבועות.

4. סקרים

הצוות מפנה את תשומת לב המשרד לעובדה כי הסקרים בנושאי רווחיות בתי מלון, וכוח אדם לא בוצעו ולא הועמדו עד עתה לרשות הצוות. כמו כן מדגיש הצוות את הצורך בביצוע סקר תיירים יוצאים, כבסיס לביצוע המשימות בתחום הביקוש והשווק.

אנו מבקשים את התיחסות משרד התיירות לאפשרות קבלת תוצאות קבלת סקרים הנ"ל, בלוח זמנים מתאים, ובהתאם לכך נתאים את ביצוע המשימות לזמינות או אי זמינות הסקרים האלה. באם הסקרים הנ"ל לא יעמדו לרשות הצוות בלוח הזמנים הנדרש לביצוע המשימות הקשורות לסקרים אלו, המשימות הנ"ל תבוצענה ללא התבססות עליהם ופירוט ברמת הביצוע יהיו בהתאם.

הצוות מאמין שמתכונת העבודה המוצעת, תאפשר המשך העבודה באופן מידי וללא תקלות נוספות.

החברה הממשלתית לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

-1-

ירושלים: 26.4.85

מספרנו: 75

לכבוד

מר י. גלעדי

מרכז צוות תוכנית האב לתיירות.

הנדון: הערות לתקציר המנהלים (תוכנית האב לתיירות) שהוגש לצוות ההיגוי; לבקשתכם

כללי

1. מרבית הערותינו נמסרו בעל פה בישיבת צוות ההיגוי ב- 17 אפריל 1985 במשרדו של מר דיגל.

2. להלן פרוט הערות כלליות לדו"ח ולתפקוד צוות התכנון במסגרת שלב א' של התוכנית.

הדו"ח הראשון - שני הכרכים

3. הדו"ח המסכם שלב א' שהוגש לצוות (2 כרכים) היה בכחינת "מרוב עצים לא רואים את היער". דו"ח זה היה עמוס בשגיאות, אי דיוקים, ולפי דעתי - כפי שבאה לידי ביטוי בישיבות הצוות - לקה בחוסר אינטגרציה בין צוותי המשנה של המתכננים. חוסר התאום לא אפשר לקבל תמונה כוללת וברורה בסיום שלב א' ממנה ניתן לגזור את שלב ב'.

4. ניתוח הפתוח הפיזי של מוקדי ואתרי התיירות (שבוצע ע"י מכון אורבני) והשוואת המלצות תוכנית האב מ- 1975 לעמת הביצוע בפועל ב- 1985 הינו החלק היחיד, המניח את הדעת, מכלל הנושאים שנבדקו על ידי צוות המתכננים. (זוהי דעה של מרבית צוות ההיגוי).

תקציר המנהלים

5. תקציר המנהלים מהווה ניסיון כושל לעקוף את מכלול ה"מוקשים" שנכללו בדו"ח הארוך ואשר עליהם הצביעו חברי צוות ההיגוי.

דו"ח זה כולל שגיאות בסיסיות בנושאים שונים, כתוב בצורה חובבנית, ואינו ראוי להיות מאושר על ידי צוות ההיגוי.

6. לדעתי, חברי צוות ההיגוי המופקדים על הטיפול השוטף בנושאים השונים (שיווק, שרותי פניט, פתוח וכו') היו יכולים, גם תחת "לחץ העבודה השותפת", לחבר ללא קושי תקציר מנהלים ברמה טובה יותר.

2/-

החברה הממשלתית לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

-2-

7. להלן מספר מצומצם של טעויות, המייצגות רמתו הלקויה של תקציר המנהלים:
- א. פרק ב' 2 כתוב בצורה של עבודה סמינריונית ורצוף שגיאות בסיסיות, למשל נתוני 1983 כבסיס לגידול בתיירות הנופש?! (עמ' 8).
  - ב. פרק ב' 2 (עמ' 8) 40% מהתיירים מגיעים לתיור ונופש - שגיאה בהצגת פלחי הביקוש לישראל!
  - ג. סעיף 3.6 (עמ' 13) הצוות קובע שישנה בדרכ' תחליפיות בין נופש פנים ונופש ישראלים בחו"ל - מסקנה חסרת ביסוס, ועל פי הנתונים הפוכה מהמציאות - הנושא מרכזי!
  - ד. בהיפוטזות לפתוח קובעים המתכננים "עיקר ההשקעות בפתוח נעשה במוקדי התיירות שהוכיחו את עצמם כמצליחים".
מסקנה כזו בנושא המרכזי של עבודת הח.מ.ת. ומדיניות הפתוח של המשרד עלולה להיות לרועץ, שכן בטעות היא הופכת את היוצרות. אם מסקנה זו נכונה הרי שמוקדים שטרם הוכיחו את עצמם אינם זוכים לסיוע... ומכאן גם שהסיכוי שלהם קטן...
ההיפך הינו נכון - במוקדי הפתוח בהם ריכז המשרד באמצעות ח.מ.ת. את מאמצי הפתוח (אילת, ים המלח, טבריה וסובב כנרת) ניכרת תנופה והצלחה!
8. לסכום, כנציג ח.מ.ת. בצוות ההיגוי, אינו יכול לקבל הדו"ח הקצר, אשר אינו הולם את ציפיות הצוות והמערכת בכללותה משלב א' של התוכנית.

העתיקים: מר א. רובן - מנכ"ל.

מר מ. ריגל - יו"ר צוות היגוי תוכנית האב לתיירות.

רשם: גד כהן

מ.א. תכנון

Handwritten initials and scribbles in the top left corner.

צוות משותף לתכנית אב לתיירות.

תל-אביב, 10 באפריל 1985

לכבוד
מר משה ריגל
מנהל אגף תכנון וכלכלה
משרד התיירות
י ר ו ש ל י ם.

א.נ.,

לוט בזה 2 עותקים של תקציר המנהלים של דו"ח תכנית האב - א לעיוןך
והערותיך הסופיות. עם קבלת הסכמתך לדו"ח זה נדפיס אותו סופית לשם
הפצה במספר עותקים כנדרש ובהתאם להסכם.

נוסף נספח לתקציר המנהלים של פרק נפרד ב-2 עותקים של ההיפותזות העיקריות,
פרק זה ניתן לצרוף לתקציר המנהלים או להפצה נפרדת, לפי בחירתך.

בתודה מאש ובברכה

Handwritten signature of Eyal Otsky.

עוזר עו"ס

בשם הצוות המשותף.

העתקים:

ד"ר יונה ברגור - תה"ל
אדם מזור - מכון אורבני
י. אלירז - אלירז מערכות.

תכנית אב לתיירות ונופש שלב א' - תקציר

תוכן הענינים

<u>עמוד</u>	
1	פרק א' - רקע ומתודולוגיה
4	פרק ב' - הביקוש ומאפייניו
15	פרק ג' - היצע שרותי האיכסון
26	פרק ד' - סקירת מדיניות הסיוע לתעשית התיירות בתקופה 1977-1983
33	פרק ה' - היבטי ארצות יעד וארצות מוצא ושיקולי פיתוח שווקים וקידום מכירות

1. רקע.

פעילות נופש הפנים והתיירות הבינלאומית בעולם, במיוחד בעולם המערבי, נמצאת בתנופת עליה מתמדת. מאז שנות החמישים, גדלה תנועת התיירות הבינלאומית ביותר מפי עשר, כאשר תנועת התיירות לישראל גדלה אף היא בשיעורים דומים.

תעשיית התיירות הבינלאומית על כל חוליותיה - קידום מכירות וארגון נסיעות בארצות המוצא, התחבורה הבינארצית והביניבשתית באויר, ביס וביבשה, ובאכסון, בילוי, בידור וקניות בארצות היעד - הפכה במחצית השניה של המאה העשרים לענף כלכלי בעל ערך סגולי בפני עצמו, כאשר במספר מדינות היא מהווה ענף יצוא מספר אחד.

מאחר ולתעשייה זו רגישות יתר לתנאים הכלכליים השוררים בעולם ולתקופות צמיחה ומשבר הפוקדות את מדינות העולם המערבי, היא מאופיינת על ידי תקופות של יתר גיאות ויתר שפל הבאות לסירוגין. עם זאת, תנועת התיירות נמצאת במגמה של עליה מתמדת, ומשקלה של תעשיית התיירות כענף כלכלי בעל חשיבות יתירה הולך וגדל, בעיקר עקב הצמיחה הכלכלית, הגידול בימי חופשה והורדת מחירי הטיסה.

מדינת ישראל הצליחה, במיוחד בעשור האחרון, לזכות בנתח מכובד מתנועת התיירות הבינלאומית. (יחסית לגודל האוכלוסיה ולבעיותיה המיוחדות). בשנת 1978 פרצה המדינה את מחסום מליון כניסות תיירים, כשהיא חותרת בעקביות ליעד של 2.0 מליון תיירים אולי כבר בתחילת שנות התשעים. יוזמה והיערכות מתאימה למימוש יעד זה וליעדי ביניים, הן העומדות בבסיס הכנת תכנית האב השניה לתיירות, אשר הוזמנה ע"י משרד התיירות ביולי 1984, ואשר תוצאות שלב א' שלה מדווחות בדו"ח זה.

2. הסיבות להכנת תכנית-האב.

הכנתה של תכנית האב הנוכחית באה על רקע תכנית אב שהוכנה לפני כעשר שנים ואשר אופק התכנון שלה היה עד 1985. התכנית שמשה כמסגרת מנחה למדיניות הפיתוח והתפעול של מיגזר התיירות, ע"י משרד התיירות. מאז סיום הכנתה של תכנית האב הקודמת, בשנת 1975, חלו שינויים רבים בדפוסי הנופש והתיירות בעולם ובישראל. כמו כן חלו התפתחויות בינלאומיות שעוצמת השפעתן על ענף התיירות לא נצפתה בזמנו. גם מעמדה של תעשיית התיירות במשק הישראלי השתנה, והיא מהווה כיום תעשיית היצוא המובילה במדינה.

על רקע זה, ובהערכה שבתעשייה זו גלום עדיין פוטנציאל משמעותי ביותר שלא מומש, יש להעמיד את התעשייה הזו במקום הראוי לה בסולם העדיפויות המשקי במדינה. תכנית האב לתיירות מיועדת לתת גיבוי תכנוני למגמות אלו.

תעשיית התיירות של ישראל צריכה להתמודד כיום בתנאי אינפלציה קשה, בשינויים תכופים בשערי המטבע (בצד מחירי הון גבוהים), וכן בשינויים במחירים היחסיים של גורמי הייצור ובעליה ניכרת בעלות התשומות לתפעול השוטף. ענף התיירות עשוי לעמוד בפני שינויים

צרכי סיוע
סעיף 1
התעשייה
שינוי במדיניות

בטעמי התיירים והנופשים המקומיים, המכתיבים מאפייני ביקוש חדשניים, ובפני תנאי תחרות חליפיים. זאת במקביל לשינויים שחלו באופי מתקני האיכסון, הביקור והבילוי בארץ ובפריסתם, ולשינויים בתחום מחירי הטיסות ובמדיניותן של חברות התעופה לסוגיהן. כל אלה מחייבים הערכה מחודשת של פיתוח הענף ותפעולו ולצורך בהכנתה של תכנית אב מעודכנת לתיירות. בתכנית זו, התחומים של פיתוח השווקים להגדלת פוטנציאל הביקוש לישראל וקידום מכירות למימוש הפוטנציאל חייבים לקבל דגש מירבי, בהיותם נקודת המוצא לפיתוח הענף, להפעלתו הרווחית ולתרומתו ליעדי הפיתוח הכלכלי של מדינת ישראל.

העובדה שתעשיית התיירות בישראל פעלה בעשור האחרון, ואמורה לפעול גם בעשור הבא במסגרת קווי מדיניות שגובשו באמצעות תכניות אב עוקבות, נותנת סיכוי סביר שהציפיות מענף זה אכן תתממשנה והענף יתרום את תרומתו המירבית והיעילה ליעדיו העיקריים: תרומה למאזן התשלומים ואבטחת תשתית נופש לאוכלוסייה המקומית.

3. גישת התכנון.

הכנת תכנית אב לתיירות, על שלושת שלביה המתוכננים, נועדה לספק לממשלה קווי מדיניות למעורבותה בענף התיירות והנופש כדלקמן:

- מדיניות פיתוח והשקעות, תוך הכנת תשתית פרוגרמטית ופיסית באיזור, במוקדי ובאתרי התיירות.

- מדיניות סיוע ושווק הכוללת ניסוח מתכונות לתמריצים ותמיכה ביזמות פרטית תוך הבטחת רמת רווחיות הולמת וטיפול התשתית המוסדרת לפיתוח השווקים וקידום המכירות.

במסגרת זו יקבעו:

- תיאום מדיניות הפיתוח והתפעול של הענף עם יעדי הפיתוח הכלכליים של המשק. זאת באמצעות מדיניות מחירים ושערי חליפין הנגזרת מיעדי הענף.

- מדיניות תעופה בהתאמה לצרכי הענף.

- מדיניות פיתוח תשתית נופש לאוכלוסייה המקומית במגמה להבטיח היצע נופש מקומי שהינו גם תחליפי לנופש בחו"ל.

- מדיניות פיתוח איזורי תוך יצירת מקורות תעסוקה ומנוף לצמיחה באיזורי ומוקדי התיירות.

שלב א' של התכנית נועד לניתוח ודיאגנוזה של נושאים בעלי חשיבות ועדיפות ראשונית, על רקע מגמות העבר, המצב הנוכחי והערכת ההתפתחות בעתיד. הדרך שנבחרה לטיפול כללה שלב של אנליזה בפירוט יתר, בתת המיגזרים העיקריים של הענף - ביקוש חוץ, ביקוש פנים, היצע אמצעי האיכסון, התפתחות התפרוסת המוקדית, היבטי פיתוח שווקים, שיקולי קידום מכירות, מדיניות השקעות וסיוע ליחידות היצור והצריכה בענף. אנליזה זו התמקדה בהכנת מאגר נתונים מפורט, תוך יצירת סדרות עיתיות לתקופת 1975-1983, שימוש בכלים סטטיסטיים פורמליים וניתוח השוואתי כמותי של המגמות בתקופה הנ"ל.

בשלב עבודה זה אותרו ההתאמות והפערים בין התפתחות התיירות העולמית והתיירות לישראל, ובין התפתחות זו והתפתחות ההיצע באמצעי האיכסון לתיירות בארץ. כל זאת כדי להצביע על כיוונים והיבטים הדורשים ניתוח מפורט יותר בשלבים הבאים. במקביל, אותרו הפערים בין תחזיות תכנית האב הקודמת לבין ההתפתחות בפועל בביקוש ובהיצע, ונעשה נסיון להסבר הסיבות לפערים אלו. נערכה אנליזה של המגמות, תוך זהוי ראשוני של הגורמים המסבירים, ונערך נסיון לסינתזה מוקדמת של הנתונים במספר נושאים, תוך הצלבת התוצאות, במגמה לגזור היפותיזות ראשוניות ולהצביע על אותם נושאים החייבים בניתוח מעמיק יותר בשלבי העבודה הבאים. מאחר ושלב א' עוסק רק במספר חלקי של מיגזרים עיקריים, הרי שהסינתזה בשלב זה אינה מלאה, ומטרתה להציג היפותיזות מיצרפיות חילופיות כבסיס לבחינה מפורטת יותר בשלבים הבאים. בחינת היפותיזות אלו בעתיד דרושה על מנת לגבש אלטרנטיבות תכנוניות מפורטות.

4. התרומה הכלכלית של תעשיית התיירות למשק.

סקטור התיירות הוא אחד מסקטורי היצוא העיקריים במשק הישראלי: בשנת 1983 הסתכם היצוא מתיירות בכ-1,215 מליון דולר, (כולל הכנסות מתעופה). באותה שנה תרם סקטור התיירות כ-12% מסך יצוא הסחורות והשרותים של מדינת ישראל, כאשר כלל היצוא התעשייתי הווה כ-45% והיצוא החקלאי תרם כ-5%. כענף בודד, מהווה התיירות ענף יצוא מספר אחד של מדינת ישראל, העולה בהיקפו אפילו על יצוא יהלומים (נטו), המהווה רק כ-10% מכלל היצוא של סחורות ושרותים. מבחינת הערך המוסף ביצוא, ענף התיירות תורם יותר מכל ענף אחר - יותר מפי שניים מענף הכימיה, גומי ופלסטיק (שהוא הענף התעשייתי בעל הערך המוסף הגבוה ביותר), וערכו הסגולי של הערך המוסף הנובע מתיירות הוא כ-40% מסך הערך המוסף של היצוא התעשייתי הישראלי כולו.

התוצר של ענף התיירות המיועד ליצוא מהווה כ-4.5% מהתל"ג. על פי האומדן של הוצאות נופשים ישראלים בבתי מלון בשנת 1983, בסך של כ-140 מליון דולר, ואומדן מקורב של הוצאה נוספת של עוד 20% - 10% בפעילויות הקשורות בנופש של נופשים אלו, הרי התרומה הכוללת של ענף התיירות והנופש המקומי לתל"ג היא בשיעור של 5.5% - 5.0%.

מספר המועסקים בענף הוא כ-2.6% מסך המועסקים במשק. עם שיעור ערך המוסף של 75% מסך התפוקה, הערך המוסף לעובד הוא כ-30,000 דולר לשנה, (למעט הכנסות מתעופה).

לענף התיירות גם תרומה עקיפה ניכרת למשק, המתבטאת בביקוש לתשומות מענפים תעשייתיים אחרים: ענף התיירות תורם יותר מ-10% ליצוא של מספר ענפים כגון מזון, יהלומים, הלבשה, עור, פרוות, תכשיטים, עתיקות וכו'.

ענף התיירות מהווה כבר כיום, ועשוי להיות עוד יותר בעתיד, מנוף לפיתוח איזורי, במיוחד באותם האיזורים והמוקדים בהם קיים פוטנציאל פיתוח תעשייתי מוגבל לעומת פוטנציאל פיתוח התיירות, כגון אילת, ים המלח ואיזור הכנרת.

למרות חשיבותו ותרומתו הרבה של ענף התיירות למשק הישראלי, לא זוכה הענף לאותה רמת תמריצים ועידוד כמו שמקבלים ענפי התעשייה והחקלאות. השוואת תנאי הסחר והעידוד היתה מאפשרת לענף התיירות למצות את יכולתו הפוטנציאלית לטובת המשק הישראלי כולו.

3.6
3.12
480

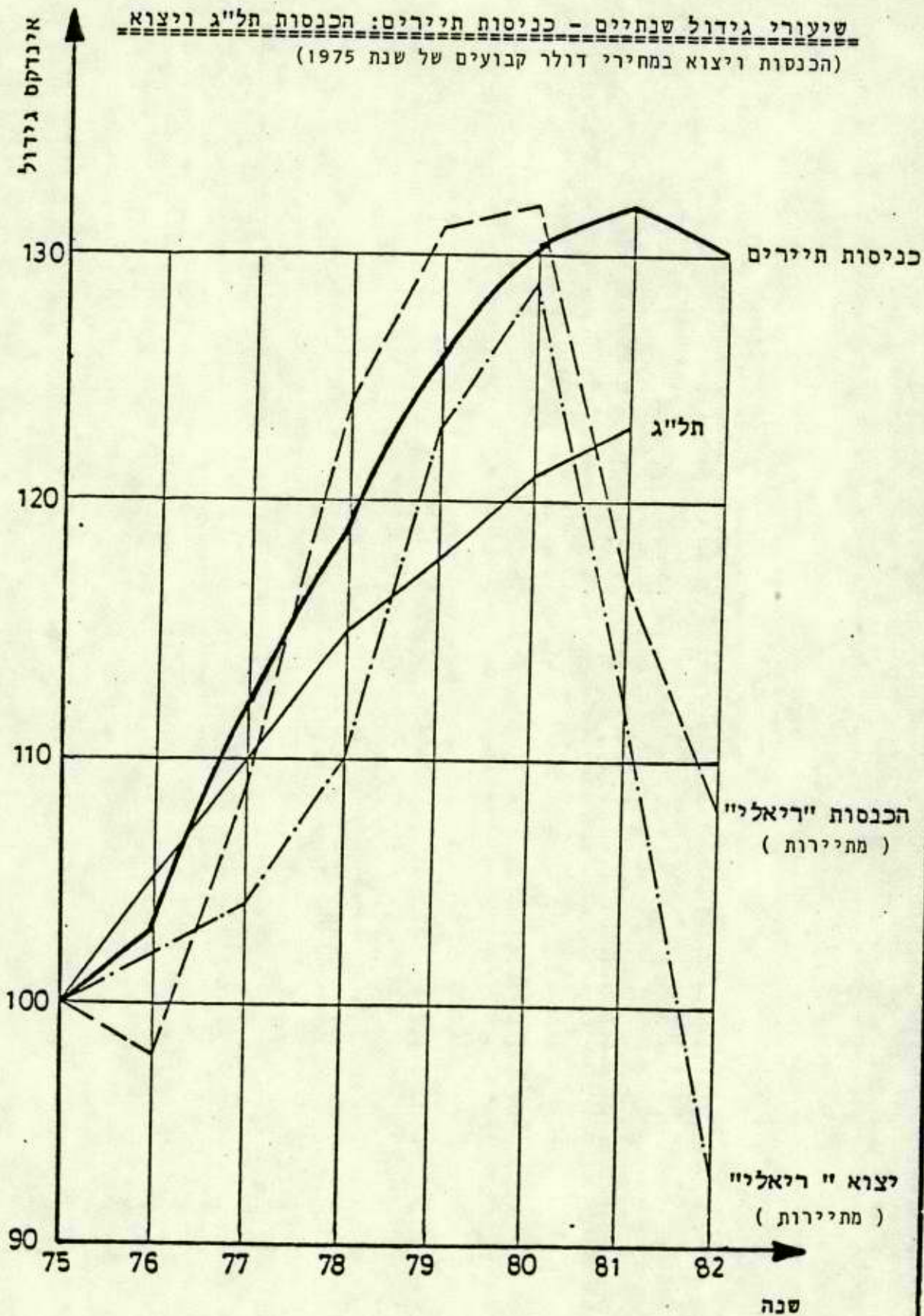
פרק ב' - התפתחות הביקוש לתיירות לישראל על רקע המגמות בעולם 1975 - 1983

1. מגמות התיירות בעולם.

- 1.1 תנועת התיירות הבינלאומית הסתכמה בשנת 1983 בכ-294 מליון כניסות תיירים, כאשר אוכלוסית התיירים שיצרה תנועה זו נאמדת בכ-145 מליון נפש (בהנחה של 2 כניסות לתייר בממוצע). התיירות הפנים-ארצית בעולם נאמדה באותה שנה ב-3,345 מליון נסיעות, אשר בוצעו ע"י 680 מליון איש (בהנחה של 5 יציאות לאדם ללינה מחוץ לבית, כולל יציאה לעסקים).
- 1.2 שעורי הגידול הממוצעים השנתיים בהתאמה לעשורים בעבר היו - 10.6% לשנה בשנים 1951-1960; 8.7% בשנים 1961-1970, 5.6% בשנים 1971-1980.
- 1.3 במשך התקופה 1975-1983, שעור הגידול הממוצע השנתי של התיירות העולמית היה 3.7%, שהוא שיעור גידול מתון לעומת התקופות הקודמות, והוא משקף את משברי הדלק בשנים 1973-74 ו-1979-80, המיתון הכלכלי החריף בארצות המתועשות והשינויים החזקים בשערי החליפין ההדדיים בין ארצות התיירות העיקריות. תקופה זו ניתן לחלק לשלוש תקופות משנה:
1975-1980 - תקופה של גידול מואץ יחסית של מעל ל-5% לשנה.
1981-1982 - תקופה של קפאון על רקע המשבר הכלכלי העולמי ללא גידול ממשי.
1983 - ראשית ההתעוררות והיציאה מן הקפאון, שנמשכה גם בשנת 1984.
- 1.4 היקף ההכנסות מתיירות בינלאומית, למעט הכנסות מתחבורה בינ"ל גדל מ-40.7 מיליארד דולר בשנת 1975 ל-96.2 מיליארד דולר בשנת 1983. מספר זה משקף שיעור גידול שנתי ממוצע של 11.2% במחירים דולריים שוטפים, אולם רק 2.7% במחירים דולריים קבועים (של 1980).
- 1.5 בהשוואה להתפתחות הת"ג העולמי והיצוא "הריאלי" בעולם, תנועת התיירות העולמית וההכנסות ממנה גדלו בתקופה הנידונה בשיעור גבוה יותר, כפי שניתן להיווכח מתרשים מס' 1. נראה שמיגזר התיירות העולמי, למרות היותו מושפע מהמציאות הכלכלית העולמית, הינו חזק מספיק, והוא מצליח לשמור על רמת פעילות גבוהה, גם בעיתות משבר.
- 1.6 פרמטרים נוספים המאפיינים את ענף התיירות העולמי, והשוואתם לישראל, ניתנים בלוח מס' 3 בהמשך.
- 1.7 תנועת התיירות הבינלאומית מאופיינת ע"י ריכוזיות רבה מן בארצות יעד והן במדינות מוצא. בשנים 1978-1982, יועדו 61% מכניסות התיירים ל-8 מדינות יעד עיקריות, 13.4% לעוד שבע מדינות יעד משניות, כאשר עוד 15.5% מן הכניסות נזקפות על חשבון ארצות הגוש המזרחי.
- 1.8 התפלגות ממוצעת בתנועת התיירות העולמית בשנים 1978-1982 - לפי ארצות יעד עיקריות מעמידה את צרפת כארץ יעד ראשונה (12.7% מסך כולל של כניסות תיירים), ואחריה ספרד

מגמות בתיירות העולמית

שיעורי גידול שנתיים - כניסות תיירים: הכנסות תל"ג ויצוא
(הכנסות ויצוא במחירי דולר קבועים של שנת 1975)

(10%), ארה"ב (9.1%), איטליה (8.7%), אוסטריה (5.7%), קנדה (5.3%), בריטניה (5.1%) וגרמניה (4.5%). בקבוצת המדינות השניה כלולות שוויצריה, יוגוסלביה, יוון, מכסיקו, הולנד, סינגפור ופורטוגל.

חלקה של ישראל, כארץ יעד בתנועת התיירות העולמית, היה בממוצע 0.3% בתקופה הנ"ל.

1.9 גם מבחינת ארצות המוצא, קיימת תופעה של ריכוזיות ברורה, כאשר 67% מתנועת התיירות העולמית מקורה ב-13 מדינות, מהן 9 אירופאיות, 2 מדינות צפון אמריקה ושתי מדינות המזרח הרחוק. ביתר פירוט, גרמניה מהווה את ארץ המוצא הגדולה ביותר (15.1%), אחריה ארה"ב (12.2%), צרפת (8.2%), בריטניה (7.4%), קנדה (5.7%) ואחריהן, הולנד, בלגיה, שוויצריה, איטליה, יפן, אוסטריה, שבדיה ואוסטרליה.

1.10 לצרכי בדיקת פוטנציאל ההתפתחות של מדינות יעד מתחרות לישראל ובדיקת פוטנציאל הגידול של ארצות מוצא כמקורות תיירות גדלים לישראל, יש מקום להצביע על הקשר בין חלקן הממוצע של מדינות אלו בשנים 82-1978 בתנועת התיירות העולמית הכוללת, לבין שעורי הגידול המקבילים שלהן בתקופה הנ"ל.

בלוחות 1 ו-2 להלן, אובחנו שש קבוצות מרכזיות של ארצות יעד בלוח מס' 1, ושש קבוצות של ארצות מוצא, המוצגות בלוח מס' 2:

לוח מס' 1: חלוקת מדינות היעד העיקריות לפי מרכזיותן בשוק התיירות הנכנסת ומגמות הגידול שלהן.

פילוג מדינות לפי חלקן היחסי בתיירות הנכנסת				
בינוניות 1% - 3%	גדולות 3% - 7%	גדולות במיוחד מעל 7%		
פורטוגל סינגפור יוון	אוסטריה בריטניה שוויצריה	צרפת ארה"ב	שיעור גידול מעל לממוצע	פילוג מדינות לפי שיעורי גידול של התיירות הנכנסת
מכסיקו הולנד	קנדה גרמניה	ספרד* איטליה*	העולמי שיעור גידול מתחת לממוצע העולמי	

* מיקומן של איטליה וספרד נובע מהנתונים הקיימים הכוללים כניסות תיירות ומטיילים (EXCURSIONISTS).

לוח מס' 2: חלוקת מדינות המוצא לפי מרכזיותן בשוק התיירות העולמית ומגמות הגידול שלהן

פילוג מדינות לפי חלקן היחסי בתיירות היוצאת				
בינוניות 1% - 3%	גדולות 3% - 7%	גדולות במיוחד מעל 7%		
איטליה יפן		בריטניה	שיעור גידול מעל למוצע העולמי	פילוג מדינות לפי שיעורי גידול של התיירות היוצאת
שוויצריה אוסטריה שבדיה	קנדה הולנד בלגיה אוסטרליה	גרמניה ארה"ב צרפת	שיעור גידול מתחת למוצע העולמי	

1.11 בהסתמך על תחזיות שונות שנערכו בשנים האחרונות*, ניתן להניח ששיעור הגידול השנתי בתנועה התיירות העולמית עד 1990 יהיה 4.5% - 4.0%, כאשר שיעור הגידול של התיירות האוירית יהיה קטן יותר ולא יעלה על 3% לשנה.

2. מגמות העבר בתיירות לישראל.

2.1 כמה תיירים באים? החל משנת 1978, נפרץ מחסום מליון התיירים, למעט נסיגה קלה מתחת לכמות זו בשנת 1982. מספר התיירים שהגיע לארץ בשנת 1984 היה 1,259,200 תיירים, מזה 74.3% הגיעו בדרך האויר, 13.2% באמצעות אניות סיור וביקורי צי, 11.2% דרך היבשה ו-1.4% דרך הים.

מגמות הגידול של התיירות לישראל הן מעורבות. שיעור הגידול הממוצע בתקופה 1975-83, שעמד על 8.2% לשנה, היה גבוה בהרבה מן הממוצע העולמי בתקופה המקבילה.

במשך תקופה זו ניתן להבחין שלוש תקופות משנה:

- 1975-1977 - תקופת התאוששות מרשימה מהשפל של השנים 1973-1975
- 1978-1982 - תקופת האטה עם שיעורי גידול ממוצעים הנמוכים משיעורי הגידול העולמיים באותה תקופה.
- 1983-1984 - התאוששות מחודשת לאחר שנת השפל של 1982 (מלחמת של"ג)

* עי"י WTC, ITA, ATI.

שיעורי הגידול, בשלוש התקופות הנ"ל, נמצאים בהתאמה למגמות ששררו בארצות המערב - ארצות המוצא העיקריות של התיירות, וכן כתגובה לאירועים יחודיים מרתיעים במדינה (מלחמת של"ג - 1982). התיירות לישראל מאופיינת ע"י תנודות חריפות יותר מאשר התנודות בתיירות העולמית. בכל תכנון לעתיד, יש להביא בחשבון את תחזיות ההתפתחות והצמיחה הכלכלית במערב, כולל משברים אפשריים, וכן אפשרות למשברים יחודיים באזורנו.

2.2

מי הם הבאים? התיירות הנכנסת לישראל היא יחודית מבחינת הרכבה, בהיותה נגזרת בעיקרה ממניעי דת ולאום: אחוז גבוה של תיירים יהודים, כ-40% במוצע בשנים האחרונות, ואחוז גבוה של תיירים למטרות צליינות, כ-30% במוצע. איפיון זה מכתוב גם את ההרכב מבחינת ארצות המוצא כאשר מדינות בעלות ריכוז יהודי גדול כארה"ב וצרפת מהוות את השווקים הגדולים והמסורתיים של התיירות לארץ. במוצע, בשנים האחרונות, מקורם של כ-60% מהתיירים לישראל היה בארבע מדינות התיירות העיקריות: ארה"ב, צרפת, גרמניה ובריטניה.

בהרכב התיירות הנכנסת, חל שינוי בשנים 1977-1982, תוך גידול חלקה של התיירות האירופאית לארץ, הן במספר התיירים הנכנסים והן במספר הלינות. דוקא בשנתיים האחרונות חל שוב מהפך בהרכב זה, ומרכיב התיירות האמריקאית גדל שוב. באשר למדינות המוצא העיקריות, חלקן של בריטניה, צרפת וגרמניה גדל באחוזים בודדים, (למעט המהפך של 1983), ואילו התיירות מארה"ב אבדה מספר אחוזים ממשקלה הדומיננטי. בשנים האחרונות, מהווה התיירות האיזורית של ערבים מרכיב לא מבוטל בכניסות לישראל. משקלם של היהודים בטה"כ התיירים ירד, בעוד התיירות הצליינית שמרה על מעמדה. הגידול המרשים יחסית ב-1983, של תיירות שאינה יהודית או צליינית, מצביע על האפשרויות הגלומות בפוטנציאל תיירות הנופש הכללית. גם שיעורי הגידול הגבוהים יחסית בתנועת המבקרים באמצעות אניות סיור נותן מקום להנחה שניתן יהיה גם בעתיד לשמור על מעמדה הנוכחי של ישראל בפלח שוק זה.

2.3

למה הם באים? המניעים לבואם של תיירים לישראל משקפים אף הם את יחודה של המדינה. אחוז ניכר מהתיירות המגיעה ארצה באה על מנת לבקר קרובים וידידים, אחוז נוסף, קטן יותר, בא לביקורי דת וצליינות. שאר התיירים מגיעים לתיור ונופש (כ-40%), כאשר ביניהם יש מרכיב לא מבוטל של תיירות צעירים ונוער המשלבים תיור בעבודה, בלימודים במוסדות אקדמאיים, בישיבות או בשהות בקיבוצים. מטרות ביקור נוספות הן לכנסים, מרפא, תיירות של נופש ימי בחורף וסיורים באניות. כמו-כן, בשנים האחרונות מציעה ישראל יותר ויותר הצעות לנופש פעיל (סוג נופש ההולך וגדל בעולם) הכולל אטרקציות מדבריות, תת מימיות, מצוקים, גולף וכו'. תנאי האקלים, המיגוון הגיאוגרפי, אופי האוכלוסיה ויוזמות של העוסקים בענף במיגזר הפרטי והציבורי, יצרו למעשה קשת רחבה של היצעים אשר עשויה לענות על הביקוש המגוון והטעמים השונים של התיירים הפוטנציאליים.

- 2.4 מתי הם באים? בשל תנאי האקלים של ישראל והפיזור העונתי של החגים היהודיים והנוצרים העיקריים, התיירות לישראל מאופיינת ע"י פיזור עונתי משופר ביותר. שיעור של 19% בלבד מהתיירים, (בממוצע בשנים האחרונות), מתרכז בשני חודשי השיא של הקיץ וקיים יחס של 1 : 2 בין העונתיות בשני החודשים המכסימליים לשני החודשים המינימליים. עובדות אלה מעידות על ביצועים עונתיים טובים בהרבה מהממוצעים של מרבית הארצות המתחרות בנו בתחום זה.
- 2.5 כיצד הם באים? כ-80% מהתיירים מגיעים ארצה דרך האויר. יחד עם זאת, מסתמנת מגמה של ירידה עקבית בשנים האחרונות, כאשר ב-1983 רק 73% מן התיירים הנכנסים באו דרך האויר. שאר התיירות מגיעה באמצעות אניות סוור (כ-10%, קבוצה זו גדלה באופן עקבי מעל לשיעורי הגידול העולמיים), ותיירות יבשתית הנכנסת בעיקר בגשרי הירדן (10%, תיירות זו גדלה אף היא באופן משמעותי בשנים האחרונות). המרכיב הגדול של התיירות הנכנסת דרך האויר מהווה מגבלה מסויימת לגידול בהיקף התיירות לארץ בשל הרגלי הנופש וגמישות הביקוש למחיר של התיירים שמקורם באירופה. לעומת זאת, ירידת מחירי הטיסות לישראל בשנים האחרונות עושה את הנגישות אליה קלה יותר וזולה יותר לעומת המצב בעבר.
- 2.6 לכמה זמן הם באים? גם כאן הביצועים של מדינת ישראל גבוהים מהממוצע. שהות של 12 יום בממוצע בארץ, מהווה שיעור גבוה ביחס לממוצע העולמי העומד על 6 לילות לתייר. בנוסף, ממוצע השהות בארץ לא ירד בשנים האחרונות למרות המגמה המסתמנת בעולם של הקטנת משך תקופת הנופש של התיירים. לעומת זאת, מספר הלינות לתייר בבתי-מלון קטן מ-7.7 לינות ב-1975 ל-6.1 לינות לתייר ב-1983.
- העדר החפיפה בין שיעורי הגידול של לינות בבתי מלון לשיעור הגידול בכניסות תיירים, מצביע על גידול במספר הלינות באיכסון הבלתי ממוסד, מגמה המתחזקת גח במדינות תיירות מתחרות. מצב זה מכתיב היערכות מתאימה בעתיד לעידוד פלח שוק האיכסון הבלתי ממוסד ולקליטתו.
- 2.7 כמה הם מוציאים? בשל העובדה שהשהות בישראל ארוכה יחסית, ואופי התיירים הנכנסים לארץ הוא עדיין עממי פחות, ההוצאה הממוצעת של התייר בישראל גבוהה בהרבה מאשר במדינות אחרות, והגיעה ל-800 \$/תייר בממוצע בשנים 82-1977 ואף ליותר מכך בשנת 1983. היקף הוצאות זה משקף פוטנציאל אשר יש צורך לטפח אותו ולשמור עליו, במיוחד מאחר ושיעור הגידול השנתי בהכנסה הממוצעת מתייר (במחירים קבועים 1980) היה רק 0.9%.
- 2.8 על רקע האמור לעיל ניתן לשרטט פרופיל ממוצע של תייר נכנס לישראל כפי שמוצג בלוח מס' 3.
- 2.9 לסיכום, ניתן להשוות את המאפיינים הממוצעים של התיירות העולמית והתיירות לישראל בשנים 1982-1977 כמוצג בלוח מס' 4.

לוח מס' 3 : פרופיל ממוצע של תייר נכנס לישראל

ממוצע			
1983	1977-1982		
50.1	59.0	ארצות מוצא - אירופה	
10.9	12.3	(%) צרפת	
10.5	11.0	בריטניה	
9.5	11.5	גרמניה	
36.5	31.6	אמריקה	
30.4	25.0	ארה"ב	
13.4	9.4	שאר העולם	
*38.6	?	שייכות דתית - יהודים	
*61.4	?	(%) לא יהודים	
6.8	6.0	0 - 14	גיל
24.3	23.8	15 - 29	(%)
23.2	22.7	30 - 44	44
31.7	33.1	45 - 64	
14.0	14.4	+ 65	
73.	81.	אמצעי הובלה - אוויר	
		(%)	
	29	תיירות יחודית - צליינות ונצרות	
10.6	9.8	(%) אניות סיור	
**36.	*23	מניעים - תיור ונופש	
**8.	*20	(%) לימודים	
**20.	*16	ביקור קרובים	
**9.	*12	עסקים וכנסים	
12	12	שהות (לילות) - שהות ממוצעת	
6.1	7.0	לינות בכתי מלון	
	19.	עונתיות (%) - % ביולי - אוגוסט	
882		הוצאה (\$) - הוצאה לתייר (שוטף)	
727	783	במחירי 1980	

* מקור - סקר תיירים יוצאים - 79/80.

** אומדן - חייב באימות בשלב ב'.

לוח מס' 4: סיכום נתוני תעשיית התיירות העולמית 1983
ונתוני תעשיית התיירות בישראל להשוואה

נתוני ישראל		נתוני תיירות עולמית		מאפיינים מפורטים	מאפיינים כלליים
1983	1978-82	1983	ממוצע (1)		
1042	1010		273.1	סה"כ כניסות תיירים (מליון) (ללא אניות סיור)	היקף
13.5	2.1	2.8	3.7	שיעור גידול שנתי ממוצע (%)	
1.13	0.79	96.2	88.3	הכנסות שוטפות ממוצעות (מיליארד דולר)	הכנסות שוטפות מחירים שוטפים
15.2	9.8	2.1	12.5	שיעור גידול שנתי ממוצע (%)	
987	782	336	323	הכנסה ממוצעת לתייר (דולר)	
0.82	0.83	79.6	89.0	הכנסות ממוצעות (מיליארד ד')	הכנסות שוטפות מחירי 1980
7.1	1.4	(- 4.0)	2.7	שיעור גידול שנתי ממוצע (%)	
727	783	269	323	הכנסה ממוצעת לתייר (דולר)	
10.3	10.0	55	3.5	הכנסות מתיירות כ- % מערך יצוא (מחירי 1980, %)	
5.9	6.67		694.0	ממוצע שנתי-לינות ממוסדות (מליון)	לינות
6.34	7.15		1521.0	ממוצע שנתי - סה"כ לינות (מליון)	
	19.0		37.3	% כניסת תיירים בחדשי יולי-אוגוסט (%)	עונתיות
	9.0		6.1	% כניסות בשני חדשי מינימום (%)	
	2.1		6.1	יחס בין 2 חדשי מקסימום ל-2 חדשי מינימום (%)	
73.0	81.7		31.0	% כניסות דרך אויר (%)	תנועת אויר
8.1	- 0.01		2.3	שיעור גידול שנתי ממוצע (%)	
0.055	0.049	16.9 (82)	15.5	מספר מיטות (מליון)	היצע
14.3	14.2		11.1	מיטות/1000 נפש אוכלוסיה	
53.0	54.0		58.0	מיטות/1000 כניסות תיירים	
5.2	0.98		4.0	שיעור גידול שנתי ממוצע (%)	
174.0	120.0		20.3	מספר יוצאים/1000 תושבים הוצאות ממוצעות/תייר יוצא (\$)	תיירות יוצאת
1062	1051		685.0	מחירי 1980	
1029	794		877	מספר לינות/1000 תושבים	תיירות מקומית

(1) ממוצע לשנים 1978-1982.

2.10 מהשוואת נתוני תחזית תכנית האב (1975) והביצוע בפועל בשנת 1983, ניתן להצביע על הנקודות הבאות:

- בשנת 1983 הביעו לישראל קרוב ל-1,200,000 תיירים.
- התפתחות התיירות לישראל בשנים 1983 ו-1984, ואינדיקציות ראשוניות של שנת 1985, מעידות שהיקף התיירות הנכנסת לישראל עשוי להיות קרוב לאומדן התחזית הנמוכה של תכנית האב של 1,500,000 תיירים בשנת 1985.
- יתירה מזאת, לולא המשבר שנבע ממלחמת של"ג ב-1982, ניתן היה לצפות להתפתחות שונה בהיקף התיירות לישראל, ולהתקרב ליעד התחזית הסבירה של תכנית האב של 1.7 מליון תיירים ב-1985.

בהתחשב בתהפוכות שעבר העולם בעשור מאז הכנת תכנית האב - משברי האנרגיה, מיתון עולמי, השינויים היחסיים בין המטבעות השונות והמאורעות המקומיים בארץ - פתיחת השמים לטיסות שכר, מלחמת לבנון, משבר כלכלי ומתח פוליטי פנימי ניכר, - נראה שהסטיות מן התחזית הסבירה (10%) מעידות על מידה לא מבוטלת של הצלחה בחיזוי המגמות.

נופש פנים. 3.

- 3.1 הביקוש לנופש בכלל מתיחס לפחות מ-50 אחוזים מהציבור היהודי העירוני, והביקוש לנופש בתשלום מתיחס רק לכ-30 אחוז מציבור זה. זאת לפי סקר המכון הישראלי למחקר חברתי שימושי. הסיבה הכלכלית היא, לפי הסקר, הסיבה העיקרית לאי יציאה לנופש.
- 3.2 לפי אותו סקר, האיכסון הממוסד (בתי-מלון ואכסניות נוער) משמש כ-51 אחוזים מאוכלוסית הנופשים. היתר נופשים בבתי קרובים וידידים (26% מאוכלוסית הנופשים), בחיק הטבע ללא תשלום (כ-10%) ואחר (5%). (האחוזים הם מתוך אוכלוסית הנופשים אשר ציינו במפורש את סוג האיכסון אליו תכננו לצאת).
- 3.3 אומדנים שנערכו לגבי לינות באיכסון לא ממוסד ב-1983 מצביעים על כך שכ-30% מלינות נופש פנים מתבצעים בסוגי איכסון אלה. האומדנים, באלפי לינות, הם כדלקמן:

בתי ספר שדה	-	292
חניוני קמפינג בתשלום	-	320
חיק טבע ללא תשלום	-	280
א ח ר	-	150
קרובים וידידים	-	900
סה"כ	=	1,942 לינות

- 3.4 מספר האורחים הישראלים במלונות תיירות בישראל עלה מ-500 אלף ב-1970 לכ-1.5 מליון ב-1983. בשיעורים ל-1000 נפש, עלה מספר האורחים מ-166 לכ-380 אורחים ישראלים ל-1000 נפש.
- 3.5 השהות הממוצעת של ישראלים במלונות תיירות ירדה מ-3.3 ימים לביקור ב-1970 ל-2.2 ימים לביקור ב-1983. במקביל ירדה גם השהות הממוצעת של ישראלים בביקור בחו"ל.

3.6

מניתוח נתוני נופש פנים ונופש ישראלים בחו"ל מתברר שבדרך כלל ישנה תחליפיות בין שני סוגי הנופש. אי לכך תחזיות נופש הפנים צריכות להתחשב בתחזיות להתפתחות נופש הישראלים בחו"ל. מסי ימי שהות בבתי מלון בארץ מהווה ב-1983 35% אחוזים ממספר ימי שהות ישראלים בחו"ל (לתקופות של פחות מ-3 חודשים).

3.7 מניתוח מחירי חבילות תיור בארץ ובחו"ל בקיץ 84 ובחורף 1985 מתברר:

א. הפרש המחירים בקיץ 1984 לפני מס, היה קטן (פחות מ-10%) כשמדובר ביעדים קרובים (רודוס לעומת אילת), וגדול יותר (100-60 אחוז) כשמדובר ביעדים רחוקים יותר כמו לונדון, פריס, קוסטה דל סול ופלמה דה מיורקה.

ב. הפרש המחירים הצטמצם במבצעים של חורף 1985 בגלל חבילות תיור מוזלות לישראלים באירופה. מאידך, מס הנסיעות מייקר את חבילות החו"ל לישראלים.

ג. השוואת מחירי נופש במועדוני הים התיכון מראה שמחיר נופש + טיסה לאילת הוא יקר יותר בהשוואה למחירים בצרפת, איטליה, יון וספרד.

מכאן נראה שחבילות תיור לחו"ל בהחלט מתחרות בחבילות נופש בארץ. גם השוואת מחירי מבצע בארץ עם מחירים באירופה מצביעה על הפרש מחירים הנמוך, בהרבה מקרים, מכדי ליצור עדיפות ברורה של נופש בארץ לעומת נופש בחו"ל.

3.8 סה"כ מספר הלינות בבתי מלון וימי שהות בחו"ל עלה בתקופה 1970-1983 מעבר לעלית ההכנסה הפרטית. סה"כ הלינות לנפש עלו באותו תקופה ב-5.4% במוצע שנתי, בעוד שההכנסה הפרטית עלתה ב-3.5% במוצע שנתי.

3.9 ישנו קשר חיובי בין עליה ברמת ההכנסה הפרטית לנפש לבין מספר לינות נופש פנים. הקשר עם התל"ג לנפש הוא פחות ברור. התחזיות לגבי רמת נופש פנים מותנות בהתפתחות ההכנסה הפנויה לנפש.

3.10 ניתן לחלק את 13 השנים שעברו ל-3 קבוצות מבחינת השינויים בהיקף נופש הפנים כדלקמן:

- 1970-1975 - עליה מתונה של לינות נופש פנים של 1.1 אחוזים לנפש במוצע שנתי ובמקביל ירידה קטנה 0.5% - במספר ימי שהות בחו"ל לנפש.

- 1976-1980 - תקופה זו מאופינת בירידה ממוצעת של 2.3 אחוזים לנפש בלינות נופש פנים, ובמקביל עליה משמעותית במספר ימי שהות בחו"ל של 17.1 אחוזים לנפש לשנה.

- 1981-1983 - עליה גבוהה של מספר לינות נופש פנים - 10.8 אחוזים לנפש לעומת עליה מתונה הרבה יותר (2.9%) בימי שהות בחו"ל. תקופה זו מושפעת בצורה רצינית ממלחמת של"ג. המלחמה גרמה לירידה ביציאות לחו"ל ב-1982 בעוד שמספר הלינות של ישראלים בבתי-מלון בארץ עלה באותה שנה ב-11 אחוזים.

3.11 השוואה של נופש פנים בישראל עם נופש פנים במדינות אחרות מראה:

א. שיעור הלינות בארץ ל-1000 נפש נמוך לעומת רוב המדינות המפותחות באירופה המערבית, אמריקה ואוסטרליה.

ב. ההשוואה של ישראל עם מדינות בעלות תל"ג לנפש דומה לישראל, מראה שגם בהשוואה למדינות אלה נמוך שיעור הלינות בארץ בהשוואה ליון, איטליה וספרד, בשיעורים שבין כ-15 עד 50 אחוזים.

3.12 מניתוח נתוני הלינות בפועל בהשוואה עם תחזיות שנעשו בתכנית האב הקודמת מתברר:

א. לינות הישראלים בבתי מלון ובאכסניות נוער בארץ עלו פחות מאשר התחזית. הסטיה הכוללת ל-1983 היא של 30 אחוזים פחות ללינות בבתי המלון ואכסניות לעומת החזוי.

ב. הסטיה במלונות התיירות היא נמוכה יותר ומסתכמת ב-11 אחוזים בלבד במשך 11 שנה (1972-1983). כ-7 אחוזים מהסטיה ניתן ליחס לקצב נמוך של גידול האוכלוסייה בתקופת התחזית, ורק 4 אחוזים מיוחסים לטעות בהערכת לינות נופש.

ג. עיקר הסטיה בתחזיות היתה בבתי מלון בדרגות 2 כוכבים ומטה, בבתי-הבראה ובאכסניות נוער. נתוני הלינות בפועל בסוגי איכסון אלה ירדו ב-1.2 אחוזים בממוצע לשנה. לעומת זאת, התחזית היתה של עליה של 4.8 אחוזים בממוצע שנתי.

ד. במלונות 3-5 כוכבים, היתה עליה של 8.9 אחוזים לשנה לעומת תחזית עליה של 8.4 אחוזים לשנה. הביקוש למלונות 4-5 כוכבים היה גבוה מהתחזית והביקוש למלונות 3 כוכבים נמוך מהתחזית.

3.13 הפדיון במלונות תיירות הנובע מישראלים נאמד ב-140 מליון דולר, מהם כ-98 מליון דולר במלונות 4-5 כוכבים. החלק של פדיון מישראלים מהווה 40 אחוז מכלל הפדיון במלונות תיירות, ו-36 אחוזים מכלל הפדיון במלונות 4-5 כוכבים. הפדיון הנובע מישראלים עלה בשנים האחרונות בקצב מהיר יותר מאשר קצב העליה במספר לינות ישראלים.

פרק ג' - היצע אמצעי האיכסון

1. מצאי חדרים

1.1 ב-1984 עמדו בארץ לרשות התיירים והנופשים כ-35,100 חדרים באיכסון הקשה, מתוכם כ-30,100 חדרים במלונות תיירות. 5750 חדרים נוספים, המהווים כ-19% תוספת לקיים, נמצאים בשלבים שונים של בניה ויכנסו בטווח הקצר למערך הקיים של אמצעי האיכסון. בעשר השנים האחרונות חל גידול של 27% במספר החדרים באיכסון הקשה וגידול של 42% בחדרים במלונות תיירות. תוספת החדרים הניכרת ביותר היתה במוקדי התיירות הגדולים של ירושלים, אילת ות"א. בשלושת המוקדים הללו נוספו כ-6,150 חדרים, (70% מכלל התוספת הארצית בשנים 84-1975, שעמדה על 8,700 חדר), והיקף ההיצע בהם כיום מגיע לכ-17,200 חדרים, 57% מכלל החדרים במלונות תיירות.

שיעור הגידול הגבוה ביותר היה במוקדים לאורך בקעת הירדן וים סוף: טבריה, איזור הכנרת, ים המלח ואילת. שיעור גידול נמוך היה במוקדים הקטנים לאורך חופי הים התיכון: נהריה, אשקלון, וכן במוקדים ההרריים של צפת ונצרת. מבחינת הרכב החדרים, כ-60% מכלל החדרים במלונות תיירות הם ברמה של 4-5 כוכבים, 33% במלונות של 3 כוכבים ורק 9% הם ברמה של 1-2 כוכבים.

התפרוסת המרחבית של אמצעי האיכסון בארץ ב-1984, (כולל בניה), והרכבה מוצגים בשרטוט מס' 2.

1.2 כתוצאה מסיבות חיצוניות ופנימיות שונות (משבר האנרגיה, המשבר הכלכלי במערב, מלחמת לבנון, החזרת סיני, הפעלת טיסות שכר, מגמות נופש של הישראלים וכד'), ההתפתחות בפועל, על אף היקפה, לא היתה על פי הצפי של תכנית האב הקודמת, הן כמותית והן תפורסתית. תכניות להגדלת הפלח של המלונות העממיים, שהתבטאו בעיקר על פיתוח נופש פנים, התממשו רק בחלקן. יחד עם זאת, הפיתוח והגידול היו משמעותיים והתרכזו במוקדים שהוכיחו את עצמם כמצליחים.

2. ל י נ ו ת

2.1 היקף הלינות במלונות תיירות בארץ עלה מאז 1975 בכ-50%. קרוב ל-70% מכלל הביקוש ללינות מרוכז ב-5 מוקדים: ירושלים, תל-אביב, אילת, טבריה וים המלח. ירושלים ותל-אביב קולטות ב-44% מהלינות ו-25% נוספים נקלטים בשלושת המוקדים האחרים.

2.2 תפרושת הלינות שונה בין ישראלים ותיירים. לינות התיירים מתרכזות בעיקר במרכזים אורבניים גדולים. תל-אביב וירושלים קלטו ב-1983 58% מלינות התיירים. במיוחד התיירות האמריקאית, (המהווה כ-40% מכלל תיירות החוץ), נוטה להתמקם בערים הגדולות, (ירושלים, תל-אביב, ובמידה פחותה חיפה), ובמלונות ברמות הגבוהות. תפרושת לינות הישראלים רחבה יותר.

נתוני לינות של תיירים וישראלים לאורך זמן מאפשרים לבדוק שינויים בהתמחות היחסית של כל מוקד תיירותי, ובהתאם לכך לתכנן את כיווני התפתחותו. שינויים בשיעורי לינות במוקדים מובאים בלוח מס' 5. שרטוט מס' 3 מציג את ההתמחות היחסית של המוקדים עבור תיירים וישראלים ב-1983.

ניתוח הרכב הלינות הצביע על שש קבוצות של מוקדי תיירות:

- א. מוקדים המתמחים בתיירות חוץ ושהתמחותם עולה - ירושלים.
- ב. מוקדים המתמחים בתיירות חוץ והתמחותם פוחתת - תל-אביב.
- ג. מוקדי ביניים, (בהם שיעור לינות התיירים מכלל הלינות עולה על 50% אך נמוך מהמוצע הארצי של כ-63%), שהתמחותם עולה.
- ד. מוקדי ביניים שהתמחותם פוחתת - הרצליה, חיפה.
- ה. מוקדים שאינם מתמחים בתיירות חוץ, כלומר, מרכיב לינות התיירים בהם נמוך מ-50%, אך נמצא בעליה - טבריה, אילת, ים המלח, הרי יהודה.
- ו. מוקדים שאינם מתמחים בתיירות חוץ ומרכיב לינות התיירים נמצא בהם בירידה - נהריה, אשקלון.

2.3 השוואת תמונת הלינות במלונות תיירות עם לינות תיירים בארץ מצביעה על חלק הולך וגדל של לינות באיכסון הלא ממוסד, שהגיע בשנתיים האחרונות לכשליש מכלל הלינות. לאור המגמה בארצות תיירות אחרות, סוג זה של איכסון מתפתח ויש לבדוק את צורת התאמתו למציאות הישראלית.

2.4 התיירות רגישה לעונתיות וקשה לשמור על תפוסה טובה בכל הודשי השנה. בערים הגדולות ובמוקדי תיירות החורף של ישראל (אילת, ים המלח וטבריה), בהם ניתן להאריך את העונה, התפוסה השנתית הממוצעת טובה יחסית. במוקדי קיץ מובהקים כגון צפת, נהריה ואשקלון, העונה קצרה והתפוסה השנתית הממוצעת נמוכה.

2.5 אי החפיפה בין לינות ישראלים ולינות תיירים היא בעלת משמעות מאחר והיא מאפשרת גמישות בתפוסה ושמירה על רמת שרותים וכוח אדם. בירושלים, טבריה, ים המלח ואילת קיימת השלמה בין לינות תיירים ולינות ישראלים ואין חפיפה בין חודשי שיא בביקוש של שתי הקבוצות הנ"ל, אם כי גם במוקדי תיירות אלה קיים לחץ תקופתי על ההיצע הקיים.

התפוסה השנתית הממוצעת אינה משקפת תמיד את תמונת האיכסון הנכונה. במוקדים מסויימים, (ירושלים למשל), התפוסה יורדת כתוצאה מבניה מסיבית ומתוספת גדולה של חדרים למלאי תוך תקופה קצרה. לעומת זאת, במוקדים אחרים, התפוסה משקפת מלאי חדרים שאינו מנוצל במשך מספר שנים רב כתוצאה ממיקום, רמת אחזקה וסיבות אחרות.

לוח מס' 5 : מוקדים - משקל יחסי ושיעורי שינוי בלינוח במלונות תיירות, (באחוזים)

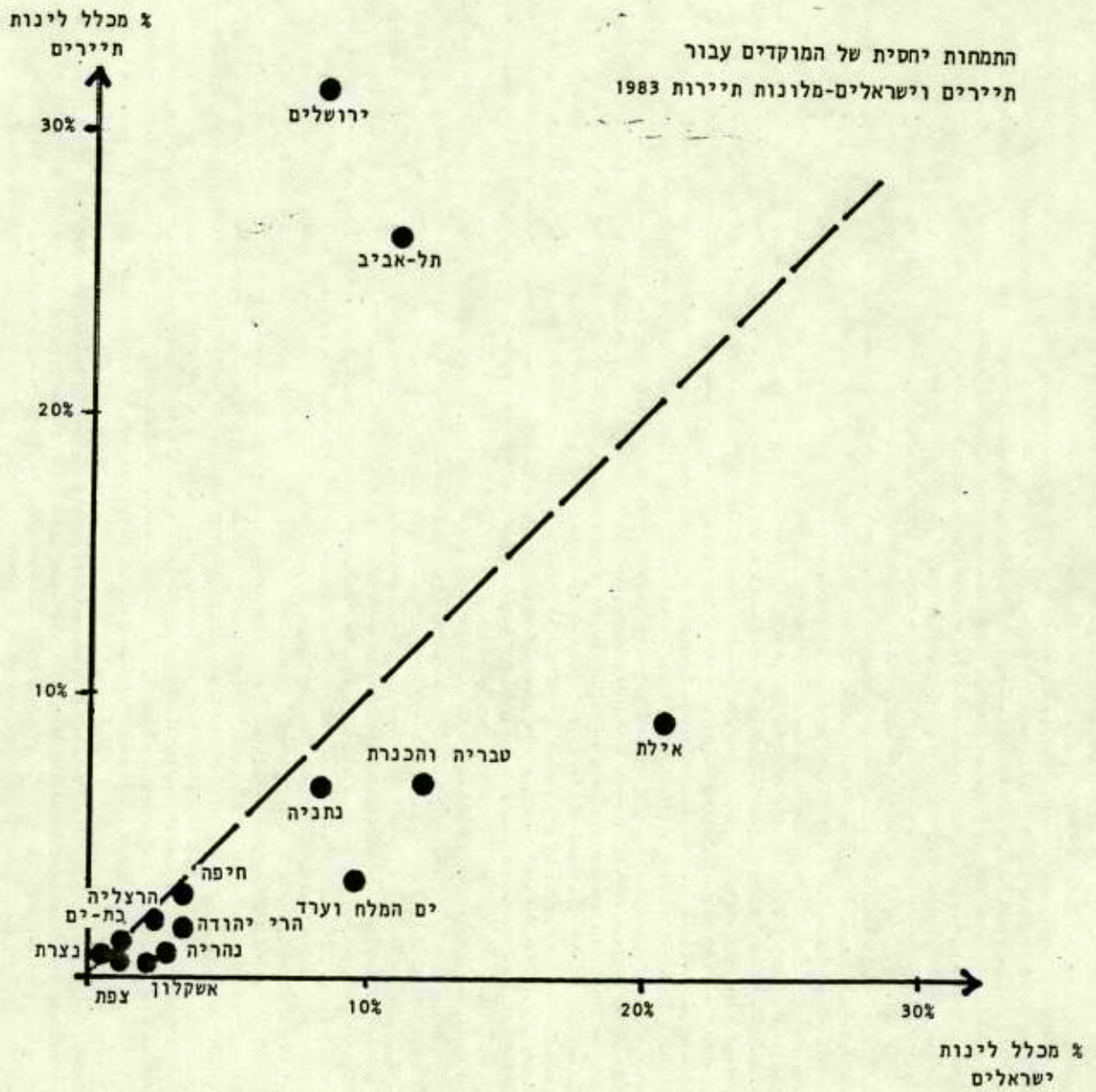
שנים: 1975, 1983

ש"ח	שיעור שינוי			1983			1975			ש"ח
	ישראלים	תיירים	סה"כ	ישראלים	תיירים	סה"כ	ישראלים	תיירים	סה"כ	
ירושלים	21.5	57.1	51.0	8.4	31.5	22.9	10.2	30.4	22.8	
הרי יהודה	53.9	373.3	124.0	3.4	1.7	2.4	3.3	0.6	1.6	
תל-אביב - יפו	100.0	35.0	44.3	11.0	26.3	20.6	8.1	29.6	21.4	
הרצליה	28.5	-14.6	-1.0	2.4	2.0	2.2	2.8	3.6	3.3	
בת-ים	92.9	58.9	70.8	1.2	1.1	1.2	0.9	1.1	1.0	
נתניה	65.9	47.0	54.4	8.4	6.7	7.3	7.5	6.9	7.1	
פה	-4.3	-6.3	-5.5	3.5	2.9	3.1	5.3	4.7	5.0	
נהריה	72.2	28.2	55.5	2.8	0.8	1.5	2.4	0.9	1.5	
נצרת	413.8	1.8	24.4	0.4	0.8	0.7	0.1	1.3	0.8	
צפת	-32.1	29.3	-9.7	1.1	0.7	0.9	2.5	0.8	1.5	
טבריה	65.1	100.4	80.7	9.7	5.3	6.9	8.6	4.0	5.8	
איזור הכנרת				2.3	1.6	1.8				
אשקלון	-10.0	-33.5	-17.7	2.1	0.5	1.1	3.4	1.0	1.9	
אשדוד-באר שבע ערד	19.4	34.6	24.5	1.6	0.6	1.0	5.2	1.6	2.9	
				2.6	0.8	1.4				
שפת ים המלח	36.7	242.5	77.5	7.0	2.6	4.2	7.5	1.1	3.6	
אילת	58.4	130.2	82.6	20.7	9.0	13.4	19.2	6.0	11.0	
מפוזר	54.7	59.1	56.7	11.4	5.1	7.4	13.0	6.4	8.8	
סה"כ	47.2	51.9	50.1	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

גידול יחסי - עודף
גידול קטן יחסי - מחסור

שרטוט מס' 3

התמחות יחסית של המוקדים עבור
תיירים וישראלים-מלונות תיירות 1983

3. ניתוח המוקדים

על בסיס השונוות הגדולה בין המוקדים מחד, והדמיון במספר תופעות המתרחשות בהם מאידך נערך ניתוח בשיטת ה- Cluster Analysis בשני שלבים. לוח מס' 6 מפרט את הנתונים שנאספו ועובדו ואשר שימשו בסיס לניתוח.

3.1 בשלב הראשון התקבלו 5 מקבצים של מאפיינים המסבירים כ-70% מכלל השונוות. שלב זה מאפשר ליצג כל מוקד תיירותי על פי התמחותו בחמשת המקבצים הנ"ל.

מקבץ מס' 1, המסביר 48% מהשונוות בין המוקדים, כולל מאפיינים המגדירים את שיעור הגידול של המוקד ואת העונתיות. במקבץ זה בולט הקשך שבין עונתיות ותפוסה, וכן היחס הישר שבין תוספת האיכסון לבין רמת התפוסה, העונתיות, הגידול בלינות ובעיקר הגידול בלינות התיירים. במקבץ זה מתמחים חיובית בעיקר אילת, טבריה וים המלח. התמחות שלילית בולטת בצפת, אשקלון ונצרת.

מקבץ מס' 2, מסביר 25% מהשונוות וכולל מאפיינים הקשורים בגודלו של המוקד. המקבץ משקף מתאם גבוה בין גודל המוקד התיירותי לבין גודל המרכז האורבני עליו הוא נשען, התמחותו בלינות תיירים ובעיקר אמריקאים, ושיעור החדרים ברמות הגבוהות (4-5 כוכבים). במקבץ זה מתמחים "חיובית" מוקד: העל של ירושלים ותל-אביב. התמחות "שלילית" גבוהה קיימת באשקלון ונהריה.

מקבץ מס' 3, מסביר 8% מהשונוות ומבטא חוסר איזון (לעיתים זמני) בין הגידול בביקוש לגידול בהיצע. במקבץ זה מתמחים "חיובית" נתניה ונהריה ו"שלילית" ים המלח ואשקלון.

מקבץ מס' 4, מסביר 7% מהשונוות ועוסק בהתאמה שבין יעדי תכנית האב הקודמת לבין מאפייני המוקדים בפועל. במקבץ זה מתמחה "חיובית" אילת ו"שלילית" חיפה ובת-ים.

מקבץ מס' 5, מסביר 12% מהשונוות וכולל מרכיבים הקשורים בהתמחות ללינות ישראלים ולתיירות עממית מאירופה. במקבץ זה מתמחים "חיובית" בעיקר בת-ים, צפת ונצרת ו"שלילית" חיפה והרצליה.

לוח מס' 7 מסכם את התמחותם של מוקדי התיירות במקבצים השונים.

3.2 בשלב שני נבחנו כל מוקדי התיירות (המקיפים יחד כ-90% מכלל ההיצע והביקוש של שרותי האיכסון) כדי למצוא מקדמי מתאם ביניהם ולקבל קבוצות מוקדים. כל אחת מן הקבוצות, השונוות זו מזו, כוללת מספר מוקדים שניתן לטפל בהם בצורה דומה.

6 לוח מס' 6
 בסיס הנתונים לכיתוח מוקדי תחירות

מסוצע ארצי סחייכ מוקדים (א)	המוקד	ירושלים	תל-אביב	טבריה	יס-הסלח	ערד	אילת	נתניה	נהריה	הרצליה	בת-ים	אשקלון	חיפה	צפת	נצרת
108.0	אוכלוסייה 1983 סקר (אלפים)	431.8	330.4	28.6	1.0	12.6	19.2	101.6	28.1	63.6	129.7	33.4	227.9	16.5	68.9
7.1	היצע משקל המוקד בסחייכ חדרים, כולל לא מומלצים 1984	24.1	17.5	7.5	3.45	1.05	12.2	7.1	2.9	2.1	1.3	1.8	3.1	2.5	1.6
27	שיעור גידול 84-1975 אכסון קשה, כולל לא מומלצים	41	29	68	108	45	91	14	12	-26	21	-5	-11	3	-8
18.8	שיעור חדרים בבניה לעומת 1984 (מלונות תחירות)	24.3	4.5	34.2	47.4	19.8	11.8	1.9	0.0	0.0	0.0	0.0	31.3	0.0	0.0
81	גידול רצוי לפי הכניח אב	69	68	77	140	70	9	83	104	30	273	96	134	90	18
33.3	גידול בסוצע לעומת רצוי (%)	59.4	42.6	88.3	77.1	64.3	1011.1	16.9	11.5	-86.6	7.7	-5.2	-8.2	3.3	-44.4
58	הרכב מלונות תחירות % החדרים ב- 5* - 4*	66	81	38	59	30	66	44	35	83	71	30	54	23	-
33	% החדרים ב- 3*	23	15	50	41	55	26	43	52	15	17	56	30	62	100
7.1	ביקוש משקל המוקד בלינות סגל לילות בארץ (מלונות תחירות)	22.9	20.6	6.9	3.9	1.4	13.3	7.3	1.5	2.2	1.2	1.1	3.1	0.9	0.7
50.1	שיעור גידול לילות 1983-1975	51.0	44.3	80.7	64.7	38.6	82.6	54.4	55.5	-1.0	70.8	-17.7	-5.5	-9.7	24.4
62.9	לינות תורים סגל לינות במוקד 1983	86.4	80.3	48.1	38.2	33.4	42.5	57.5	31.4	58.9	60.3	26.2	58.7	52.0	77.3
51.9	אחסנת לילות תורים 84-1975 לעומת לילות תורים 1975	57.1	35.0	100.4	222.8	45.5	130.2	47.0	28.2	-14.6	58.9	-33.3	-6.3	30.0	1.8
47.2	% חוספת לילות ישראליה 83-1975 לעומת לילות ישראליה 1975	21.5	100.0	65.5	25.6	35.3	58.4	65.9	72.2	28.5	93.0	-10.0	-4.2	-32.1	413.8
24.6	% לילות תורים מאמריקה סגל הלניח במוקד 1983	46.1	33.6	23.0	6.9	6.0	7.4	7.2	4.8	17.8	8.1	3.0	32.3	14.6	11.3
32.6	% לילות תורים מאירופה סגל הלניח	32.4	36.3	22.8	29.6	25.9	32.6	47.9	23.1	40.5	49.9	22.8	19.5	35.1	64.1
37.1	% לילות ישראליה סגל הלניח במוקד	13.6	19.7	51.8	61.2	66.6	57.5	42.5	68.6	41.1	39.8	73.8	41.3	48.0	22.6
0.84	תפוסה יחס בין שיעור גידול אמצעי האכסון לגידול לינות (מלונות תחירות) 1975-83	1.07	0.82	1.17	1.6	0.6	1.22	0.63	0.43	0.93	0.78	1.28	1.18	0.97	1.12
49.1	תפוסה שנתית בסוצע שינוי בשיעור התפוסה 1983-1975	48.4	53.9	54.1	0.86	50.1	51.2	45.0	41.5	47.8	35.7	34.7	50.9	27.6	8.5
1.11	תפוסה מינימלית 1983-1975	1.17	1.16	1.05	1.04	1.04	1.08	1.15	1.38	1.24	0.83	0.85	0.93	0.96	0.93
55.0	תפוסה מכסימלית 1983-1975	61.1	58.8	56.1	64.9	51.7	62.0	58.0	45.8	51.4	45.9	43.8	56.1	40.1	42.6
44.2	תפוסה מינימלית 1983-1975	41.4	45.1	51.2	55.6	43.4	47.6	39.1	30.0	38.7	32.9	32.9	47.9	27.6	27.0
1.24	יחס בין תפוסה מסי/מיני	1.48	1.30	1.10	1.17	1.19	1.30	1.48	1.53	1.33	1.40	1.33	1.17	1.45	1.58
66.9	ענכמיות תפוסה מכס. בחודש סיא, 1983	65.6	72.7	67.3	75.9	67.0	70.2	76.7	60.2	79.4	57.3	68.6	69.8	46.8	46.5
28.9	תפוסה מינימלית בחודש שפל, 1983	28.9	33.4	43.0	35.9	24.4	35.2	20.6	18.7	22.1	20.4	15.3	27.0	6.3	12.7
2.3	יחס בין תפוסה מכס. למינימום, 1983	2.3	2.2	1.6	2.1	2.7	2.0	3.7	3.7	3.6	2.8	4.5	2.6	7.4	3.7
1.73	יחס בין רצף 3 חדשי סיא לרצף 3 חדשי שפל	1.72	1.78	1.42	1.69	1.98	1.44	2.55	2.85	2.81	2.25	3.15	1.92	3.26	2.35
4	מסי חדשי תפוסה מעל 55, 1983	4	6	6	7	6	4	2	2	3	1	2	3	0	0
4	מסי חדשי תפוסה מתחת ל-40, 1983	4	3	0	1	2	3	5	5	4	8	10	3	10	10
1	מסי חדשי תפוסה בסיא תחירות ישראליה	0	2	0	0	1	0	1	1	2	1	3	1	1	2

לוח מס' 7 ערכי המוקדים ב"קלסטרים" השונים
(כמונחי סטיות מן הממוצע = 0)

מוקד	מיקבץ 1	מיקבץ 2	מיקבץ 3	מיקבץ 4	מיקבץ 5
ממוצע ארצי	0.4962	0.3512	0.4581	0.0362	-0.22278
ירושלים	0.4812	2.3940	0.2467	-0.1432	-0.37916
תל-אביב	0.4637	1.8488	0.6727	-0.1134	-0.37593
טבריה	1.4122	-0.1951	-0.3644	-0.1330	-0.19228
ים-המלח	1.6862	-0.6652	-1.7782	0.5116	-0.55081
ערד	0.4529	-1.0712	0.7263	-0.1450	-0.14114
אילת	1.0160	-0.0715	-0.3501	-2.9799	-0.38290
נתניה	-0.2674	-0.0827	0.9880	0.0945	0.04173
נהריה	-0.6968	-1.0220	2.1747	0.3473	-0.19618
הרצליה	-0.5544	-0.0044	0.7539	-0.1811	-0.72594
בת-ים	-0.5060	-0.0844	-0.4262	1.9806	0.45588
אשקלון	-1.3027	-1.1807	-1.2783	0.2743	-0.40882
חיפה	0.2519	0.3224	-0.8094	0.6542	-0.85440
צפת	-1.6251	-0.6148	-0.3150	0.1953	0.59651
נצרת	-1.3079		-0.6986	-0.3985	3.33622

כתוצאה מהניתוח התקבלו 4 קבוצות מוקדים, המופיעות גם בשרטוט מס' 4

א. קבוצת מוקדי העל - ירושלים ותל-אביב. שני מוקדים אלה התקבצו בעיקר בגלל גודלם, היקפם, הרכבם המגוון והישענותם על מרכז אורבני חזק שיש בו משיכה לתיירים (כ-80% מכלל הלינות במקום). לקבוצה זו קרוב גם הממוצע הארצי שבו משקל מוקדי העל גבוה.

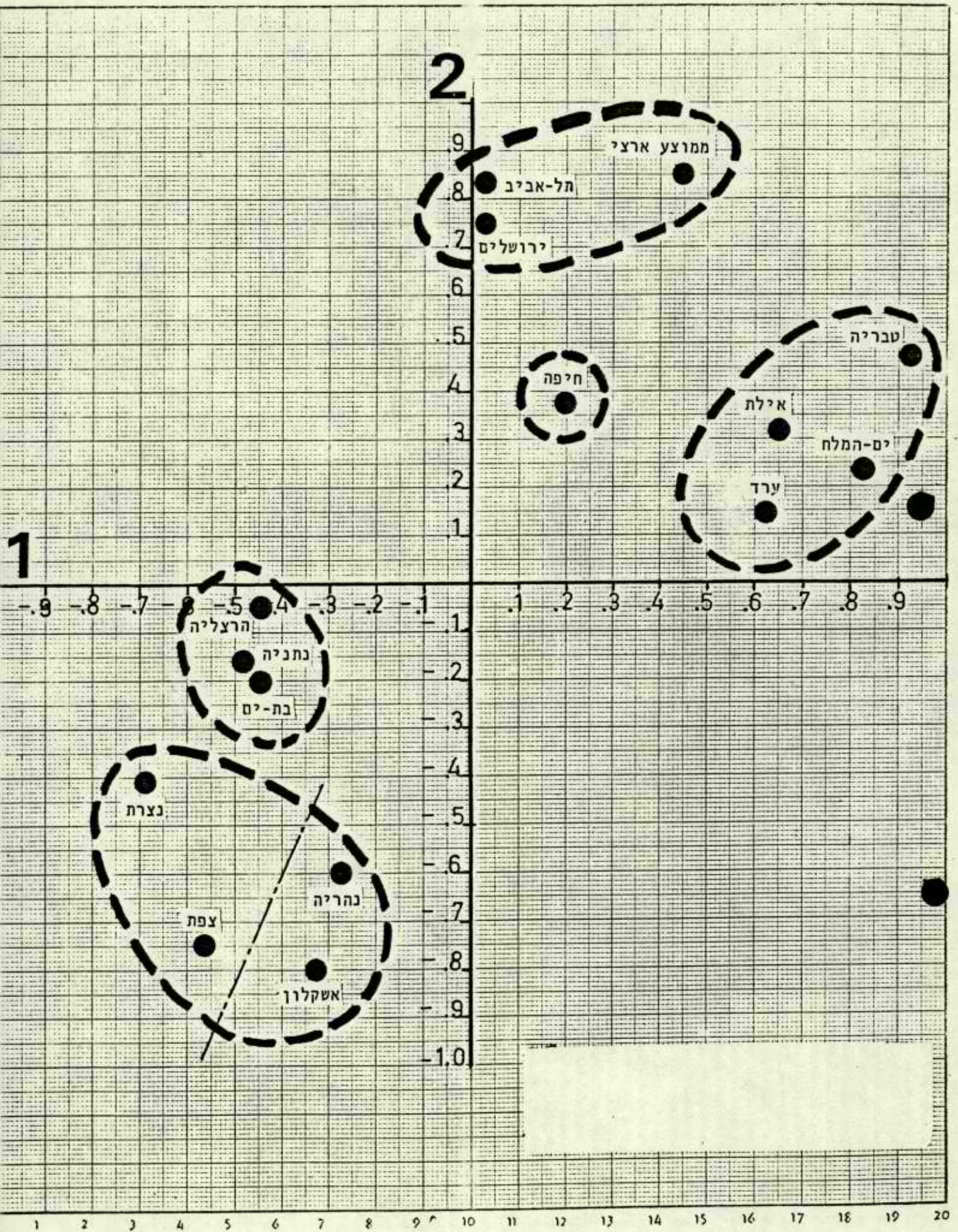
- ב. קבוצת מוקדי בקעת הירדן - טבריה, ים המלח-ערד ואילת. מוקדים אלה התקבצו הודות ליחודיות שלהם (מבחינת אקלים, נוף, מרפא, היסטוריה), עונתיות טובה ושיעורי גידול וצמיחה יחסית גבוהים.
- ג. קבוצות מוקדי הים התיכון - נהריה, נתניה, הרצליה, בת-ים ואשקלון. מוקדים אלה מתבססים על קיט בים התיכון והם משקפים עונתיות חריפה, התמחות בנופש ישראלים וחפיפה בין ישראלים לתיירים (בעיקר תיירים מאירופה).
- ד. קבוצת מוקדים עירוניים/הרריים - חיפה, צפת, נצרת. למוקדים אלה משותפת הירידה באמצעי האיכסון ובהיקף הלינות, עונתיות קצרה ותפוסה שנתית נמוכה.

בנוסף ל-4 הקבוצות הנ"ל קיימים מלונות מפוזרים, הקשורים עם אטרקציה של נוף או פעילות. היקף החדרים בכולם יחד הוא כ-10% מכלל אמצעי האיכסון. בכל אתר מספר החדרים קטן, אם כי ברמה המקומית חשיבות הפעילות התיירותית היא לפעמים גדולה. אתרים אלה ינותחו במסגרת שלב ב' של העבודה בהקשר לאטרקציות המהוות את הבסיס ליחודם.

הקבצת המוקדים מצביעה על מספר נקודות להתייחסות בהמשך:

- למעלה מ-40%, הן מן ההיצע (חדרים) והן מן הביקוש (לינות), מתרכז בשני מוקדי-העל של ירושלים ותל-אביב.
- שתי הקבוצות הראשונות של המוקדים, הכוללות יחד 6 מוקדים, מספקות כ-70% מכלל היצע החדרים במלונות התיירות בארץ וקולטות כ-70% מסה"כ הביקוש. משקלם של כל יתר המוקדים, כולל האיכסון המפוזר, הוא כ-30%.
- משקלן של שתי הקבוצות הראשונות בביקוש (לינות) מאוזן למשקלן בהיצע (חדרים). משקלן של שתי הקבוצות האחרונות בהיצע (20.4%) עולה על משקלן בביקוש (18%).
- מסתמנת מגמה של יתרון לגודל. 2 הקבוצות הראשונות, שהן האטרקטיביות יותר, כוללות את רוב המוקדים הגדולים. בקבוצות האחרות, המוקדים של חיפה ונתניה, שהם מוקדים גדולים יחסית, מאוזנים לעומת המוקדים האחרים בקבוצותיהם, שבכולם ההיצע עולה על הביקוש.

שרטוט מסי' 4 : ניתוח רב מימדי להקבצת המוקדים

4. איזון בין היצע וביקוש.

4.1 האיזון נעשה לצורך קבלת סדרי גודל למימוש הפוטנציאל בהתחשב במלאי הקיים, בתוספות הבניה, ב"מלאי המת" שאינו מנוצל לאורך זמן וכ"ו. כל זאת בהנחה של המשך תהליכי העבר, משום שפעולות יזומות לשינויים מבניים ולקליטת מגזרי שוק חדשים משנות את התמונה.

על בסיס איזון ראשוני זה, ובתאום עם יעדי התיירות, ניתן להצביע על נקודות המחייבות ריכוז מאמץ לצורך עידוד בפיתוח או בלימתו.

בניתוח האיזון בין היצע וביקוש במוקדים נכללת גם "שנת איזון" לכל מוקד בנפרד ולכל קבוצת מוקדים. זאת משום שסביר להניח כי ניתן בקלות יחסית, לאזן כמותית בין מוקדים דומים השייכים לאותה קבוצה אך קשה יותר להעביר ביקושים מקבוצה אחת לשניה. בשלב זה, צרוף האקסטרפולציות של מגמות הפיתוח בכל אחד מן המוקדים בנפרד נותן תמונה המבטאת רגישות להטרוגניות שבתפרושת, אם כי האקסטרפולציה היא רק אחד האמצעים לכך.

הטבלה המצורפת מסכמת את טווח המימוש של הפוטנציאל הקיים לכל אחד מהמוקדים ואת הטווח המיצרפי לקבוצה. זאת באלטרנטיבה של המשך תהליכי העבר בלבד, (ראה לוח מס' 8).

על פי המגמות הקיימות, פוטנציאל הפיתוח הגבוה ביותר קיים במוקדי בקעת-הירדן וים-סוף, העשויים להגדיל את משקלם בלינות עד לכדי 30%-34% (לעומת 26% כיום). קבוצת מוקדי העל (ירושלים ותל-אביב) תשמור על משקלה (כ-40%); משקלם של מוקדי הים התיכון ירד לכ-12% (13% כיום), המוקדים ההרריים ירדו לכ-2% (מכ-5% כיום) והמלוונות המפוזרים יגדילו במעט את חלקם.

טווח המימוש של הפוטנציאל בכל הקבוצות הוא יחסית קצר, בעיקר אם יש התיחסות למלאי הבלתי מנוצל של חדרים.

באם כתוצאה מהמטרות שתנוסחנה במסגרת תכנית האב יוחלט על התערבות במספר מוקדים, הן משקל הקבוצות והן טווח המימוש עשויים להשתנות במידה רבה.

היזוי כמות לינות לשנות איזון בקיבולת "מינימום" ו"מכסימום"
(לפי המשך מגמות העבר)

לוח חסי' 8

קיבולת שנת "מכסי" איזון	שנת איזון	קיבולת "מינימום"	שיעור תפוסה		מס' חדרים בבניה	שיעור גידול 1975-83 באחוזים	מס' לינות 1983 באלפים	הקבוצה והמוקד
			1983	"מכסימום"				
1995 4100	1991	3300	61.1	48.4	1796	5.3	2183	ירושלים
1990 2600	1987	2300	60.0	53.9	265	4.7	1964	תל-אביב
1993	1989				2061	(5.0)	4147	סה"כ קבוצה א'
1989 1050	1988	950	60.0	54.1	719	7.7	661	טבריה
1994 800	1991	650	64.9	55.6	526	6.4	400	ים-המלח
1990 180	1986	150	60.0	50.1	69	4.2	135	ערד
1990 2100	1987	1700	62.0	51.2	675	7.8	1272	אילת
1991	1989				1989	(7.5)	2468	סה"כ קבוצה ב'
1989 950	1984	720	60.0	45.0	42	5.6	700	נתניה
1990 220	(1984)	150	60.0	41.5	-	5.7	145	נהריה
∞ 410	* ∞	330	60.0	47.8	212	-0.1	208	הרצליה
1990 170	(1984)	100	60.0	35.7	-	6.9	110	בת-ים
∞ 230	(1984)	100	60.0	34.7	-	-2.2	101	אשקלון
1993)	(1985)				254	(3.7)	1264	סה"כ קבוצה ג'
∞ 500	∞	420	60.0	50.9	280	-0.6	298	חיפה
∞ 210	∞	90	60.0	27.6	-	-1.1	84	צפת
∞ 120	1984	60	60.0	28.5	-	2.8	66	ת"ת
∞	∞				280	(-0.4)	448	סה"כ קבוצה ד'
1991 1940	1988	1620	60.0	49.1	1165	(6.2)	1199	מלונות מפוזרים
1992	1989				5749	(5.2)	9526	סה"כ ארצי

∞ - מלאי בלתי מנוצל לאורך זמן ("מלאי מת") שלפי מגמות העבר לא יהיה מנוצל במלואו גם בעתיד.

* - בעית הרצליה קשורה חלקית בסגירה הזמנית של מלון מגדל דניאל.

פרק די' - סקירת מדיניות הסיוע לתעשיית התיירות בתקופה 1977-1983

1. הגדרת מערכות הסיוע.

1.1 על מנת לקדם את ענף התיירות בישראל, הופעלה מערכת סיוע מוסדי ליזמים ולפרויקטים הניתנת לחלוקה ל-2 קטגוריות עיקריות:

- סיוע מוסדי ליזמים פרטיים.

- השקעות מוסדיות ישירות בפיתוח אתרי תיירות ופעילות בתחום השוק התיירותי.

1.2 מערכת הסיוע המוסדי ליזמים פרטיים בתחום ההשקעות מורכבת בעיקרה מתקציבי החברה לפיתוח תיירות (חפ"ת), שמטרתה השתתפות ביזום ועידוד פרויקטים תיירותיים שונים, המבוצעים על ידי יזמים פרטיים באמצעות מתן הלוואות.

הלוואות החפ"ת ניתנות בעיקר להקמת בתי מלון, כאשר תקציבים קטנים יותר הופנו לפרויקטים מסוג אחר כגון: כלי שיט, הרכבל בחרמון, מופעים אורקוליים, חוות התנינים, מרכזי כנסים וכו'.

כמו כן, יזמים בחלק מענפי התיירות נהנים, בדומה למקובל בתעשייה, מסיוע שוטף דרך הסדר בטוח השער וקרנות מוזלות למימון הון חוזר. עיקר סיוע זה מיועד לענף המלונאות.

1.3 השקעות מוסדיות ישירות בפיתוח אתרי תיירות הכוללים: חופים, אתרי ביקור, שטחים ירוקים ופארקים, מבוצעות על ידי החברה הממשלתית לתיירות (חמ"ת). חברה זו מהווה את הגורם התקציבי המרכזי להשקעות אלו, כאשר השקעות נוספות מבוצעות במסגרת גופים אחרים כגון: משרד הפנים, רשות הגנים הלאומית, רשות שמורות הטבע וק"ל.

תחום שני של השקעות מוסדיות ישירות הוא זה המופנה לקידום שוק התיירות בישראל. תקציבים אלה מקורם במשרד התיירות.

2. היקף הסיוע המוסדי.

2.1 סיוע בתחום ההשקעות - אمدן ההשקעות הפרטיות בענפי התיירות השונים, תוך כדי פילוגן להשקעות באיכסון ולהשקעות אחרות, מצוי בלוח הבא:

לוח מס' 9 :אומדן ההשקעה כולל בתיירות, השקעות פרטיות ומוסדיות במלונות ובענפי תיירות אחרים
(באלפי \$ שוטפים בשנים 1976 - 1982)

שנה	ס ה " כ			מ ל ו נ א ו ת			ש א ר ע נ פ י ה ת י י ר ו ת		
	סה"כ השקעות	סה"כ חלק ממומן ע"י הלוואות ממשלתיות	% ההלוואות הממשלתיות מתוך סך ההשקעה	סה"כ השקעות	מלונאות חלק ממומן ע"י הלוואות ממשלתיות	% ההלוואות הממשלתיות מתוך סך ההשקעה	סה"כ השקעות	סה"כ חלק ממומן ע"י הלוואות ממשלתיות	% ההלוואות הממשלתיות מתוך סך ההשקעה
1976	28,715	12,343	42.8	20,403	10,453	51.4	8,132	1,890	21.9
1977	31,172	9,628	30.9	18,208	7,721	42.5	12,965	1,907	14.7
1978	31,636	10,068	31.8	15,390	6,407	41.5	16,247	3,661	22.6
1979	57,530	18,482	32.1	37,044	14,353	32.8	20,487	4,129	20.1
1980	82,985	24,800	30.0	51,649	20,566	40.0	31,337	4,234	13.5
1981	111,772	33,523	30.0	100,658	30,284	36.0	11,116	3,239	29.0
סה"כ	481,157	150,052	31.2	372,321	128,479	34.5	108,829	21,574	19.8

מקור הנתונים: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה: "תיירות-1982"

2.2 הסיוע המוסדי השוטף כולל את האלמנטים הבאים:

- ביטוח שער

- קרנות מוזלות למימון הון חוזר.

תאורטית, מטרתו של הסדר ביטוח השער היא להגן על ענפי המשק המייצאים אשר במסגרת פעילותם נחשפים לסיכוני מטבע. בתעשיית התיירות, הסדר זה מיועד לענף המלונאות בלבד, בהיותו נחשף לסיכונים כאלה בגלל חוזים הנחתמים עם סוכני נסיעות פרק זמן ניכר לפני הביצוע בפועל של ההכנסה.

כ-75% מסך התיירים הנכנסים לארץ באים באמצעות סוכני נסיעות בחו"ל העובדים עם בתי מלון ע"פ חוזים הנחתמים במוצע כ-9 חודשים לפני ביצועם, (הביצוע מוגדר כביקור התייר בארץ ותשלום לבית המלון של הסכום המוטב בחוזה). החוזים נקבעים במטבעות שונות שיכולות לחול בערכן תנודות משמעותיות לעומת ערך של המטבעות הקובע. על מנת להגן על היזם, הסדר ביטוח שער מבטיח לשלם ליזם פיצוי בגובה עלית של המטבעות לעומת המטבע שבו נחתם החוזה. גובה הפיצוי מחושב בהתאמה לשלושה איזורי מטבע: ארצות אירופה, צפון אמריקה ויתר העולם.

בפועל, הסדר ביטוח שער מאפשר למלונאים לקבוע מראש מחירים במטבעות אירופאים, למרות האפשרות שיופחתו לעומת הדולר, ובכך מהווה תמריץ חלקי ליצוא. הסדר זה חל מאז 1982, כאשר התקופה המוגנת בהסדר הראשון היתה של 9 חודשים. בשנת 1983, הוארכה התקופה המוגנת ל-15 חודש, ואילו ב-1984, התקופה המוגנת הוארכה שוב ל-22 חודשים. הארכת התקופה המוגנת שימשה בחלקה לתמריץ. (החשבונאות הלאומית מתייחסת לביטוח שער כאל סבסוד). לוח מס' 10 מפרט את הסדרי ביטוח השער.

2.3 יש לציין, שבשנת 1984, התעשייה קבלה פיצוי דרך הסדר ביטוח שער בסך של כ-295 מליון דולר לעומת כ-15 מליון דולר לתיירות. בהתחשב בערך מוסף ממוצע של כ-45% בתעשייה, מסתבר כי התעשייה קבלה פיצוי נטו בסדר גודל של 14% לעומת כ-8% בענף המלונאות.

2.4 בנוסף לביטוח שער, הבא להגן על סיכוני מטבע, עומדות לרשות ענפי התיירות, קרנות מימון הון חוזר כמו לכל ענף תעשייתי המייצא במשק, (ראה לוח מס' 11). בתעשיית התיירות נהנים מקרנות אלה מובילים, סוכני נסיעות ומלונאים, המקבלים כ-80% מהמימון. בענף המלונאות, הצורך בהון חוזר נוצר בפועל יוצא מהעובדה שאשראי הספקים, שמקבלים בתי המלון, לא מכסה את האשראי ללקוחות הניתן ע"י הענף לסוכני נסיעות.

לוח גסי 10 : הסדרי בטוח שער ומרכיב הסבסוד הממוצע הגלום לשנים 82-84

תקופת יצוא	הכנסות מתיירות (1) אלפי \$	סכום מבוטח (2) אלפי \$	פיצוי נטו (3) אלפי \$	שיעור הפיצוי (4) (%)	מרכיב סבסוד ממוצע (%)
ינואר מרץ 1982	29,926	17,956	911	3.04	-
אפריל-יוני "	43,340	26,005	1,211	2.79	-
יולי-ספטמבר "	28,695	17,217	1,730	6.02	-
אוקטובר-דצמבר 1982	27,362	16,417	2,661	9.72	-
סה"כ 1982	129,323	77,595	6,513	5.04	-
ינואר מרץ 1983	35,508	21,304	3,471	9.77	3.91
אפריל-יוני "	57,214	34,328	9,081	15.76	6.30
יולי-ספטמבר "	50,584	32,879	5,380	10.63	4.25
אוקטובר-דצמבר "	44,704	29,049	2,545	5.69	2.28
סה"כ 1983	188,010	117,560	20,477	10.89	4.16 = 40% מהפיצוי
ינואר-מרץ 1984	37,274	24,227	2,485	6.67	3.94
אפריל-מאי "	51,613	33,548	4,802	9.30	5.94
יוני-יולי "	34,209	22,238	2,693	7.87	4.64
אוגוסט-ספט "	27,420	17,823	2,016	7.39	4.36
אוקטובר-דצמבר "	45,000	29,250	4,044	8.99	5.30
סה"כ 1984	195,516	127,084	16,040	8.20	4.84 = 59% מהפיצוי

מקור הנתונים: משרד התיירות - אגף התכנון וכלכלה - על בסיס נתוני החברה הישראלית לבטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ.

הסברים

1. הכנסות מתיירים - בענף המלונאות בלבד.
2. סכום מבוטח - עד יולי 1983 60% מהיצוא, (מבוטס על ההנחה ש-75% מיצוא בתי המלון נעשה דרך סוכנים בחו"ל ושהערך המוסף בענף המלונאות הוא 80%).
מיולי 1983 % הסכום המבוטח חושב כ-65% מהיצוא.
3. פצוי נטו - עפ"י המפורט לעיל בהתחשב במטבע שבו נחתם החוזה ואחוז הפיצוי מסך היצוא.
4. מרכיב סבסוד ממוצע - מחושב לגבי תקופת הזמן הגדולה מ-9 חודשים עבורם מקבלים היזמים ביטוח שער = (15-9) = 6 חודשים בשנת 83
= (22-9) = 13 חודשים בשנת 84.

2.5 בשנת 1983 קיבל ענף המלונאות מימון בגובה 5% מסך היצוא (הכנסות במטייח) מפולג כלהלן:

לוח מסי 11: קרנות מימון הון חוזר לענף התיירות.

קרן	מטבע	שיעור ריבית	שיעורי מימון לענף המלונאות
משלוחים	מטייח	ריבית יורו + 1.5%	3.8
יבוא לשם יצוא	מטייח	60% משיעור הריבית על היורו \$	1.2
יצור לשם יצוא	שקלים	60% לא צמוד	-

מקור הנתונים: משרד התיירות.

2.6 סיוע בשיווק - מסגרת הסיוע בשיווק מתבצעת במשרד התיירות באמצעות האגף לעידוד התיירות, המפעיל מחלקות למינהל חו"ל, פרסומת, פרסומים וכנסים בינ"ל, פרויקטים מיוחדים וכן 15 לשכות תיירות בחו"ל ו-6 שלוחות. תקציבו הכולל של האגף ב-84-1983 היה בסביבות 7.2 מליון \$, מהם הוקצו בשנים אלו כ-5.3 מליון \$ לפעילות ישירה. פעילות מסוימת של סיוע עקיף בשיווק מתבצעת גם ע"י אגפי שרותי התיירות בישראל (ע"י לשכות המודיעין הפזורות בארץ, וכן ע"י מבצעי עידוד המאורגנים ע"י היחידה לעידוד השיווק לתייר). פעילות נוספת של סיוע בשיווק מתבצעת ע"י אגף ההסברה במשרד התיירות שמטרתו לטפח תדמית נאותה לישראל כיעד תיירות, וזאת באמצעות המחלקות: (1) לקשרי ציבור ואירוח. (2) שירות המאמרים. (3) הסברת פנים וקצין העיתונות ו- (4) מרכז המידע. אין עדיין נתונים על היקפו הכולל של מאמץ השיווק הישראלי בנושאי תיירות. החלק הממשלתי, המבוצע ע"י משרד התיירות, מהווה הוצאה ישירה לעידוד התיירות לישראל בהיקף מוגדר. מאידך, חסרים נתונים על הוצאותיו של הסקטור הפרטי למטרות אלו. נתונים אלו יאספו בשלב העבודה הבא.

2.7 להלן פירוט הסיוע השוטף שניתן לתעשיית התיירות בשבע השנים שבין 1977 לבין 1983, עם הערכת מרכיב הסבסוד בכל סוג סיוע.

לוח מס' 12: הסיוע המוסדי לתעשיית התיירות 1977-1983 (מליוני \$) שוטפים.

סה"כ	1983	1982	1981	1980	1979	1978	1977	
								1. סיוע מוסדי לזמנים פרטיים
141.1	23.0	38.7	30.3	20.6	14.4	6.4	7.7	1.1 עידוד להקמת בתי מלון-גולמי (חפ"ת-הלואות)
67.0	5.8	13.6	15.2	12.4	10.1	4.5	5.4	מרכיב סבסוד
25.5	4.1	7.0	5.5	3.7	2.6	1.2	1.4	1.2 מענקי הישבון, סבסוד
								1.3 עידוד להקמת מפעלי תיירות אחרי-ס-גולמי (חפ"ת הלואות)
22.1	2.5	2.5	3.2	4.2	4.1	3.7	1.9	מרכיב סבסוד
12.4	0.6	0.9	1.6	2.5	2.9	2.6	1.3	1.4 בטוח שער למלונאות, גולמי
27.0	20.5	6.5	-	-	-	-	-	מרכיב סבסוד
8.2	8.2	-	-	-	-	-	-	1.5 מימון הון חוזר, גולמי
59.2	10.3	6.1	7.4	10.3	8.1	9.5	7.5	מרכיב סבסוד
14.9	3.1	0.7	1.1	1.4	1.1	3.0	4.5	1.6 קרן מענקים לפרסים בחו"ל
0.2	0.2	-	-	-	-	-	-	(משרד התיירות-סבסוד)
275.1	60.6	60.8	46.4	38.8	29.2	20.8	18.5	סה"כ סיוע לזמנים פרטיים
128.2	22.0	22.2	23.4	20.0	16.7	11.3	12.6	סה"כ מרכיב סבסוד
47%	36%	37%	50%	52%	57%	54%	68%	סה"כ מרכיב סבסוד ב %
								2. השקעות מוסדיות ישירות
59.8	9.2	11.2	11.2	8.2	8	6	6	2.1 השקעות בפתוח תשתית תיירותית
32.4	5.1	6.2	6.2	4.7	4.5	2.9	2.8	מזה: השקעות החמ"ת
59.9	12.2	9.1	9.0	8.2	7.6	7.7	6.1	2.2 השקעות בתחום השוק

3. השוואת ההשקעות בפועל להמלצות תכנית האב (1975).

השוואת היקף ההשקעות שבוצעו בפועל בענף המלונאות בשנים 1976-1982, (במליוני \$ שוטפים), לעומת המומלץ בתכנית האב מצביעה על פער קטן יחסית. תכנית האב המליצה על השקעות בסדר גודל של 316.3, במליוני דולר שוטפים, בשבע השנים הנ"ל, בעוד שבפועל הושקעו 372.3 מליוני דולר שוטפים.

4. אומדן ראשוני לכדאיות הסיוע בענף המלונאות לפי דרגות בתי מלון.

להלן טבלת סיכום של הערך המוסף ומחירי ה-\$ המוסף בבתי המלון השונים (מפולג לדרגות) בתרחישים שונים של שיעורי תפוסה.

לוח מס' 13: ערך מוסף ומחיר \$ מוסף לפי דרגת בית המלון.

1+2 כוכבים		3 כוכבים		4 כוכבים		5 כוכבים		דרגת בית מלון
80	50	75	65	75	65	75	65	שיעורי תפוסה (%)
85	79	86	85	86	84	86	85	ערך מוסף (%)
100	156	93	98	74	83	67	75	מחיר \$ מוסף (%)*

* % משער הדולר היציג.

אומדן זה של מחירי הדולר המוסף יחסית לשער הדולר היציג, מהווה אינדיקציה של כדאיות היצוא והסיוע המשלים. ככל שמחיר ה-\$ המוסף ביחס לדולר היציג, נמוך יותר, כדאיות היצוא עולה ועימה גם הצדקת הסיוע.

פרק ה' - היבטי ארצות יעד וארצות מוצא ושיקולי פיתוח שווקים וקידום מכירות

1. על שוק התיירות הבינלאומית כולו, ועל פלחי שוק ספציפיים מתוכו, קיימת תחרות מתמדת בין ארצות היעד השונות. מידת ההתאמה בין ההיצע הקיים בארצות יעד אלה לבין מאפייני הביקוש, הם היוצרים למעשה את היתרון היחסי או הנחיתות היחסית מבחינת כניסות התיירים אל כל ארץ יעד, וכמובן גם לישראל.
2. בנסיון לזהות באופן שיטתי את קבוצת מדינות ההתייחסות, המתחרות על פלחי שוק חופפים, הוכן מאגר נתונים על תנועת התיירות הנכנסת, (לפי ארצות מוצא), ונתונים ומאפיינים שונים אחרים עבור 77 מדינות יעד. על מערכת נתונים זו הופעלה שיטת ניתוח המוכרת כניתוח מיקבצים (Cluster Analysis). שיטה סטטיסטית זו מאפשרת הקבצה של מדינות היעד לקבוצות משנה בעלות מאפיינים דומים בינן לבין עצמן ובינן לבין ישראל. באופן דומה נערכו הקבוצות גם מבין ארצות המוצא העיקריות של התיירות הבינלאומית.
3. בשיטה זו בודדו 21 מדינות יעד לקבוצת התייחסות המתאימה לישראל. מדינות יעד אלה הן, למעשה המרכיבות את האוכלוסיה העיקרית של מדינות התיירות באירופה ואגן הים התיכון: אלג'יריה, אוסטריה, מצרים, פינלנד, צרפת, גרמניה, יון, ישראל, איטליה, קניה, מלטה, טוניסיה, תורכיה, בריטניה, מרוקו, הולנד, נורווגיה, פורטוגל, איי סיישל, ספרד, שוויצריה וקפריסין. אלו הן המדינות שיש ענין ללמדן מבחינת הטיפול במגזר התיירות ומאמצי השיווק המתבצעים עבורן.
4. במקביל, ובאופן דומה, נגזרה הקבצה של 15 יבשות ומדינות מוצא, כאשר כל קבוצה משקפת מדינות מוצא בעלות אפיונים דומים יותר בינן לבין עצמן מאשר בינן לבין מדינות במיקבצים אחרים כדלקמן:

לוח מסי 14: - מיקבצים של ארצות המוצא.

מיקבץ	1	2	3	4	5	6
זיהוי המיקבץ	אמריקה (ללא ארה"ב)	צפון אירופה	אירופה מרכזית	אירופה דרומית ואפריקה	מזרח רחוק	ארה"ב
מדינות המוצא במיקבץ	קנדה אמריקה הלטינית ודרום אמריקה	בריטניה שוודיה (סקנדינביה)	אוסטריה בלגיה גרמניה הולנד שוויצריה	צרפת איטליה מדינות-אפריקה	אוסטרליה יפן	ארה"ב

5. שימוש נוסף בשיטת הניתוח לעיל אפשר זיהוי ראשוני של מדינות מוצא (מתוך ה-15 לעיל) אשר הפוטנציאל התיירותי שלהן לישראל עדיין לא מומש במלואו. קבוצת מדינות מוצא זו נגזרה על בסיס חישוב נורמטיבי של אותו חלק מהתיירות הנכנסת מארצות המוצא הנ"ל שישראל יכולה היתה לצפות לממשו. באופן כזה זוהו 6 מדינות שפוטנציאל התיירות שלהן לישראל עדיין לא מומש המלואו והן:
- קנדה, בריטניה, בלגיה, גרמניה, הולנד ויפן, וכמו כן מדינות מוצא מאמריקה הלטינית ומאפריקה (ללא זיהוי מפורט).
- משמעות מימוש פוטנציאל התיירות ממדינות אלו, ברמת התיירות הנכנסת לישראל בשנים האחרונות, היתה יכולה להיות תוספת של 100-400 אלף תיירים לשנה.
6. במקביל לניתוח זה, נעשה ניתוח לזיהוי הפוטנציאל בניכוי המרכיב היהודי והצלייני בתיירות לישראל. הממצאים במקרה זה מצביעים שגם השוק הצרפתי לא מומש במלואו, וגם פוטנציאל המימוש מבריטניה גדול בהרבה מאשר בלי הניכוי הנ"ל.
7. באמצעות הניתוח הנ"ל, ניתן להצביע באופן אינדיקטיבי על יעדים שיווקיים שיהיה צורך לאמתם בניתוחים מפורטים עבור מדינות המוצא באמצעות מחקרי שווקים ספציפיים בשלב ב'. כמו כן, חשוב לזכור שלממצאים אלה משמעות רק יחסית להרכב התיירות שנכנסה לישראל בדיעבד. הגדלת היקף התיירות העולמית בסה"כ, כפי שאכן ניתן לצפות בשנים הקרובות, ודאי תגדיל את התיירות לישראל מכל מדינות המוצא, כולל מאלו שפוטנציאל התיירות שלהן לישראל מומש באופן תיאורטי, למשל ארה"ב.
8. באם המסקנות הנ"ל תתאמתנה בהמשך, כתוצאה ממחקרים וניתוחים ספציפיים בנושא פוטנציאל השוק ממדינות המוצא הנ"ל, יהיה צורך לחזור ולבחון את הקצאת המקורות לקידום מכירות ועידוד התיירות של משרד התיירות בין המדינות השונות בעולם. יתכן ויהיה אז צורך להגדיל את חלקה של אירופה, ובתוכה מדינות מסוימות, לעידוד התיירות.
9. במגמה לבחון ביתר העמקה את כושר התחרות של ישראל לעומת מדינות יעד אחרות, עבור שווקים זהים מבחינת ארצות מוצא, נעשה סקר של חבילות תיור ונופש לעונת החורף 1984/5 בהשוואה לסקר IET, (Instituto Espanol de Turismo), לשנת 1983/84, שכלל מידע על מחירים יחסיים של חבילות נופש באגן הים התיכון ומחירן היחסי של חבילות נופש בספרד. הממצאים הראשוניים מצביעים על כך שישראל יקרה יותר, במוצע בכ-15.0%, ממדינות מתחרות בים התיכון, כגון יון וקפריסין, ורק מצרים יקרה יותר מישראל.
- יש להשלים סקר זה עבור עונת הקיץ הנוכחית.

- 1 -

היפוטזות ראשוניות לפיתוח מגזר התיירות

1. כ ל ל י

שלב א' של העבודה כלל ריכוז אינפורמציה וניתוח מספר מגזרים עיקריים של ענף התיירות. יתרת המגזרים ינותחו בשלב ב'.

המתודולוגיה שננקטה בשלב א' התייחסה לניתוח כל מגזר בפני עצמו, וטרם נערכה הבחינה הכוללת של השלכות הגומלין שבין המגזרים השונים. בחינה כזו תערך עם השלמת הניתוח.

יחד עם זאת, כבר בשלב זה ניתן לנסח מספר היפוטזות משולבות לגבי האופציות הקיימות להמשך פיתוח הענף. כל ניסוח כזה הוא ראשוני בלבד וכפוף להסתייגויות הצוות מנקיטת עמדה פסקנית לפני סיום הבחינה הכוללת ועריכת הניתוח האינטגרטיבי של כלל המערכת.

2. המדיניות הקיימת והשלכותיה

הממצאים החלקיים של שלב א' מאפשרים להגדיר מציאות קיימת ומספר קוי מדיניות המשקפים את המגמות הקיימות בענף:

- גידול מתמיד בתיירות הנכנסת, אם כי בשיעורים משתנים, המושפע באופן ניכר מהפרעות ואירועים חיצוניים.

- ענף התיירות הוא אחד מענפי היצוא העיקריים במשק ותרומתו היא כ - 12% מכלל הייצוא (כפול מסה"כ הייצוא החקלאי וגדול מיהלומים ומכל ענף תעשייתי אחר).

- מבחינת הערך מוסף, משקלו של ענף התיירות נכבד עוד יותר.

- על אף תרומת ענף התיירות למשק, עיקר

ההשקעות והעידוד לייצוא הופנו עד כה לתעשיית

ולחקלאות.

- הסיוע בענף התיירות עצמו ניתן בעיקר להיצע המתקנים והתשתית.

- התיירות הנכנסת לישראל מאופיינת ע"י מרכיב גדול מהיבשת האמריקאית, ועיקר שאר התיירים באים משלושת ארצות התיירות העיקריות - גרמניה בריטניה וצרפת.

- בשנתיים האחרונות היתה התאוששות מבחינת משקלה של התיירות האמריקאית לישראל.

- מאמצי השיווק בתיירות (שרובו בארץ

מוסדי) הופנו לארצות המוצא העיקריות

של התייר, תוך דגש על ארה"ב.

- על אף ירידה קלה בשהות ובהכנסה הממוצעת לתייר, ההוצאה לתייר ליום גבוהה בארץ יחסית למוצע בתיירות העולמית.

- התיירות האמריקאית והתיירות הגרמנית הן המכניסות ביותר.

- בידי השיווק היה דגש יתר על פלחי שוק פחות "עממים" יחסית.

- עיקר הביקוש הוא למלונות ברמה של 3 כוכבים ומעלה, במקביל חל גידול בביקוש לאכסון הבלתי ממוסד.

- עיקר הביקוש היה למוקדי תיירות גדולים, יחסית, ומצליחים.

- עיקר הפיתוח באמצעי איכסון היה מלונות בדרגות הגבוהות.

- "עיקר ההשקעות בפיתוח נעשה במוקדי תיירות שהוכיחו את עצמם כמצליחים." מס' 18
נכון
יש ענין

- בהשוואה למדינות ההתייחסות הרלבנטיות, מחירי חבילות התיור לישראל גבוה בממוצע ב - 15%.

- הסיוע בענף התיירות ניתן בעיקר לפיתוח ההיצע ולמימון השוטף.

באופן כללי, כבר ממציאי שלב א', ניתן להצביע על שני מאפיינים חשובים של מערכת התיירות הלאומית:

א. ישראל מהווה אתר משיכה לתיירות העולמית במספר נושאים ומגזרים. יחד עם זאת, מימדיה, כארץ קולטת תיירות, קטנים. מימדים אלו מאפשרים כושר תמרון והחלטה רבים יותר מאלו העומדים בפני קברניטי המדינות הנחשבות כ"מעצמות תיירות" שבהן כל הגדלה, ולוא אף שולית לגבי המדינה, משפיעה באופן ניכר על שוק התיירות כולו, ובעיקר על המתחרים העיקריים (שאף הם גדולים בדרך כלל).

ב. ישראל הפגינה רמת ביצועים טובה, בדרך כלל, במיגזר התיירות. ביצוע זה נבע לרוב ממדיניות מכוונת מראש או מהתאמה מהירה יחסית של הענף והגורמים הפועלים בו:

- עיקר ההשקעות במוקדי התיירות נעשה במוקדים שאכן הצליחו (אילת, טבריה, ים-המלח נירושלים).

מס' 19
נכון
יש ענין

- היתה העדפה בשיווק על ארה"ב ומספר מסויים של ארצות אירופאיות, שמחלקן ישראל אמנם קולטת נתח הגבוה ממשקלה הממוצע בתיירות העולמית.

- תוספת הבניה היתה של חדרים ברמות הגבוהות, לאור ההוצאה הממוצעת לתייר ליום, הגבוהה בארץ, יחסית לממוצע בעולם.

יש לציין, שמשכרי התיירות שפקדו את הארץ בשנים 1981/82, וקודם לכן בשנות השבעים, נבעו מהתרחשויות פוליטיות וכלכליות בעולם (משבר האנרגיה, המיתון הכלכלי בעולם המערבי) ובארץ (מלחמת לבנון), שאין לענף התיירות לא היכולת ולא הכלים להתמודד איתם. למרות זאת, ההתאוששות היתה יחסית מהירה.

3. אופציות להמשך הפיתוח

ענף התיירות הינו ענף מורכב מאוד. מורכבות זאת מתבטאת, בין השאר, באפשרות להפעלת מספר קוי "מדיניות חלופית" כמעט בכל מגזר. כאמור, מימדי הארץ ונתח התיירות שהיא קולטת מאפשרים חופש תמרון רב.

מאחר ובכל אחד מהמגזרים קיימות מספר חלופות, הרי שמספר החלופות האגרטיביות גדול במיוחד. מכאן גם "השונות הניכרת" בהרכבי הסלים של ארצות מוצא בתיירות העולמית, (כפי שהתגלתה בניתוח המשווה של ארצות מוצא), וה"שונות הניכרת" בהרכבי ההיצע של שרותי התיירות (כפי שהתבטאה בניתוח מוקדי התיירות בארץ). כמעט בכל אחד ממגזרי התיירות בארץ, ניתן להצביע על מדיניות קיימת, מוצהרת או סמויה אשר אפיינה את המגזר המסויים.

כמוכן שמדיניות כזו אינה בהכרח "קיצונית" או הומוגנית, אולם היא מתבטאת ב"העדפה" ברורה בהרכב הסל הכולל המאפיין את מרכיבי המגזר.

הטבלה להלן מסכמת, במידה רבה של הפשטה, את עיקרי המדיניות הקיימת בארץ לעומת מדיניות חלופית השונה בצורה מהותית. יודגש כי אין כל כוונה בצורת הצגה זו להעביר ביקורת או להעריך את המדיניות, אלא רק להציע מתודולוגיה ברורה כיצד להתייחס לדיכוטומיה זו.

טבלה ו - 1 מדיניות קיימת ומדיניות חילופית

מגזר עיקרי	נושא	עיקרי "המדיניות הקיימת"	"מדיניות חילופית"
ביקוש	הגדלת ההכנסה מתיירות ארצות מוצא	דגש על תיירות "עשירה". ארה"ב - דגש עיקרי, ומערב אירופה.	דגש על מספר תיירים - תיירות "עממית". יתר דגש על מערב אירופה כשוק ראשי יחד עם ארה"ב. פיתוח שווקי יפן ודרום אמריקה
מגזר מתמחה	נופש פנים	דתי - היסטורי מובהק (תיירות יהודית, צלינות). מעורבות נמוכה בנושא	תרכות, נוף וטבע, נופש פעיל וכו'. תמריץ לנופש פנים.
שיווק	שיווק	ריכוז מאמצי השיווק בארצות ששיעור קליטת התיירות מהן גבוה.	ריכוז מאמצי שיווק בארצות בה יש פוטנציאל שטרם מומש.
היצע	סוג האיכסון	בעיקר מלונאות, ובעיקר מלונות תיירים.	שילוב מלונאות עם איכסון לא ממוסד ואחר.
רמת המלונות	רמת המלונות	בעיקר מלונות ברמה גבוהה.	הגדלת חלקם של המלונות ברמות הנמוכות.
פיזור אמצעי האיכסון	פיזור אמצעי האיכסון	דגש על מוקדים גדולים וחזקים.	דגש על פיזור התיירות במוקד קטנים יחסית.
פיתוח המוקדים	פיתוח המוקדים	מאמצי השקעה במוקדים מצליחים.	מאמצי השקעה במוקדים שטרם "המריאו".
סיוע	עידוד השקעות	מערכת סיוע בעיקר למלונאות.	מערכת סיוע למגזרים אחרים ולאייכסון אחר.
תימרוץ	תימרוץ	תמריץ ליזם	תמריץ לתייר.

מתוך הטבלה, ניתן להבחין כי קיימת תלות מסויימת בין קווי המדיניות שנבחרו, למשל: "תיירות עשירה" הינה יותר "אמריקאית", צורכת שרותי איכסון מלונאים ב"דרגות גבוהות" ונוטה להתמקם ב"מוקדים גדולים יחסית".

לאור המבנה הדואלי הנ"ל ניתן לנסח שתי היפוטזות כוללות, אשר לכאורה סותרות זו את זו:

א. "הליכה בעקבות ההצלחה!"

אם הצלחנו במגזר מסויים, כדאי להמשיך ולהתרכז בו, שכן רוב התשתית והשקעות העבר תואמות אותו וצבירת הנסיון לכשעצמה היא ערך חיובי להמשך.

ישראל היא מדינת תיירות קטנה, בקנה מידה בינלאומי, ולכן היא יכולה כנראה להגדיל את חלקה במידה ניכרת במספר מגזרים שהצליחה בהם, ללא השפעה מרחיקת לכת על השוק העולמי, וללא סכנה של התנגשות במתחרותיה.

בהתאם לגישה זו, ניתן להמשיך ולפתח את מגזר התיירות בהתאם למגמותיו בעבר, תוך התאמות שוליות, ותוך רגישות לשינויים החלים במגזרי ההתמחות הקיימים.

מדיניות זאת ניראת סבירה ובטוחה יחסית, שכן היא מכוססת במידה רבה על "הצלחה מוכחת".

בהתאם למדיניות זאת, כדאי להשקיע את מירב המאמץ לשם העמקת והרחבת המגזרים הקיימים, להמשיך ולעודד את הענפים הרווחיים, ובכך להגדיל עוד יותר את חלקם, ובמקביל, כדאי לרכז את עיקר ההשקעות במוקדים ה"מצליחים".

ב. "ניצול פוטנציאל שטרם מומש"

מדיניות זו, ההפוכה לקודמתה, יוצאת מנקודת המבט שאם ניסינו והצלחנו במספר מגזרים, יתכן ובמגזרים אלו אנו נמצאים קרוב למיצוי הפוטנציאל, ועל כן כדאי לעבור, מעודדים מההצלחה, למגזרים אחרים חילופיים, ולהתרכז בהם עד למיצוי הפוטנציאל.

בהתאם למדיניות הנ"ל, ניתן להפסיק בהדרגה את העידוד למגזרים, לארצות מוצא, ולמוקדים מצליחים וכדאי להעדיף במאמצי השווק והעידוד דוקא את המיגזרים ה"חילופיים" כדי שיגיעו לרמת מיצוי או "המראה" ולא יזדקקו להמשך העידוד והטיפוח.

בהתאם לגישה זו, כדאי, למשל, להתחיל להתרכז דוקא במאמצי שיווק לתיירות עממית, לארצות מוצא שהפוטנציאל שלהן טרם מוצה, לעידוד של צורות איכסון שאינן מלונאות ולטיפוח מוקדים שלא הצליחו בעבר.

ג. שילוב שני קוי המדיניות במקביל.

ניתן לנקוט גם בשיטה של שילוב שני קוי המדיניות הנ"ל במקביל, מבחינת תפישת וסוגי התיירים והקצאת המשאבים.

לשילוב זה יתרונות מסויימים המאפיינים את שתי המערכות, למשל האפשרות לשלב תיירות

"עממית" בעודפי ההיצע או בעונות השפל של המערכת הקיימת המתמחה בתיירות ה"עשירה"

וכו'.

לשילוב זה עשויים להיות גם מספר חסרונות, שהבולטים בהם הם פגיעה בתדמית של התיירות, שכבר ביססה עצמה, ע"י שילוב אלמנטים בלתי מתאימים לתדמית זו (כמו תיירות עממית), וכך הסיכון, הנובע מהתבססות בו-זמנית על קוי מדיניות שונים, עובדה היוצרת פיזור יתר של המאמצים והמשאבים הכוללים העומדים לרשות הענף, וע"י כך החטאת שתי מערכות המטרות גם יחד.

לאור ההצגה הנ"ל, מציע הצוות להכין במסגרת שלב ב' של העבודה, סדרה של קריטריונים המאפיינים את שלוש החלופות הנ"ל (שתי החלופות הקיצוניות וה"ערוב" שלהן), ולעכר סדרה של תסריטים אשר יוערכו על פי הקריטריונים הנ"ל.

ד. שילוב תוך ניצול יתרונות יחטיים.

שילוב שני קווי המדיניות יכול להעשות גם בדרך שונה, בו-זמנית, בתנאי שכל אחד מהם יופעל באותו מגזר כלכלי או איזורי שבו יש לו יתרון יחסי. על ידי כך תמנע "תחרות" בהפעלת צורות שונות של מדיניות על אותו מגזר, ויצומצמו הסיכון שבפיצול המאמצים והפגיעה בתדמית.

אופציה זו בנויה על ההנחה שהצלחתם של מוקדים מסויימים תואמת את מערכת ההעדפות הקיימת במיגזרי השיווק, הסיוע וההיצע. המוקדים שלא הצליחו אינם תואמים כנראה למערכת זו, אך עשויים להיות תואמים את המערכת החלופית. שילוב כזה מציע צורת טיפול שונה למגזרים שונים:

1.ד טיפול במגזרים ה"מצליחים"

1.1 המשך טיפוח הביקוש של המגזרים ה"מצליחים" הן מבחינת רמת התיירות ("תיירות עשירה"), ארצות מוצא (ארה"ב, גרמניה...), וההתמחות היעודית (תיירות יהודית וצלינות).

1.2 ביקוש זה יופנה, בהתאם למגמותיו בעבר, למוקדים ה"מצליחים" שהם בעיקר מוקדים גדולים: ירושלים, ת"א, אילת, טכריה וים המלח - ערד.

1.3 לגבי מגזרים אלו תמשך גם ההתאמה של שרותי האיכסון לפי רמותיהם הקיימות: העדפה של מלונאות, של מלונות תיירים ושל דרגות גבוהות יחסית.

1.4 מאחר ורוב המגזרים הנ"ל נמצאים מעבר ל"נקודת ההמראה", תוכניות הסיוע יופחתו בהדרגה יחסית במגזרים מצליחים אלו ויתייצבו על הרמה הדרושה לשמירה או לחיזוק מתון בלבד שלהם.

2.ד טיפול במגזרים ה"אחרים"

1. תוכניות הסיוע, ובעיקר תוכניות השיווק, יופנו בעיקרם לטיפוח המגזרים הפוטנציאליים.

2.2 מאמץ השיווק יופנה למגזרי התיירות העממית, לארצות המוצא שהפוטנציאל שלהן טרם מוצה, ולמגזרי התמחות חדשים: נופש פעיל, תיירות תרבות ומדע, תיירות נוף וטבע, וכו'.

2.3 בשרותי האכסון למגזרים אלו, יודגשו האלמנטים הבלתי ממוסדים למיניהם - והמלונאות ברמות הנמוכות יותר, וינתן תמריץ למשיכת השקעות פרטיות.

2.4 לקבוצות יעד אלו ישווקו בעיקר מוקדי התיירות שטרם הצליחו, ביניהם מוקדי הים התיכון, המוקדים ההרריים ומוקדים מפוזרים אחרים. במוקדים יותאמו השירותים לארצות היעד (שרותי אוכל, בידור, קניות, פרסום וכו').

יתכן שבאמצעות שילוב קוי מדיניות בצורה זו, ניתן הן להרחיב את שוק התיירות, ללא פגיעה בתדמית וללא הוצרות של קונפליקטים בין מגזרים בלתי מתאימים, והן לפתור את בעיותיהם של המוקדים ה"בלתי מצליחים", שבהם מצוי מלאי "מת" של אמצעי איכסון, (מלאי זה הוא כנראה "מת" כל עוד הרכב הביקוש ממשיך להיות בהתאם למגמות הקיימות).

שילוב קוי המדיניות, בהתאם למיגזר המטופל, מאפשר לפתח גם את נושא נופש הפנים מתוך ראייה שונה שתרום לחיזוקם של המוקדים הקטנים והמפוזרים. מאחר ורוב האוכלוסיה גרה במרכזים האורבניים הגדולים, מבחינת שיווק, יש לשווק לצפוניים את הדרום, לדרומיים את הצפון, למתגוררים בפנים הארץ את החוף, ולאלו מרצועת החוף את ההרים והבקעה.

5. סיכום - חלופות אפשר - נוספות

קיימות אפשרויות רבות ומגוונות למדיניות המשך פיתוח ענף התיירות על כל מיגזריו. מרכיבי חלופות נוספות, אשר לא נבחנו עד כה בשלב א', או לא נבחנו באופן מעמיק דיו, מתייחסות לחלופות במדיניות תעופה (מדיניות מבוקרת כנגד "שמים פתוחים"), במדיניות מחירים (מחירי שוק כנגד סבסוד ישיר של התייר באמצעים שונים), שילוב מדיניות העידוד לנופש פנים עם יעדי הפיתוח של תיירות זרה (פיתוח מוקדים יחודיים לתיירות זרה לעומת מוקדים משולבים עם תקופת "המראה" המבוססת בעיקרה על תיירות פנים), מדיניות פיתוח איזורי (ריכוזיות לעומת פיזור וסיוע לאיזורים מועדפים פחות) ומדיניות פיתוח תשתית ושירותים נלווים לעומת יתר דגש על פיתוח אמצעי איכסון. ניסוח התסריטים האפשריים והערכתם יעשו, כאמור, עם סיום חקר כל נושאי הבדיקה וניתוחם ההשוואתי בשלב ב'.

אין תפקיד זה חתום.

החברה הממשלתית לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

-1-

ירושלים: 26.4.85

מספרנו: 75

לכבוד

מר י. גלעדי

מרכז צוות תוכנית האב לתיירות.

הנדון: הערות לתקציר המנהלים (תוכנית האב לתיירות) שהוגש לצוות ההיגוי; לבקשתכם

כללי

1. מרבית הערותינו נמסרו בעל פה בישיבת צוות ההיגוי ב- 17 אפריל 1985 במשרדו של מר ריגל.

2. להלן פרוט הערות כלליות לדו"ח ולתפקוד צוות התכנון במסגרת שלב א' של התוכנית.

הדו"ח הראשון - שני הכרכים

3. הדו"ח המסכם שלב א' שהוגש לצוות (2 כרכים) היה בבחינת "מרוב עצים לא רואים את היער". דו"ח זה היה עמוס בשגיאות, אי דיוקים, ולפי דעתי - כפי שבאה לידי ביטוי בישיבות הצוות - לקה בחוסר אינטגרציה בין צוותי המשנה של המתכננים, חוסר התאום לא אפשר לקבל תמונה כוללת וברורה בסיום שלב א' ממנה ניתן לגזור את שלב ב'.

4. ניתוח הפתוח הפיזי של מוקדי ואתרי התיירות (שבוצע ע"י מכון אורבני) והשוואת המלצות תוכנית האב מ- 1975 לעמת הביצוע בפועל ב- 1985 הינו החלק היחיד, המניח את הדעת, מכלל הנושאים שנבדקו על ידי צוות המתכננים. (זוהי דעה של מרבית צוות ההיגוי).

תקציר המנהלים

5. תקציר המנהלים מהווה ניסיון כושל לעקוף את מכלול ה"מוקשים" שנכללו בדו"ח הארוך ואשר עליהם הצביעו חברי צוות ההיגוי. דו"ח זה כולל שגיאות בסיסיות בנושאים שונים, כתוב בצורה חובבנית, ואינו ראוי להיות מאושר על ידי צוות ההיגוי.

6. לדעתי, חברי צוות ההיגוי המופקדים על הטיפול השוטף בנושאים השונים (שיווק, שרותי פנים, פתוח וכו') היו יכולים, גם תחת "לחץ העבודה השותפת", לחבר ללא קושי תקציר מנהלים ברמה טובה יותר.

2/..

החברה הממשלתית לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

-2-

7. להלן מספר מצומצם של טעויות, המייצגות רמתו הלקויה של תקציר המנהלים:
- א. פרק ב' 2 כתוב בצורה של עבודה סמינריונית ורצוף שגיאות בסיסיות, למשל נתוני 1983 כבסיס לגידול בתיירות הנופש?! (עמ' 8).
- ב. פרק ב' 2 (עמ' 8) 40% מהתיירים מגיעים לתיור ונופש - שגיאה בהצגת פלחי הביקוש לישראל!
- ג. סעיף 3.6 (עמ' 13) הצוות קובע שישנה בדרכ' תחליפיות בין נופש פנים ונופש ישראלים בחו"ל - מסקנה חסרת ביסוס, ועל פי הנתונים הפוכה מהמציאות - הנושא מרכזי!
- ד. בהיפוטזות לפתוח קובעים המתכננים "עיקר ההשקעות בפתוח נעשה במוקדי התיירות שהוכיחו את עצמם כמצליחים".
- מסקנה כזו בנושא המרכזי של עבודת הח.מ.ת. ומדיניות הפתוח של המשרד עלולה להיות לרועץ, שכן בטעות היא הופכת את היוצרות. אם מסקנה זו נכונה הרי שמוקדים שטרם הוכיחו את עצמם אינם זוכים לסיוע... ומכאן גם שהסיכוי שלהם קטן... ההיפך הינו נכון - במוקדי הפתוח בהם ריכז המשרד באמצעות ח.מ.ת. את מאמצי הפתוח (אילת, ים המלח, טבריה וסובב כנרת) ניכרת תנופה והצלחה!
8. לסכום, כנציג ח.מ.ת. בצוות ההיגוי, אינו יכול לקבל הדו"ח הקצר, אשר אינו הולם את ציפיות הצוות והמערכת בכללותה משלב א' של התוכנית.

העתקים: מר א. רונן - מנכ"ל.

מר מ. ריגל - יו"ר צוות היגוי תוכנית האב לתיירות.

רשם: גד כהן

מ.א. תכנון

אגף תכנון וכלכלה

7

תכנון המים לישראל בע"מ

תאריך 11.3.85

לכבוד
מר מ. ריגל
מנהל אגף תכנון וכלכלה
משרד התיירות
ירושלים.
א.נ.,

הנדון: פירוט נושאי עבודה ראשונית לשלב ב'

רצ"ב תוכנית עבודה ל-5 נושאים אשר יטופלו ראשונית בשלב ב'
של הפרוייקט, בהתאמה לאישור שהתקבל מכם.

עם אישור תוכניות העבודה הנ"ל, אנו בחל בעבודה בנושאים
הנ"ל ונגיש לכם לוח זמנים למהלך העבודה בכל נושא ולסיומו במסגרת
שלב ב'.

קבלת אישורכם לנושאים הנ"ל ולמתכונת העבודה, תהווה עבורנו אישור
להתחלת העבודה בשלב ב' של פרוייקט תוכנית אב לתיירות, וכמו כן לקבלת
מקדמה ע"ח שלב ב' בהתאמה למתכונת התשלומים בשלב א'.

ב ב ר כ ה,
ד"ר יונה ברגור

6

אטרקציות, אתרי טבע ונוף ואתרי תיירות. *מקרה בפרט - מקומות עתיקים*

בדיקת נושא זה, שחשיבותו כמשלים את אמצעי האיכסון ומערך הנופש פורטה בתכנית העבודה, כוללת 6 משימות משנה:

א. הגדרות

יש להגיע לרשימה מוסכמת של סוגי האטרקציות הנכללים בבדיקה מבחינת נושאים, היקפים ומאפיינים אחרים.

ב. ריכוז מצאי קיים

קיימים מקורות רבים לריכוז נתוני המצאי בהתאם להגדרות שיסוכמו. יעשה מאמץ לאחד הגדרות וסיווגים של אתרים המופיעים ברשימות שונות. מקור חשוב, אך לא בלעדי, תהיה רשימת האתרים שהוכנה לצורך תכנית האב לתיירות 1975, אתרים אלה ימופו וירוכזו ברישום לפי נושאים ואיזורים.

ג. תווי סיור

גזפים וארגונים שונים מקיימים תווי סיור וטיול בחיק הטבע ובאתרים שונים. בשלב זה ירוכזו נתונים מהמקורות המפעילים סיורים אלה (לגבי המקום, הקיבולת, הפוטנציאל, העונה וכדו') ויערך מיפוי של תוויים ורשתות סיור.

ד. סיווג האטרקציות

ניסיון לסיווג האתרים והאיזורים השונים יעשה כתוצאה מדיונים משותפים (אולי בשיטות כגון שיטת דלפי) עם נציגי רשויות וגופים הבקיאים בנושא (נציגי משרד התיירות, החברה להגנת הטבע, רשות שמורות הטבע, ארגון מורי דרך וכדו'). מטרת הסיווג היא להגיע ל- 3 דרוגים:

1. נושא העניין העיקרי באתר ונושאים נילוויים (נוף, צמחיה, רחצה, ארכיאולוגיה, דת וכו
2. מידרג האתר מבחינת החשיבות היחסית (לסביבתו הקרובה, לאיזור, מבחינה ארצית).
3. היקפו של האתר או מקבץ האתרים (נקודתי, מקבצי, איזור בעל ענין, חבל ארץ בעל ענין, וכו').

ה. כיווני פעולה אפשריים.

על בסיס הסיווגים הנ"ל, ינוסחו כיווני פעולה אפשריים לסוגי אתרים שונים, במסגרת תכנית האב לתיירות וכן במסגרת שיתוף פעולה עם גורמי תכנון אחרים. (לדוגמא - איתור איזורים בעלי רגישות גבוהה לפיתוח לתאום עם אגף התכנון במשרד הפנים, שימור אתרי התישבות בתאום עם העמותה לשימור אתרי התישבות שליד החברה להגנת הטבע).

1. רמת השרות הקיימת והפוטנציאלית באתרים ובסביבתם. במסגרת זו ננסה להעריך את רמת הנגישות הקיימת לאתר או למקבץ אתרים (קיים ופוטנציאלי), רמת הפיתוח הקיימת/ הפוטנציאלית ורמת השרותים הנילוויים הרצויה הקיימת/ הפוטנציאלית. דגש מיוחד יושם בשלב זה לקשר שבין התפרושת הארצית של האתרים בעלי העניין לבין פיזור אמצעי האיכסון. זאת כדי לאמוד את הצורך באמצעי איכסון לניצול פוטנציאל האתר. שימוש בטכניקה של מיפוי גיאוסטטיסטי כמיפוי "פוטנציאלי" או שימוש בטכניקה אחרת יצביע על מידת הכיסוי של האטרקציות בטווחי נסיעה שונים מריכוזי אוכלוסיה והתייחסותם למוקדי התיירות הקיימים והפוטנציאליים.

משרד המסחר והתעשייה
מחלקת המסחר והתעשייה
מס' 100-100-100

7- האיכסון הלא ממוסד

מטרת משימה זו היא לערוך בדיקה תכנונית וכלכלית מוקדמת לצורות של איכסון בלתי ממוסד, שאינן מפותחות עדין בארץ, ולאמוד את הפוטנציאל, במידה וקיים, לצורות אלו.

נושא זה יורכב מ- 6 משימות משנה:

- א. ניסוח צורות שונות של איכסון לא מלונאי, הקיים בארץ ובחוי"ל, כבסיס לבחינה הכוללת. (מלונות דירות, Time Sharing, מקבצי דירות נופש, פנסיונים משפחתיים, חדרים להשכרה ואחרים).
- ב. הערכת המאפיינים הפיזיים של צורות איכסון אלו - שטחים, שרותים, רמת פיתוח, יתרונות מיקום, וכו'.
- ג. בדיקת הערכים הכלכליים מבחינת השקעה בתשתית ובפיתוח, הוצאות הפעלה, מערכת מחירים וכו'.
- ד. ניתוח כלכלי תכנוני לגבי הסוגים השונים של האיכסון הבלתי ממוסד ויתרונותיהם היחסיים באתרים שונים, בשילוב עם שרותי מלונאות שונים, (בהקשר לבעיות עונתיות ובהקשר לפוטנציאל שונה של תיירים). כתוצאה מכך יאותרו הסוגים הרלוונטיים של השרותים ותעשה הערכה של הכמות הפוטנציאלית.
- ה. הערכה פרוגרמטית, מבחינת היקף ומיקום, למספר מוגדר של מקבצים שיהוו בסיס נסיוני לפיתוח סוגים שונים של איכסון כזה.
- ו. הכלים הדרושים להפעלת סוגים אלה של שרותי איכסון, כגון: השלכות תכנוניות מבחינת רשוי, כאיתור בתוך איזורי מלונאות, חוף ים וכו'. השלכות כלכליות כגון צורות השקעה שונות ובניה, צורות השכרה שונות. השלכות תפעוליות ארגוניות כמו מערכת אירגונית וחברת ניהול, נושאי שוק, פיקוח וכו'.

1. בהמשך לביתוח ואומדן פוטנציאל הביקוש של תיירות לישראל לפי ארצות מוצא ייחודיים יערכו ניתוח מגמות ואומדן פוטנציאל של תיירות בכנסת לישראל לפי ארצות מוצא ייחודיים קטיגוריות נושאות, ומוטיבציות. נושא זה ישלים את ניתוח הביקוש אשר הוכן בשלב א'.

2. הגדרות - יש להסכים על רשימה מוסכמת של מאפייני תיירות לפי מוטיבציות (מניעים) ועל סלי תיירות יחודיים אשר יכללו בניתוח.

3. סיווג - התיירות הנושאת לישראל תסווג לפי ארבע קבוצות מיון עיקריות: רקע ופוליכות דתית - תיירות יהודית מארה"ב ומאירופה צליינות ותיירות בוצרית דתית.

מניעים -

תיור וסיוור

תיירות יחודית - סיורי מדבר; צלילה צפורים וכו'
תיירות גופש, ובופש פעיל
ביקורי קרובים וידידים
תיירות בוער (לימודים; מחקר והתנדבות)
תיירות מרפא
תיירות כנסים והשתלמויות

מאפיינים של אמצעי התחבורה - תיירות אניר - טיסות סדירות

טיסות שכר

(בשילוב עם נושא מדיניות העופת)
אוניות סיוור ובקורי צי
תיירות יבשתית - ביקורי ערבים
ביקורים משולבים
מארצות שכנות

התארגנות -

תיירות חבילות
תיירות מאורגנת
תיירות אינדיבידואלית

4. מאפיינים -

כל אחד מסלי התיירות הנ"ל יאופיין ע"י המאפיינים הבאים:
- פוטנציאל בינלאומי על רקע מגמות התפתחות בעולם
- מאפייני הביקוש לשירותים בארץ - משך שהות
אכסון

אטרקציות ושירותים
מיוחדים

יעדים בארץ

- עונתיות
- הוצאות כוללות ומאפיניהן
- ביקור ראשון וחוזר
- רגישות למחירים

5. היבטי שיווק - גישת קידום מכירות - ממלכתית (משרד התיירות)
יזמים ישראלים חברות תעופה וסוכנום
יזמים בחו"ל מפעילים וסוכנים

אמצעי קידום מכירות - פרסום; הסברה; וכו'
ארגון - קבוצות מאורגנות
תכולות
טיסות שכר וכו'
היבטים מיוחדים

6. מאזן ארצות מוצא וסלי תיירות - בשלב זה יעשה בסיון לקשור את פטנציאל
התיירות והיבטי השיווק לפי ארצות מוצא לפוטנציאל התיירות והיבטי שיווק
לפי תיירות נושאת.

7. הגדרת אלטרנטיבות תכנוניות - על רקע בתוני העבר, אומדן הפוטנציאל, ושיקולי
השיווק וקידום מכירות יוגדרו מספר אלטרנטיבות תכנוניות אשר עשויות
להכתיב את אופי התיירות, היקפה, דרכי פיתוחה בארץ, והכנסות ממנה, בעתיד.

8. מהלך העבודה - איסוף המוצע בנושא זה יעשה בשלושה מסלולים מקבילים:

1. סקר ספרות, עבודות ומידע סטטיסטי בינלאומי ומקומי.

2. ראיונות עם מומחי הענף בארץ - אגף לעידוד תיירות במשרד, סוכני
נסיעות ומפעילי תיירות; מלונאים; מומחים מיוחדים.

3. פגישות עם אנשי מפתח ובעלי ענין בתחום התיירות לישראל בארצות מוצא
עיקריות - בריטניה; צרפת גרמניה סקנדינביה וארה"ב. (מרכיב זה מותנה
בתקצוב מיוחד).

4. העבודה תשולב עם סקר שיווק (באם אכן יהיה). הניתוח בבידון יעשה- כנראה
במתכונת דומה למתכונת שלב א' כאשר השלמת הנתונים והניתוחים תהיה
מתואמת עם נושא מדיניות התעופה מחד ותהיה מותנית בכיצוע (ולו גם
חלקי) של סקר תיירים יוצאים 1985.

העבודה בנושא זה תסתיים בשלב ב' עם גיבוש היפותיזות שוק, שיווק והכנת
אלטרנטיבות לפיתוח שוק התיירות הבינלאומי לישראל.

ד. כוח אדם וחידושים טכנולוגיים *הממשלה מנסה להגדיל את כוח האדם*
1. לנושא הזה חשיבות משלושה טעמים:

- א. איתור התרומה של ענף התיירות לנושא התעסוקה במדינה מחד, ואיתור מגבלות כוח האדם המשפיעות על ענף התיירות מאידך.
  - ב. השפעת נושא כוח האדם על רווחיות המיגזר על ענפיו השונים.
  - ג. אפשרויות התחלופה בין כוח אדם וטכנולוגיה.
2. אינוונטר כולל של כוח אדם - כוח אדם קיים בעונת שיא ושפל, מקדמי קבלה ופרישה; סקר כוח אדם; היצע וביקוש לכוח אדם - לפי סוגי בתי מלון וענפי תיירות.
3. ניתוח מגמות העבר - בתוני התעסוקה וכוח אדם לפי:
רמות הכשרה; מקדמי קבלה ופרישה; מקדמי תעסוקה עונתית היבטי שכר ותנאים סוציאליים - לפי: סוגי בתי מלון ומערכות אכסון אחרות ובמערכות התיירות האחרות - מורי דרך; סוכני נסיעות; מובילים ארציים ושירותים שונים.
4. בעיות והכשרה מקצועית -
- בעיות היענות לצרכי כוח האדם של הענף מבחינה מקצועית
- מערכת ההכשרה המקצועית לפי סוג מקצועי
- שיקולים ממלכתיים בפיתוח כוח האדם בענף התיירות.
5. סקירת אפשרויות לחידושים טכנולוגיים -
- ניתוח החידושים הטכנולוגיים הצפויים והאפשריים מבחינת נושא כוח האדם (תחליפיים)
- נושאים ספציפיים במיגזר האכסון - שירות עצמי; מיכון בשירותי תיירות; הזמנות תקשורת; מיחשוב וכו'.
- היבטי תחלופה בין טכנולוגיה לכוח אדם בנושאי תיירות חדשניים - כגון אכסון לא ממוסד.
6. אומדן הביקוש העתידי לכוח אדם לפי סוגי מקצועות וענפים תוך התחשבות בהיבטים איזוריים ומקומיים, נגיבוש תוכנית להכשרת כוח אדם.
7. היבטים ספציפיים - רווחיות - עתירות הון ועתירות עבודה
- פיתוח איזורי ומקומי - פוטנציאל התיירות לפיתוח תעסוקה מקומית ואיזורית
- יחסי ציבור והמגע האישי.

8. מתכונת העבודה - העבודה תבוצע על פי:

- סקר ספרותי על מגמות בעולם
- נתונים סטטיסטיים ומידע איכותי על הנעשה בארץ
- ראיונות עם אנשי מפתח בתעשיית התיירות
- דגימה אקראית עם שאלונים במספר בתי מלון וענפים אחרים כדי לעמוד על בעיות עיקריות בכוח האדם וברמת הטכנולוגיה.

9. מוצר סופי - גיבוש אלטרנטיבות לפיתוח תעסוקה והכשרת כוח אדם על רקע תחליפיות עם חידושים טכנולוגיים.

המחיר 8 פיגו

ה. מדיניות התעופה

1. הפרק יעסוק בסקירת מדיניות התעופה והתפתחויות אפשריות בעתיד והשפעות הגומלין בין תעופה ותיירות לישראל.

2. מגמות בתעופה העולמית ואפיונה לפי:

- מספר נוסעים ואכחנה (באם ניתן) בין תנועת תיירים ונוסעים רגילה.
- התפתחות רמות מחירים בעבר
- טיסות צ'רטר וטיסות סדירות
- מדיניות שיווק וקידום מכירות של ענף התעופה העולמי
- הסכמי יאט"א ומדיניות העדפה לאומיות

3. סקירת מדיניות העבר והווה בתעופה הישראלית

- מובילים לאומיים ומובילים זרים ואופיינם

- קוי טיסה קיימים, הסכמים וקוי טיסה וחדירות תפעול וכנשר הובלה
- טיסות סדירות וטיסות שכר והשפעתן בשווקים השונים וליעדים שונים בישראל, ותעופה תפנים ארצית.
- מדיניות מחירים של החברות ומדיניות לאומית.
- שדות תעופה וטרמינלים ושירותי קרקע בישראל.
- מדיניות מיסוי הקיימת בישראל והשפעתה האפשרית.
- קידום מכירות ופרסום של החברות הפועלות בישראל.
- כוח אדם מופעל בחברות התעופה.
- ניתוח מקרו כלכלי של ענף התעופה בישראל

4. הקשר שבין פיתוח התעופה לפיתוח התיירות

- מספר תיירים מגיע בהשוואה לקבולת של ההובלה.
- תיירים המגיעים ממקומות בעלי קוי טיסה ישירים לעומת תיירים המגיעים ממקומות הנעדרים קוי טיסה ישירים.
- השפעת מחירי הטיסה על היקף התיירות
- אומדן קידום המכירות והשיווק בענף והשפעתו על היקף התיירות
- מקומם של סוכני המכירות והתיירות בפיתוח התובלה האוירית.

5. צפי עתידי

- תרחישים צפויים בתעופה העולמית
- תרחישים צפויים בענף בישראל
- המלצות ומסקנות לגבי מדיניות מומלצת.

6. מהלך העבודה

העבודה תבצע באמצעות בתונים על חברות התעופה הישראליות נביתוחם; ראיונות עם אנשי מפתח בענף בישראל, סקר ספרותי של עבודות קודמות בנושא בארץ ובחו"ל, ביתוח חשבוניות לאומיים לגבי מקום הענף בכלכלה הישראלית והשלמת סקר מחירי חבילות בוסעים כדי לעמוד על מחירי הטיסה בפועל לעומת המחירים המוצהרים וכן ראיונות במשרד התחבורה ובמשרד התיירות עם אנשי המקצוע הרלבנטיים.

תוכנית עבודה המוגשת להלן היא ראשונית, ותוך מספר ימים תוגש תוכנית עבודה מפורטת ומחייבת יותר.

מתכונת מוצעת לעבודה בשלב ב'

על רקע הנסיון של מתכונת העבודה וההיזון החוזר בשלב א' בין הצוות המקצועי וצוות ההיגוי של משרד התיירות מוצעת בזה מתכונת עבודה לשלב ב':

1. ועדת ההיגוי של משרד התיירות תפגש לדיון מקצועי בנושאים שונים, אשר יוסכם עליהם, פעם אחת כל חודשיים לסיכום והערות על ביצוע העבודה בשלבי הביניים השונים של שלב ב'.
2. מבקשים: לדיונים מקצועיים על נושאים ספציפיים, אשר יודיעו עליהם מראש, יתקיימו אחת לשבועיים, במשרדי הצוות המקצועי בת"א - או במשרדי תה"ל או במשרדי המכון האורבני. אחת לשבועיים, כל יום חמישי (או יום אחר פמוסכם), יפגש הצוות המקצועי לדיון במשך יום שלם בנושאים אשר יוסכם עליהם מראש. אנשי משרד התיירות, חברי ועדת ההיגוי, או כל בעל תפקיד אשר יש לו נגיעה בנושא ספציפי אשר יעמוד לדיון, מוזמנים להשתתף באופן אוטומטי בפגישות עבודה אלו.

3. הצוות המקצועי יזום הקמת ועדות מקצועיות אד הוק לנושאים יחודיים, בהסכמה ותיאום עם משרד התיירות. ועדות מקצועיות אלו אשר יורכבו ע"י אנשי מפתח ומקצוע בנושא ספציפי (ה"לובי הירוק" אנשי תעופה, סוכנים מורי דרך ומפעילים וכו') במקביל לביצוע התכנון בנושא ספציפי להם. עם סיום העבודה בנושאים אלו, ועדות אלו תחדלנה מלהתקיים.
4. הצוות המקצועי יזום פגישות וראיונות עם אנשי מקצוע ואנשי מפתח במיגזרים השונים של ענף התיירות ובתחומים שונים בהתאמה ובהסכמת משרד התיירות, בהתאמה לנושאים הנמצאים על הפרק. על כל הפגישות והראיונות הנ"ל ידווח למפרע לאנשי משרד התיירות, וסיכומי השיחה של הפגישות הנ"ל יועברו לידיעת המשרד. הצוות מעוניין לקבל ממשרד התיירות רשימת שמות אנשים אשר לדעת המשרד מן הראוי וכדאי להפגש אתם.
5. נושאי העבודה השונים יבוצעו בלוח זמנים מוגדר במסגרת לוח הזמנים הכולל של שלב ב'. כל נושא אשר הסתיים תוך כדי מהלך העבודה בשלב ב' יבוא לסיכום בוועדת ההיגוי המקצועית, עם סיומו ובהסכמת ועדת ההיגוי לסיום הנושא יהיה אישור לסיומו הנאות. דוחו"ת סיכום של הנושאים הנ"ל יצטרפו בהדרגה לדו"ח המסכם של שלב ב'.
6. הצוות המקצועי על מרכיביו השונים יתאם כל בעיה, בין ארגונית ובין מקצועית אשר התהוותה במהלך העבודה עם איש הקשר של המשרד י. גלעדי ועם מנהל ועדת ההיגוי מ. ריגל.
7. התשלומים החודשיים יועברו לצוות המקצועי על רקע הערכת ההתקדמות בעקבות הדיונים המקצועיים הדו שבועיים, דיוחי הפגישות ותראיונות ודיונים מסכמים לנושאים הספציפיים. לא ידרשן דוחו"ת ביניים חודשיים לאישור התשלומים, אלא באם המשרד יעמוד על כך במועד מסויים. המתכונת המוצעת בזה אמורה להבטיח תיאום והיזון חוזר בין הצוות והמשרד, ומעקב שוטף על ביצוע העבודה תוך כדי מהלך העבודה בשלב ב'.

תוכנית-אב לתיירות

תוכנית עבודה לשלבים ב' ו-ג' של העבודה

א. כ ל ל י

תוכנית העבודה של הצוות לשלבים ב' ו-ג' של העבודה מיועדת הן להרחבת ולהעמקת נושאים השייכים לשלב א' של העבודה, אלא שבתהליך התכנון התברר הצורך בהעמקת העבודה בהם והן למענה על הסעיפים הנכללים במפרט ובהצעת הצוות, כאשר לגבי שלב ב' מסופקת תוכנית עבודה ברמה מפורטת ואילו שלב ג' מסופקת תוכנית עבודה ברמה מפורטת פחות.

המוצר הסופי של שלב ב' כפי שיסופק ללקוח יתאר את החלופות התכנוניות ומשמעויותיהן במסלולי הניתוח העיקריים; ביקוש, היצע ומדיניות סיוע, כאשר בשלב ג' תגזר מהן האלטרנטיבה המועדפת ועליה יתבצע העיבוד המפורט של תוכנית האב לתיירות.

ב. נושאי העבודה הנכללים בשלב ב' של התוכנית

1. העמקת נושאים משלב א' של העבודה

1.1 בנושא ביקוש חוץ ופנים (סעיף 2 בשלב א' של המפרט)

מוצע שלאור המידע הקיים בסיום שלב א' יסופקו תרחישים בסיסיים בלבד לגבי תחזיות הביקוש; הן לגבי תיירי חוץ והן לגבי תיירי הפנים ולא תחזיות ביקוש מעודכנות לפי סוגי התיירים, אורך השהות, מספר הלינות, יעדים, פעילויות מעודפות שיושלמו בשלב ב', הסיבות לדחייה זאת הן:

- הן תיירות החוץ והן תיירות הפנים נמצאות כרגע בנקודת מפנה (Turning Point) כאשר תיירות החוץ היא במצב של התאוששות, ואילו תיירות הפנים היא במצב של ירידה עקב המצב הכלכלי בישראל, כך שבשביל לגזור תחזיות ביקוש מפורטות בחוץ מידע נוסף.

- במידה ותושלם בשלב ב' איזה שהיא מתכונת של סקר תיירים יוצאים (ראה בספח 1) שיבוצע באמצעים פנימיים של משרד התיירות, יהיו התחזיות מבוססות יותר, כנ"ל לגבי סקרי שיווק לגבי השוק האירופאי והאמריקאי (ראה בספח 2).

1.2 בנושא שיווק (סעיף 5 במפרט)

בעוד שבדיקה ראשונית של השווקים המבטיחים בחוץ לפי ארצות ומגזרי שוק ופרמטרים אחרים התבצעה בשלב א', יש צורך להעמיק את המידע הנדרש כרקע להכנת תוכנית שיווק וקידום התיירות בישראל בשלב ב' שלא תוקצבה במפרט או בהצעה המקורית ושרצוי שתהיה מבוססת על יעוץ מתאים בבחירת אסטרטגיית השיווק (ראה נספח 2).

1.3 בנושאי השקעות ומימון (סעיף 6 במפרט)

מוצע לאור המידע הקיים בשלב א' להסתפק בדיאגנוזה ובקווים עקרוניים מנחים לפתרון, ואילו את נושאי מדיניות ההשקעות והמימון הפרטית והציבורית להשלים בשלב ב' - לאחר שיתקבל סקר רווחיות בתי-מלון בשלמותו (ראה נספח 3). בנושא ההשקעות בקידום ושיווק התיירות רצוי שאלה יהיו מבוססים על יעוץ מתאים בבחירת אסטרטגיית השיווק שתבוסס על מחקר השווקים שישלים הצוות (ראה נספח 2).

1.4 בחינת מוקדים בעייתיים

במוקדים שהתגלו כבעייתיים בבדיקה ההשוואתית של שלב א', תיעשה בדיקה מעמיקה באמצעות ראיון במקום, שיחות עם אנשי מפתח מקומיים, זיהוי בעיות מיוחדות ופוטנציאל מקומי.

2. נושאים הנכללים בשלב ב' של העבודה

2.1 הפדיון, הערך המוסף, הרווחיות וכדאיות הפיתוח של תעשיית התיירות (נושאים 7, 9, 10 במפרט)

לאור ההתפתחות הכלכלית הצפויה במשק הישראלי בתרחישים שונים ולאור המגמות העולמיות יבדקו הפדיון, הערך המוסף והרווחיות בענפי התיירות; אכסון, מסעדות, תחבורה פנימית ברכב וכו', יבדקו הרווחיות במערכת האכסון ומבנה ההוצאות וההכנסות המבוסס על סקר רווחיות בתי-מלון (ראה נספח 3). יבחרו ענפי רפרנס מתאימים במשק הישראלי בהשוואה לתעשיית התיירות (תעשייה, חקלאות וכו') ויבחנו מבחינת כדאיותם למשק הישראלי, לאור קריטריונים של ערך מוסף, תרומה לתעסוקה, מחיר \$ ערך מוסף ותרומה למאזן התשלומים ולפיתוח האזורי.

2.2 מדיניות התעופה (נושא 8 במפרט)

מדיניות התעופה תכלול את תיאורם של המגמות הצפויות בתעופה העולמית לאור צפי של מחירי האנרגיה, הציוד, היצע מקומות והביקוש להם, את רמות המחירים היחסיים הצפויים, את נושאי טיסות השכר והתעופה הסדירה, את נושאי התשתית (שדות תעופה וטרמינלים), את תעריפי התשתית, כמו כן תתייחס בעבודה לפדיון ולערך המוסף בענף התחבורה ברמה שתאפשר הצגה משולבת של תעשיית התיירות והתעופה יחד,

2.3 איזון פערים עונתיים והביקוש לנופש (נושאים 11, 12 במפרט)

איזון הפערים העונתיים והביקוש לנופש יכול את זיהוי הפערים העונתיים והמשתנים ואת הסיבות להם, ביקוש חוץ וביקוש פנים, וכאשר לאור תרחישים של ביקוש חוץ וביקוש פנים, ובחינת אמצעים להגדלת עונת הנופש הכוללת בביקושי פנים, יבחנו אמצעים משלימים לצמצום הפערים העונתיים הן בחוץ והן בפנים מן הבחינות של מדינות, פרסום, מחירים, אמצעים שונים ומוקדים שונים בישראל כולה, ויוצגו אלטרנטיבות למדיניות נופש.

2.4 אינוונטר אמצעי נופש, מתקנים מיוחדים וקרקעות זמינות לפיתוח (סעיפים: 13, 14, 15 במפרט)

יערך אינוונטר של מערך אמצעי הנופש הקיים והקיבולת הקיימת והצפויה לגבי: חופי רחצה, מחנות, אולמות כנסים, אמצעי מרפא וכן אינוונטר רעיונות קיימים בכוח ובפועל תורמים לאפשרויות פיתוח היצע בתחומים חדשים כגון: האכסון שאינו מלונאות ואטרקציות חדשות (כגון: עיר תנ"ך, פארק מים, אתרי מדבר וכד' במוקדים השונים). האינוונטר יכלול גם את הפוטנציאל של הקרקעות הזמינות לפיתוח ושל התשתית ההנדסית הקיימת, בפיתוח ובתכנון, לפי תוכניות מאושרות ובהתאם לשלבי התכנון והביצוע.

2.5 ניתוחים גיאופוליטיים (סעיפים: 16, 17, 18 במפרט)

2.5.1 ההשלכות של השילוב עם מצרים וארצות אחרות שיכלול בדיקה לעומק של התיירות במצרים, סוגי התיירות, משך שהייה, אתרים, הכנסות והוצאות, אינוונטר האכסון, אינוונטר השירותים וכן זהוים של ארצות אחרות הניתנות לשילוב תיירותי עם מדינת ישראל; כמו ירדן, קפריסין, קניה, חבש, יוון ואיי יוון, טורקיה ועוד,

הבדיקה תכלול גם התייחסות לאזורי נופש אלטרנטיביים לסיני ובתום הבדיקה יוצגו אלטרנטיבות בקשר לרמת השילוב עם מצרים וארצות אחרות בתוכנית האב.

2.5.2 הידוק קשרי יהדות התפוצות עם ישראל באמצעות תיירות

שלב זה יתבסס על אפיונה של התיירות היהודית המגיעה לישראל, תוך זיהוי הסיגמנטים שאינם מגיעים לישראל, ותוך בחינת האפשרויות של צינורות התקשורת הקיימים והאמצעים הנדרשים לכך, כדי להגביר את הזיקה ואת התיירות לישראל, במגמה לגבש מדיניות בנושא חשוב זה.

2.5.3 שילוב יהודה, שומרון וחבל עזה

על בסיס אומדן הפוטנציאל הקיים באמצעי אכסון אתרים ושירותים אחרים תבחן רמת שילוב ההתיישבות היהודית במערך התיירותי וכן יבחנו קשרי התיירות האפשריים מבחינת אוכלוסיית יו"ש, הן לגבי תיירות מחו"ל והן לגבי תיירות ישראלית. ינוסחו התרחישים כבסיס לקביעת מדיניות ביצוע.

2.6 חידושים טכנולוגיים וכוח אדם (נושאים: 19, 20 במפרט)

יבחנו החידושים הטכנולוגיים, הקיימים והצפויים, הן מסקר ספרותי והן מראיינות שטח לגבי נושאי התיירות השונים ותבחן השלכתם על ההשקעות, הרווחיות וכוח האדם בענף, כאשר לגבי כוח האדם יעודכן האינדונטר של כוח האדם לפי סוגים ומוקדים במערכת האכסון. תערך תחזית ביקוש עובדים לאור האלטרנטיבות השונות ממנה תגזר תוכנית לגיוס והכשרת כוח אדם, תוך לקיחה בחשבון של נושאי החידושים הטכנולוגיים. בשל אי-ביצועו של סקר כוח אדם, מוצע לכלול שאלות הקשורות בנושאי כוח אדם וחידושים טכנולוגיים בסקר רווחיות בתי-מלון (ראה נספח 3).

2.7 המערך הארגוני ושיטת הבקרה והעדכון המוצעת (נושאים: 21, 22 במפרט)

בנושא זה יבחנו הקשרים הקיימים של הגופים השונים המטפלים בנושאי התיירות (משרד הפנים, רשות גנים לאומיים, רשות שמורות הטבע, אגף העתיקות, קק"ל, סוכנות ועוד), ויזוהו התהליכים הקיימים בגופים הללו וביניהם במגמה לבחון חלופות לשילוב מערכים ויצירת מערך משולב של תיירות ונופש הכולל; ועדות משותפות, נוהלים משותפים ומערכות מידע משולבות. אחת מהמערכות החיוניות של מערך מידע זה נעוץ בצורך לחזור ולעדכן את תוכנית האב עם שינוי בתנאים. נושא זה יאורגן לאור הכלים המינהליים והכלכליים, תוך השענות על מערכות ממוחשבות לביצוע המעקב והבקרה אחר ביצוע התוכנית.

2.8 הגדרת חלופות תכנוניות

על רקע העמקת הנושאים משלב א' וטיפול בנושאים שהוזכרו לעיל, יוגדרו מספר חלופות תכנוניות המשקפות את האפשרויות השונות כמסלולי הבדיקה העיקריים כגון:

(1) חלופות בתחום הביקוש והשיווק

- התמקדות בפלחי שוק עיקריים בעלי פוטנציאל גבוה לכאורה -
הן לפי ארצות מוצא והן לפי סלים יחודיים, ותיירות נושאית,
חבילות בודדים, תיירות קיץ-חורף, תיירות משולבת אזורית.

- התפזרות על מרחב גדול יותר של ארצות מוצא ופלחי שוק יחודיים.

- התמקדות על סוג תיירות לפי אבחנה בין תיירות אכסלוסיבית, עממית וכו'.

- אסטרטגיית שיווק - תקציבים ציבוריים ופרטיים
סוג אמצעי התקשרות
סוכנים ומארגני טיולים.

- נופש פנים.

(2) חלופות בתחום ההיצע

- ריכוזיות מוקדית כנגד פיזור.

- חיזוק מוקדים קיימים כנגד יצירת מוקדים חדשים.

- התמחות מוקדית לפי סוגי אכסון ואטרקציות לעומת יתר הטרונגניות וגיוון בתחום המוקד עצמו.

- התמחות מוקדית לגבי ישראלים ותיירים לעומת שילוב ביניהם.

- התמחות אזורי תיירות ונופש לעומת שילובים במעררים

האורבניים והפעילויות האזוריות הקיימות.

- המשך התמחות היצע שירותי האכסון על בסיס היצע מלונאות לעומת אמצעי אכסון מגוונים אחרים.

(3) חלופות בתחום מדיניות הסיוע

- סיוע באמצעות מענקים-הלוואות.
- סיוע לרווחיות שוטפת.
- סיוע להשקעות.
- סיוע בהרחבת תשתית.
- סיוע לפי קריטריונים חדשים.

2.9 היצע אתרי ביקור בנושאי נוף, טבע, היסטוריה וארכיאולוגיה

בשלב זה יערך אינוונטר של אתרים קיימים ופוטנציאל בנושאי נוף, טבע, היסטוריה וארכיאולוגיה.

אתרים אלה מהווים פוטנציאל לפיתוח תיירות בשלושה תחומים:

אתרים לסיורים ולביקורים כפוטנציאל להארכת שהות המבקר וגיווה (שילוב ביקורים בתיירות נופש או תיירות עסקים).

כפוטנציאל לתיירות נושאית (טבע, נוף, היסטוריה, דת, ארכיאולוגיה וכו') וכבסיס לאטרקציות לפעילות בטבע (סיורי מדבר, טיפוס מצוקים, צלילה וכו').

בחינת האתרים תיערך תוך שיתוף וניצול הידע של הגופים הציבוריים הפועלים בנושא ואשר פעילותם יכולה לשמש בסיס להרחבת השירותים או ההיצע הניתנים לתיירים (ולנופשים הישראליים). במסגרת זו ייבחנו מקבצי האתרים הנופיים לשם הגדרה, במידת הצורך, של "אזורי תיירות נוף וטבע" ולגביהם ינוסחו גם הנחיות שיש לשלב בתכנון האזורי הכולל.

תבחן השאלה של יחסי הגומלין שבין האתרים הנ"ל ומרכזי השהות של המבקרים ובמידת הצורך יאותרו האמצעים והשירותים שיש למקם בתוך, בסמוך, או כמוקדי יציאה למקבצי אתרים אלה.

3. לוח הזמנים לביצוע שלב ב' של התוכנית

שלב ב' יבוצע תוך 8 חודשים קלנדריים מיום תחילת השלב, כאשר בסיומו יוגש דו"ח מסכם את עבודת השלב ללקוח. הדו"ח יכלול את תיאורם של החלופות התכנוניות האפשריות וניתוחם תוך הצבעה על החלופה המעודפת לצעת הצוות.

4. צוות מקצועי

- (1) הצוות המקצועי המוצע לשלב ב' הינו אותו הצוות המקצועי שעבד בשלב א' של העבודה בתוספת צלילה שפריר.
- (2) לנושא מדיניות תעופה נשקלת התקשרות עם יועץ חיצוני בעל מוניטין.
- (3) לנושאי הסקרים השונים קיימת התייחסות בנספחים בהמשך.

5. עלות

בהתאם להצעה המקורית ללא שינוי.

6. נספחים לשלב ב'

6.1 נספח מס' 1 - סקר תיירים יוצאים (ע"י משרד התיירות)

- מוצע שיבוצע מדגמית, כאשר התקופות הנדרשות לכיסוי הן:
- (1) עונת החורף 1984/85 ינואר-מרץ 1985.
  - (2) עונת החגים 1984/85 פסח 1985.
  - (3) עונת הקיץ 1984/85 מאי-יוני 1985.

על הסקר לעדכן מידע על מוטיבציות וכן הרגלי "צריכה" של התיירים המבקרים בישראל, התרשמותם ונטייתם לביקור חוזר. הצוות ישמח לסייע בעיצוב השאלון למשרד התיירות.

6.2 נספח מס' 2 - סקרי שיווק ויעוץ בבחירת אסטרטגיית השיווק כרקע

לתוכנית שיווק וקידום התיירות בישראל

נושא זה יכלול את הטיפול בנושאי העבודה הבאים:

6.2.1 ביקוש - ניתוח השוק הפוטנציאלי

- (1) השלמת זיהוי פוטנציאל הביקוש לפי ארצות מוצא.
- (2) ניתוח סלי תיירות יחודיים, צליבות, מרפא, נופש, כנסים וכו'.
- (3) ניתוח הפוטנציאל היהודי בארה"ב.
- (4) ניתוח הפוטנציאל התיירותי עבור אכסון מחוץ למלונאות הקובוובציונאלית.
- (5) הגדרת פלחי השוק התיירותיים הפוטנציאליים - כמות, מספר לינות, עובתיות.
- (6) תחזיות מותנות.

6.3 נספח מס' 3 - "סקר רווחיות בתי-מלון" - שלב ב'

הצוות מוכן לבצע את סקר רווחיות בתי-מלון שלב ב' במתכונת של שאלון מצומצם התואם את דרישות תוכנית האב ב-3 חודשים קלנדריים מיום קבלת ההזמנה מטעם משרד התיירות ובתקציב נפרד.

מוצע ששאלות של השקעה בבנייה ובערך קרקע וכן בשיפוצים של המלונות, ייבדקו מרכזית מאחר וממילא מציע גם המבצע הקודם עזרה משמאים בטיפול בנושאים אלה. מוצע להתרכז בעיקר על ההכנסות וההוצאות השוטפות במונחים דולריים. מוצע גם לכלול בשאלון שאלות על כוח האדם המועסק במלון (מאחר ואין סקר מעודכן של כוח אדם) וכן על שינויים ויישומים טכנולוגיים במלונות המדגם.

הצעת הצוות לביצוע הסקר תסופק ללקוח בנפרד. ההצעה תכלול שתי אופציות, באחת מהן תוערך העלות כאשר מביאים בחשבון השתתפות בעבודה של כ-3 א/ח שה"כ של כלכלנים המצויים בת"פ ואילו בשנייה מבוססת ההצעה על ביצוע מלא ע"י צוות התכנון.

ג. נושאי העבודה בשלב ג'

1. כ ל ל י

בעוד ששלב ב', עיקרו הוא בהעלאת חלופות תכנוניות והמלצה על בחירת חלופה מעודפת, הרי ששלב ג' עיקרו בפירוט החלופה המועדפת, תוך סיכום כל החומר שהצטבר במהלך העבודה וארגונו במסגרת תוכנית-אב ותוכנית-חומש.

2. נושאים שיכללו בשלב ג' של העבודה

2.1 תוכנית-אב (מבוססת על המפרט - עמ' 5)

(א) הביקוש (תנועת תיירות חוץ ופנים) כולל תחזיות לטווח קצר, בינוני וארוך במספר תרחישים תוך תיאור התיירות לסוגיה, מאפייניה ופעילויותיה. חלוקה לפי עונות ותפרוסת גיאוגרפית מבוססת על רקע התנאים הכלכליים, המדיניים והחברתיים בארץ ובעולם.

(ב) ההיצע

1. אמצעי האכסון וסוגיהם.
2. שירותי התיירות הנלווים.
3. אמצעי הנופש.
4. התשתית הפיסית.
5. המערך המוקדי ואזורי התיירות.
6. כוח האדם, רמת השירות והטכנולוגיה התיירותית.
7. המערך הפרוגרמתי (מסלולי סיור וטיול, מורי דרך, אמצעים מיוחדים).
8. התשתית הארגונית לקידום מכירות ושיווק.
9. מערך ההובלה הבינ"ל והפנימי.
10. כושר התחרות במחירים יחסיים לעומת מתחריים.

(ג) האלטרנטיבות התכנוניות

1. תיאור האפשרויות הפתוחות ושלביהן.
2. פירוט האלטרנטיבה המומלצת בסעיפים (א-ב).
3. שלבי מימוש התוכנית.
4. האמצעים הנדרשים להשגת יעדי התוכנית.
5. תוכנית, בקרה ומעקב.

(ד) תוכנית-חומש למימוש התוכנית לחומש הראשון

1. יעדי תוכנית החומש (כלליים).
2. מטרת תוכנית החומש (מפורט).
3. האמצעים להשגת היעדים והמטרות:
  - 3.1 תוכנית קידום מכירות ושיווק.
  - 3.2 תוכנית פיתוח בתפרוסת מרחבית - אכסון, אטרקציות תיירותיות.
  - 3.3 מדיניות השקעות ומימון.
  - 3.4 מדיניות תעופה.
  - 3.5 מדיניות לקידום ועידוד בופש פנים.
  - 3.6 מדיניות הכשרת וגיוס כוח אדם.
  - 3.7 מחקרים וסקרים נדרשים להמשך מעקב.
  - 3.8 מערך תיירות משולב.
  - 3.9 תוכנית בקרה ומעקב אחרי מימוש התוכנית והתאמתה לתנאים משתנים.

3. כוח אדם

כפי שצוין בהצעה המקורית.

4. עלות

כפי שצוין בהצעה המקורית.

5. לו"ז

משך ביצוע משוער 6-7 חודשים קלנדריים.

ד. תוכן עניינים לדו"ח מס' 1 עבור שלב א' של העבודה

א. מבוא

- רקע
- סיבות לעדכון תוכנית האב הקודמת
- מתודולוגיה
- ממצאים עיקריים - תקציר
- מסקנות והמלצות - תקציר

ב. הביקוש לשירותי תיירות

- מגמות עולמיות ומגמות אזוריות בביקוש לתיירות
- ארצות רפרנס ובחירתן (ארצות מוצא וארצות יעד)
- מגמות העבר בארצות רפרנס והשוואה לישראל
- השוואת הביקוש בפועל בישראל ותחזיות תוכנית האב
- ממצאים עיקריים בניתוח ביקוש חו"ל לתיור בישראל
- ממצאים עיקריים בניתוח ביקוש הפנים ויציאות הישראלים לחו"ל
- מחירי חבילה, טיסות ואכסון בישראל יחסית לארצות רפרנס לגבי תיירי חו"ל ותיירים ישראלים
- תחזיות ביקוש עתידיות, תחומי גודל בסצנריוס אפשריים
- פוטנציאל הקיבולת של האכסון בישראל ומשמעותו
- מדיניות קידום מכירות ושיווק התיירות בישראל בהשוואה לארצות רפרנס (ניתוח ברושורות)

ג. היצע שירותי האכסון ומדיניות ההשקעות

- מצאי קיים של אמצעי האכסון
- השוואת ההתפתחות בפועל לעומת תוכנית האב
- שינויים בהיצע לעומת השינויים בביקוש
- בחינת המוקדים, היצע וביקוש במוקדים השונים בישראל ומגמות התמחות המוקדים
- היקף ההשקעות וההוצאות השוטפות באכסון בתפיסות שונות
- חישוב הערך המוסף בשירותי האכסון
- חישוב מחיר הדולר המוסף, טווח ארוך וקצר בענף האכסון
- השוואת ממדי הסיוע הניתן לאכסון ליתר ענפי התעשייה

ד. תוכנית עבודה לשלבי הפרויקט הבאים

1. הקדמה, רקע, מתודולוגיה
2. תוכנית עבודה לשלב ב' של העבודה
3. תוכנית עבודה לשלב ג' של העבודה
4. סקרים נדרשים ולוח זמנים לקבלתם
5. רשימת דו"חות ותוכן עניינים

ה. נספחים

- 1/ה נספחים למבוא ומתודולוגיה
- 2/ה נספחים לביקוש ושירותי תיירות
- 3/ה נספחים להיצע שירותי אכסון ומדיניות ההשקעות
- 4/ה נספחים ותוכנית עבודה להמשך הפרויקט
- 5/ה בבליוגרפיה, מקורות וספרות

חבילות חיירות, סוכנות OSL בבריטניה, עונת 1984/85

מחירים לבודד, זוג בחדר ב-£ + ארוחת בוקר

(כולל עמלות המארגן)

חבילה	מוצא	יעד	שבועות	עונה זולה	הפרש £	עונה יקרה	הפרש £
1	גטוויק/בריטניה	טנריף	1	202		302	
			2	277	75	409	107
			3	388	111	584	175
			4	481	93	704	120
					279	402	
					93	134	
					109	168	
					4398	4398	4398
					24.78	38.20	
2	גטוויק/בריטניה	טנריף	1	183		296	
			2	246	63	388	92
			3	353	107	535	147
			4	438	85	640	105
					255	344	
					85	115	
					98	181	
					4398	4398	4398
					22.28	41.16	
3	גטוויק/בריטניה	טנריף	1	155		253	
			2	189	34	303	50
			3	260	71	395	92
			4	312	52	408	13
					157	155	
					52	52	
					103	201	
					4398	4398	4398
					23.42	45.70	

הפרש	עונה יקרה	הפרש ₪	עונה זולה	שבועות	יעד	חבילה מוצא
	338		233	1	גרן קנריה	4 גטוויק
123	461	90	323	2		
211	672	121	444	3		
148	820	116	560	4		
482		327				
161		109				
127		124				
4398		4398				
40.25		28.19				
	224		142	1	אגדיר מרוקו	5 גטוויק
64	288	53	195	2		
62	350	81	276	3		
108	458	62	338	4		
234		196				
78		65				
146		77				
4200		4200				
34.76		18.33				
	211		125	1	אגדיר מרוקו	6 גטוויק
50	261	38	163	2		
87	348	67	230	3		
60	408	49	279	4		
197		154				
66		51				
145		84				
4200		4200				
34.52		17.62				

הפרש ₪	עונה יקרה	הפרש ₪	עונה זולה	שבועות	יעד	מוצא	חבילה
	273		216	1	לימסול	גטויק	7
49	322	40	256	2	קפריסין		
125	447	39	295	3			
<u>58</u>	<u>505</u>	<u>50</u>	<u>345</u>	<u>4</u>			
232		129			סה"כ לשלושה שבועות		
77		43			מחיר מלון סה"כ ממוצע לשבוע		
196		173			מחיר טיסה		
4908		4908			מרחק במייל הלון-חזור		
39.93		35.25			מחיר ל-1000 מייל מרחק טיסה		
	168		113	1	קוסטה דל סול/ספרד	גטויק	8
38	206	20	133	2			
70	276	56	189	3			
<u>42</u>	<u>318</u>	<u>29</u>	<u>218</u>	<u>4</u>			
150		105			סה"כ לשלושה שבועות		
50		35			מחיר מלון סה"כ ממוצע לשבוע		
118		78			מחיר טיסה		
2476		2476			מרחק במייל הלון-חזור		
47.66		31.50			מחיר ל-1000 מייל מרחק טיסה		
	152		104	1	קוסטה בלנקה/ספרד	גטויק	9
35	187	20	124	2			
52	239	39	163	3			
<u>33</u>	<u>222</u>	<u>23</u>	<u>186</u>	<u>4</u>			
120		82			סה"כ לשלושה שבועות		
40		27			מחיר מלון סה"כ ממוצע לשבוע		
112		77			מחיר טיסה		
2476		2476			מרחק במייל הלון-חזור		
45.23		31.10			מחיר ל-1000 מייל מרחק טיסה		

A/
 חבילות תיירות, סוכנות SGA בבריטניה, עונת 1984/85
 מחירים לבודד בחדר זוגי (כולל עמלת סוכן) ב-£

הערות	הפרש	עונה יקרה	הפרש	עונה זולה	שבועות	יעד	מוצא	חבילה
FB		218	-	158	1	יוגוסלביה	גטויק	1
		<u>21</u>	<u>21</u>	179	2	(פולה)		
		21	21			מחיר מלון לשבוע		
		197	137			מחיר טיסה		
		1950	1950			מרחק במייל		
		101.0	70.25			מחיר ל-1000 מייל טיסה (משולבת ברכבת ואוטובוס)		
FB		218		178	1	יוגוסלביה	גטויק	2
		<u>21</u>	<u>21</u>	199	2	ספליט		
		21	21			מחיר מלון לשבוע		
		218	157			מחיר טיסה		
		2316	2316			מרחק במייל		
		94.12	67.78			מחיר ל-1000 מייל טיסה		
FB		214		174	1	דוברובניק	גטויק	3
		<u>35</u>	<u>35</u>	209	2	יוגוסלביה		
		35	35			מחיר מלון לשבוע		
		179	139			מחיר טיסה		
		2586	2586			מרחק במייל		
		69.22	53.75			מחיר ל-1000 מייל טיסה		
FB		339		269	1	אתונה (יוון)	גטויג	4
		<u>(1)45</u>	<u>(1)45</u>	279	2			
		45	45			מחיר מלון לשבוע		
		294	224			מחיר טיסה		
		3580	3580			מרחק במייל		
		82.42	62.58			מחיר ל-1000 מייל טיסה		

(1) 35+10, 35 עבור חדר לשבוע + 10 עבור פנסיון.

חבילה	מוצא	יעד	שבועות	עונה זולה	הפרש	עונה יקרה	הפרש	הערות	
5	גטוויק	קורפו	1	234		264		FB	
			2	269	35	294	35		
					35				מחיר מלון לשבוע
					199				מחיר טיסה
					4148				מרחק במייל
					47.97				מחיר ל-1000 מייל טיסה
				55.20					
6	גטוויק	רודוס	1	254		334		FB	
			2	289	35	369	35		
					35				מחיר מלון לשבוע
					219				מחיר טיסה
					4214				מרחק במייל
					51.96				מחיר ל-1000 מייל טיסה
				70.95					
7	גטוויק	כרתיים	1	219		279		FB	
			2	254	35	314	35		
			3	289	35	349	35		
					70				מחיר מלון לשבועיים
					35				מחיר מלון לשבוע
					184				מחיר טיסה
		4200				מרחק במייל			
		43.80				מחיר ל-1000 מייל טיסה			
				58.09					
8	גטוויק	תל-אביב (בת-ים)	1	319		409		FB	
			2	399	80	489	80		
					80				מחיר מלון לשבוע
									(50 מלון חצי בורד 30+ פול בורד)
					239				מחיר טיסה
					5292				מרחק במייל
		45.16				מחיר ל-1000 מייל טיסה			
				62.17					

הערות	הפרש	עונה יקרה	הפרש	עונה זולה	שבועות	יעד	מוצא	חבילה
FB		899		899	2	נילוס	גטוויק	9
+	<u>198</u>	1097	<u>198</u>	1097	3	(שייט על הנילוס)		
	198		198			מחיר מלון לשבוע + שייט		
	503		503			מחיר טיסה		
	5108		5108			מרחק במייל		
	98.47		98.47			מחיר ל-1000 מייל טיסה		
FB		333		223	2	טוניס	גטוויק	10
	<u>36</u>	369	<u>36</u>	259	3			
	36		36			מחיר מלון לשבוע		
	261		151			מחיר טיסה		
	2702		2702			מרחק במייל		
	96.59		55.88			מחיר ל-1000 מייל טיסה		
FB	35	329	35	269	2	מלטה	גטוויק	11
	20	349	20	289	3			
	35		35			מחיר מלון לשבוע		
	259		199			מחיר טיסה		
	3200		3200			מרחק במייל		
	80.94		62.18			מחיר ל-1000 מייל טיסה		
FB	36	249	36	209	2	בלארס	גטוויק	12
	50	299	35	244	4	מיורקה		
	36		21			מחיר מלון לשבוע		
	177		165			מחיר טיסה		
	1982		1982			מרחק במייל		
	89.30		83.25			מחיר ל-1000 מייל טיסה		

חבילה	מוצא	יעד	שבועות	עונה זולה	הפרש	עונה יקרה	הפרש	הערות
13	גטוויק	ולנסיה (ספרד)	2	189	40	209	40	FB
			4	249	80	289	80	
		מחיר מלון לשבוע			40		40	
		מחיר טיסה			109		129	
		מרחק במייל			1960		1960	
		מחיר ל-1000 מייל טיסה			55.05		65.82	
14	גטוויק	אלג'ריה	2	219		239		FB
			4	259	40	279	40	
		תוספת חדר לשבוע במלון			20		20	
		מחיר טיסה			179		199	
		מרחק במייל			2476		2476	
		מחיר ל-1000 מייל טיסה			72.29		80.37	
15	גטוויק	איים קנריים	2	339		369		FB
			3	389	50	419	50	
		מחיר מלון לשבוע			50		50	
		מחיר טיסה			239		269	
		מרחק במייל			4398		4389	
		מחיר ל-1000 מייל טיסה			54.34		61.16	
16	גטוויק	רומניה	2	225		255		FB
			3	261	36	291	36	
		מחיר מלון לשבוע (לבודד בחדר זוגי)			36		36	
		מחיר טיסה			153		183	
		מרחק במייל			3126		3126	
		מחיר ל-1000 מייל טיסה			48.94		58.54	

חבילה	מוצא	יעד	שבועות	עונה זולה	הפרש	עונה יקרה	הפרש	הערות
17	גטוויק	סאן-קריסטובל פורטוגל	2	289		349		FB
			4	379	90	409	60	
					35		35	
					219		279	
					2316		2316	
					94.56		120.46	
					מחיר ל-1000 מייל טיסה			
18	גטוויק	איטליה/יגוסלביה טריאסטה	2	289		349		FB
			3	324	35	384	35	
					35		35	
					219		229	
					1924		1924	
					113.82		145.01	
					מחיר ל-1000 מייל טיסה			
19	גטוויק	ניו דלהי/הודו	2	889		889		5 כוכבים
			3	1024	135	1024	135	
					135		135	
					619		619	
					11364		11364	
					54.47		54.47	
					מחיר ל-1000 מייל טיסה			
20	גטוויק	הודו/נפל	3	1189		1189		5 כוכבים
			4	1324	135	1324	135	
					135		135	
					784		784	
					12528		12528	
					62.57		62.57	
					מחיר ל-1000 מייל טיסה			

הערות	הפרש	עונה יקרה	הפרש	עונה זולה	שבועות	יעד	מוצע	חבילה
HB		739		669	2	ברבדוס	גטוויק	21
	100	839	100	769	3			
						מחיר מלון לשבוע (בודד בחדר זוגי)		
	100		100					
	539		469			מחיר טיסה		
	9654		9654			מרחק במיל		
	55.83		48.58			מחיר ל-1000 מיל טיסה		

תוכנית-אב לתיירות

מחירי חבילות תיור ונופש - השוואה בין ישראל ומדינות יעד אחרות

1. מבוא

חבילות תיור ונופש מתחלקות לסוגים הבאים:

(1) חבילות נופש-פרופר כאשר הנופש שווה ביעד אחד או מקסימום שניים במשך כל תקופת משך החבילה.

(2) חבילות נופש-תיור הנופש משלב טיולים ושהות בין מספר אתרים (הגדול משניים).

(3) חבילות תיור וסוף
הדגש בחבילות אלו הוא על המסלול של הטיול ולא על השהות באתרים השונים.

בעוד שהחבילות מסוג 1 ניתנות להשוואה כלשהי, נעשת ההשוואה קשה יותר ויותר בסוג 2, וקשה ביותר מבחינה כמותית בסוג מס' 3, שבו כל מסלול הינו ספציפי (קשה להשוות בין נופי ההימליה לנוף הגליל).

2. ניתוח השוואתי של חבילות נופש פרופר

האלמנטים הנכללים במחירה של חבילת נופש הם:

- (1) מחיר הטיסה, בד"כ בתלות במרחק הטיסה.
- (2) סוג מחיר האכסון בארץ היעד ליחידת זמן.
- (3) משך השהות בארץ היעד (בדרך כלל במכפלות של שבוע).
- (4) רמת הספקת האוכל, ארוחת בוקר בלבד, חצי פנסיון ופנסיון מלא.
- (5) השכרת רכב באם היא נכללת במחיר החבילה.
- (6) מחיר הארגון של החבילה, מחיר זה ניתן לחלק או להעמיס שווה על המרכיבים האחרים הנכללים בחבילה.
- (7) מחיר כולל של החבילה. בד"כ כוללת החבילה הרכב נתון, במחיר כולל השונה לפי עונת הביצוע של הנופש וכן מחיריהם של מרכיבים נוספים, באם הלקוח רוצה לקנותם.

3. מבנה המידע המופיע בברושורות של חבילות הנופש

ממקורות המידע של הברושורות לחבילות נופש ניתן להפיק את הנתונים הבאים:

- (1) מוצא.
- (2) יעד הנופש.
- (3) מרחק בק"מ (צריך להוציא בנפרד מספר הטיסות) או במיל.
- (4) סוג המלון. עבור חבילות נופש מרבית היצע הוא של מלונות 3 כוכבים, לפרקים יש גם הצעות אחרות 2 כוכבים או 4-5 כוכבים.
- (5) סוג האוכל המסופק. החבילה עשויה לכלול ארוחת בוקר בלבד (אמריקאית או קונטיננטאלית), חצי פנסיון או פנסיון מלא.
- (6) מחירים עונתיים. לכל עונה קיים מחיר אחר, בד"כ לצורך השוואה ניתן לקחת את המחיר המקסימלי ואת המחיר המינימלי כאשר ההפרש ביניהם נותן את הביטוי לעונתיות.
- (7) משך הנופש מבוטא בימים (כולל הטיסות) ובלילות שהייה. מקומות הנמצאים בטווח טיסה קצר ההפרש הוא יום אחד, במקומות רחוקים עשוי ההפרש להגיע עד 3-4 ימים, בד"כ משתדלים שמשך הנופש בלינות יהיה בכפולות של שבוע 14, 7 ימים וכו' ועליו מוסיפים את ימי הטיסה.

(8) תוספות

במידע המסופק קיימת אינפורמציה על -

- 8.1 עלות מעבר מארוחת בוקר לחצי פנסיון.
- 8.2 עלות מעבר מחצי פנסיון לפנסיון מלא.
- 8.3 מחיר לשבוע נוסף בתנאי החבילה המקורית.
- 8.4 תוספת מחיר לבודד בחדר, תוספת המאפשרת לקבל מגורים בחדר לחוד או להוסיף חדר לזוג עם ילד.

4. ניתוח מרכיבי החבילות

מן המחירים הבסיסיים ומן התוספות ניתן להסיק את האינפורמציה הבאה:

- (1) מחיר לעונת השיא לעומת מחיר לעונת השפל.
- (2) מרכיב ~~בחדר~~ בהוצאות החבילה.
- (3) מרכיב המזון בהוצאות החבילה.
- (4) מרכיב הטיסה, לאחר ניסוי המרכיבים האחרים מתקבל מרכיב הטיסה. מרכיב זה ניתן להשוואה לגבי מחירי טיסה לזמנים קצובים ולקבוצות בחברות התעופה.
- (5) מרכיבים אחרים כמו חבילה הכוללת רכב יש מידע על המחיר הספציפי של שכירת הרכב ולכן ניתן לנכות את מחיר שכירת הרכב מן החבילה. את המידע הקיים במטבעות של כלל הארצות יש להעביר למבנה דולרי משותף בתאריך בו מתפרסמים הברושורות, בד"כ כ-2-3 חודשים לפני תחילת העונה.

5. ניתוח ראשוני של תוצאות

5.1 מחיר חבילה כולל

(26) (24) טבלה המתארת את מחירי החבילות היחסיות נתונה להלן בעמוד הבא. יש להזהר בפירוש טבלה זו מאחר ועדיין לא נוכחה מגורמים שאינם זהים. בד"כ מרבית ההבדלים נובעים מעלויות הטיסה, דהיינו מן המרחק. ניתוח בהתאם למרכיבים מאפשר הצגה של נושאים שונים תוך לימוד יתרונות ומגבלות ולכן הוא אפקטיבי יותר. ניתוח כזה נמצא כרגע בהכנה.

דוגמא לשונות הנוגעת הן ממשך השהיה והן מהשפעת המרחק מוצגת להלן בלוח מס' 2.

הקונטקסט של המחיר צריך להתייחס בעיקר למרחק. ניכוי השפעת המרחק מאפשרת לאמוד את העלות היחסית של ארצות שונות בשאר מרכיבי החבילה, אכסון במלון, מחירי ארוחות וכו'.

הבדל נוסף הוא במרכיבים אותם החבילה איננה כוללת, בד"כ בארצות בהן מרכיב שכר העבודה וקניית החומרים הינם זולים נוטים לספק פנסיון מלא או חצי פנסיון ואילו בארצות בהן מרכיבים אלה הינם יקרים יחסית נוטים לספק ארוחת בוקר בלבד, קניית הארוחות הנוספות עשויה להיות בארצות אלו יקרה ביותר, או קניית משקאות, לדוגמא, ובכך ליקר את ההוצאה הכוללת של התיור.

table 1.

Winter 1984, Package Price for half board
Seven days, relative and absolute prices

Receiving Countries	Originating Countries					
	UK		Germany		France	
	US\$	%	US\$	%	US\$	%
ISRAEL	628	100.0	570	100.0	579	100.0
EGYPT	653	104.0	679	119.0	591	102.0
GREECE	239	38.0	524	92.0	388	67.0
MAROCO	521	83.0	521	83.0	384	65.0
TUNISIA	201	32.0			266	46.0
MALTA	226	36.0			452	78.0
SPAIN	226	36.0			452	78.0
PORTUGAL	138	22.0				
ITALY	295	47.0			521	90.0
CYPRUS			348	66.0		
TURKEY			496	79.0		
TENERIF	270	45.0			539	93.0
CANARIA	226	36.0			457	79.0
S. AFRICA					1847	319.0
MARTINIC					672	116.0
CAMERON					973	168.0
CYLON					903	156.0
IVORY COST					654	113.0
KENYA					1210	209.0
SENEGAL					741	128.0
SIERALEONE					642	111.0

לוח מס' 2 - חבילות בצרפת (ל-3 כוכבים) (1) מחירים ב-\$ כולל טיסה

מחיר כולל \$		מחיר מינ.	מחיר מקס.	לילות	ימים	1984/5 במחירים ב-\$
מקס.	מינ.					
241	284	1688	1988	7	9	(1) לאפריקה הדרומית
235	219	3294	3079	14	16	(2) לאפריקה הדרומית
116	172	1042	1545	9	12	(3) לברזיל
212	221	1485	1545	7	10	(4) לפרו
234	266	2108	2395	9	12	(5) לאקוודור
314	260	3773	3126	12	15	(6) לגלפגוס
42	55	297	388	7	8	(7) לקוסטה דל סול (ספרד)
170	94	1191	659	7	9	(8) למרטניק (א-אנטיליים)
34	41	240	286	7	8	(9) למיורקה (בליארס)
118	126	946	1012	8	9	(10) לקמרון
95	83	670	580	7	8	(11) לישראל

מחיר כולל של חבילה (יחסי ללילה) כולל טיסה
ישראל 100%

298	263	(1) אפריקה הדרומית
139	181	(2) ברזיל
255	232	(3) פרו
280	282	(4) אקוודור
330	313	(5) גלפגוס
58	51	(6) ספרד קוסטה דה סול
178	88	(7) מרטניק
43	41	(8) מיורקה (בליארס)
132	142	(9) קמרון
100	100	(10) ישראל

(1) לפי: US\$ 1.0 = 8.348 Fr.

מחיר חבילה כולל ליחיד 1984/5, AIRFRANCE, ארץ מוצא - צרפת, מלונות - 3 כוכבים

ה מחיר ב- Fr. מקס. מינ.		משך בימים לילות		סוג האוכל	מרחק במייל לשני הכיוונים	יעד	מוצא	מספר חבילה
16,900	14,900	7	9	ב.א.	13,340	אפריקה הדרומית	פריס	1
27,500	25,700	14	16	ב.א.	27,155	אפריקה הדרומית + אוסטרליה	פריס	2
13,900	8,700	9	12	ב.א.	13,102	ריו דה זנירו	פריס	3
12,900	12,400	7	10	ב.ק.	14,932	פרו/לימה	פריס	4
20,000	17,600	9	12	ב.ק.	13,386	אקוודור/קיטו	פריס	5
21,500	26,100	12	15	ב.א.	15,386	גלפגוס	פריס	6
3,240	2,480	7	8	ב.א.	2,186	קוסטה דה סול - ספרד	בורדו	7
3,520	2,760	7	8	פנסיון מלא	2,186	ספרד - קוסטה דה סול	בורדו	8
9,950	5,500	7	9	חצי פנסיון	10,136	מרטניק/אנטיליים	פריס	9
11,023	6,305	7	9	פנסיון מלא	10,136	מרטניק/אנטיליים	פריס	10
8,700	5,750	7	9	ב.א.	10,136	מרטניק/אנטיליים	פריס	11
2,390	2,010	7	9	חצי פנסיון	1,058	מיורקה/בליארס	ליאון	12
8,450	7,900	8	9	פנסיון מלא	7,484	קמרון	פריס	13
4,990	3,450	7	8	פנסיון מלא	4,200	קנרים	פריס	14
8,750	7,150	5	8	חצי פנסיון	12,730	ציילון	פריס	15
9,250	7,600	7	10	חצי פנסיון	12,730	ציילון	פריס	16
15,900	15,400	15	18	פנסיון מלא	12,730	ציילון + יאווה	פריס	17
9,650	8,750	7	10	פנסיון מלא	12,730	ציילון	פריס	18
10,850	9,050	7	10	פנסיון מלא	12,730	מלדוביים	פריס	19
11,600	10,900	7	10	חצי פנסיון	17,400	פקין/סין*	פריס	20

5* כוכבים בלבד

Fr. - מקס.	המחיר מינ.	משך בימים לילות	משך בימים	סוג האוכל	מרחק במייל לשני הכיוונים	יעד	מוצא	מספר חבילה
16,700	16,700	12	15	ב.א.	17,066	סין + יפן	פריס	21
21,400	16,700	16	19	ב.א.	17,066	סין + יפן	פריס	22
7,100	5,980	6	8	חצי פנסיון	11,650	הבנה/קובה	פריס	23
5,650	5,150	6	8	חצי פנסיון	4,638	מצריים	פריס	24
6,950	6,450	7	8	חצי פנסיון	4,638	מצריים (4 כוכבים)	פריס	25
2,920	2,730	7	8	ב.א.	3,128	יוון	ניץ	26
3,600	3,320	7	8	חצי פנסיון	3,128	יוון	ניץ	27
9,600	7,650	7	9	פנסיון מלא	10,112	האיטי	פריס	28
11,400	10,650	7	10	פנסיון מלא	13,748	איים הודיים	פריס	29
15,300	14,700	14	17	פנסיון מלא	12,090	קטמנדו/הודו	פריס	30
5,360	4,580	7	8	ב.ק.	4,332	ישראל	ליאון	31
5,600	4,850	7	8	ב.ק.	4,332	ת"א, ירושלים	ליאון	32
7,220	6,800	7	8	ב.ק.	4,822	ירושלים, ת"א, אילת	פריס	33
4,850	4,350	7	8	ב.ק.	5,022	אילת	פריס	34
6,300	5,550	7	8	ב.ק.	5,022	אילת	פריס	35
4,350	4,350	7	8	ב.ק.	1,650	רומא	פריס	36
4,950	4,950	7	8	ב.ק.	1,650	רומא, פירנצה	פריס	37
3,450	3,380	7	8	ב.ק.	1,650	פירנצה, וינציה	פריס	38
3,820	3,820	7	8	פנסיון מלא	2,228	סיציליה/פלרמו	פריס	39
9,250	7,400	7	10	חצי פנסיון	9,878	ממבסה/קניה	פריס	40

מספר חבילה	מוצא	יעד	מרחק במייל לשני הכיוונים	סוג האוכל	משך בימים ליילות	המחיר ב- מקס. מינ.	Fr.- מקס.
41	פריס	קנרים	4,200	פנסיון מלא	10	9,750	10,250
42	פריס	מלטה	4,200	חצי פנסיון	8	2,720	3,910
43	פריס	מרוקו/אגזיר	3,414	ב.ק.	8	3,300	3,710
44	פריס	מרוקו/מרקש	3,144	ב.ק.	8	3,030	3,730
45	פריס	דמשק/ירדן, ישראל	4,882	פנסיון מלא	9	7,980	8,550
46	פריס	תימן/צנעה	7,624	פנסיון מלא	13	17,000	18,000
47	פריס	תימן + נסיכות	7,744	פנסיון מלא	18	17,800	18,800
48	פריס	סנשל/דקר	6,012	חצי פנסיון	9	5,890	7,420
49	פריס	סיירה ליאונה	6,740	ב.ק.	9	5,300	6,100
50	פריס	בנקוק/תיאלנד	14,960	ב.א.	10	7,100	8,050
51	פריס	רנגון/בורמה	14,328	ב.א.	11	13,750	14,900
52	פריס	גוקרטה אינד	17,414	ב.א.	10	9,950	11,350
53	פריס	הונקונג	16,320	ב.א.	17	9,700	10,450
54	פריס	טוניסיה	2,202	חצי פנסיון	8	2,370	2,580
55	פריס	אלג'יר (ג'רבה)	8,710	פנסיון מלא	9	6,200	6,450
56	פריס	לוס אנג'לס	13,584	אין (-)	9	7,650	7,950
57	פריס	מיאמי	10,984	אין (-)	9	6,280	6,720

קיצורים: 1. ב.א. = בוקר אמריקאי
2. ב.ק. = בוקר קונטקנטלית

CONFIDENTIAL

MEMORANDUM FOR THE DIRECTOR

RE: [Illegible]

[The following text is extremely faint and illegible due to the quality of the scan. It appears to be a memorandum with several paragraphs of text.]

לוח 3. התיירות לישראל והפוטנציאל מיהודי ארה"ב
 אומדנים (מעוגלים) מסקר השווקים בקיץ 1981 (בשיחוף אל-על)

הקבוצה	סה"כ (ל)	שייכים (מ)	לא שייכים	הסבר
1. מבוגרים - סה"כ	5.0	2.5	2.5	
2. ביקרו בישראל (אי פעם)	1.6	1.0 (נ)	0.6	
3. טרם ביקרו בישראל	3.4	1.5	1.9	(1) - (2)
4. נסעו מעבר לים (ס)	2.8	1.6	1.2	
5. " " " אולם טרם ביקרו בישראל (ע)	1.2	0.6	0.6	
6. מעוניינים לבקר לראשונה בישראל	0.8	0.4	0.4	מ- (3)
7. מעוניינים לבקר שוב	1.2	0.8	0.4	מ- (2)
<u>אחוזים מהמבוגרים</u>				
8. ביקרו בישראל אי-פעם	30%	40%	25%	(2) / (1)
9. " - פרט לאלה שגרו בישראל	28%			
10. " מהילדים	10%			
11. אחוז מכלל היהודים (שלא גרו בישראל, כולל ילדים) שביקרו בישראל	כ-22%			

לוח 4. יהודי ארה"ב: אחוזים שבקרו/מעוניינים לבקר, לפי שייכות (מ) וקבוצה גיל

הקבוצה	כל המבוגרים	שייך (מ)	לא שייך	גיל		
				18-29	30-59	60+
1. בקרו בישראל %	30	40	24	20	24	
2. " " % מחוץ אלה שנסעו מעבר לים (ס)	56	62	50	55	75	
מעוניין לבקר בישראל (ע) -						
3. מאלה שטרם ביקרו %	68	74	65	53 ⁹	55	
4. מאלה שביקרו %	76	79	69	85	70	
5. האוכלוסיה היהודית (במיליונים)	5.0	2.5	2.5	1.0	2.7	
				1.3	1.3	

STATE OF NEW YORK
IN SENATE
January 15, 1913.

REPORT
OF THE
COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE

IN RESPONSE TO A RESOLUTION PASSED BY THE SENATE
MAY 15, 1912, CONCERNING THE
LANDS BELONGING TO THE STATE

ALBANY:
J. B. LIPPINCOTT COMPANY, PRINTERS,
1913.

ALBANY:
J. B. LIPPINCOTT COMPANY, PRINTERS,
1913.

לוח 5. מטרות הביקור בישראל על ידי יהודים
סקר התיירות בדרך האויר 1979/80

לא יהודים			יהודים			המטרה העיקרית
מארה"ב	מארה"ב	סה"כ	מארה"ב	מארה"ב	סה"כ	
מאירופה			מאירופה			
ס י מ			ס י מ			
33	48	36	28	16	43	חיור, סיור
16	2	12	6	11	2	נופש
49	50	48	34	27	45	סה"כ הופעות כלליות
7	5	7	40	47	27	ביקור קרובים/ידידים
20	21	20	6	6	8	מטרות דתיות
10	15	11	7	6	7	עסקים, כינוס, שליחות
10	7	10	5	9	7	לימוד, מחקר, החנדבות
4	2	4	8	5	6	אחר
100	100	100	100	100	100	סה"כ
343	71	473	413	174	163	המספר (באלפים)
26	26	26	61	72	50	% בביקור חוזר

הערות ללוחות

כל הנתונים מעוגלים. יש להתחשב באומדנים כסדרי גודל.
 נתוני שיא מודגשים בלוחות 2 ו-4.

(א) כניסות מבקרים זרים, כולל כניסות מרובות של חלק מהמבקרים במשך השנה (לרבות מביקורים צדדיים במצרים) וכן מבקרים מסויימים שבאו לישראל לתקופה מעל שנה (או למטרות עבודה או עליה) שנכנסו על אשרת תייר. לא כולל ישראלים הגרים בחו"ל שבקרו בהציגם דרכון ישראלי (מספרם נאמד בכ-50,000 ב-1983).

(ב) שאלון הכניסה לא מבקש "הדת/לאום" מאז 1956.

האומדנים המוצגים כאן מבוססים על סקרים במדגמים של התיירים ביציאתם מהארץ (האחרון לגבי התיירים בדרך האויר בשנת 1979/80).

(ג) בעיקר נוצרים (637,000 ב-1983, מזה כ-315,000 צליינים ובסיורי ארץ הקודש): כולל מוסלמים, דרוזים, בהאי, בודיסטים וכד' (כ-80,000 ב-1983, מזה כ-50,000 מלבנון וירדן).

(ד) 852,000 כניסות תיירים בדרך האויר, 191,000 ביבשה (כולל 65,000 לבנונים), 20,000 תיירים בדרך הים, 191,000 מבקרים באוניות סיור (ראה גם הערה ו).

(ה) אומדנים של המכון ליהדות זמננו, האוניברסיטה העברית בירושלים: כולל עקרונית ישראלים הגרים בארצות השונות, לא כולל בני זוג שאינם יהודים.

(ו) מארה"ב 253,000 כניסות תיירים בדרך האויר, 35,000 דרך ירדן, 12,000 דרך מצרים (באוטובוס), 3,000 תיירים בדרך הים, 21,000 מלהים מהצי השישי, חיילי מרינט וכד', 30,000 מבקרים באוניות סיור אזרחיות.

UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE
FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION

MEMORANDUM FOR THE DIRECTOR, FBI

SUBJECT: [Illegible]

[Illegible text follows, including a header section with fields for TO, FROM, and SUBJECT.]

[Illegible text block containing the main body of the memorandum, including a paragraph starting with "The following information was obtained..." and a concluding paragraph.]

ז) היהודים היוו כ-60% מכניסות המבקרים האזרחיים מארה"ב (פרט לאוניות מלחמה הנ"ל).

ח) מספר הביקורים של היהודים בשנת 1983 (198,000) מחולק באומדן האוכלוסייה היהודית בארה"ב (5.7 מיליון) נותן כ-3.5 ביקורים ב-1983 לכל מאה יהודים (למעט הביקורים של אזרחי ישראל הגרים שם והמבקרים עם דרכון ישראלי). חלק מהביקורים היו ביקורים מרובים של אותו יהודי במשך 1983 ולכן אפשר לאמוד שכ-3% מיהודי ארה"ב ביקרו בישראל ב-1983 (פעם אחת או יותר): ובצורה דומה לגבי ארצות אחרות.

רק כ-22% מיהודי ארה"ב מכל הגילים ביקרו אי פעם בישראל (עד קיץ 1981: לוח 3). כנראה שאחוזים גבוהים יותר ביקרו מהיהודים מארצות אירופה המערבית. אומדן לכלל היהודים שבקרו בישראל (ועדיין בחיים) כ-1.8 מיליון ז.א. קרוב לרבע מהיהודים בתפוצות (החופשיות).

ט) אומדנים לביקורים של יהודים - שוויץ 9,000, איטליה 7,000, הולנד 6,000, ארצות סקנדינביה 5,000, בלגיה 8,000.

י) כולל אוסטרליה וניו זילנד (כ-7,000 תיירים יהודים), מרוקו ומצרים וטורקיה.

כ) כולל רומניה (כ-3,000 תיירים יהודים), לבנון וירדן (78,000 מבקרים לא יהודים) ויתר ארצות ערב, חבש, אירן וכד'.

ל) במשקי בית (שבהם לפחות אחד ענה שהוא/היא יהודי). כולל אלה שגרו בישראל (כ-25,000) ובני זוג לא יהודים, יהודים במוסדות וסטודנטים בקמפוסים. לא נכללו.

מ) שייך לבית כנסת כ-40%, שייך לארגון יהודי כ-45% (ביחד כ-54%).

נ) כ-1.0 מיליון ביקרו רק פעם אחת (חלקם לפני שנים רבות), כ-600,000 (או 40%) ביקרו יותר מפעם אחת.

ס) נסעו אי פעם מחוץ לצפון אמריקה כ-2.8 מיליון (כ-60% מהאוכלוסייה: לא כולל נסיעות לקנדה, מקסיקו, הוואי או לאיים הקרביים ונסיעות עסקיות).

ע) "מעונינים מאוד" או "מעונינים" לבקר ב-5 השנים הקרובות. כ-2.0 מ' (40%) נסעו מעבר לים ב-5 השנים האחרונות.

פ) רק כ-75% מהיהודים הצעירים שטרם בקרו בישראל הכירו מי שכבר ביקר בישראל. צ) "צליינות" כמסרה עיקרית (לא כולל "סיורי ארץ הקודש").

אנחנו מעונינים בקבלת מידע על קהילות יהודים ועל החיירות של יהודים לישראל ולארצות אחרות ומוכנים לשקול השתתפות בסקרים מתאימים.

1. The first part of the document discusses the general principles of the law of contract, including the formation of a contract, the elements of a contract, and the enforceability of a contract.

2. The second part of the document discusses the law of tort, including the elements of a tort, the types of torts, and the remedies available for a tort.

3. The third part of the document discusses the law of property, including the types of property, the acquisition of property, and the transfer of property.

4. The fourth part of the document discusses the law of succession, including the types of succession, the requirements for a will, and the distribution of an estate.

5. The fifth part of the document discusses the law of evidence, including the types of evidence, the rules of evidence, and the burden of proof.

6. The sixth part of the document discusses the law of procedure, including the types of procedure, the rules of procedure, and the jurisdiction of the courts.

7. The seventh part of the document discusses the law of international law, including the types of international law, the sources of international law, and the enforcement of international law.

8. The eighth part of the document discusses the law of comparative law, including the types of comparative law, the sources of comparative law, and the enforcement of comparative law.

9. The ninth part of the document discusses the law of legal history, including the types of legal history, the sources of legal history, and the enforcement of legal history.

10. The tenth part of the document discusses the law of legal theory, including the types of legal theory, the sources of legal theory, and the enforcement of legal theory.

דו"ח על הנסיעה לאנגליה של ד"ר ר' בר-און - יולי 1984

1- סימפוזיון בינלאומי לחיזוי ISF84

סימפוזיון זה נערך ע"י המכון הבינלאומי לחיזוי INTER. INST. OF FORECASTERS IIF, הסימפוזיון התקיים בביה"ס למינהל עסקים בלונדון (בשיתוף ביה"ס למינהל עסקים במנצ'סטר) ב-8/11/7/84. השתתפו כ-500 איש מ-30 הארצות הבאות: אוסטריה, אוסטרליה, איטליה, אירלנד, ארה"ב, בלגיה, ברבדוס, ברזיל, גרמניה (המערבית והמזרחית), דנמרק, דרום אפריקה, הודו, הולנד, הממלכה המאוחדת, ונזואלה, טוניסיה, יפן, ישראל (מבנק ישראל, רפאל, קמברידג' סיסטמטיקס), מקסיקו, נורווגיה, ניו זילנד, ספרד, טרי לנקה, פינלנד, צרפת, קואייט, קנדה, שויץ ושוודיה.

הסימפוזיון הוקדש למספר רב של נושאים -

- 1) שיטות ניתוח של נתונים סטטיסטיים בעבר ובהווה (במיוחד ניתוח סדרות עונתיות),
- 2) שיטות ^{חיזוי} extrapolation מנתוני העבר לאפשר תחזיות לעתיד,
- 3) בניית מודלים (לרבות מודלים אקונומטריים לחיזוי),
- 4) שיטות מחקר אחרות לחיזוי, כאשר צפוי שהעתיד יהיה שונה מהעבר - כגון חקר שווקים, הכנת סריטים (Scenarios), קבוצת דלפי (Delphi).
- 5) החשיבות לחיזוי של שיפוט ודעות מומחים והדרכים לטפר אותם,
- 6) שיטות לחיזוי טכנולוגי,
- 7) הערכת ההצלחה של תחזיות שהוכנו בעבר,
- 8) יסודים בענפי המשק ובעסקים השונים,
- 9) הכשרת מנהלים לגבי חיזוי ותכנון בעולם המשתנה במהירות.

המשתתפים היו מגוון רב של מקצועות - סטטיסטיקה, כלכלה, חקר ביצועים, הנדסה, סוציולוגיה, פסיכולוגיה, גיאוגרפיה, מדעי המחשב ועוד, דבר שהוסיף עניין רב להרצאות ולדיונים. בנושאים רבים הודגש הצורך בגישה רב-מקצועי לבעיות

multi-disciplinary

דגש רב ניתן לשיטות לניתוח סדרות חודשיות, במיוחד סדרות עונתיות. שיטת X-11 (שאנו, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ובנק ישראל משתמשים בה) עדיין מוכרת כשיטה טובה. מתפתחות שיטות אחרות לניתוח נתוני העבר ולחיזוך מהם לגבי העתיד. הייתי אחראי לארגון מושב מיוחד על חיזוי תיירות ונסיעות ושימשתי כיו"ר שלו. במסגרת מושב זה היו 4 הרצאות:

ARTICLE 1

SECTION 1. Name of the Corporation.

The name of the corporation shall be THE [illegible]

and the corporation shall be organized for the purpose of

conducting the business of [illegible]

and the corporation shall have the right to

acquire, hold, and dispose of real and personal

property, to sue and be sued, to execute and

be bound by contracts, and to do all such

acts and things as may be necessary or

proper to carry out its business.

Section 2. Capital of the Corporation.

The authorized capital of the corporation shall be

in the sum of [illegible] dollars, divided into

[illegible] shares of [illegible] dollars each.

Section 3. Subscription of Shares.

The shares of the corporation shall be offered

to the public by the corporation or its

officers or agents, and the subscription

price shall be [illegible] dollars per share.

Section 4. Payment of Shares.

The subscription price of the shares shall be

paid in [illegible] installments of [illegible]

dollars each, the first installment to be paid

at the time of subscription, and the

remaining installments to be paid at [illegible]

intervals of [illegible] months.

Section 5. Transfer of Shares.

The shares of the corporation shall be transferable

in whole or in part, and the transferee shall

be entitled to all the rights and

privileges of a shareholder in the corporation.

- (1) החיצוי של התיירות מאז מלחמת העולם השנייה: הרצאה זאת הוכנה ע"י מר ל' ליקוריטש, מנכ"ל רשות התיירות הבריטית BTA (המשמש גם יו"ר הקבוצה לפעולות - ETAG של הוועדה האירופאית לנסיעות ETC), והוצגה ע"י מר צ' ברנרד (מנהל התכנון האסטרטגי של הרשות התיירות הבריטית).
- נסקרו השיטות השונות שמשו להכנת התחזיות לגבי התיירות לבריטניה, לאירופה ובאירופה. לאור המצב הכלכלי הקשה הנמשך באירופה ובמקורות התיירות לאירופה ולאור השינויים התכופים בשערי המטבעות, סיכמו ארצות אירופה המערביות להתייחס לתחזיות "בינונית" של גידול של כ-5% לשנה עד 1990 בתיירות הבינלאומית לכלל אירופה המערבית (בדומה לגידול הצפוי בכלל התיירות הב'ל). יהיו הבדלים ניכרים בקצב הגידול בין המקורות והמגזרים השונים ובין היעדים השונים.
- (2) חיצוי התיירות לטורקיה, שהוכנה ע"י פרופ' יוקלט ופרופ' איזלאי (מאוניברסיטת נוריץ בארה"ב). נסקרו נקודות המשיכה של טורקיה, הדומות במידה רבה לאלה של ישראל (הסטוריה, דתות, אקלים, נופים מגוונים, חופים המתאימים לתיירות במשך כל השנה). התיירות לטורקיה הסתכמה בשנת 1982 ב-1.3 מיליון מבקרים זרים (שבילו כ-8 מיליון לינות בטורקיה: טרם סוכמו הנחונים ל-1983!). הוצגו דרכי ניתוח לבדוק אם השינויים במדיניות של ממשלת טורקיה מכיאים לשינוי ניכר בתיירות הנכנסת, כדי לעזור לקביעת אסטרטגיה לעידוד ותחכנון לעתיד. הניתוח טרם הושלם ולכן לא הובאו מסקנות.
- (3) ניתוח התיירות בדרך האויר לישראל, השפעתה הכלכלית וחיצויה ד"ר ל' סילמן (מנכ"ל קמברידג' סיסטמטיקס ישראל) הציג עבודה זו (שהוכנה יחד עם פרופ' י' היטובסקי וד"ר סלומון) שהתבססה על המחקר שהם ערכו עבור משרדי התחבורה והתיירות לפני כשנה על השפעת מדיניות התעופה על התיירות ועל המסק. הם השתמשו במודל אקונומטרי שלקח בחשבון מחירי הטיסות, שערי חליפין והשפעת אירועים בטחוניים.
- (4) חיצוי סדרות של תיירות ונסיעות לטווחים שונים בתסריטים שונים אני הצגתי את השיטות השונות לחיצוי בתיירות והחשיבות של פיתוח תסריטים לגבי העתיד, במיוחד בנושאים שלגביהם יש לחשוב שהעתיד יהיה שונה מהעבר. הדגשתי הגורמים הרבים המשפיעים על התיירות והצורך בניתוח מדעי של העבר ובפירוט הגורמים בתסריטים לעתיד וכן הבעיות בשיפוט לגבי השפעתם האפשרית בעתיד. הצגתי דוגמאות של ניתוח נחונים חודשיים ושנתיים לגבי ישראל וחיאלנד. בנוסף, היתה הרצאה מענינת לגבי חיצוי הנוסעים בנמלי התעופה בבריטניה ע"י מר א' אברמס, מרשות התעופה האזרחית הבריטית (במושב אחר). הוא הדגיש השימוש במודלים אקונומטריים. ניתוח נחוני העבר הראה שהשינויים בשערי החליפין בין בריטניה וארה"ב משפיעים מאד על תנועת התיירות מארץ אחת לשניה, כאשר סה"כ הנוסעים ביניהן יציב יחסית.
- הכנס הדגיש החשיבות של שיטות מדעיות לניתוח ולחיצוי ושילוכן במדיניות, בקביעת אסטרטגיות וסקטיקות ובתכנון, הצורך בהכשרה ובשילוב הדוק בין החוקרים,

1. The first section of the report deals with the general situation in the country.
The author states that the country is a developing one, with a rapidly growing population and a low level of economic development. The main problems are identified as unemployment, inflation, and a balance of payments deficit. The author also mentions the need for foreign aid and technical assistance to help the country overcome these difficulties.

2. The second section of the report deals with the economic situation in the country.
The author provides a detailed analysis of the country's economic structure, which is heavily dependent on agriculture and mining. The report notes that the agricultural sector is the main source of employment and income, but it is facing significant challenges due to low productivity and outdated technology. The mining sector, on the other hand, is a major source of foreign exchange, but it is also facing difficulties due to declining prices and a lack of investment.

3. The third section of the report deals with the social situation in the country.
The author discusses the country's social structure, which is characterized by a large rural population and a small urban population. The report highlights the need for social reforms, particularly in the areas of education and health care. The author also mentions the importance of improving the living standards of the rural population, which is the majority of the country's population.

4. The fourth section of the report deals with the political situation in the country.
The author discusses the country's political system, which is a multi-party democracy. The report notes that the country has a long history of political instability and corruption, which has hindered economic development. The author also mentions the need for political reforms to improve the country's governance and stability.

המומחים לנושאים החשובים וקובעי המדיניות.
אני (יחד עם נציגים אחרים מישראל) ניסינו למשוך המכון לקיים אחד מהסימפוזיונים הקרובים בישראל. הסימפוזיון השני היה באיסטנבול (לפני שנתיים) והיו הבעיות בארגון סימפוזיון טמם ובעידוד השתתפות מירבית.
בסימפוזיון אשתקד בפילדלפיה היו כ-900 משתתפים, לאור המספר הרב של אמריקאים וקנדיים העובדים בחיזוי. הסימפוזיון הבא יהיה במונטריאול ושל 1986 בפאריז: כמו כן יש תכנון ראשוני לגבי 1987-89.
חבריה הנהלה ביקשו שנגיש הזמנה רשמית לקיום הסימפוזיון בארץ, בהדגשת הסיוע שיקבלו מהמשלה, האוניברסיטאות, מוסדות ומפעלים אחרים (כפי שקבלו ל-4 הסימפוזיונים עד כה). חלק מהמשתתפים יהיו מעוניינים לבוא לישראל לפני כן לסימפוזיון על מחקרים בתיירות ונסיעות (אם יאורגן בארץ: התחלתי לארגן חוג לכך).
בסיכום, המאמרים וההרצאות היו מעניינות וכללו רעיונות שמושיים. כמו כן פותחו קשרים חדשים ומחודשים, שאני מקווה ישפרו עבודתנו לעתיד, בנוסף למאמרים שאספתי.

BTA

2- פגישות ברשות התיירות הבריטית

נפגשתי עם מר ליקוריש (מנכ"ל הרשות) ועם מר ברנרד. שמעתי על העלויה הניכרת בתיירות האמריקאית לבריטניה, בעיקר עקב חולשת הלירה סטרלינג- (עלייה של 32% מצפון אמריקה בשנת 1983 על 1982 ושל 46% לגבי חופשות פרט) לביקורי משפחה ועסקים וכד') ומאמצי העידוד שלהם בצפון אמריקה. מאידך, פחות בריטים נוסעים בחופשות לצפון אמריקה (32% פחות ב-1983), דבר שיכול לאפשר לישראל למשוך תיירים נוספים רבים, אילו המחירים בארץ לא יהיו צמודים לדולר אלא ללירה סטרלינג.
הועדה האירופאית לנסיעות ETC קיימה פגישה בציריך בפברואר 1984 שאימצה הדו"ח של חברת ATII לגבי התחזיות של התיירות לאירופה (ראה לעיל), הועידה הקימה קבוצה לפעולות (ETAG) הפועלת לשפר זרימת התיירות לאירופה ובאירופה. קבוצה זו דנה על הבעיה של העונתיות בתיירות הנכנסת, דבר המייקר החבילות, מכיא לתפוס שהיא רחוקה מאופטימלית בכתי מלון ובמטוסים וכך מקשה על העסקת עובדים בתיירות במשך כל השנה.

בקפריסין, במלטה וברודוס נערכו פעולות רבות לעידוד התיירות מחוץ לעונת השיא, בעזרת האגודה הבינלאומית לבתי מלון IHA, שתוארו כמוצלחות (אני מנסה להשיג דוחות מפורטים). כמו כן ערכו מחקר על אפשרויות הגבור התיירות מחוץ לעונה מארה"ב, במיוחד לגבי אנשים מגיל 55 ומעלה.

המועצה לאירופה מארגנת שנת המוזיקה האירופית EMY ב-1985 (רצוי שנבדוק אפשרויות קיום ועידוד לישראל יחד עם העידוד לארצות המועצה לאירופה). הקונצרטים יעזרו בעידוד תיירות מחוץ לעונה, וכמו כן תיירות "הגיל השלישי" ותיירים לנושאים תרבותיים ומיוחדים. האגודה הבי"ל לבתי מלון מתכוונת גם לעודד התיירות מחוץ לעונה באיזור דרום אסיה וחקיים מפגש בנאפל בחילת 1985.

הועידה גם הזמינה מחקר מ-ATI על השפעת שערי החליפין על התיירות.
קיבלתי דוחות מהם. ישראל אינה חברה בוועידה האירופאית לנסיעות, אולם ה'
ליקוריס וברנרד יסתפו אותנו בתוצאות המחקרים ובמפגשים (ככל האפשר).

3- בירור לגבי חברת יעוץ לעידוד התיירות עבור תכנית האב

נפגשתי עם:

(1) ה' ויסקרופט וסיקינגס מ-ATI שהיו אחראים לעדכון התוכניות והתחזיות של

• ETC

(2) מר דרייפר "מדרייפר ושות'".

נראה לי שנסיונם והמוניטין שלהם יעזרו לנו בהכנת נושא העידוד והשיווק בעדכון
תכנית האב - האסטרטגיה והסקטיקה. מפגשים אלה קיימתי בסיוחף לשכתנו בלונדון
ועם מר פיקאר (האחראי לחקר שווקים באל-על) ומר ליבנה (מנהל אל-על בלונדון),
זאת משום האינטרסים הרבים המשותפים עם אל-על ואפשרות שיתופם בהוצאת הקשורות
בהעסקת מומחים כאלה (במקביל אנו בודקים אפשרויות של העסקת חברה אמריקאית
במימון ממסלת ארה"ב).

4- חקר שווקים לגבי הממלכה המאוחדת

חברת אל-על בלונדון ערכה סקרים כדי לבסס ולהעריך את פעולותיהם -

- (1) סקר בין 600 סוכני תיירות שאל-על פנתה אליהם בקשר למבצע "סופרסטר",
- (2) מחקר בין הנוסעים היוצאים לישראל במדגם של סיטות אל-על, בעונות הסונות,
- (3) מחקר בבחיים של מדגם מהתיירים הפוטנציאליים, במיוחד בלונדון ובלנקשייר,
- (4) ראיון לעומק (ע"י פסיכולוג) של שישה מנהלים של מארגני התיירות הגדולים-
לגבי ישראל כיעד לתיירות נופש, ובמיוחד לגבי הקשיים מהמבט שלהם.

נפגשתי עם אנשי אל-על וחברת הפרסומת והמחקר שלהם לגבי המחקרים שהם ערכו
ועורכים. כמו כן מבררים האפשרויות לעריכת סקרים משותפים וכן סקר על מבצע
הפרסומת שמשדד התיירות יערוך כבדטיניה בקרוב (דו"ח מפורט לגבי פרק זה נמסר
בנפרד ואעביר חומר נוסף למעוניינים בדבר).

5- סיטות שכר מבריטניה

בהיותי בלונדון נתקבלה החלטת משרד התחבורה להפעיל מ-1/8/84 התקנות המגבילות
לגבי סיטות מעורבות, על סמך פסק דין של הבג"צ. מר דיסון ואני בדקנו ההשלכות
האפשריות. הפעלה התקנות תביא לביטול של חלק מהתוכניות לישראל ואף ביטול
סיטות לאוגוסט וספטמבר שעבורן הזמינו התיירים ושלמו, וכן לייקור סיטות השכר
והסדירות והתבילות בהן: כל זאת בתקופה של מצב כלכלי קשה בבריטניה (כאשר הלירה
סטרילינג ירדה לרמה שפל של 1.3 דולר) וכאשר התחרות על התייר הבריטי חזקה מאד.
יש לציין גם התדמית של ישראל כפי שהיא משתקפת בעיתונות ובטלוויזיה (גם בערוצים
רבי יוקרה כמו ה"טיימס"), ואף בעיני הידידים המסורתיים של ישראל.

6- מוסדות מחקר אחרים

נפגשתי גם עם אנשי "יחידת האוקונומיסט למחקר" EIU וקבלתי חומר על נופש. הם
מכינים תחזיות חדשות לגבי התיירות הבי"ל.

1947 - 1948
1949 - 1950
1951 - 1952

1943

1944
1945
1946

1947
1948

1949
1950
1951
1952

1953
1954

1955
1956
1957
1958
1959
1960

1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970

1971
1972

משרד התיירות

רשות הממשלתית לתיירות

28-11-1984

136

י"ט בחשוון תשמ"ה
14 נוב' 1984

צידכון תוכנית האב לתיירות

ישיבת ועדה שיווקית ביין-לאומית מיום 5.11.84

נוכחים: ש. שי-יו"ר, ד"ר י. ברגור, י. שטרסלר, ד. ברוק, ע. לוטקר, שרופ' א. מזור, מ. גלוקסינוס (מכון אורבני), ר. לידה (חב' אלירוז), ג. כהן (חפ"ת), ד"ר ר. בר-און, א. סולטן, ו. מניקר, י. גלעדי (משרד התיירות).
הוזמן: א. ירושלמי (משרד התחבורה).

ד"ר י. ברגור : אח ההומר שיוגש היום אפשר לחלק ל-3 נושאים עיקריים:

א) בחירת מדינות מתחרות באמצעות קליטת נחונים כלליים ונתוני תיירות נכנסת ויוצאת במחשב ועיבודם. יישום נתוח גורמים.

ב) במידה והניתוח לא יצליח לא תהיה ברירה אלא לבחור מדגם מדינות מתחרות באופן שרירותי.

ג) ההומר מורכב מנתונים על קפריסין, טורקיה, מלטה, ספרד, יוון, מרוקו, האילנד, ישראל. הנתונים מתחלקים לכלכליים כלליים ונתוני התיירות כתוצאה של עיבודם נתקבלו נתונים "מקרו-תיירותי" האינדיקטור אשר נקרא "מדד השוואתי" לכל ארץ הוא מדד יוקר המחיה של בנק שוויץ אשר בו יוקר המחיה בלונדון בשנת 1981 = 100. בעתיד, לנתונים הללו יצורפו נתוני גיאוגרפיה, אקלים ונתונים אחרים. מספר המדינות יורחב עד 77. נתוני בידול שנתי נלקחו כממוצע אריתמטי לתקופה של 1977 עד 1982.

ש. שי: חיובי שיש פרופיליים תיירותיים וכלכליים של מדינות מתחרות. אך קשה להניח סטטיסטיים בטבלאות יאפשרו הסבר הופעות בתחום התיירות, אך אם יוכח שפרמטר משקף במחיר אז אפשר לאמר שזהו גורם משפיע על התיירות. ההחלטה היא טובה אך על הצוות לפנות לכיוונים הבאים:-

- 1) ללמוד שינוי המחירים לפייסנים- מהמקורות העיקריים וליעדים המתחרים.
- 2) לקבוע מוקדי משיכה לתיירים (אפשר שזה שייך לפרמטרים אשר עדיין לא הוזנו למחשב).
- 3) ללמוד שיטות שווק ועידוד התיירות בארצות מתחרות.
- 4) להדק קשר עם משרד התיירות.

ג. כהן: השאלות החשובות קשורות במוטיבציות של התיירים. בנתונים שהוצגו הנושא הזה לא הובא לדיון, השאלה האם כדאי לפתח תיירות יקרה או למשוך מספר תיירים גדול יותר, אך במחירים זולים.

ד"ר ר. בר-און: בין היעדים המתחרים עם ישראל יש להוסיף את ארה"ב (במיוחד לאירופאים). בלימוד המגמות והדינמיות של התיירות חשוב להזכיר את השינויים בשערי החליפין, אירועים פוליטיים וגם פתיחת העידון של טיסות שכר לישראל (1977), להערכת התחומים המאפיינים התיירות לישראל בהשוואה לארצות מתחרות, צריך לקחת בחשבון יתרונות, מגזרים מיוחדים - היהודים והצליינים.

1944

1944

1944

1944

1944

1944

1944

1944

1944

1944

מהלימודים של שווקים אחרים יש לנסות ולחפש דרכים כדי להפנות חלק מהתיירות לארצות מתחרות גם לישראל.

ע. לוסקר: מציג חישובים אודות מחירים של חבילות נופש לישראל וליעדים אחרים מהחברות שנחקלו במשרד, (החישובים הופצו). המסקנה היא שישראל לא כ"כ יקרה בסידורי הקרקע הבסיסיים, אלא שמחירי הטיסה מארצות מסוימות והעמלה של הסוכנים בארץ ובחו"ל גוזלים חלק ניכר מהמחיר ולא נותנים להוריד מחירים לרמה תחרותית. ההרגשה של היוקר של ישראל נובעת כנראה ממחירים שמחוץ לחבילה - מחירי משקאות, ארוחות וכד'.

יוקר הטיסות מושפע ממפר הקטן יחסי של הטיסות לישראל: יוצא מכך סיכון רב של ביטול טיסה בגלל חוסר נוסעים. כמו כן אגרות הנחיתה בארץ גבוהות מדי אך אין הרבה מה להוזיל ממחירי הטיסה לקילומטר ומחירי השהות במלונות סבירים. מכחינה הזו יש לציין שמצרים יקרה כמו ישראל.

ש. שי: יש להשוות ולנתח התוספות (אקסטרא). אצל מתחרים נותנים יותר תוספות בתוך החבילה.

ד"ר בר-און: נכון שישראל רחוקה יותר אך יש לה הרבה אטרקציות יהודיות להציע לחייר. מצב התיירות תלוי במלונות, ברמתם ובמחיריהם.

ש. שי: נחוץ המשך המחקר על המחירים, המלונאים, טוענים שהמחירים בענף סבירים למדי.

בברכה,

ר' מניקר

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

2. The second part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

3. The third part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

4. The fourth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

5. The fifth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

6. The sixth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

1950

1951

החברה הממשלתית לתיירות
01-01-1985
ת"ד 1018

תל-אביב : - כ"ג בכסלו תשמ"ה
17.12.1984

סימוכין : - 39/10397/51

לכבוד
מר עמוס לוטן
מנכ"ל החברה הממשלתית לתיירות
ירושלים
א.נ.,

איגוד האדריכלים ומתכנני ערים מקיים פורום אדריכלים
בנושא: - "תכנית אב ופיתוח התיירות בת"א-יפו ופיתוח נמל יפו",
ביום חמישי - 27.12.84, בשעה 20.30, בבית המהנדס והאדריכל,
רחוב דיזנגוף 200, תל-אביב, קומה ב'.

יעיגו את הנושא: - אדריכל יעקב יער ומר יצחק טישלר.

נשמח אם תכבדנו בנוכחותך.

בכבוד רב,

א

ארכ' קלמן כץ
יו"ר סניף ת"א
איגוד האדריכלים ומתכנני ערים

מדינת ישראל

משרד התיירות
ירושלים

תאריך: כד' בחשוון תשמ"ה
19 בנובמבר 1984

לכבוד

מר ג. כהן
מנהל אגף גנאל
ד.מ.ת.
כ/ו

א.נ.ג. ג.נ.

הינך מוזמן/ת בזאת לישיבת ועדה ההיגוי הציבורית לתכנית אב להיירות ונופש בישראל, שחתקיים ביום ב' 3.12.84 בשעה 14.00 במלון סונסה ברחוב וולפסון 2 בירושלים.

לישיבה זו מוזמנים נציגים בכירים של הגופים הממשלתיים הציבוריים והעסקיים - העוסקים בחיירות ונופש בישראל.

סדר היום

- 14.00-14.15 מר ר. פרבר מנכ"ל משרד התיירות - דברי פתיחה.
מר ג. בדיאן יו"ר ועדה ההיגוי הציבורית - דברי פתיחה.
- 14.15-14.45 מר מ. ריגל מנהל אגף חכנון וכלכלה משרד התיירות - "תכנית אב להיירות ונופש בישראל - מכשיר לקביעת מדיניות לממשלה, לסקטור הציבורי ולסקטור העסקי".
- 14.45-15.45 הצוות המכין את תכנית האב: מצב התיירות בישראל בהשוואה ליעדי תכנית האב הקודמת.
- 15.45-16.15 הפסקה עם כיבוד קל.
- 16.15-18.00 דיון על יעדי תכנית האב, בהשתתפות נציגי הגופים המוזמנים.

ישיבת צוות הביטוי המקצועי שקבעה אולם שני 3.12.84 באולם-מאוכלס.
בכבוד רב,

ג. בדיאן
יו"ר ועדה ההיגוי הציבורית

לוט: חומר רקע.

תכנית אב לתיירות בישראל-חומר רקע

א. התארגנות להכנת תכנית האב החדשה

תכנית האב שהכין משרד התיירות בשנים 76-1973, התייחסה לשנת היעד 1985. מאז טיוט הכנתה, חלו שינויים גדולים במגמות תיירות החוץ והפנים, באופיה, דרישותיה וטעמיה. במקביל חלו שינויים גם במגמות פיתוח האמצעים לקליטת התיירים ובמידה רבה ביותר גם באמצעי שיווק התיירות.

לקראת תום עשר השנים להן יועדה התכנית הקודמת, התארגן משרד התיירות לעריכת תכנית אב לתיירות לעשור הבא, 1985-1995. לשם כס התקשר המשרד עם צוות מתכננים מקצועי - חברת ת.ה.ל. מהנדסים יועצים, המכון האורבני וי. אלירז - שיסייע למשרד בהכנת תכנית האב.

משרד התיירות רואה בתכנית האב מכשיר להתווית מדיניות לקידום התיירות בישראל. תכנית זו אמורה לשמש לא רק את משרד התיירות אלא גם משרדי הממשלה האחרים ואת יתר הגופים הציבוריים והעסקיים העוסקים בתיירות בישראל.

הכנת תכנית האב מונחית ע"י צוות היגוי מקצועי מצומצם. בשלב א', שכלל בעיקרו איסוף נתונים על המצב הקיים בתיירות, והנמצא כעת לקראת סיומו, (ראה סעיף ב'), עבדו בצד צוות ההיגוי המקצועי שלוש ועדות נושאיות. הצוות המקצועי ושלוש הועדות שפעלו עד עתה הורכבו מעובדי משרד התיירות חברות הפיתוח הקשורות אליו, ונציגי האוצר ובנק ישראל.

מתוך כוונה שהגופים שתכנית האב מיועדת להם יהיו שותפים כבר בשלבי החשיבה והכנת התכנית, בקשה הנהלת משרד התיירות להסתייע בוועדת היגוי ציבורית. ועדה זו מוזמנת לראשונה לקראת סוף שלב א' של עריכת התכנית, לאחר שנאספו נתונים רבים השופכים אור על מצב התיירות בישראל ביחס ליעדי תכנית האב הקודמת וביחס להתפתחות ולמצב התיירות בארצות אחרות. בשלבים ב' וג' אמורים להיבדק נושאים רבים נוספים. הגופים המשתתפים בוועדה הציבורית יתבקשו לקחת חלק בוועדות נושאיות שיוקמו במסגרת הכנת תכנית האב לבדיקת הנושאים השונים.

ב. מועדים, שלבים ונושאים בתכנית האב לתיירות

הכנת תכנית האב לתיירות החלה ב-15.7.84 ואמורה להמשך כשנתיים. התכנית מחולקת לשלושה שלבים, בשלב א' שצריך להסתיים בתום חמישה חדשים מתחילת העבודה נבדקו הנושאים הבאים: -מגמות התפתחות התיירות בעולם ובארץ, -התפתחות מערך אמצעי האכסון בישראל לפי אזורים, -בדיקה ראשונית של שיווק התיירות לישראל בשווקים העיקריים בחו"ל -השוואת הסיוע הממשלתי בתיירות לעומת התעשייה. בתום שלב א' תעובד תכנית עבודה מפורטת לשלבים ב' וג'.

שלב ב' יתחיל מיד עם טיוט שלב א' ויימשך 8 חודשים, במסגרתו יבדקו ביתר פירוט נושאים הקשורים לשיווק, לתכנון פיזי, למדיניות הסיוע הממשלתי ולשירותי תיירות.

בשלב ג' שימשך כשנה, תושלם העבודה למתכונת של תכנית אב כוללת לעשר שנים ומתוכה תיגזר תכנית לחמש השנים הראשונות. התכנית תוגש במספר אלטרנטיבות תוך פירוט היתרונות והחסרונות של כל אלטרנטיבה וקביעת האלטרנטיבה העדיפה. על התכנית לתת הצעות לדרכי פעולה בשעת משברים ביטחוניים, כלכליים ואחרים. כמו כן תכלול התכנית הנחיות לביצוע מעקב ובקרה על אופן וקצב יישום תוכנית אב. ההנחיות תכלולנה שיטות ומועדים מומלצים לביצוע הבקרה וכן שינויים אפשריים שידרשו בהתאם לנסיבות המשתנות.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

The first part of the book deals with the early history of the United States, from the time of the first European explorations to the establishment of the first colonies.

The second part of the book deals with the American Revolution, from the outbreak of hostilities in 1775 to the signing of the Declaration of Independence in 1776.

The third part of the book deals with the early years of the United States, from the signing of the Constitution in 1787 to the end of the War of 1812.

The fourth part of the book deals with the expansion of the United States, from the Louisiana Purchase in 1803 to the acquisition of Alaska in 1867.

The fifth part of the book deals with the Civil War, from the outbreak of hostilities in 1861 to the end of the war in 1865.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

The sixth part of the book deals with the Reconstruction period, from the end of the Civil War in 1865 to the end of Reconstruction in 1877.

The seventh part of the book deals with the Gilded Age, from the end of Reconstruction in 1877 to the beginning of the Progressive Era in 1890.

The eighth part of the book deals with the Progressive Era, from the beginning of the Progressive Era in 1890 to the end of the Progressive Era in 1914.

ג. הנושאים שנבדקו בשלב א' ויוצגו בישיבת ועדת ההיגוי הציבורית

במסגרת בדיקת מגמות התפתחות התיירות בעולם ובארץ נעשה ניתוח השוואתי בין ישראל וארצות נבחרות על מנת להציג את התפתחות הביקוש לתיירות בישראל לעומת התפתחותו במדינות התייחסות רלוונטיות. ההשוואה בין ישראל למדינות הנבחרות כללה שישה סעיפים: - מידת ההתמחות בתיירות - תרומת התיירות לתל"ג - שיעור הגידול של כניסות התיירים - גידול אבסולוטי שנתי ממוצע של כניסות תיירים - הכנסות ממוצעות לתייר לינות תייר.

במקביל לשטת סעיפי השוואה אלו נערכה השוואת התיירות הנכנסת לארצות הנבדקות לפי ארצות המוצא: ארה"ב + קנדה, בריטניה, גרמניה וצרפת.

בדיקת התפתחות מערך אמצעי האכסון בישראל כללה את הסעיפים הבאים:

- עדכון המצאי הקיימים של אמצעי האכסון (1964) והשוואה עם המצאי שהיה ב- 1975.
- השוואת המצב בפועל ליעדי תכנית האב הקודמת.
- ניתוח השינויים בביקוש בשנים 1975-1983 תוך בדיקת מעמדו של כל מוקד ובדיקת מידת התמחותו בתיירות חוץ ופנים.
- התאמת היצע וביקוש ברמה המוקדית ושינויים בשעורי התפוסה
- בדיקת פוטנציאל הקיבולת בתשריטים שונים של תפוסה.

הצוות הכלכלי החל לבדוק את הערך המוסף, מחיר הדולר המוסף והשוואת הסיוע. הממשלתי בענף המלונאות, לעומת הסיוע הניתן בתעשייה. הבדיקה הראשונית של בעיות שיווק התיירות לישראל בחו"ל כללה ניתוח של מחירי חבילות הנופש בנסיון להגיע להשוואה בין ישראל ומדינות יעד אחרות.

ארבעת הנושאים שנבדקו בשלב א' מתחילים לבנות תמונה עדכנית של מצב התיירות בישראל. מתמונת מצב זו ניתן יהיה להבין ולפתור את הבעיות והאתגרים שעומדים ויעמדו בפני העוסקים בתיירות בישראל עכשו ובשנים הבאות.

המשך העבודה בשלבים הבאים ירחיב את המידע ויעמיק את ההבנה ויתן כלים טובים יותר למציאת הפתרונות הרצויים.

יאיר גלעד

שזכיר הצוות המקצועי
לתכנית האב לתיירות

EXHIBIT A - [Illegible Title]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

[Illegible text block]

משרד התיירות
אגף תכנון וכלכלה

תוכנית-אב לתיירות למדינת ישראל - 1984

מגמות השוואתיות בהתפתחות התיירות הבינלאומית
- ביקוש ומחירים

השוואה בין ישראל וארצות נבחרות

מוגש לוועדת היגוי מקצועית
13.11.84

תהל מהנדסים יועצים בע"מ
תל-אביב
נובמבר 1984

1. ה ק ד מ ה

במסגרת המשימות שהוגדרו להכנת תוכנית-אב לתיירות - 1984 נמצא בתהליך ביצוע ניתוח השוואתי של מגמות התפתחות התיירות הבינלאומית בעולם ובישראל במגמה לבחון את ביצועי מגזר התיירות מבחינת צד הביקוש של ישראל לעומת מדינות התייחסות רלוונטיות. במקביל נערכה השוואה בין גידול מספר התיירים לישראל בין השנים 1975-1984 לעומת תחזיות תוכנית האב שהוכנה ב-1975.

השוואה זו מיועדת לשמש את מבצעי תוכנית האב בגזירת מסקנות ובניסוח המלצות בתחומים הבאים:

א. זיהוי ארצות היעד המתחרות בישראל על פלחים ספציפיים של שוק התיירות העולמית.

ב. זיהוי פלחי השוק המהווים פוטנציאל לגידול ואי לכך יעדים למאמצי שיווק אינטנסיביים.

ג. איתור הגורמים המשפיעים על הביקוש לתיירות לישראל - הגורמים התורמים והגורמים המגבילים תוך התמקדות בנושא המחירים ההשוואתיים.

על רקע זיהוי וניתוח הנתונים הנ"ל ניתן יהיה לנסח בשלב ב' של התוכנית מדיניות שיווק ומדיניות מחירים ותמריצים, אשר מצד אחד תכוון לפלחי השוק הרלוונטיים ביותר ומצד שני תהיה בהתאמה עם נתוני ההיצע ושיקולי הכדאיות של היזמים במגזר ושל המשק בכללו.

2. מתודולוגיה

מתודולוגיית העבודה שנבחרה לניתוח זה היא שילוב של שימוש בכלים סטטיסטיים פרומליים בתהליך הסינון והבחירה של מדינות היחוס לישראל, ושימוש בטכניקה של ניתוח השוואתי באופן גראפי וויזואלי. כל הניתוחים הנ"ל מחייבים איסוף ועיבוד נתונים רבים בהיקף רחב, הנמצאים כיום בידינו ומקורם בפרסומים סטטיסטיים בינלאומיים, נתונים וניתוחים סטטיסטיים מפורטים על ישראל, המתבצעים במשרד התיירות, אינפורמציה תיירותית, בינלאומית וישראלית, העומדת בפני התייר הפוטנציאלי וסוכני התיירות למיניהם ותוצאות של שאלונים בעקבות פעילות שוקית של המשרד, ומערכת התיירות.

המתודולוגיה בהקשר למסלול העיקרי של המשימה - ניתוח המגמות מתמקדת ב:

בבחירת קבוצת מדינות יעד כמדינות התייחסות שהן ברות השוואה לישראל
מבחינת הנושא התיירותי באמצעות תהליך של FACTOR ANALYSIS.

שיטה זו של ניתוח גורמים היא שיטה סטטיסטית להקטנת ממדים:
כאשר נתונה סדרה של מקדמי קורלציה עבור מערכת משתנים ניתן באמצעותה
להקטין את מספר המרכיבים ולהגדיר מערכת מוקטנת של משתנים בסיסיים.
לצורך זה מובאת בחשבון הסטייה של הנקודות הבודדות ביחס לממוצעים.
בשיטה זו ניתן במרחב בעל m ממדים לקבל תת-מרחב $m < x$ תוך ויתור מינימלי
על הדיוק.

השיטה הזו תשמש אותנו לבחירת מדינות התייחסות לישראל מתוך רשימה כוללת
של מדינות יעד תיירותיות (כ-70 במספר).

המאפיינים של כל מדינה אשר יובאו בחשבון הם:

משתנים מקרו-כלכליים - תל"ג/נפש

שיעור גידול תל"ג שנתי

שיעור אינפלציה שנתי

הכנסה לנפש

מדד יוקר המחיה במדינה

השתנות שער חליפין

משתנים גיאוגרפיים

- רוחב גיאוגרפי $\pm$

גובה ממוצע מעל פני הים

טמפרטורה ממוצעת

משתנים דמוגרפיים

- אוכלוסיה

מרחקים מארצות מוצא

משתנים תיירותיים
(תיירות נכנסת)

- מס' תיירים נכנסים/אוכלוסיה

שיעור גידול תיירות בתקופה הנידונה

פילוג לפי מוטיבציות

פילוג לפי צורת תחבורה

ימי שהות; לינות לתייר

מיטות/תייר

לינות/תייר; לינות/מיטות

שיעור גידול חדרים

הכנסות/תייר

הכנסות/תל"ג; הכנסות/ערך יצוא

תקציבי עידוד/תייר

מס' סוכנויות/תייר

משתנים תיירותיים
(תיירות מקומית)

- מס' תיירים/תושבים
מס' לינות/תושבים
לינות פנים/לינות חוץ

משתנים תיירותיים
(תיירות יוצאת)

- מספר יציאות/תושבים
מספר יציאות/נופשים מקומיים
הוצאות/תייר יוצא
הוצאות/הכנסות

בשלב זה, עד כה, מוצגות תוצאות של עיבודי הדגמה, למספר של מדינות יעד בהשוואה לישראל. העיבודים האלה, הקדימו את בחירת מדינות היעד, באמצעות FACTOR ANALYSIS המוסבר לעיל, היות ותהליך הכנסת הנתונים הוא כבד וכוללני, ומחייב קליטת כל המדינות שבכוונתנו להשתמש בהן (כ-70 במספר). תהליך זה עדיין בעיצומו ויסתיים בקרוב.

עיקר העיבודים נעשו ע"י לקיחת סדרות נתונים מ-5-6 שנים אחרונות, 1977-1982 והתאמתם באמצעות רגרסיה ליניארית, או לוגריתמית וגזירת הממוצע, ושיעור הגידול הממוצע השנתי.

בשלב זה תהליך הביצוע של ביתוח גורמים הוא בעיצומו ולכן תוצגנה רק חלק מההשוואות בין מדינות נבחרות לבין ישראל, כאשר המדינות הן:

קפריסין
תורכיה
מלטה
ספרד
יוון
מרוקו
תאילנד
ישראל

מדינות נוספות אשר תוצגנה בישיבה תהיינה:

ארה"ב
איטליה
מצרים
בריטניה

3. תוצאות ראשוניות

א. היבטים מצרפיים - תיירות נכנסת

(1) מידת ההתמחות בתיירות

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	ממוצע	מס' כניסות תיירים/ מס' תושבים (%)
53.1	2.4	180.	63.2	50.3	7.8	3.7	26.4	21.4	מס' כניסות מבקרים/ מס' תושבים (%)
65.3	3.4	203.	95.6	55.6	-	3.7	31.4	31.5	

בין שמונה המדינות הנ"ל ישראל מדורגת במקום החמישי קצת מעל לממוצע (תיירים) ושווה לממוצע (מבקרים).

(2) תרומת התיירות לתל"ג

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	ממוצע	הכנסות תיירים תל"ג (%)
11.	0.52	25.1	3.6	4.1	2.9	2.6	4.7	3.3	

בין שמונה המדינות הנ"ל ישראל מדורגת במקום השלישי, מעל לממוצע ומעל לספרד ויוון.

(3) שיעור הגידול של כניסות תיירים

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	מוצע	שיעור גידול שנתי ממוצע (%)
2.1	-5.5	7.7	2.1	3.9	4.1	11.2	2.1	2.8	

שיעור הגידול הממוצע השנתי של ישראל נמוך מן הממוצע והוא זהה לזה של ספרד. ואילו במונחים אבסולוטיים של גידול שנתי:

(4) גידול אבסולוטי שנתי ממוצע של כניסות תיירים

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	סה"כ	גידול שנתי ממוצע (1000)	התפלגות הגידול אבסולוטי (%)
70.7	-59.5	4.4	506.7	188.8	62.5	191.1	20.9	1025.2		
6.9	-5.8	4.3	49.4	18.4	6.1	18.6	2.0	100		

מתוך כמליון כניסות תיירים נוספות מדי שנה בשנה בממוצע במשך 1977-1982
ישראל קבלה רק כ-21,000 כניסות נוספות, כלומר כ-2%.

בממוצע חלקה של ישראל בסה"כ תנועת התיירות למדינות אלו היה 2.9%, כאשר
בשנת 1980 חלקה של ישראל היה 3.3% (מכס') ובשנת 1982 היה 2.5% (מינימום).

(5) הכנסות ממוצעות לתייר

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	טאילנד	ישראל	ממוצע
578	295	391	278	340	274	446	826	316.

הכנסות/תייר \$

בין שמונת המדינות הללו מובילה ישראל, כאשר ההכנסה לתייר היא פי 2.6 מהממוצע.

(6) לינות תייר

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	טאילנד	ישראל	ממוצע
9.	2.7	4.8	6.7	4.6	7.4	4.8	12.	6.4

גם בפרמטר זה ישראל מובילה כמעט פי שניים מהממוצע, עובדה זו ודאי מסבירה את
ההכנסה הגדולה לתייר בישראל כפי שבא לידי ביטוי בניתוח הקודם.

מסקנות ראשוניות ביחס להיבטים המצרפיים - תיירות נכנסת

I ישראל מדינה בעלת התמחות בתיירות כאשר בקריטריון של תיירים ביחס
לתושבים, ישראל נמצאת קצת מעל לממוצע בהשוואה למדינות האחרות.

תפקיד מגזר התיירות בכלכלת המדינה במונחי תרומה ביחס לתל"ג הוא
משמעותי יחסית למדינות האחרות - עובדה המעידה אף היא על האופי
המתמחה בתיירות של המדינה.

II התפתחות התיירות לישראל בהשוואה למדינות האחרות במונחי שיעורי
גידול שנתיים ממוצעים מעידים על ביצוע נחות בשנות ההשוואה, כאשר
שיעור הגידול השנתי הממוצע של כניסות תיירים לישראל היה נמוך מן
הממוצע וישראל הפסידה בהדרגה במשך השנים הנ"ל כ-1% מחלקה בתיירות
למדינות הנ"ל.

III התייר המגיע לארץ שוהה יותר זמן בישראל וההכנסות ממנו גבוהות יותר.

באם נשתמש בנתונים בסעיפים (5) ו-(6) ניתן לחשב את ההוצאה הממוצעת לתייר ללילה במדינות השונות:

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	ממוצע
64	109	81	41	74	37	93	69	49

הוצאה ממוצעת לתייר ללילה (\$) 49

מכאן שתוספת ההכנסה לתייר בישראל ביחס לממוצע של 8 המדינות בשיעור של פי 2.6, נתרמת ע"י תוספת שהיה בשיעור של פי 1.87 ותוספת הוצאה ללילה שהיה בשיעור של פי 1.41.

נראה שיתרון יחסי זה לא ניתן לשפרו בהרבה, ועיקר המאמץ חייב להיות ויכול להיות בהגדלת מספר התיירים המגיעים ארצה.

(ב) תיירות נכנסת לפי ארצות מוצא

ארה"ב + קנדה

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	סה"כ
10.4	143.4	8.2	814.0	489	100	141	278	1,984
0.5	7.2	0.4	41.0	24.6	5.0	7.1	14.	100
0.98	-19.3	-1.3	-72.6	-67.9	-10.6	1.8	-7.4	-176.3
9.4	-13.4	-15.8	-8.9	-13.9	-10.6	1.3	-2.7	-8.9

מספר תיירים ממוצע (1000)
% מסה"כ
גידול שנתי ממוצע (1000)
שיעור גידול ממוצע (%)

הירידה בתיירות האמריקאית למדינות אירופה והים התיכון באה לידי ביטוי כמעט בכל המדינות. ישראל נפגעה פחות משאר המדינות ושיעור הירידה הוא הנמוך ביותר מבין אותן המדינות שמספר תייריהם האמריקאיים פחת בממוצע כל שנה והרבה פחות מן הממוצע הכולל של הירידה.

בריטניה

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	סה"כ	
105	71.	454	2480	702	126	131	111	4,180	מספר תיירים ממוצע (1000)
2.5	1.7	10.9	59.3	16.8	3.0	3.1	2.6	100	% מסה"כ
16.8	-10.4	74.1	19.4	155.9	13.9	19.5	0.3	299	גידול ממוצע (1000)
<u>16</u>	-14.6	<u>16.3</u>	0.8	<u>22.2</u>	<u>11.0</u>	<u>14.9</u>	<u>9.3</u>	7.1	שיעור גידול ממוצע (%)

בין כל המדינות ששיעור הגידול של תיירים בריטיים הוא חיובי (למעט ספרד) ישראל היא הנמוכה ביותר, למרות שהיא גבוהה מן הממוצע (אשר הושפע חזק ע"י שיעור הגידול הנמוך הספרדי).

גרמניה

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	סה"כ	
25.1	279.2	21.9	2243	560	115	91.7	115	3,351	מספר תיירים ממוצע (1000)
0.7	5.3	0.6	66.9	16.7	3.4	2.7	3.4	100	% מסה"כ
6.1	<u>-14.1</u>	0.8	-85.	24.	4.8	-2.1	1.5	-64	גידול ממוצע שנתי (1000)
<u>24.3</u>	<u>7.9</u>	<u>3.6</u>	-3.8	<u>4.3</u>	<u>4.2</u>	<u>2.3</u>	<u>1.3</u>	-1.9	שיעור גידול שנתי ממוצע

גם כאן בין כל המדינות שיש להם שיעור גידול חיובי, ישראל הנמוכה ביותר.

צרפת

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	סה"כ	
6.2	108.9	14.1	1576	320	345	68.7	123.8	2,562.7	מספר תיירים ממוצע (1000)
0.2	4.2	0.5	61.5	12.5	13.5	2.7	4.8	100	% מסה"כ
1.4	-10.6	2.4	-183.	-4.7	19	-0.07	4.3	-171.2	גידול ממוצע שנתי (1000)
<u>22.6</u>	-9.7	<u>17.0</u>	<u>11.6</u>	1.5	<u>5.5</u>	-0.1	<u>3.5</u>	-6.7	שיעור גידול שנתי ממוצע

בהשוואה למדינות המוצא האחרות, גידול התיירות לישראל מצרפת הוא סביר ביותר.

מסקנות

בין ארבעת מדינות המוצא שהושוו כאן המאמץ העיקרי צריך להיות מופנה לבריטניה וגרמניה היות ונתח ישראל הולך וקטן לעומת מרבית שאר המדינות.

ג. אמצעי ייצור

לינות תיירות חוץ ביחס למיות

ממוצע	ישראל	תאילנד	מרוקו	יוון	ספרד	מלטה	תורכיה	קפריסין	
22	18	16.	<u>28</u>	17.	<u>24</u>	<u>43</u>	22	<u>35</u>	תיירים/מיטות
14	<u>216</u>	77	<u>207</u>	78	<u>160</u>	<u>206</u>	59	<u>315</u>	לינות מתושבים לפי שהות/מיטות ממוצעת

ניתן לראות ששיעור התפוסה של ישראל גבוה מהממוצע של מדינות ההתייחסות.

ד. תיירות מקומית - נופש

לינות פנים

ממוצע	ישראל	תאילנד	מרוקו	יוון	ספרד	מלטה	תורכיה	קפריסין	
350	587	0.75	75	1042	1057	-	74	219	לינות פנים/1000 תושב

פעילות הנופש המקומית בישראל היא מעל לממוצע של 8 המדינות, אולם נמוכה בכ-50% לעומת מדינות מערביות כגון ספרד ויוון.

היחס בין לינות חוץ ופנים

ממוצע	ישראל	תאילנד	מרוקו	יוון	ספרד	מלטה	תורכיה	קפריסין	
	3.14	257.8	3.3	?	1.69	-	0.39	11.6	לינות חוץ/לינות פנים

ה. תיירות יוצאת

ממוצע	ישראל	תאילנד	מרוקו	יוון	ספרד	מלטה	תורכיה	קפריסין	
	13.6	0.98	3.2	14.4	4.4	-	2.8	17.7	מספר יוצאים/מספר תושבים
4.5	1.4	3.0	4.19	7.46	6.29	5.48	3.0	3.43	הכנסות תיירים/הוצאות תיירים יוצאים

התיירות היוצאת מישראל של תושבים מקומיים נוגסת נתח רב הרבה יותר מהממוצע של ההכנסות מתיירות במדינות אחרות.

מסקנות

היקף פעילות הנופש המקומית עדיין נמוך יחסית לעומת מדינות רלוונטיות ושיעור ההוצאות לנסיעות לחו"ל רב הרבה יותר. פעילות יתר בתחום זה עשויה לשפר יחס זה.

נובמבר 1984-

תאריך

מספרנו

חכנית אב לתיירות

צוות כלכלה ומדיניות סיוע

דו"ח כיכנים

תאריך _____

מספרנו _____

תכנית אב לתיירות
צוות כלכלה ומדיניות סיוע

השלב הנוכחי של העבודה התרכז במשימות הבאות:

1. עדכון הקף ההשקעות וההוצאות השוטפות לענף המלונאות בתפוסות שונות.
2. חישוב הערך המוסף בענף המלונאות.
3. חשבון מחיר ה-\$ המוסף (טווח ארוך וטווח קצר) בענף המלונאות.
4. השוואת מימדי הסיוע למלונאות ליתר ענפי התעשייה.

תוכן ענינים

1. מבוא ומתודולוגיה לחשוב מחיר ה \$ המוסף.
  - 1.1 מבוא כללי
  - 1.2 שיטת העבודה
  - 1.3 מודל החישוב
  - 1.4 מקורות הנתונים
2. ענף המלונאות - הכחות יסוד.
3. חישוב הערך המוסף ומחיר הדולר המוסף בענף המלונאות.
4. השוואת הסיוע הממשלתי בענף התיירות ליתר ענפי התעשיה.

1. מבוא לזמטודולוגיה .1

1.1 מבוא כללי

הפעילות הנוצרת בארץ מביקוש לשירותי "תיירות" - הן של נופשים ישראלים והן של נופשים זרים - תיירים, יוצרת ערך מוסף למשק הלאומי, שהינו תרומת הענף לתוצר הלאומי. ערך מוסף זה מושג תמורת השקעה של גורמי ייצור מקומיים. הערכת כדאיות הערך המוסף הנובע מהפעילות התיירותית נבחנת ע"י "מחיר הדולר המוסף". השוואת בין מחיר הדולר הנובע מהפעילות התיירותית למחירי דולר של ענפי משק אחרים מאפשרת הערכת הכדאיות של ענף התיירות יחסית לענפי משק אחרים, דבר היכול לשמש קריטריון בהעדפת פיתוח ענפי, במסגרת התכנון הכולל. מטרת עבודה זו היא להעריך את התפוקה, הערך המוסף למשק ומחיר הדולר של הפעילות

1.2 שיטת העבודה

הערך המוסף ומחיר הדולר לקבוצת תיירים ולכלל התיירות נבחנה לפי פילוג הפעילויות של התיירים ומציאת הערך המוסף ומחיר הדולר בפעילויות אלה.

הערך המוסף

הערך המוסף של מפעל/שירות, המיצר מוצר נתון/המספק שירות נתון, הינו ערך התרומה בשלב הייצור של המוצר או השירות במהלך כלל הייצור של המוצר. במלים אחרות הערך המוסף של שירות או מוצר הוא ההפרש בין מחיר המכירה או הפידיון ומחיר הקניה או הוצאות הקניה שהוצאו מחוץ לחברה. הערך המוסף של מפעל/עסק כלשהו מבטא את הוצאות ההפעלה של ההון והעבודה של המפעל, בתהליך הייצור, וכן את הרווח/ההפסד במידה וישנם. סובסידיות הניתנות למפעל כלולות בפדיונה, כשם שמסים עקיפים אותם היא משלמת נחשכים הוצאה, לגביה. אולם, בחישוב הערך המוסף למשק, להבדיל מהערך המוסף למפעל, יש לנכות את המסים העקיפים מההוצאה ואת הסובסידיה מהפדיון. שכן אלה אינן הכנסות/הוצאות ראליות של המשק, אלא תשלומי העברה בלבד.

לגבי המשק הלאומי מורכבת תפוקה כלשהי (שירות או מוצר) מיבוא ומעריך מוסף. ההפרש בין הפדיון הכולל ממוצר/שירות נתון במטבע זר, לבין הוצאות במט"ח הכרוכות באספקתו מבטאים, איפא, את הערך המוסף במט"ח. המטבע הזר המושקע באספקתו של מוצר או שירות כלשהו, מורכב מצריכה ישירה של מט"ח ע"י המפעל/העסק המספק את המוצר או השירות ומצריכה עקיפה. הצריכה הישירה של מטבע חוץ בבית מלון, למשל, מורכבת מקנית מוצרי מזון מיובאים או מרכישת נכסי השקעה מיובאים כגון: מעליות, מזגנים, ריהוט וכיו"ב. בנוסף לכך צורך המלון מוצרים המטוצרים בארץ, שאף ייצורם מחייב תשומות של חוטרי גלם מיובאים. לדוגמא: מלון המרוהט ברהיטים המיוצרים בישראל, רכש את הרהיטים בארץ, אולם המפעל המיצר את הריהוט קנה חמרי גלם לייצורם (עץ) בחו"ל, וכיו"ב.

הערך המוסף המושג ע"י מלון, עקב לינת תייר בו, מחושב איפא, ע"י ניכוי כלל הוצאות המלון ללינה, במטבע חוץ מהפדיון. לוחות תשומה/תפוקה נועדו, בין השאר לתת תשובה אף על בעיה זו, בבחנם חלקו של היבוא הישיר והעקיף בתפוקתו של כל אחד מענפי המשק.

מחיר הדולר המוסף או הנחסך

תעשית התיירות הינה בראש וראשונה ענף ייצוא. הפדיון של הענף ברובו מושג במטבע חוץ. עבור פדיון זה במטבע חוץ מושקעות תשומות, חלקן מיבוא וחלקן ערך מוסף מקומי. בחינת הכדאיות של השגת מטבע חוץ זה היא שיעור הערך המוסף ומחירו. מחיר הדולר הוא שקלים ערך מוסף לדולר פדיון נטו. הלינו סך הוצאות הייצור הראליות בשקלים, המוצאות ע"י מפעל/שירות יצוא, לשם השגת תוספת נטו של דולר אחד. יש להבחין בין מחיר הדולר לשער המרה ושער חליפין רשמי. שער חליפין רשמי הוא זה המוצהר ע"י הממשלה ובו מבוצעות עסקות ע"י הבנק המרכזי. על מנת להמנע בשלב זה מהתיחסות לבעית שער החליפין הראלי מחיר הדולר חושב כ%.

מחיר הדולר המוסף (בייצוא) או הנחסך (כייצור מחליף ייבוא) הוא ערך גורמי הייצור המקומיים הנדרשים להשגת דולר נוסף (נטו) למשק הלאומי. ניתן לבסח זאת

בצורה הבאה: ערך מוסף(בשקלים)

מחיר דולר מוסף = תוספת מטבא חוץ נטו (בדולרים)

יש להפריד בין מחיר הדולר מוסף בטווח קצר, לבין הדולר הנחסך לטווח ארוך.

בעוד בחישוב מחיר הדולר בטווח הארוך יש לקחת בחשבון את התמורה הריאלית לעבודה (מקובל לראות בשכר את התמורה הריאלית לעבודה) ואת התמורה הריאלית להון (מקובל לראות ברבית ופחת, אף תחשיביים, את ערך התמורה הנדרשת להון); הרי במחיר הדולר בטווח הקצר אין לראות בתמורה להון הוצאה ריאלית. זאת בהנחה שבטווח הקצר מהווה ההון גורם יצור החסר אלטרנטיבות יצור, בעוד שלעבודה יש אלטרנטיבות יצור.

לצרכי תכנון יש לבחון את מחיר הדולר לטווח הארוך, כיוון שברור כי בטווח הארוך יש להון אפשרויות אלטרנטיביות ויכולת ניידות מענף לענף או בענף, בין פעילויות שונות.

פועל יוצא מהנחה זו הוא שבמהלך חישוב מחיר הדולר המוסף בתעשית התיירות יש לחשב את מחיר ה \$ ב - 2 משורים:

- טווח ארוך לצרכי נתוח כדאיות השקעה בציוד ובתשתיות תיירותיות
- טווח קצר לצרכי נתוח כדאיות "יצוא" חדרי בתי מלון שנמצאים בעודף קבולת.

נתוח מחיר הדולר בהקשר לישראלים

רב השירותים הניתנים להגדרה כשירותים תיירותיים מוכרים את שירותיהם לתיירים זרים (באופן ישיר או עקיף במטבע חוץ) זלישראלים. הישראלים משלמים כמובן במטבע מקומי, ויש לראות בפדיון הנובע מהישראלים פדיון תיירותי. בעיית ההבאה למכנה משותף מפדיון בדולרים, לפדיון במטבע מקומי מחייבת הנחות ביחס לאלטרנטיבות של הצרכן הישראלי.

לכאורה ניתן לראות בהוצאה לנופש מקומי הוצאה אלטרנטיבית להוצאה על נופש בחוץ לארץ.

הנחה אלטרנטיבית היא כי הישראלי אינו רואה בנופש אלטרנטיבה להוצאה על נופש בחוץ לארץ.

במהלך נתוח פרק זה התייחסנו רק למגזר חלקי של תעשית התיירות והיא מגזר המלונאות בלבד.

(יתכן ויש להסתייג במדה מסויימת מהמסקנות המוחלטות של הנתוח להלן מאחר והינן מבוססות על נתוח רווחיות בתי מלון בשנת הבסיס שלגביה חושב מחיר הדולר (1982)) מחיר הדולר המוסף להלן חושב לענף המלונאות לכל סוגי בתי המלון לשני טווח זמן:

טווח ארוך

טווח קצר (מחיר דולר מוסף שולי).

מודל החשוב

1.3

עפ"י התפיסה לעיל, מצויין להלן המודל ומרכיביו לחשוב ערך מוסף ומחיר מוסף:

א. הגדרות יסוד:

- R_S - ערך דולרי של יחידה מקומית של מוצר יצוא (הכנסה במט"ח)
  - C_S - הוצאות מט"ח ריאליות ליצור יחידת מוצר יצוא
  - C_L - הוצאות מקומיות (מטבע מקומי) ריאליות ליצור יחידת מוצר יצוא (הוצאות שקליות נטו, יבוטאו במודל בערכים דולריים).
- כל ההוצאות הינן ריאליות לפי מחירים תחשיביים (למשל מחיר המיס בנכוי סבסוד וכו') וללא מס. זאת על מנת לבטא את מדי תרומת תעשית התיירות למשק הלאומי מנקודת ראות המשק.

ב. מרכיבי המודל

(1) בחשוב לטווח ארוך

$$\text{ערך \$ מוסף} = \frac{R_S - C_S}{R_S} = \frac{\text{הכנסות דולריות נטו}}{\text{סך תקבולים דולריים}}$$

$$\text{מחיר \$ מוסף} = R_X = \frac{C_L}{R_S - C_S} = \frac{\text{הוצאות שקליות נטו}}{\text{הכנסות דולריות נטו}}$$

(2) בחשוב לטווח קצר

$$\text{ערך \$ שולי} = \frac{\text{הכנסה דולרית שולית} - \text{הוצאה דולרית שולית}}{\text{הכנסה דולרית שולית}}$$

(הוצאה דולרית שולית הנו מרכיב הוצאות המשתנות מהוצאות המט"ח הריאליות).

מחיר \$ שולי = הוצאה שקלית שולית
הכנסה דולרית שולית

(הוצאה שקלית שולית הנה מרכיב ההוצאה המשתנה מההוצאות השקליות הריאליות).
בחשוב מחיר \$ שולי לא נכללים הוצאות רבית על השקעות הון כפי שהמוצג
במתולוגיה.

ג. בנית המודל

להלן מרכיבי התשומות על פיהם חושבו הפרמטרים לעיל:

מרכיבי תשומות	סה"כ $C_S + C_L$	הוצאה שקלית C_L	הוצאה דולרית C_S	הערות
<u>השקעות הון</u>	E	E_L	E_S	חלוקה לפי מרכיב לבוא של התשומה לפי ענפים.
ציוד	B	B_L	B_S	
מבנים				
סה"כ הון	K	K_L	K_S	
<u>הוצאות ריאליות</u>	D	D_L	D_S	- 11 -
בלאי	M	M_L	M_S	
הוצאות שוטפות	W	W		
עבודה	$r(K_S + K_L)$	rK_L	rK_S	
רבית (תחשיבית)				

- הכנסות והוצאות לחדר - שעורי תפוסה : "תירות 1981/1982".
- פלוג הוצאות בתי מלון. סקר הוצאות בתי מלון 1977/78 מעודכן ל- 1982 בהתחשב למדדי תעשית התיירות ועלית שער הדולר.
- השקעה לחדר לפי דרגת בית המלון: התאחדות בתי המלון.
- בהמשך יחושב המודל ויכומתו הפרמטרים לעיל עבור ענף המלונאות.

2. ענף המלונאות - הנחות יסוד

2.1 טבלת תשומות עקריות - הנחות בסיסיות
(עלויות ב \$ שוטפים)

1+2*	3*	4*	5*	סעיף/דרגת בית מלון
28200	39050	44350	53000	(1) השקעה לחדר
45.9%	48.2%	51.2%	53.4%	(2) תפוסה ב - 1982
38 - 62	41 - 59	35 - 65	24 - 76	(3) פילוג תיירים ישראלים
3793	6117	11168	19597	(4) הכנסות לחדר בהתחשב בתפוסה
23	35	60	100.5	(5) הכנסה שולית
	8781	12256	18358	(6) הוצאות לחדר בהתחשב בתפוסה
	15	23.5	34	(7) הוצאה שולית

הסברים

כללי: שנת בסיס כל הנתונים: 1982

(1) עפ"י השקעה מוכרת לקבלת הלוואות מחברת חפ"ת ב- 1982 בתוספת 10% עפ"י נתונים מהתאחדות בתי מלון

(2) עפ"י סקר "תיירות 1981 - 1982" הוערך ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נציגן ששעורי התפוסה כירידה מאז שנת 1979 (חוץ מבתי מלון 2*):

1+2*	3*	4*	5*	שעורי תפוסה לפי דרגה
48.8	55.9	65.0	62.8	1979
50.7	54.8	61.6	59.0	1981
45.9	48.2	51.2	53.4	1982

(3) עפ"י סקר "תיירות 1981-1982" ב-1982 התיירים היוו 61.3% מסך הלינות לעומת 68.9% ב-1981 ו-71.7% ב-1979. מספר הלינות של ישראלים גדל ב-26% בין 1979 ל-1982 כאשר מספר הלינות של תיירים ירד ב-21%.

(4) עפ"י סקר הנ"ל בנטרול מרכיב המע"מ בהכנסות מישראלים.

(5) הכנסה לתפוסת חדר נוסף. (5) = $\frac{(4)}{365}$ אשיעור תפוסה ב-1982

(6) כמפורט להלן.

(7) כמפורט להלן.

הנחות

א. פילוג השקעה לחדר:	קרקע 30%	שעורי פחת:	קרקע : -
	בנין 44%	בנין :	4% = 25 שנה
	ציוד 26%	ציוד :	9% = 11 שנה
	סה"כ 100%		

ב. פילוג הוצאות :

עפ"י סקר הוצאות בתי מלון 1978, בהתחשב בהתיקרות דולרית בהוצאות בין 1978 ל-1982 של 19.2% (עפ"י נתוני השנתון הסטטיסטי לישראל 1983 ועלית שער ה \$ בין 1978 ל-1982).

- 1. פחת בהשוואה לסקר הנ"ל הותקנו שני סעיפים :
- 2. הוצאות מימון.

משום שמטרתנו למדוד הוצאות ראליות למשק, סעיפים אלה הוחלפו בסעיף "החזר הון" כמפורט להלן (דוגמה של בית מלון 5*)

לבנית חדר בית מלון 5* נדרשה השקעה של \$ 53000

מזה:	\$ 15900	קרקע (30%)
	\$ 23320	בנין (44%)
	\$ 13780	ציוד (26%)
	<u>53000</u>	

בהתחשב בשעור ריבית תחשיבי של 8%, הסעיף החזר הון מהווה ההוצאה השנתית הראלית כך שלאחר תקופת הפחת נשארת הקרן והריבית המצטברת.

להלן הוכפלו שלושת מרכיבי ההשקעה לחדר במקדמי החזר הון הבאים:

קרקע: 0.0800 (8%)

בנין: 0.0937 (מקדם החזר הון ל- 25 שנה במחיר הון של 8%)

ציוד: 0.1401 (מקדם החזר הון ל- 11 שנה במחיר הון של 8%)

לכן בדוגמה הנוכחית סעיף החזר הון מחושב כלהלן:

$$1272 = 0.0800 \times 15900$$

$$2185 = 0.0937 \times 23320$$

$$1930 = 0.1401 \times 13780$$

\$ 5387

עקב העמסת החזב ההון - , סה"כ הטור הראשון בטבלאות פילוג הוצאות מסתכם ליותר מ 100%; בטור השני המספרים שוקללו מחדש על מנת להגיע ל- 100%

הנחות לגבי סעיפי הוצאות

שכר עבודה: כאומדן למחיר ראלי למשק לקחנו שכר ברוטו - 100% הוצאות שקליות.

מזון : מרכיב יבוא 30% (בעיקר בגלל סעיפי בשר ומשקאות חריפים).

בלאי ותקונים: מרכיב יבוא 16%.

ציוד וריהוט: מרכיב יבוא 78%.

רכב: מרכיב יבוא 65%.

אנרגיה: בהתחשב בסופסידיה - מרכיב יבוא 67%.

ביטוח: מרכיב יבוא 50% (בגלל ביטוח משנה).

תקשורת: מרכיב יבוא 17%.

דמי ניהול: מרכיב יבוא 50%.

הוצאות משרד: מרכיב יבוא 20%.

הוצאות אחרות: מרכיב יבוא 30%.

החזר הון: מרכיב יבוא 5% בגלל מרכיב הפחת שבחלק מורכב מיבוא.

3. חישוב ערך \$ מוסף מחיר \$ מוסף, ערך \$ שולי ומחיר \$ שולי לפי דרגות בית מלון

א. בית מלון 5*			
1.א. פילוג התוצאות באחוזים			
הוצאות	הוצאות שקליות	סה"כ	סעיף הוצאות
	33.4	33.4	40
2.8	6.5	9.3	11.1
0.8	4.1	4.9	5.9
2.6	0.7	3.3	4.0
0.1	0.1	0.2	0.3
2.6	1.3	3.9	4.7
0.3	0.3	0.6	0.7
0.4	2.2	2.6	3.1
1.4	1.3	2.7	3.3
0.4	1.8	2.2	2.7
2.3	5.5	7.8	9.3
1.5	27.6	29.1	35
15.2	84.8	100.0	120.1
			סה"כ

פרוט חישוב החזר הון:

השקעה לחדר 5* : \$ 53000 - \$ 15900 קרקע

- \$ 23320 בנין

- \$ 13780 ציוד

בהתחשב במחיר הון של 8% ושעורי פחת של 25 שנה לבנין ו- 11 שנה לציוד, סעיף החזר הון לשנה הוא \$ 5387.

סה"כ הוצאות מעודכנות לחדר 5* ב - 1982 (בהתחשב בתפוסה של 53.4%) : \$ 18358.

2.א חישוב ערך \$ מוסף בבתי מלון 5*

19597	: סה"כ הכנסות לחדר לשנה (1982)
18358	סה"כ הוצאות לחדר
15568	מזה הוצאות שקליות
<u>2790</u>	מזה הוצאות דולריות
16807	הכנסות דולריות נטו

לכן הערך \$ מוסף הוא : $\frac{16807}{19597} = 86\%$ בבתי מלון 5*

3.א חישוב מחיר \$ מוסף

מחיר \$ מוסף = הוצאות שקליות = $\frac{15568}{16807} = 93\%$ משער ה \$
הכנסות דולריות נטו

מחיר \$ מוסף זה גבוה בגלל שעור התפוסה הנמוכה (53.4%) לכן נחשב להלן ערך \$ שולי ומחיר \$ שולי שיתנו אינדיקציה לכדאיות להביא תיירים נוספים לבתי המלון הקיימים ולאחר מכן נחשב מחדש ערך \$ מוסף ומחיר \$ מוסף בשעור תפוסה סביר יותר (65%) וגבוה (75%).

4.א חישוב ערך ומחיר \$ שולי

הוצאות דולריות	הוצאות שקליות	סה"כ
-------------------	------------------	------

פילוג הוצאות משתכנות:

-	37.6	37.6	13.4	שכ"ע
7.8	18.3	26.1	9.3	מזון
0.4	0.2	0.6	0.2	רכב
7.4	3.6	11.0	3.9	אנרגיה
1.2	6.1	7.3	2.6	תקשורת
<u>5.2</u>	<u>12.2</u>	<u>17.4</u>	<u>6.2</u>	אחרות
22.0	78.0	100	35.5	סה"כ הוצאות משתכנות

\$ 100.5	הכנסות לתפוסת חדר נוסף:
\$ 34.0	הוצאות לתפוסת חדר נוסף:
\$ <u>7.5</u>	מזה הוצאות דולריות :
\$ 93	הכנסה דולרית שולית

$$93\% = \frac{93}{100.5} \text{ ערך } \$ \text{ שולי}$$

$$28.5\% = \frac{26.5}{93} \text{ מחיר } \$ \text{ שולי} \text{ משער הדולר.}$$

5.א. בהתחשב בנתונים אלה, נחשב מחיר \$ מוסף בשעור תפוסה של 65%

\$ 23854	לחדר 5* לשנה	הכנסות בתפוסה של 65%
18358		הוצאות בתפוסה 53.4%
1440		הוצאות נוספות
19798		סה"כ הוצאות בתפוסה של 65%
16691		מזה הוצאות שקליות
3107		מזה הוצאות דולריות
<u>20747</u>		סה"כ הכנסות דולריות נטו

$$80.5\% = \frac{16691}{20747} = \frac{\text{הוצאות שקליות}}{\text{הכנסות דולריות נטו}}$$

- חישוב מחיר \$ מוסף בשעור תפוסה של 75%.

\$ 27524	לחדר 5* לשנה	הכנסות בתפוסה של 75%
18358		הוצאות בתפוסה של 53.4%
2681		הוצאות נוספות
21039		סה"כ הוצאות בתפוסה של 75%
17659		מזה הוצאות שקליות
3380		מזה הוצאות דולריות
24144		סה"כ הכנסות דולריות נטו

$$73.1\% = \frac{17659}{24144} = \text{מחיר } \$ \text{ מוסף}$$

6.א. סיכום

הערך \$ מוסף במלונאות 5* מסתכם ב 86% אולם גם מחיר \$ מוסף זה גבוה: 93% משער הדולר, בגלל שעור התפוסה הנמוך (53.4%). לכן בראש ובראונה יש להגדיל את שעור התפוסה כאשר מחיר \$ שולי 20% משער הדולר בלבד אם ניתן להגיע לשעור תפוסה של 65%- שהוא קבוע לשעור התפוסה בשנת 1979 - מחיר ה\$ מוסף יורד ל 80.5% כשבתפוסה גבוהה של 75% מחיר ה\$ מוסף מסתכם- ב 73.1% בלבד.

ב. בית מלון 4*

1.ב. פילוג ההוצאות באחוזים

הוצאות דולריות	היצאות שקליות	סה"כ		סעיף הוצאות
-	30.2	30.2	40.9	שכ"ע
3.3	7.7	11.0	14.9	מזון
0.5	2.8	3.3	4.5	בלאי ותקונים
3.0	0.8	3.8	5.1	ציוד וריהוט
0.4	0.2	0.6	0.8	רכב
2.5	1.3	3.8	5.1	אנרגיה
0.3	0.3	0.6	0.8	בטוח
0.3	1.5	1.8	2.4	תקשורת
0.4	0.3	0.7	1.0	דמי נהול
0.3	1.3	1.6	2.2	משרד
2.7	4.0	6.7	9.1	הוצאות אחרות
1.8	34.1	35.9	48.6	החזר הון
15.5	84.5	100.0	135.4	סה"כ

פירוט חישוב החזר הון:

השקעה לחדר 4* : \$ 44350 - \$ 13305 קרקע
 \$ 19544 בדין
 \$ 11531 ציוד

בהתחשב במחיר הון של 8% ושעורי פחת של 25 שנה לבנין ו- 11 שנה לציוד החזר הון לשנה הוא \$ 4508.
 סה"כ הוצאות מעודכנות לחדר 4* ב - 1982 (בהתחשב בתפוסה של 51.2%) : \$ -12556 .

2.ב.

חישוב ערך \$ מוסף בבתי מלון 4*

11168 סה"כ הכנסות לחדר לשנה (1982) :
 12556 סה"כ הוצאות לחדר
 10610 מזה הוצאות שקליות
 1946 מזה הוצאות דולריות
 9222 הכנסות דולריות נטו
 לכן הערך \$ מוסף הוא: $83\% = \frac{9222}{11168}$

3.ב.

חישוב מחיר \$ מוסף

$$\text{מחיר } \$ \text{ מוסף} = \frac{\text{הוצאות שקליות}}{\text{הכנסות דולריות נטו}} = \frac{10610}{9222} = 115\% \text{ משער ה} \$$$

מחיר \$ מוסף זה גבוה מ 100% מפני ששעור תפוסה של 51.2% מתחת לנקודת האזון. להלן נחשב ערך \$ שולי ומחיר \$ שולי לבדוק את הכדאיות להביא תיירים נוספים לבתי המלון 4* הקיימים. לאחר מכן נחשב מחדש הערך \$ מוסף והמחיר \$ מוסף בשעורי תפוסה של 65% ושל 75%.

4.ב. חישוב ערך ומחיר \$ שולי

סה"כ הוצאות שקליות הוצאות דולריות

פילוג הוצאות משתנות:

-	34.7	34.7	12.1	שכ"ע
9.5	22.0	31.5	11.0	מזון
1.5	0.8	2.3	0.8	רכב
7.3	3.6	10.9	3.8	אנרגיה
0.9	-4.3	5.2	1.8	תקשורת
4.6	10.8	15.4	5.4	אחרות
23.8	-76.2	100.0	34.9	סה"כ הוצאות משתנות

60 הכנסות לתפוסת חדר נוסף :

23.5 הוצאות לתפוסת חדר נוסף :

5.5 מזה הוצאות דולריות :

54.5 הכנסה דולרית שולית

$$91\% = \frac{54.5}{60} \text{ ערך } \$ \text{ שולי}$$

$$33\% = \frac{18}{45.5} \text{ מחיר } \$ \text{ שולי}$$

5. ב. בהתחשב בנתונים אלה נקטב מחיר \$ מוסף בשעור תפוסה של 65%.

\$	14178	הכנסות בתפוסה של 65%
	12556	הוצאות בתפוסה של 51.2%
	1181	הוצאות נוספות
\$	13737	סה"כ הוצאות בתפוסה של 65%
	11510	מזה הוצאות שקליות
	2227	מזה הוצאות דולריות
	<hr/>	
	11951	סה"כ הכנסות דולריות נטו
96.3% =	11510 =	מחיר \$ מוסף = $\frac{\text{הוצאות שקליות}}{\text{הכנסות דולריות נטו}}$

		חישוב -- מחיר \$ מוסף בשעור תפוסה של 75%
	16359	הכנסות בתפוסה של 75%
	12556	הוצאות בתפוסה של 51.2%
	2037	הוצאות נוספות
	14593	סה"כ הוצאות בתפוסה של 75%
	12162	מזה הוצאות שקליות
	2431	מזה הוצאות דולריות
	<hr/>	
	13928	סה"כ הכנסות דולריות נטו
87.3% =	$\frac{12162}{13928}$ =	מחיר \$ מוסף = $\frac{\text{הוצאות שקליות}}{\text{הכנסות דולריות נטו}}$

סיכום

משום שכיום המלונאות *4 במצאת בשעורי תפוסה למטה מנקודת האזון מחיר ה \$ מוסף גבוה מ-100%. בכל אופן גם במקרה של תפוסה גבוהה (75%) מחיר ה \$ מוסף השאר גבוה, בשעור 87.3%. לעומת זאת מחיר ה \$ שולי שהוא 33% מראה שכדאי לנצל בסיס המלונאי הקיים ולהגדיל שעורי התפוסה.

ג. בת מלון 3*

1.ג. פילוג ההוצאות באחוזים

<u>הוצאות דולריות</u>	<u>הוצאות שקליות</u>	<u>סה"כ</u>		<u>סעיף הוצאות</u>
-	25.5	25.5	38	שכ"ע
34	8.0	11.4	17	מזון
0.5	2.6	3.1	4.7	בלאי ותקונים
2.3	0.6	2.9	-4.3	ציוד וליהוט
0.5	0.2	0.7	1.0	רכב
2.3	1.1	3.4	5.1	אנרגיה
0.3	0.3	0.6	0.9	בטוח
0.2	1.2	1.4	2.1	תקשורת
0.2	0.2	0.4	0.6	דמי נהול
0.3	1.2	1.5	2.3	משרד
1.2	2.7	3.9	5.8	הוצאות אחרות
2.3	-42.9	45.2	67.5	החזר הון
13.5	86.5	100.0	149.3	סה"כ

פירוט חישוב החזר הון

השקעה לחדר 3* \$ 39050 - קרקע \$ 11715 -
 בנין \$ 17182 -
 ציוד \$ 10153 -

בהתחשב-במחיר הון של 8% ושעורי פחת של 25 שנה לבנין ו - 11 שנה לציוד, החזר הון הוא \$ 3969.

סה"כ הוצאות מעודכנות לחדר 3*-כ - 1982 (בהתחשב בתפוסה של 48.2%) : \$ 8781.

2.ג. חישוב ערך \$ מוסף בבתי מלון *3

6117	סה"כ הכנסות לחדר לשנה (1982)
8781	סה"כ הוצאות לחדר
7596	מזה הוצאות שקליות
<u>1185</u>	מזה הוצאות דולריות
4932	הכנסות דולריות נטו
לכן הערך \$ מוסף הוא : $\frac{4932}{6117} = 81\%$ בבתי מלון *3	

3.ג. חישוב מחיר \$ מוסף

$$\text{מחיר } \$ \text{ מוסף} = \frac{\text{הוצאות שקליות}}{\text{הכנסות דולריות נטו}} = \frac{7596}{-4932} = 154\% \text{ משער הדולר}$$

מחיר \$ מוסף זה גבוה ביותר ואפילו בשעור תפוסה של 75% מחיר ה \$ מוסף עדיין גבוה מ 100% כך שלאור הנתונים האלה לא כדאי כיום להשקיע בבתי מלון *3 בוספים. לעומת זאת כדאי להגדיל שעור התפוסה בבתי מלון *3 כפי שמראה נתוח הנ"ל של מחיר \$ שולי שהוא 36.5% משער הדולר בלבד.

4.ג. חישוב ערך מחיר \$ שולי.

סה"כ	הוצאות שקליות	הוצאות דולריות	
			פלוג הוצאות משתנות:
10.2	33.8	-	שכ"ע
-11.4	26.4	11.3	מזון
0.7	0.8	1.5	רכב
3.4	3.7	7.6	אנרגיה
1.4	3.8	-0.8	תקשורת
3.1	7.2	3.1	אחרות
30.2	75.7	24.3	סה"כ הוצאות משתנות

35	הכנסות לתפוסת חדר נוסף
15	הוצאות לתפוסת חדר נוסף
<u>3.5</u>	מזה הוצאות דולריות
31.5	הכנסה דולרית שולית

$$90\% = \frac{31.5}{35} \text{ ערך \$ שולי}$$

$$36.5\% \text{ משער הדולר} = \frac{11.5}{31.5} \text{ מחיר \$ שולי}$$

4. השוואת הסיוע הממשלתי למלונאות לסיוע ליתר ענפי התעשייה

4.1 כללי

א. הסיוע הממשלתי מתבצע ב- 3 שלבי פעילות בשטות סיוע שונות. להלן חלוקה עקרונית.

<u>סוג הסיוע</u>	<u>שלב פעילות</u>
- הלוואות	השקעות (הקמה ופתוח)
- מענקים	
- השבון	
- הוזלת תשומות תפעוליות (מחירי חשמל, מיס מסים וכו')	תפעול
- הלוואות לממון הון חוזר	
- בטוח שער	שווק ומכירות
- עדוד היצוא	
(השתתפות במתן שרותי שווק; בהול, תערוכות פעולות ענפיות מרכזי שרות וכו').	

ב. פרוט סוגי הסיוע
(1 סיוע בהשקעות

<u>מלונאות</u>	<u>תעשייה</u>	
כ-35% מסך ההשקעה בממוצע ריבית לפי קריטריונים של אזורי פתוח.	40% מסך ההשקעה רבית זולה על פי אזורי פתוח	הלוואות
אין	30% מההשקעה בממוצע על פי אזורי פתוח	מענקים
מענק בשווי 12% מערך היבוא בהשקעה	-	הישבון

(2) סיוע שוטף

מלונאות	תעשיה	
כמו בתעשיה	קרן יבוא לשם יצוא. קרן יצור לשם יצוא. קרן משלוחים על פי קריטריונים של מחזוריות הון וערך מוסף.	הלוואות לממון הון חוזר
כב"ל	על פי ארץ היצוא	בטוח שער

בנוסף קיימות קרנות ממון נוספות כמו: קרן סיוע קרן הסבה קרן שווק.

4.2 סיוע המדינה בהשקעות

א. במלונאות

להלן מפורטים ההשקעות במלונאות ותיקפי ההלוואות שנתנו ע"י הממשלה באמצעות חפ"ת.
(הנתונים במליוני \$)

שנה	סך ההשקעה	תיקף הלוואה ממשלתי	% הלוואות ממשלתיות מרהשקעה
1980	44.1	17.7	40
1981	98.2	29.5	36
1982	125.2	37.5	30
1983	75	23	30

ב. בתעשיה

להלן נתוני הסיוע הממשלתי בהשקעות בתעשיה

שנת תקציב	תיקף הלוואה ממשלתי (מליוני \$)	מענק (מליוני \$)
83/84	150	80
84/85	180	90

ג. שעור הסבסוד בסיוע בהשקעות

שעור הסבסוד בהלוואות הנו 18% (3% רבית לתחזר הלוואה כאשר רבית שקלית ריאלית הנה 8% בשנה).
שעור הסבסוד במענק הנו 80% (עקב נכול פחת).
בטבלה להלן מרוכזים נתוני שעור הסבסוד בהשקעה בתעשייה.

סוג הסיוע	שעור הסבסוד לסוג הסיוע	היקף הסיוע מההשקעה	% הסבסוד מההשקעה עקב הלוואה
הלוואות	18%	40%	7.2
מענקים	80%	30%	24
סה"כ			31.2

בטבלה להלן מרוכזים נתוני שעור הסבסוד עבור המלונאות

סוג הסיוע	שעור הסבסוד	היקף הסיוע מההשקעה	% הסבסוד מההשקעה עקב הלוואה
הלוואות	18%	35%	6.3%
הישכון	12%	34%	4%
סה"כ			10.3%

4.3 סיוע שוטף בהלוואות להון חוזר

להלן שעורי הממון וערך מוסף במלוונאות ובתעשיה כ % מסך היצוא.

ערך מוסף	היקף ממון היצוא	
45%	33%	תעשיה
80%	5%	מלוונאות

הלוואות מקרנות הממון מסובסדות בשעור של כ 8.5%

בטבלה להלן רכוז שעורי הממון והסבסוד

שעור תמון היצוא	שעור הסבסוד לדולר ממון	שעור הסבסוד לדולר יצוא	ערך מוסף %	שעור הסבסוד לדולר ערך מוסף	
33%	8.5%	2.8%	45%	-6%	תעשיה
5%	8.5%	0.4%	80%	0.5%	מלוונאות

נספח א': השקעות בפיתוח תשתית. ע"י החברה הממשלתית לתיירות

80/1		79/80		אזור בארץ
אלפי \$	אלפי שקלים	אלפי \$	אלפי שקלים	
448.4	2914.6	308.5	968.8	טכריה
3.8	25	-	-	צפת
47.7	309.8	38.2	120	נהריה
-	-	-	-	נצרת
46.2	300	79.6	250	חלפה
-	-	6.6	20.7	בתניה
215.4	1400	196.7	-617.5	ת"א
-	-	63.7	200	הרצליה
-	-	-	-	בת-ים
447.2	2906.5	272	854	ירושלים
-	-	-	-	הרי יהודה
2	12.9	-	-	אשקלון
-	-	439.5	1380	עדר וים המלח
-	-	1847.1	5800	אילת
3055.7	19863	955.8	3001.1	שונות
4266.4	27731.5	4207.7	13212.1	סה"כ

הערה: _ התקציב ב \$ מוצג בערכים ממוצעים לאמצע השנה התקציבית.

השוואת תכנית ההשקעות עפ"י תכנית אב לתיירות
 (יולי 1976) להשקעות שבוצעו בפועל

בתכנית אב לתיירות של 1976 תכנית השקעות ע"ס 174.4 מליוני שקל עד שנת 1985 (במחירי 1972),
 שזה כ - 415 מליון דולר (לפי שער הדולר ממוצע ל - 1972: 0.42 \$/ש). התכנית מורכבת משני
 סעיפים עקריים:

אמצעי אכסון :	106.2 מליון שקל	-	כ 253 מליון דולר
* השקעות אחרות :	86.2 מליון שקל	-	כ 162 מליון דולר
סה"כ	174.4 מליון שקל		כ 415 מליון דולר

* כולל אחרי ביקור, חופים, שטחים ירוקים ופתוחים וכו'.

להלן טבלה השוואתית בין תכנית אב לתיירות למה שהושקע בפועל מ 1976 עד 1982 ב - \$.

	תכנית אב			לתיירות		
	אכסון	יתר	סה"כ	אכסון	יתר	סה"כ
1976	25.2	16.3	41.5	20.4	83	28.7
1977	"	"	"	18.2	130	31.2
1978	"	"	"	15.4	16.2	31.6
1979	"	"	"	37.0	20.5	57.5
1980	"	"	"	51.6	30.4	82.0
1981	"	"	"	100.7	11.1	111.8
1982	"	"	"	129.0	8.4	137.4
סה"כ 7 שנים	176.4	114.1	290.5	372.3	107.9	480.2

** ההשקעות בפועל הן לפי פרסום הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לפי נתונים אלה הושקע בסה"כ אמצעי אכסון פי 2.11 מהתחזית. בתכנית אב לתיירות מ 1976 כאשר
 בסעיפים האחרים הבצוע הכולל הסתכם בכ 94% מתחזית תכנית האב.

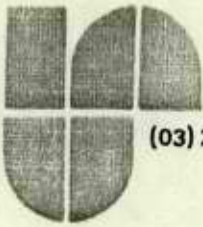

אתר תענייני תעשייה

ת כ נ י ת א ב א ר צ י ת ל ת י י ר ו ת

צ ו ו ת ה ת כ נ ו ן ה פ י ז י

ד ו ״ ח ב י נ י י ם

תכנית אב ארצית לתיירות

צוות התכנון הפיזי

דו"ח ביניים - נובמבר 1984

השלב הנוכחי של העבודה התרכז במשימות הבאות:

1. עדכון המצאי הקיים של אמצעי האיכסון (1984).

1.1 הכנת אינונטר של כל אמצעי האיכסון

1.2 השוואת המצב הקיים ל-1975.

2. השוואת המצב בפועל ליעדי תכנית האב.

3. ניתוח השינויים בביקוש (לינות) 1975-1983.

3.1 הלינות ב-1983 לעומת הלינות ב-1975

3.2 מעמדו הנוכחי של כל מוקד מבחינת הביקוש

3.3 התמחות תיירים - ישראלים.

4. התאמת היצע וביקוש ברמה המוקדית.

5. שינויים בשיעורי תפוסה.

6. פוטנציאל הקיבולת בתשריטים שונים של תפוסה.

כל אחת מן המשימות הללו מפורטת להלן.

1. עדכון המצאי הקיים של אמצעי האיכסון והשוואתו לתכנית האב.

נושא זה נחלק לשני שלבי משנה.

1.1 הכנת אינונטר של כל אמצעי האיכסון מעודכן ל-1984.

אינונטר זה הוכן ברמה מפורטת ביותר של סוגי אמצעי האיכסון (14 קטגוריות), ולפי חלוקה גיאוגרפית של מוקדים, איזורים ומחוזות. החלוקה הזו מאפשרת סיכום והשוואה עם כל הגדרה של אמצעי האיכסון ועם כל שילוב של נתונים ותחזיות שנעשו בעבר.

אינונטר המצאי הקיים כולל את כל אמצעי האיכסון הפועלים כיום, וכן כאלה הנמצאים בשלבים שונים של בניה. בחלק מן המוקדים נלמדו גם תכנונים לעתיד. גם אם אינונטר 1984 אינו מושלם (חסרים נתוני חדרים במלונות הלא-מומלצים), הוא מציג תמונה מהימנה של מצאי החדרים הקיים על סוגיו ותפוסתו המרחבית. סיכום מצאי החדרים והמיטות הקיים מופיע בטבלה מס' 1.

1.2 השוואת המצב הקיים (1984) ל-1975.

בין השנים 1975-1984 גדל היקף החדרים באיכסון הקשה בכ-16%. גידול זה אינו מתפרס בצורה שווה על פני הארץ. תוספת הבניה והפיתוח מחד וסגירת מלונות מאידך שינו את משקלם של המוקדים השונים בתוך כלל ההיצע הארצי. משקלו הנוכחי של המוקד לעומת משקלו בשנת 1975 (שנה זו נבחרה בסיס להשוואה משום שאז הוכנה תכנית האב לתיירות) משקף את היקף המוקד ואת קצב התפתחותו בעשור האחרון. נתונים על שינויים במצאי אמצעי האיכסון מופיעים בטבלה מס' 2. מוקדים שהגדילו את משקלם מבחינת ההיצע הם: ים-המלח וערד, אילת, ירושלים ותייא. מוקדים ששמרו על משקלם הם: טבריה, בת-ים. מוקדים שמשקלם היחסי ירד הם: חיפה, נתניה, הרצליה, אשקלון, באר-שבע, נצרת, נהריה וצפת. תוספת החדרים הגדולה ביותר היתה בירושלים (2076 חדרים). שיעור הגידול הגבוה ביותר התרחש באילת (87%). במוקדים שמשקלם ירד, למעט נתניה, חל למעשה צמצום בהיצע.

2. השוואת המצב בפועל ליעדי תכנית האב.

תכנית האב צפתה גידול מסויים בהיקף החדרים בכל איזורי הארץ. שיעורי הגידול שנקבעו לכל מוקד ואיזור היו שונים בהתאם להערכת פוטנציאל הפיתוח והמשיכה שלו. בפועל, תחזית תכנית האב התממשה רק בחלקה (16% גידול בשנים 1975-1984 לעומת 81% של גידול צפוי לתקופה 1975-1985). תרמו לכך סיבות בעולם ובארץ שקשה היה לצפות אותן בזמן הכנת התכנית.

יחד עם זאת, ניתן היה לצפות, שגם אם יעדי תכנית האב מומשו רק בחלקם, שיעור המימוש במוקדים ובאיזורים השונים יהיה דומה. כלומר, אם בסיכום ארצי תוספת החדרים באיכסון הקשה מהווה כרבע מן התוספת החזויה, נכון היה לצפות שכל מוקד ואיזור הגדיל את ההיצע שלו בשיעור דומה ביחס ליעדי תכנית האב.

מקד/איזור	סיכום תוצאות חדרים ומיטות										
	סה"כ מיטות קל**	סה"כ מיטות לא מוכרים ואחר	חניונים	בתי-ספר טדה ואכסניות נוער	סה"כ מיטות קשה חדרים מיטות*	קלאב הוטל (יחי')	אכסניות נוצריות, בתי-הבראה, אחר	סה"כ מלונות חיירות	1-2 כוכבים לא מדורג	3 כוכבים כפרי-נופש	4-5 כוכבים
צפון הגולן והחרמון	443	-	-	443	-	-	-	-	-	-	-
טבריה	240	-	-	240	3924	1962	144	110	1708	109	798
חופי הכנרת	2032	-	1712	320	840	420	-	59	361	10	170
צפת	120	-	-	120	1256	628	-	153	475	20	122
אצבע הגליל	606	-	170	436	1252	626	-	-	626	46	234
סולם צור	1426	500	546	380	96	48	-	-	48	-	48
נהריה-טבי-ציון	-	-	-	-	1628	814	-	245	569	76	198
עכו	120	-	-	120	422	211	-	-	211	-	136
נצרת	-	-	-	-	1086	543	-	274	269	-	269
שאר המחוז	335	40	-	295	576	288	-	240	48	-	48
סה"כ מחוז הצפון	5322	540	2428	2354	11080	5540	144	1081	4315	261	1658
חיפה והכרמל	436	-	-	436	1874	937	-	92	845	93	484
חוף הכרמל וזכרון	198	-	73	125	614	307	-	232	75	-	75
קיסריה	295	295	-	-	330	165	-	-	165	-	110
שאר המחוז	467	-	247	220	274	137	-	81	56	-	56
סה"כ מחוז חיפה	1396	295	320	781	3092	1546	-	405	1141	93	594
נהניה	-	-	-	-	4484	2242	-	85	2157	289	974
שאר המחוז	658	260	48	350	850	425	-	119	306	17	116
סה"כ מחוז המרכז	658	260	48	350	5334	2667	-	204	2463	306	1090
תל-אביב	250	-	-	250	11212	5606	-	-	5606	277	4703
הרצליה	-	-	-	-	1470	735	-	-	735	11	612
בת-ים	-	-	-	-	794	397	-	-	397	51	280
שאר המחוז	-	-	-	-	446	223	-	-	223	121	102
סה"כ מחוז ת"א	250	-	-	250	13922	6961	-	-	6961	460	5595
ירושלים	660	-	-	660	16026	8013	-	601	7412	684	4883
הרי יהודה	1702	306	447	949	1166	583	-	122	461	30	431
סה"כ מחוז ירושלים	2362	306	447	1609	17192	8596	-	723	7873	714	4883
אשדוד	-	-	-	-	134	67	-	-	67	29	38
אשקלון	180	-	180	-	1260	630	-	98	532	72	160
באר-שבע	450	-	-	450	580	290	-	-	290	62	164
ערד	180	-	-	180	696	348	-	-	348	51	104
ים המלח	908	84	316	508	2220	1110	-	-	1110	-	660
הצפה רמון	160	-	-	160	-	-	-	-	-	-	-
אילת	284	-	-	284	8296	4148	100	125	3923	334	2587
שאר המחוז	300	-	300	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ מחוז הדרום	2462	84	796	1582	13186	6593	100	223	6270	548	3675
יהודה ושומרון	596	-	-	596	278	139	-	***	139	-	139
סה"כ ארצי	13046	1485	4039	7522	64084	32042	244	2636	29162	2382	17495

31903

סה"כ ללא יהודה ושומרון

- * בהנחה של פמוצע 2 מיטות לחדר.
- ** לא כולל משטחי אוהלים.
- *** אין נתונים.

טבלה מס' 2: שיעור הגידול באמצעי האיכסון הקשה

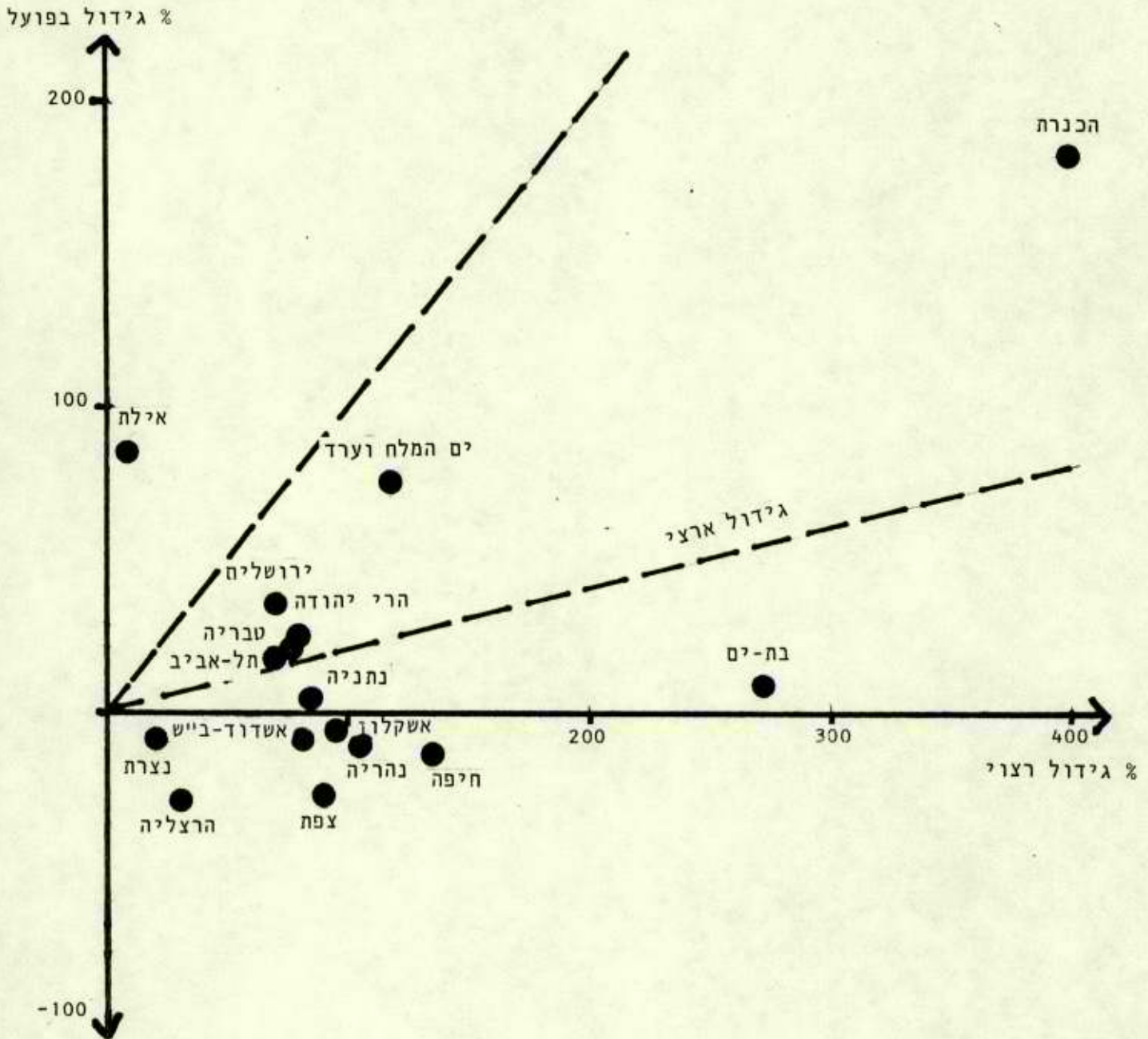
יעד תכנית האב מול מימוש בפועל

שינוי רצוי	שינוי בפועל	יעד 1985	בפועל '84	קיים '75	ה מ ו ק ד
69%	<u>35%</u>	10050	8013	5937	ירושלים
75%	<u>22%</u>	840	583	478	הרי יהודה
68%	<u>19%</u>	7900	5606	4711	תל-אביב - יפו
30%	- 27%	1320	735	995	הרצליה
273%	10%	1350	397	361	בת-ים
83%	3%	4000	2242	2180	נתניה
134%	- 12%	2800	937	1196	חיפה
104%	- 10%	1850	814	906	נהריה
18%	- 8%	700	543	592	נצרת
90%	- 26%	1620	628	850	צפת
77%	<u>25%</u>	2780	1962	1566	טבריה
400%	<u>178%</u>	760	420	151	איזור הכנרת
96%	- 5%	1290	630	659	אשקלון
81%	- 8%	700	357	386	אשדוד - באר-שבע
119%	<u>75%</u>	1820	1458	832	ערד וים המלח
9%	<u>87%</u>	2410	4148	2218	אילת
119%	- 29%	7500	2430	3424	מפוזר
81%	16%	49690	31903	27442	ס ה " כ

שרטוט מס' 1:

שיעור הגידול באמצעי האיכסון הקשה
יעד תכנית האב והמימוש בפועל

ההשוואה, בשרטוט מס' 1, מראה שהמצב שונה בתכלית. השרטוט מצביע למעשה על 4 סוגי מוקדים מבחינת השינוי בהיצע החדרים:

- א. מוקדים ששפרו את מצבם, הגיעו ליעדי תכנית האב ואף למעלה מזה (אילת).
- ב. מוקדים ששפרו את מצבם אבל פחות מהצפוי עפ"י תכנית האב (ים-המלח, ירושלים וכדו').
- ג. מוקדים שהתפתחו בקצב איטי או עמדו במקום (נתניה, בת-ים).
- ד. מוקדים הנמצאים בנסיגה (חיפה, צפת וכדו').

הקבוצה הרביעית היא הקבוצה הבעייתית ובה יש להתמקד בשלב "ב" כדי לנסות ולהטביר את הסיבות הספציפיות שהביאו להתדרדרות בכל מוקד בנפרד.

3. ניתוח השינויים בביקוש (לינות) 1975-1983.

הביקוש, המהבטא במספר הלינות בפועל, מלמד על כושר המשיכה של המוקד לתיירות בכלל, ולקבוצות הנפרדות של תיירות חוץ ושל ישראלים בפרט. ניתוח הביקוש נחלק גם הוא למספר שלבי משנה.

3.1 הלינות ב-1983 לעומת הלינות ב-1975.

טבלה מס' 3 מסכמת, ברמה המוקדית, את לינות התיירים והישראלים במלונות תיירות ב-1975 וב-1983. בסה"כ גדל מספר הלינות בכ-3,200,000 (כשני מליון לינות תיירים ומליון לינות ישראלים). המוקדים שקלטו את עיקר התוספת הזו הם המוקדים הגדולים - ירושלים, תל-אביב, אילת, טבריה, נתניה וים-המלח-ערד.

ב-4 מוקדים - חיפה, אשקלון, הרצליה וצפת, - חלה ירידה במספר הלינות. בשלושת הראשונים ההפחתה נובעת מירידה בלינות התיירים, ובאחרון - ירידה בלינות הישראלים.

3.2 מעמדו הנוכחי של כל מוקד מבחינת הביקוש.

טבלה מס' 4 מפרטת את משקלו היחסי של כל מוקד בסה"כ הלינות, ובלינות תיירים וישראלים, הן בשנת 1975 והן בשנת 1983. ירושלים, למשל, שמרה על מעמדה מבחינת פלח הלינות שקלטה מתוך סה"כ הלינות שנרשמו באותה שנה בארץ, (זאת על אף העובדה שהיקף הלינות בה גדל באותה תקופה ב-50%). יחד עם זאת, הפלח של ירושלים מורכב ב-1983 מיותר לינות תיירים ופחות לינות ישראלים (לעומת 1975). נהריה, לעומת זאת, שמרה גם היא על משקלה בארץ, אך בה המרכיב של לינות הישראלים התחזק.

טבלה מס' 4 מפרטת בנוסף את שיעור הגידול הכולל בלינות ואת שיעור הגידול בלינות תיירים ובלינות ישראלים בין 1975 ל-1983.

טבלה מס' 3: מוקדים - מספר לינות כולל לשנים 1975, 1983 במלונות תיירות

(באלפים, לפי ל.מ.ס)

תוספת			1983			1975			המוקד
ישראלים	תיירים	סה"כ	ישראלים	תיירות	סה"כ	ישראלים	תיירים	סה"כ	
52.7	<u>684.9</u>	737.6	297.8	<u>1,885.1</u>	2,182.9	245.1	<u>1,200.2</u>	1,445.3	ירושלים
42.4	<u>82.5</u>	124.9	<u>121.0</u>	104.6	225.6	<u>78.6</u>	22.1	100.7	הרי יהודה
193.9	<u>409.1</u>	603.0	387.8	<u>1,576.5</u>	1,964.3	193.9	<u>1,167.4</u>	1,361.3	תל-אביב-יפו
<u>18.9</u>	-20.9	-2.0	85.3	<u>122.3</u>	207.6	66.4	<u>143.2</u>	209.6	הרצליה
21.1	<u>24.6</u>	45.7	43.8	<u>66.4</u>	110.2	22.7	<u>41.8</u>	64.5	בת-ים
118.1	<u>128.5</u>	246.6	297.4	<u>402.1</u>	699.5	179.3	<u>273.6</u>	452.9	נתניה
-5.5	-11.7	-17.2	122.9	<u>174.9</u>	297.8	128.4	<u>186.6</u>	315.0	חיפה
<u>41.6</u>	10.0	51.6	<u>99.2</u>	45.4	144.6	<u>57.6</u>	35.4	93.0	נהריה
<u>12.0</u>	0.9	12.9	14.9	<u>50.8</u>	65.7	2.9	<u>49.9</u>	52.8	נצרת
-19.0	<u>10.0</u>	-9.0	40.2	<u>43.5</u>	83.7	<u>59.2</u>	33.5	92.7	צפת
135.6	<u>159.4</u>	295.0	<u>342.6</u>	318.1	660.7	<u>207.0</u>	158.7	365.7	טבריה
-	-	-	79.7	<u>95.6</u>	175.3	-	-	-	איזור הכנרת
-8.3	-13.3	-21.6	<u>74.3</u>	26.4	100.7	<u>82.6</u>	39.7	122.3	אשקלון
<u>24.0</u>	21.5	45.5	<u>57.7</u>	38.6	96.3	<u>123.7</u>	62.2	185.9	אשדוד-באר-שבע
			<u>90.0</u>	45.1	135.1				
66.4	<u>108.4</u>	174.8	<u>247.3</u>	153.1	400.4	<u>180.9</u>	44.7	225.6	שפת ים-המלח
269.7	<u>305.6</u>	575.3	<u>731.2</u>	540.3	1,271.5	<u>461.5</u>	234.7	696.2	אילת
<u>170.1</u>	148.0	318.1	<u>401.3</u>	302.9	704.2	<u>310.9</u>	250.5	561.4	מפוזר
1,133.7	2047.5	3,181.2	3,534.4	5,991.7	9,526.1	2,400.7	3,944.2	6,344.9	סה"כ

טבלה מס' 4 : מוקדים - משקל יחסי ושיעורי שינוי בלינוח במלונוח תיירות, (באחוזים)

שנים: 1975, 1983

ש"ח	1983			1975			ש"ח
	ישראלים	תיירים	סה"כ	ישראלים	תיירים	סה"כ	
ירושלים	8.4	31.5	22.9	10.2	30.4	22.8	
הרי יהודה	3.4	1.7	2.4	3.3	0.6	1.6	
תל-אביב - יפו	11.0	26.3	20.6	8.1	29.6	21.4	
הרצליה	2.4	2.0	2.2	2.8	3.6	3.3	
בת-ים	1.2	1.1	1.2	0.9	1.1	1.0	
נתניה	8.4	6.7	7.3	7.5	6.9	7.1	
חיפה	3.5	2.9	3.1	5.3	4.7	5.0	
נהריה	2.8	0.8	1.5	2.4	0.9	1.5	
נצרת	0.4	0.8	0.7	0.1	1.3	0.8	
צפת	1.1	0.7	0.9	2.5	0.8	1.5	
טבריה	9.7	5.3	6.9	8.6	4.0	5.8	
איזור הכנרת	2.3	1.6	1.8				
אשקלון	2.1	0.5	1.1	3.4	1.0	1.9	
אשדוד-באר שבע	1.6	0.6	1.0	5.2	1.6	2.9	
	2.6	0.8	1.4				
שפת ים המלח	7.0	2.6	4.2	7.5	1.1	3.6	
אילת	20.7	9.0	13.4	19.2	6.0	11.0	
מפוזר	11.4	5.1	7.4	13.0	6.4	8.8	
סה"כ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

גידול יחסי - עודף
גידול קטן יחסי - מחסור

3.3 התמחות תיירים-ישראלים.

נתוני לינות ישראלים ותיירים מאפשרים לבדוק שינויים בהתמחות היחסית של כל מוקד, כפי שמובא בטבלה מס' 5. הרכב הלינות בכל מוקד ב-1983 מעיד על אוכלוסית התיירים הנמצאת במוקד - האם היא ישראלית מובהקת, תיירת מובהקת או מעורבת. השינוי בהתמחות בין השנים 1975-1983 יכול להצביע על מגמה. מתוך הטבלה ניתן לאתר 6 סוגי מוקדים:

- א. מוקדים המתמחים בתיירות חוץ ושהתמחותם עולה (ירושלים).
  - ב. מוקדים המתמחים בתיירות חוץ שהתמחותם פוחתת (תי"א, נצרת).
  - ג. מוקדי ביניים (בהם שיעור תיירות חוץ נע בין 50% ל-60%, הממוצע הארצי) ושהתמחותם עולה.
  - ד. מוקדי ביניים שהתמחותם פוחתת (הרצליה, בת-ים, נתניה, חיפה).
  - ה. מוקדים שאינם מתמחים בתיירות חוץ (שיעורם נמוך מ-50%) אך שיעור לינות התיירים בהם גדל(הרי יהודה, טבריה, ים-המלח וכדו').
  - ו. מוקדים שאינם מתמחים בתיירות חוץ ושהתמחותם פוחתת (נהריה, אשקלון).
- שרטוט מס' 2 מציג את ההתמחות היחסית של כל מוקד עבור תיירים וישראלים (מלונות תיירות, 1983) לעומת הממוצע הארצי.

4. התאמת היצע וביקוש ברמה המוקדית.

בשלב זה התאמת ההיצע והביקוש מתבססת על גידול בלינות כנגד הגידול בחדרים בשנים 1975-83, כפי שמוצג בשרטוט מס' 3. מתוך השרטוט ניתן לראות שגידול במספר החדרים אינו גורר בהכרח גידול במספר הלינות, ולהיפך.

מוקדים בהם עלה שיעור הגידול בלינות על שיעור הגידול בחדרים הם מוקדים מושכים, (כמובן בהתחשב בהיקפים ששיעורים אלה משקפים), בהם שיעור התפוסה עולה, (תי"א, טבריה). מוקדים בהם השינוי בשיעור החדרים דומה לשינוי בשיעור הלינות נמצאים במצב יחסית טוב של שמירה על רמת תפוסה ממוצעת זחה, (ירושלים). מוקדים שבהם גדל היקף החדרים יותר מאשר היקף הלינות מעידים על תפוסה יורדת ועל הצורך בפעילות משלימה לשינוי המצב, (אילת).

5. שינויים בשיעורי תפוסה.

שיעורי התפוסה מצביעים על היחס הקיים, בשנה מסוימת, בין הביקוש להיצע. שינויים בתפוסה נובעים, כאמור, הן מתוספת בניה והן משינויים בהיקף הלינות. שרטוט מס' 4 מציג את השינוי בשיעורי התפוסה בארץ כנגד השינוי במצאי החדרים.

טבלה מס' 5: שינוי בהתמחות היחסית של המוקדים עבור תיירים וישראלים

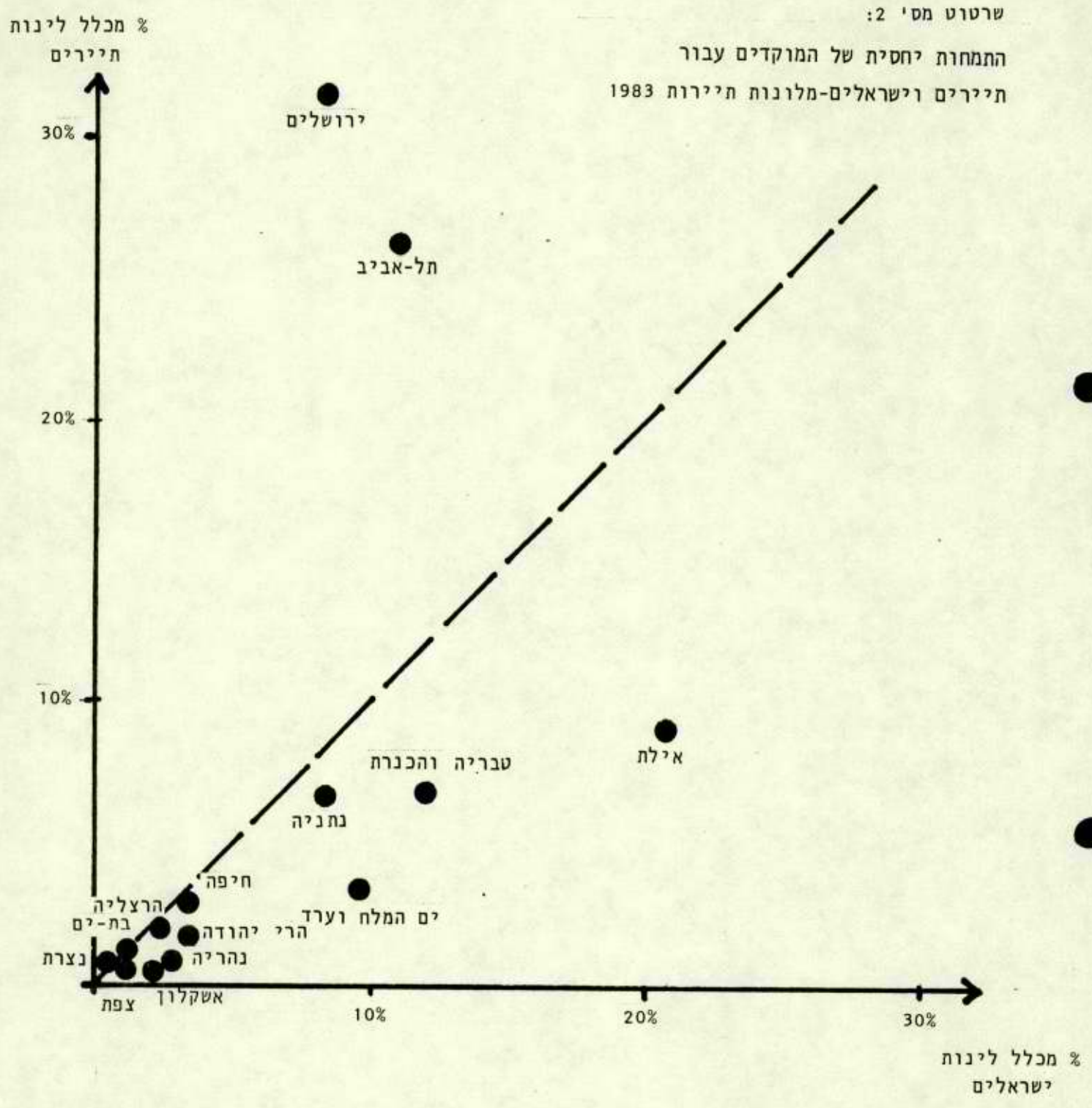
מלונות תיירים 1975-1983

ה מ ו ק ד	1975		1983		שינוי 1975-83	
	תיירים	ישראלים	תיירים	ישראלים	תיירים	ישראלים
ירושלים	83.0	17.0	86.4	13.6	92.9	7.1 (א)
הרי יהודה	21.9	78.1	46.4	53.6	66.1	33.9 (ה)
תל-אביב	85.8	14.2	80.3	19.7	67.8	32.2 (ב)
הרצליה	68.3	31.7	58.9	41.1	-	(ד)
בת-ים	64.8	35.2	60.3	39.7	53.8	46.2 (ד)
נתניה	60.4	39.6	57.5	42.5	52.1	47.9 (ד)
חיפה	59.2	40.8	58.7	41.3	-	(ד)
נהריה	38.1	61.9	31.4	68.6	19.4	80.6 (ו)
נצרת	94.5	5.5	77.3	22.7	7.0	93.0 (ב)
צפת	36.1	63.9	52.0	48.0	-	(ה)
טבריה	43.4	56.6	48.1	51.9	54.0	46.0 (ה)
אשקלון	32.5	67.5	26.2	73.8	-	(ו)
ים-המלח	19.8	80.2	38.2	61.8	62.0	38.0 (ה)
אילת	33.7	66.3	42.5	57.5	53.1	46.9 (ה)
מפוזר	44.6	55.4	43.0	57.0	(46.5)	(53.5)
ס ה " כ	62.2	37.8	62.9	37.1	64.4	35.6

- א. מוקדים המתמחים בתיירים ושהתמחותם עולה (ירושלים).
- ב. מוקדים המתמחים בתיירים ושהתמחותם פוחתת (תיא, נצרת).
- ג. מוקדי ביניים (בהם שיעור התיירים נע בין 50% למוצע הארצי) שהתמחותם עולה.
- ד. מוקדי ביניים שהתמחותם פוחתת (הרצליה, בת-ים, נתניה, חיפה).
- ה. מוקדים שאינם מתמחים בתיירות (שיעור התיירים נמוך מ-50%) אך שיעור לינות התיירים בהם גדל (הרי יהודה, טבריה, ים-המלח, אילת, צפת).
- ו. מוקדים שאינם מתמחים בתיירות ושהתמחותם פוחתת (נהריה, אשקלון).

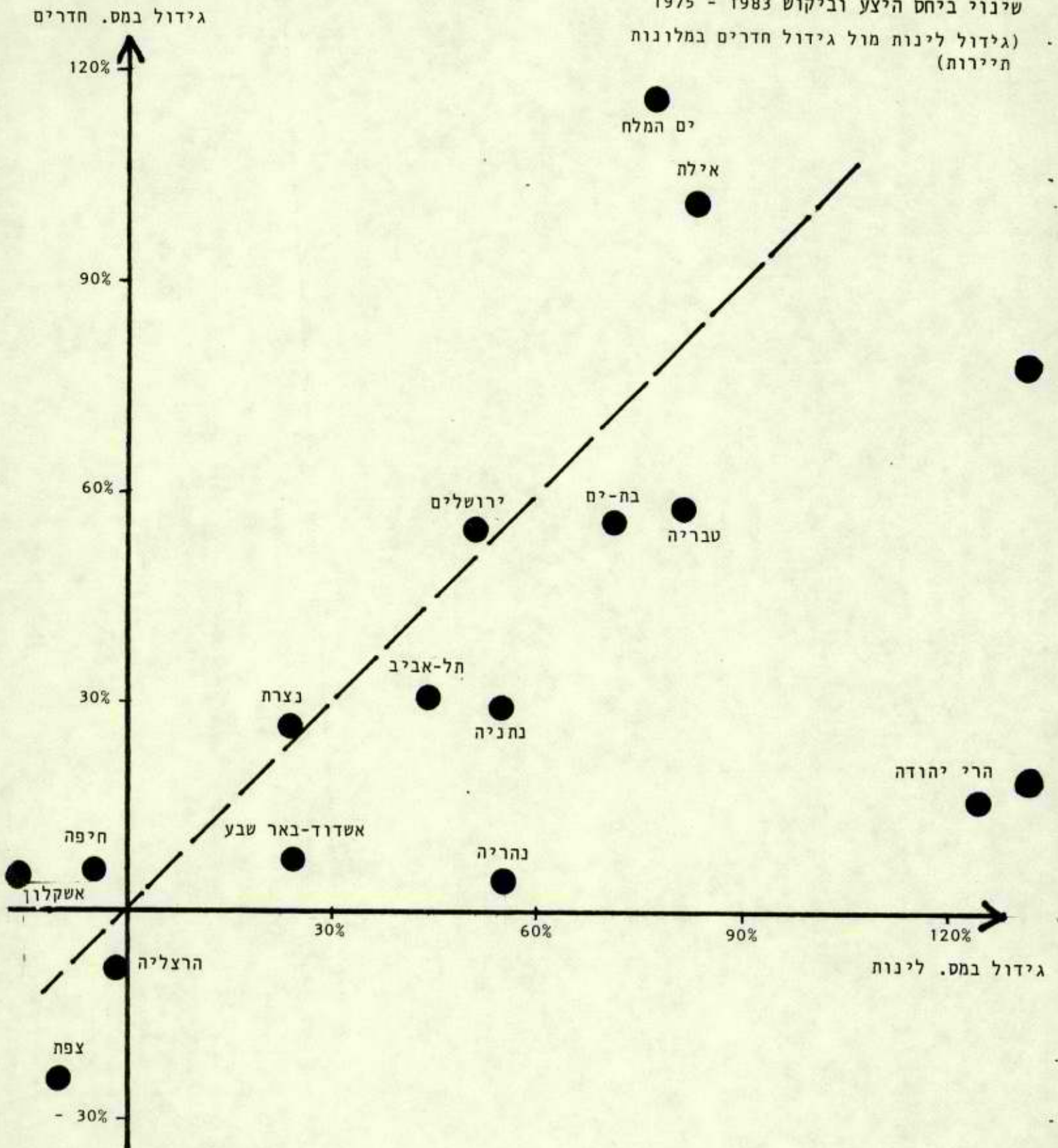
שרטוט מס' 2:

התמחות יחסית של המוקדים עבור
תיירים וישראלים-מלונות תיירות 1983

שרטוט מס' 3:

שינוי ביחס היצע וביקוש 1975 - 1983
(גידול לינות מול גידול חדרים במלונות
תיירות)

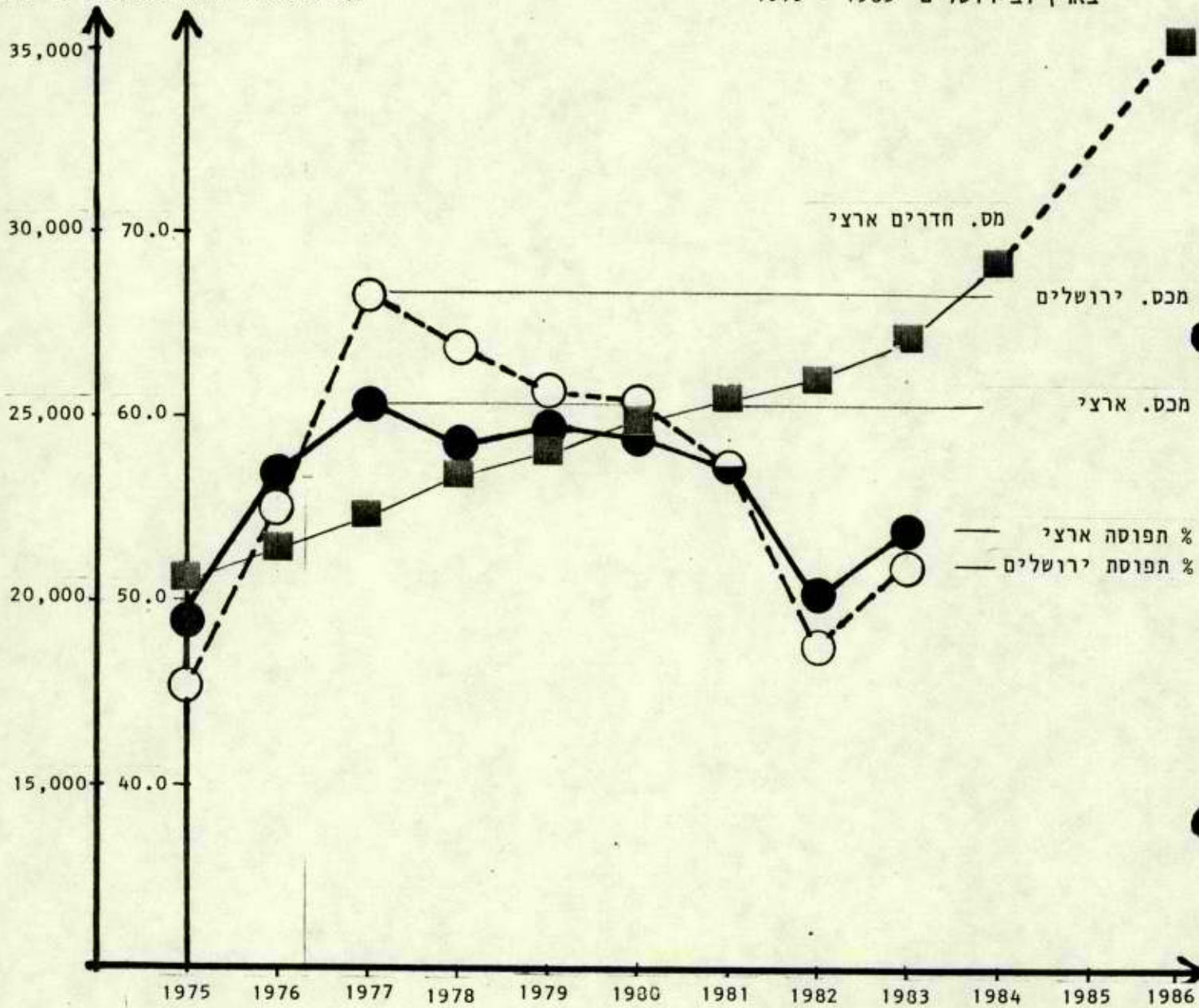

שרטוט מס' 4:

מצאי חדרים ארצי ושיעורי תפוסה
בארץ ובירושלים 1975 - 1983

שיעור תפוסת חדר. מס. חדרים
במלונות תיירות במלונות תיירות

טבלה מס' 6 מפרטת את שיעורי התפוסה במוקדים השונים בשנים 1975 ו-1983. כמו כן מציינת הטבלה את שיעורי המכסימום והמינימום בתפוסה בכל מוקד בתקופה 1975-1983. קיימים שינויים בולטים בין המוקדים. שנת 1975 היתה שנת מינימום בשיעור תפוסה כלל-ארצי, אם כי באותה שנה נרשם מכסימום תפוסה באיזור ים-המלח. שנת 1977 נרשמה כשנת מכסימום בתפוסה ארצית (בתקופה הנדונה), אם כי רק ב-6 מתוך 15 מוקדים נרשמה תפוסה מכסימלית באותה שנה.

תפוסת המכסימום בכל מוקד מאפשרת להגדיר את פוטנציאל הקיבולת "הריאלי" שלו. אין דינם של מוקדים שמכסימום התפוסה השנתי שלהם הגיע ב-8 השנים האחרונות ל-45%-40% כדינם של מוקדים שהגיעו לתפוסת מכסימום של 60% ומעלה.

6. פוטנציאל הקיבולת בתשריטים שונים של תפוסה.

עד לשלב זה של העבודה, התיחס המצאי הקיים של אמצעי האיכסון לחדרים העומדים בפועל לרשות התייר. יחד עם זאת, אין להתעלם מכך שקיימים, בשלבים שונים של בניה, עוד 5750 חדרים, המהווים תוספת של 20% למצאי הקיים. מלאי החדרים לחישובי קיבולת אמצעי האיכסון בעתיד חייב לקחת בחשבון גם את החדרים הללו.

טבלה מס' 7 מסכמת את קיבולת המוקדים בלינות במלונות תיירות בשיעורי תפוסה משתנים. הטבלה מציגה 5 אלטרנטיבות לחישובי קיבולת (התפוסה מתיחסת לתפוסת מיטות).

- אלטרנטיבה א' - לפי תפוסת 1983.
- אלטרנטיבה ב' - לפי תפוסה מכסימלית בתקופה 1975-1983.
- אלטרנטיבה ג' - לפי ממוצע שנתי ארצי מכסימלי (55%).
- אלטרנטיבה ד' - לפי הגבוה מבין אלטי ב' או ג' בכל מוקד.
- אלטרנטיבה ה' - לפי שיעור תפוסה ארצי ממוצע של 60%.

מתוך הטבלה נובע שניתן להגדיל את היקף הלינות ב-55%-45% ללא תוספות בניה, אך תוך הגברת פעולות שיווק ומשיכה לאותם מוקדים בהם יש עודף פוטנציאל של אמצעי איכסון.

ס י כ ו ם

העבודה המוצגת כאן מהווה ניתוח של המצב הקיים במצאי חדרים ובלינות ב-1984, הן לעומת יעדי תכנית האב והן לעומת המצב שהיה קיים בפועל בעת הכנתה (1975). הניתוח מאפשר התייחסות לקבוצות מוקדים, שבכל אחת מהן קיימות מגמות אחרות. בשלב הבא יחקרו המאפיינים הספציפיים לכל קבוצת מוקדים כזו והרכב הספציפי של אמצעי איכסון.

טבלה מס' 6: תפוסת מיטות במלונות תיירות במוקדים 1975-1983

לתקופה 1975-1983		1983/75	1983	1975	ה מ ו ק ד
מכסי	מיני				
(77)61.1	(75)41.4	1.17	48.4	41.4	ירושלים
(77)58.8	(82)45.1	1.16	53.9	46.5	תל-אביב - יפו
(80)51.4	(75)38.7	1.24	47.8	38.7	הרצליה
(77)45.9	(82)32.9	0.83	35.7	43.0	בת-ים
(80)58.0	(75)39.1	1.15	45.0	39.1	נתניה
(76)56.1	(82)47.9	0.93	50.9	54.8	חיפה
(80)45.8	(75)30.0	1.38	41.5	30.0	נהריה
(77)42.6	(82)27.0	0.93	28.5	30.5	נצרת
(77)40.1	(83)27.6	0.96	27.6	28.8	צפת
(81)56.1	(79)51.2	1.05	54.1	51.6	טבריה
(77)43.8	(78)32.9	0.85	34.7	40.6	אשקלון
(76)55.5	(83)36.4	0.72	36.4	50.9	אשדוד-באר-שבע
(81)51.7	(80)43.4	1.04	50.1	48.3	ערד
(75)64.9	(83)55.6	0.86	55.6	64.9	ים-המלח
(79)62.0	(75)47.6	1.08	51.2	47.6	אילת
(77)55.0	(75)44.2	1.11	49.1	44.2	סה"כ ארצי

טבלה מס' 7 : קיבולת המוקדים בלינות במלונות תיירות בשיעורי תפוסה משתנים

ה מ ו ק ד	1983		1984		1983					
	סה"כ לינות % תפוסה מיטות (באלפים)	חדרים קיימים	חדרים בבניה	סה"כ חדרים	אלטרנטיבה א' % תפוסה קיבולת	אלטרנטיבה ב' % תפוסה קיבולת	אלטרנטיבה ג' % תפוסה קיבולת	אלטרנטיבה ד' % תפוסה קיבולת	אלטרנטיבה ה' % תפוסה קיבולת	
ירושלים	2,182.9	7412	1796	9208	48.4	61.1	55.0	61.1	60.0	
הרי ירושלים	225.6	461	350	811	56.8	56.8	55.0	56.8	60.0	
חל-אביב	1,964.3	5606	265	5871	53.9	58.8	55.0	58.8	60.0	
הרצליה	207.6	735	212	947	47.8	51.4	55.0	55.0	60.0	
בת-ים	110.2	397	-	397	35.7	45.9	55.0	55.0	60.0	
נתניה	699.5	2157	42	2199	45.0	58.0	55.0	58.0	60.0	
חיפה	297.8	845	280	1125	50.9	56.1	55.0	55.0	60.0	
נהריה	144.6	498	-	498	41.5	45.8	55.0	55.0	60.0	
נצרת	65.7	269	-	269	28.5	42.6	55.0	55.0	60.0	
צפת	83.7	475	-	475	27.6	40.1	55.0	55.0	60.0	
טבריה	660.7	1708	719	2427	54.1	56.1	55.0	56.1	60.0	
חופי הכנרת	175.3	361	80	441	55.7	55.7	55.0	55.7	60.0	
אשקלון	100.7	532	-	532	34.7	43.8	55.0	55.0	60.0	
אשדוד-בי"ש	96.3	357	-	357	36.4	55.5	55.0	55.5	60.0	
ערד	135.1	348	69	417	50.1	51.7	55.0	55.0	60.0	
ים-המלח	400.4	1110	526	1636	55.6	64.9	55.0	55.0	60.0	
אילת	1,271.5	3923	675	4598	51.2	62.0	55.0	62.0	60.0	
מפוזר	704.2	1829	735	2564	49.1	55.0	55.0	55.0	60.0	
סה"כ	9,526.1	29023	5749	34772	49.1	55.0	55.0	55.0	60.0	

אלטרנטיבה א' - לפי תפוסה של 1983 (בהנחה של ממוצע של 2 מיטות בחדר בכל מלונות התיירות הקיימים והנבנים)
 אלטרנטיבה ב' - לפי תפוסה מכסימלית בחקופה 1975-83.
 אלטרנטיבה ג' - לפי ממוצע שנתי ארצי מכסימלי (55%).
 אלטרנטיבה ד' - לפי הגדול מבין ב' או ג'.
 אלטרנטיבה ה' - לפי שיעור תפוסה ארצי ממוצע של 60.0.

תוכנית-אב לתיירות

מחירי חבילות תיור ונופש - השוואה בין ישראל ומדינות יעד אחרות

1. מ ב ו א

חבילות תיור ונופש מתחלקות לסוגים הבאים:

(1) חבילות נופש-פרופר כאשר הנופש שווה ביעד אחד או מקסימום שניים במשך כל תקופת משך החבילה.

(2) חבילות נופש-תיור הנופש משלב טיולים ושהות, בגן מספר אתרים (הגדול משניים).

(3) חבילות תיור וסדר
הדגש בחבילות אלו הוא על המסלול של הטיול ולא על השהות באתרים השונים.

בעוד שהחבילות מסוג 1 ניתנות להשוואה כלשהי, נעשת ההשוואה קשה יותר ויותר בסוג 2, וקשה ביותר מבחינה כמותית בסוג מס' 3, שבו כל מסלול הינו ספציפי (קשה להשוות בין נופי ההימליה לנוף הגליל).

2. ניתוח השוואתי של חבילות נופש פרופר

האלמנטים הנכללים במחירה של חבילת נופש הם:

- (1) מחיר הטיסה, בד"כ בתלות במרחק הטיסה.
- (2) סוג מחיר האכסון בארץ היעד ליחידת זמן.
- (3) משך השהות בארץ היעד (בדרך כלל במכפלות של שבוע).
- (4) רמת הספקת האוכל, ארוחת בוקר בלבד, חצי פנסיון ופנסיון מלא.
- (5) השכרת רכב באם היא נכללת במחיר החבילה.
- (6) מחיר הארגון של החבילה, מחיר זה ניתן לחלק או להעמיס שווה על המרכיבים האחרים הנכללים בחבילה.
- (7) מחיר כולל של החבילה. בד"כ כוללת החבילה הרכב נתון, במחיר כולל השונה לפי עונת הביצוע של הנופש וכך מחיריהם של מרכיבים נוספים, באם הלקוח רוצה לקנותם.

3. מבנה המידע המופיע בברושורות של חבילות הנופש

ממקורות המידע של הברושורות לחבילות נופש ניתן להפיק את הנתונים הבאים:

- (1) מוצא.
- (2) יעד הנופש.
- (3) מרחק בק"מ (צריך להוציא בנפרד מספר הטיסות) או במייל.
- (4) סוג המלון. עבור חבילות נופש מרבית ההיצע הוא של מלונות 3 כוכבים, לפרקים יש גם הצעות אחרות 2 כוכבים או 4-5 כוכבים.
- (5) סוג האוכל המסופק. החבילה עשויה לכלול ארוחת בוקר בלבד (אמריקאית או קונטיננטאלית), חצי פנסיון או פנסיון מלא.
- (6) מחירים עונתיים. לכל עונה קיים מחיר אחר, בד"כ לצורך השוואה ניתן לקחת את המחיר המקסימלי ואת המחיר המינימלי כאשר ההפרש ביניהם נותן את הביטוי לעונתיות.
- (7) משך הנופש מבוטא בימים (כולל הטיסות) ובלילות שהייה. מקומות הנמצאים בטווח טיסה קצר ההפרש הוא יום אחד, במקומות רחוקים עשוי ההפרש להגיע עד 3-4 ימים, בד"כ משתדלים שמשך הנופש בלינות יהיה בכפולות של שבוע 14, 7 ימים וכו' ועליו מוסיפים את ימי הטיסה.
- (8) תוספות

במידע המסופק קיימת אינפורמציה על -

- 8.1 עלות מעבר מארוחת בוקר לחצי פנסיון.
- 8.2 עלות מעבר מחצי פנסיון לפנסיון מלא.
- 8.3 מחיר לשבוע נוסף בתנאי החבילה המקורית.
- 8.4 תוספת מחיר לבודד בחדר, תוספת המאפשרת לקבל מגורים בחדר לחוד או להוסיף חדר לזוג עם ילד.

4. ניתוח מרכיבי החבילות

מן המחירים הבסיסיים ומן התוספות ניתן להסיק את האינפורמציה הבאה:

- (1) מחיר לעונת השיא לעומת מחיר לעונת השפל.
- (2) מרכיב ^{ניסוי} בָּחָדֵר בהוצאות החבילה.
- (3) מרכיב המזון בהוצאות החבילה.
- (4) מרכיב הטיסה, לאחר ^{ניסוי} המרכיבים האחרים מתקבל מרכיב הטיסה. מרכיב זה ניתן להשוואה לגבי מחירי טיסה לזמנים קצובים ולקבוצות בחברות התעופה.
- (5) מרכיבים אחרים כמו חבילה הכוללת רכב יש מידע על המחיר הספציפי של שכירת הרכב ולכן ניתן לנכות את מחיר שכירת הרכב מן החבילה. את המידע הקיים במטבעות של כלל הארצות יש להעביר למבנה דולרי משותף בתאריך בו מתפרסמים הברושורות, בד"כ כ-2-3 חודשים לפני תחילת העונה.

5. ניתוח ראשוני של תוצאות

5.1 מחיר חבילה כולל

(26) (11)
טבלה המתארת את מחירי החבילות היחסיות נתונה להלן ~~בעמוד הבא~~. יש להזהר בפירוש טבלה זו מאחר ועדיין לא נוכתה מגורמים שאינם זהים. בד"כ מרבית ההבדלים נובעים מעלויות הטיסה, דהיינו מן המרחק. ניתוח כהתאם למרכיבים מאפשר הצגה של נושאים שונים תוך לימוד יתרונות ומגבלות ולכן הוא אפקטיבי יותר. ניתוח כזה נמצא כרגע בהכנה.

דוגמא לשונות הנוצרת הן ממשך השהיה והן מהשפעת המרחק מוצגת להלן בלוח מס' 2.

הקונטקסט של המחיר צריך להתייחס בעיקר למרחק. ניכוי השפעת המרחק מאפשרת לאמוד את העלות היחסית של ארצות שונות בשאר מרכיבי החבילה, אכסון במלון, מחירי ארוחות וכו'.

הבדל נוסף הוא במרכיבים אותם החבילה איננה כוללת, בד"כ בארצות בהן מרכיב שכר העבודה וקניית החומרים הינם זולים נוטים לספק פנסיון מלא או חצי פנסיון ואילו בארצות בהן מרכיבים אלה הינם יקרים יחסית נוטים לספק ארוחת בוקר בלבד, קניית הארוחות הנוספות עשויה להיות בארצות אלו יקרה ביותר, או קניית משקאות, לדוגמא, ובכך ליקר את ההוצאה הכוללת של התיור.

Winter 1984, Package Price for half board
 Seven days, relative and absolute prices

Originating Countries

Receiving Countries	UK		Germany		France	
	US\$	%	US\$	%	US\$	%
ISRAEL	628	100.0	570	100.0	579	100.0
EGYPT	653	104.0	679	119.0	591	102.0
GREECE	239	38.0	524	92.0	388	67.0
MAROCO	521	83.0	521	83.0	384	65.0
TUNISIA	201	32.0			266	46.0
MALTA	226	36.0			452	78.0
SPAIN	226	36.0			452	78.0
PORTUGAL	138	22.0				
ITALY	295	47.0			521	90.0
CYPRUS			348	66.0		
TURKEY			496	79.0		
TENERIF	270	45.0			539	93.0
CANARIA	226	36.0			457	79.0
S. AFRICA					1847	319.0
MARTINIC					672	116.0
CAMERON					973	168.0
CYLON					903	156.0
IVORY COST					654	113.0
KENYA					1210	209.0
SENEGAL					741	128.0
SIERALEONE					642	111.0

ט ק ר ת י ר ו ת

ארץ היעד: ..... ישראל
מדד השוואתי: ..

1982	1981	1980	1979	1978	1977	פ ר מ ט ר
4.02	3.95	3.87	3.79	3.69	3.61	אובלוסיה (1,000,000)
528	237	100	42	23	14	ת"ג (מטבע מקומי * 10)
	65	28	12	7	3	הכנסה לאומית ( )
24.30	11.40	5.10	2.50	1.70	1.04	ליצוא ( )
477.70	216.18	100.00	43.30	24.30	16.10	שער חליפין (מקומי / \$)
949	1,090	1,116	1,054	958	894	מדד מחירים לצרכן
1,139	1,288	1,317	1,277	1,185	1,006	מספר חיידים נכנסים (1,000)
			64.06			מספר מוקדים (1,000)
						מוטיבציות: נופש (%)
			35.94			עסקים
79.00	81.00	81.00	81.00	81.00		אחר
1.43	1.38	1.40	1.52	1.46		צורת מחנורה: אויך (%)
9.69	9.07	7.97	5.86	6.73		י"ח
						יבשה
54.30	59.80	59.00	57.10			סיוך (1,000)
						חירות אינורית (%)
12.50	12.00	12.00				ימי שהות ממוצעים לחייד
5,390	6,787	7,232	7,088	6,887	6,658	לינות ממוצעות לחייד
5,905	7,298	7,712	7,797	7,325	6,890	לינות ממוסדות (1,000)
						סה"כ לינות (1,000)
30,461	30,150	29,425	27,503	26,724	26,791	מספר חדרים
55,949	55,420	53,900	54,315	52,824	53,673	מיטות
17,097	17,845	17,583		18,340		מיטות נוספות
		230				סוכנויות תיור
		20				מפועלי תיורים
394	977	903	795	690	520	הכנסות (מיליון \$)
5,263	6,215				6,597	תקציבים: תיור
8,845	8,982				15,506	סה"כ
			20,700	14,000	10,680	השקעות
	2,345	2,191	2,191			חירות מקומית:
	2,967	2,867	3,597			לינות (1,000)
						לינות סה"כ ( )
600	555	513	492	430	333	חירות יוצאת:
65	62	533	42	346	245	ליצואות (1,000)
	46		60	8		הוצאות (\$ 10*6)
8.00	9.00	12.00	11.00	8.00	6.00	עונתיות: 6 5 4 3 2 1 (%)
7.00	5.00	8.00	7.00	10.00	9.00	12 11 10 9 8 7

ט ק ר ת י ר ו ת (המשך)

ארץ מוצא לפי יריות

1982	1981	1980	1979	1978	1977	מרחק	ארץ מוצא
261	274	278	286	292		6,826	ארה"ב
7	13	15	14	11		8,183	ארבנטיוו
8	7	7	6	7		8,183	ברזיל
6	12	9	7	6		9,330	מקסיקו
11	12	13	14	15		10,555	אוסטרליה
4	3	3	4	2		8,041	יפן
15	22	21	17	16		2,308	אוסטרליה
15	20	20	20	18		2,308	ולגיה
11	11	15	19	16		2,705	דנמרק
121	139	130	118	110		2,308	צדפת
96	134	135	115	98		2,308	גרמניה
28	44	46	38	38		1,620	איטליה
27	32	36	38	32		2,308	הולנד
23	35	36	34	29		3,082	שוודיה
26	29	32	31	29		2,308	שווייצריה
105	122	122	111	91		2,646	בריטניה
18	18	26	22	22		4,733	דרום אפריקה

תכנון המים לישראל בע"מ

ט ק ר ת י ר ו ת

ארץ היעד: ..... תורכיה
מדד השואפי: 56.31

1982	1981	1980	1979	1978	1977	פ	ר	ט	ק	ר	ת	י	ר	ו	ת
46.31	45.37	44.44	43.53	42.64	41.77	אובלוסיה (1,000,000)									
8,736	6,555	4,435	2,199	1,291	873	תליז (מטבע מקומי * 10)									
937	530	221	75	55	31	הכנסה לאומית ( )									
162.50	112.20	76.00	31.10	24.40	18.00	יצוא ( )									
178.70	136.60	100.00	47.60	30.00	20.60	שער חליפין (מקומי / \$)									
1,024	997	865	1,063	1,222	1,268	מדד מחירים לצרכן									
1,391	1,405	1,288	1,524	1,644	1,661	מספר תיירים נכנסים (1,000)									
						מספר מוקרים (1,000)									
						מוטיבציות: נופש (%)									
						עסקים									
						אחר									
28.43	26.00	24.23	30.26	30.72		צורת החוזה: אחר (%)									
26.26	29.00	32.85	30.69	25.67		ים									
41.30	45.00	42.92	39.05	43.61		יבשה									
64.40	64.10	60.50	62.50			סינר (1,000)									
	7.50	9.00	9.00	9.00	9.00	היירוט אינזורים (%)									
	2.50	2.70	2.70	2.70	2.57	למי שהות ממוצעת לחייד									
	1,496	999	1,339	1,840	1,259	לינות ממוצעות לחייד									
			1,630	1,163	1,631	לינות ממוסדות (1,000)									
26,704	26,704	25,800	24,819	24,024	23,177	סה"כ לינות (1,000)									
51,150	51,150	49,267	47,181	45,580	43,278	מספר חדרים									
7,000	7,092	6,777	6,775	6,805		מיטות									
		135				מיטות נוספות									
		64				סוכנויות תיור									
370	381	327	281	230	205	מפעילי תיורים									
						הכנסות (מליון \$)									
						הקצינים: עידוז									
						סה"כ									
						השקעות									
	3,266	3,108	3,406	3,158		היירוט מקומית									
	3,500	3,327	3,684	3,551	2,449	לינות (1,000)									
						לינות סה"כ (*)									
	1,784	1,795	1,535	1,498	1,545	היירוט יוצאת:									
109	103	115	95	102	268	יצאות (1,000)									
						הוצאות (* 10 \$)									
10.00	9.00	8.00	5.00	4.00	4.00	עונתיות: 6 5 4 3 2 1 (%)									
5.00	5.00	10.00	12.00	16.00	13.00	12 11 10 9 8 7									

ט ק ר ת י ר ו ת (המשך)

ט ק ר ת י ר ו ת לפי ארץ מוצא						מרחק	ארץ מוצא
1982	1981	1980	1979	1978	1977		
113	115	130	182	177		6,010	ארה"ב
10	9	8	10	13		11,222	אוסטרליה
6	7	7	7	5		7,180	יפן
47	42	36	40	51		1,389	אוסטריה
12	13	12	21	22		1,389	בלגיה
8	8	8	11	6		1,654	דנמרק
99	97	87	120	141		1,864	צרפת
169	155	155	198	218		1,389	גרמניה
45	68	63	81	88		1,022	איטליה
22	23	19	25	30		1,389	הולנד
10	12	8	16	12		1,654	שוודיה
20	17	18	31	38		1,389	שווייצריה
60	60	62	70	92		1,864	בריטניה

ארץ היעד: ... מדוק
מדד השוואתי: .. 45.53

1982	1981	1980	1979	1978	1977	פ ר ט
	20.65	20.05	19.47	18.91	18.36	אוכלוסייה (1,000,000)
	78,100	71,140	63,450	56,560	51,150	פליג (מטבע מקומי 10*43)
		68,400	60,600	54,000	46,040	הכנסה לאומית ( )
	12,461	12,354	9,645	7,622	6,261	ייצוא ( )
	6.02	5.17	3.94	3.90	4.17	שער חליפין (מקומי / \$)
	124.40	112.50	100.00	91.40	84.40	מדד מחירים לצרכן
	1,815	1,567	1,415	1,436	1,427	מספר תיירים נכנסים (1,000)
	78.00	88.00	88.00			מספר מוקדים (1,000)
	12.00	11.00	11.00			מוטיבציות: נופש (%)
	10.00	1.00	1.00			עסקים
	45.09	42.90	46.14	43.94	39.66	אחר
	21.63	24.14	23.69	22.96	24.49	צורה וחבורה: איר (%)
	33.28	32.94	30.18	33.10	35.85	ים
	88	80	93	113	69	יבשה
	2.00	2.30	2.20	1.40		סידור (1,000)
	10.30	10.40	11.00	10.00	14.70	תירווח איזורית (%)
	7.30	7.50	7.40	7.40		למי שהות ממוצעות לתייר
	5,156	4,850	4,998	4,656		לינות ממוצעות לתייר
	6,405	5,887	6,112	5,638		לינות ממוסדות (1,000)
						סה"כ לינות (1,000)
						מספר חדרים
						מיטות
						מיטות נוספות
						סוכנויות תיור
						מפעילי תיורים
						הכנסות (מליון \$)
						הקציבים: עיזוד
						סה"כ
						השקעות
						תירווח מקומית
	1,654	1,513	1,550	1,339		לינות (1,000)
	1,831	1,703	1,694	1,383		לינות סה"כ (*)
	707	636	578	671		תירווח יוצאת:
	104	94	98	102	103	יצאות (1,000)
					93	הוצאות (10*6 \$)
	7.00	7.00	8.00	7.00	5.00	עונתיים: 1 2 3 4 5 6 (%)
	7.00	6.00	8.00	10.00	15.00	7 8 9 10 11 12

1982	1981	1980	1979	1978	1977	מרחק	ארץ מוצא
97	87	74	103	142		4,393	ארה"ב
6	6	7	8	6		13,051	אוסטרליה
10	8	9	11	11		1,636	אוסטריה
26	26	28	35	31		1,636	בלגיה
399	348	340	323	316		1,300	צרפת
119	129	118	100	110		1,636	גרמניה
43	36	34	32	29		750	איטליה
26	28	29	28	25		1,636	הולנד
23	20	22	24	22		1,636	שווייץ
151	150	132	108	112		1,597	בריטניה
44	52	60	64	49		2,506	שווייץ

תאגיד לפרנסון סוללנד

תאגיד המים לישראל בע"מ

ס ק ר ת י ר ו ת

ארץ העלוד: 1000
מדד השוואתי: 69.79

1982	1981	1980	1979	1978	1977	פ	ר	ת	י	ר	ו	ת
	9.71	9.64	9.45	9.36	9.27							
2,621	2,103	1,767	1,472	1,194	994							
2,408	1,930	1,625	1,359	1,104	921							
284	238	223	144	123	101							
67.80	55.40	42.60	37.00	36.70	36.90							
150.00	124.00	100.00	80.10	67.30	59.80							
5,033	5,094	4,796	5,233	4,532	3,961							
5,464	5,571	5,262	5,798	5,081	4,461							
64.90	62.34	61.53	60.64	57.27								
2.80	9.50	10.16	9.17	9.55								
16.60	18.64	19.31	20.44	22.38								
431	477	466	565	548	500							
82.90	82.50	81.10	74.40									
	5.00	4.70	4.90	4.20	4.00							
163,908	149,913	145,301	135,383	131,679	119,926							
305,846	281,780	284,388	262,765	247,040	223,696							
	90,464	82,314	135,394	110,323								
1,527	1,881	1,734	1,662	1,326	980							
8,473	9,803											
70,366	74,267											
43,243	44,630											
	9,524	9,908	10,217									
	10,409	10,757	10,971									
231	249	1,374	1,368		141							
13.00	11.00	8.00	3.00	2.00	2.00							
2.00	2.00	7.00	12.00	18.00	20.00							

ס ק ר ת י ר ו ת (המשך)

ת י ר ו ת ל פ י א ר צ מ ו צ א

1982	1981	1980	1979	1978	1977	מרחק	ארץ מוצא
398	387	361	685	589		5,912	ארה"ב
86	101	111	134	91		11,142	אוסטרליה
75	75	76	129	61		7,184	יפן
144	147	187	152	151		1,347	אוסטרליה
148	132	131	126	128		1,819	דנמרק
335	296	300	319	348		1,347	צרפת
606	625	693	555	521		1,347	גרמניה
31	46	31	76	36		864	ישראל
224	225	197	265	215		788	איטליה
139	170	180	141	122		1,347	הולנד
268	252	236	222	255		1,819	שוודיה
149	144	155	143	127		1,347	שווייץ
1,023	965	768	560	514		1,790	בריטניה

ט ק ד ת י ר ו ת

ארץ היעד: ... מאילנד
מדד ושואמיל

1982	1981	1980	1979	1978	1977	פ ר ט ר
48.45	47.49	47.17	46.14	45.10	44.04	אוכלוסייה (1,000,000)
834	765	672	546	464	391	חליג (מטבע מקומי * 10)
767	705	622	505	430	362	הכנסה לאומית ( )
160	153	133	108	83	71	ייצוא ( )
23.00	21.82	20.48	20.42	20.34	20.40	שער חליפין (מקומי / \$)
118.60	112.70	100.00	83.60	76.00	70.50	מדד מחירים לצרכן
2,179	1,979	1,847	1,585	1,447	1,213	מספר תיירים נכנסים (1,000)
2,218	2,016	1,858	1,581	1,453	1,220	מספר מבקרים (1,000)
73.43	72.90	---	75.10	---	---	מוטיבציות: נופש (%)
7.14	8.30	---	9.30	---	---	עסקים
19.40	18.80	---	15.60	---	---	אחר
72.30	75.70	75.30	81.40	81.10	---	צורת החבורה: אור (%)
1.70	1.90	0.70	0.40	0.40	---	ים
26.00	22.50	24.00	18.20	18.50	---	יבשה
---	37	12	6	6	7	סיווג (1,000)
58.10	52.80	52.10	47.10	---	---	תיירות איזורית (%)
4.80	5.00	4.90	5.10	4.80	4.50	ימי שהות ממוצעת לתייר
---	---	---	---	---	---	לינות ממוצעות לתייר
10,621	10,003	9,108	7,962	---	5,520	לינות ממוסדות (1,000)
---	---	---	---	---	---	סה"כ לינות (1,000)
73,938	61,302	46,072	41,805	37,959	30,058	מספר חדרים
147,876	122,604	92,144	83,610	75,918	60,116	מיטות
---	---	185	---	---	---	מיטות נוספות
---	---	20	---	---	---	סוכנויות חיוך
---	---	---	---	---	---	מפעילי חיוכים
972	983	867	549	435	---	הכנסות (מיליון \$)
1,864	1,727	1,213	1,049	1,980	1,483	חקיימים: עיבוד
5,399	5,238	3,999	3,355	2,950	2,406	סה"כ
---	---	---	---	---	---	השקעות
---	---	---	---	---	---	תיירות מקומית:
25	29	37	39	38	---	לינות (1,000)
25	29	37	40	33	---	לינות סה"כ (*)
---	---	---	---	---	---	תיירות יוצאת:
643	561	497	304	295	239	ייצוא (1,000)
267	276	244	227	175	155	היצאות (\$ * 10)
7.00	8.00	9.00	8.00	8.00	10.00	עונותיות: 1 2 3 4 5 6 (%)
10.00	9.00	8.00	7.00	9.00	8.00	7 8 9 10 11 12

ט ק ד ת י ר ו ת (המשך)

ת י ר ו ת לפי ארץ מוצא

1982	1981	1980	1979	1978	1977	מרחק	ארץ מוצא
153	140	133	132	148	---	11,728	ארה"ב
72	68	64	62	67	---	5,530	אוסטרליה
228	215	225	200	194	---	3,295	יפן
10	10	9	10	9	---	7,273	אוסטרליה
12	12	14	14	13	---	7,273	בלגיה
12	12	14	14	13	---	7,250	דנמרק
65	71	72	73	64	---	7,273	צרפת
85	89	96	98	91	---	7,273	גרמניה
40	46	42	47	49	---	6,714	איטליה
23	23	25	24	24	---	7,273	הולנד
21	22	26	26	22	---	7,250	שוודיה
23	23	24	24	24	---	7,273	שווייצריה
153	160	139	128	98	---	7,699	בריטניה
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---

תכנון המים לישראל בע"מ

תאריך 4.11.84

א ל: ש. ש.
מאת: יונה ברגור

הנדון: נתוני ביניים לישיבת ועדת משנה לשיווק ותובלה בינלאומית - 5.11.84

רצ"ב נתונים לדיון בישיבת ועדת המשנה ב-5.11.84.

אני מציע שהישיבה תתמקד ב-3 נושאים:

1. השוואה בין ישראל ומדינות נבחרות כאשר למגמות התיירות 1977-1982.
2. השוואה של מחירי חבילות תיור לישראל, לעומת מדינות מתחרות - מצרפת, גרמניה ובריטניה.
3. הצגת הניתוח של שאלוני כנס נופש פעיל.

אני מקווה שהחומר הנ"ל ישמש אותנו לדיון פורה לקראת התכנסות בנושאי השוואת מגמות התיירות לישראל ולארצות יעד מקבילות ובנושאי שיווק נרחבים.

ב ב ר כ ה,

יונה ברגור

השוואה בין ישראל ומדינות נבחרות - מגמות כתיירות הבינלאומית
ואפיונים מקרו-תיירותיים של מדינות היעד

הטבלאות להלן משקפות את העיבודים הראשוניים אשר יעשו עבור כל מדינות היעד בהשוואה לישראל. העיבודים הנ"ל הקדימות את בחירת מדינות היעד באמצעות Factor Analysis, היות ותהליך הכנסת הנתונים הוא כוללני (חייבות להיות כל המדינות - כ-70 במספר) ותהליך זה יגמר תוך זומיים שלושה.

ההשוואה הנ"ל משקפת את העיבודים ההשוואתיים שיעשו ביחס למדינות היחוס שיבחרו.

עיקר העיבודים נעשה ע"י לקיחת סדרות נתונים מ-6-5 שנים אחרונות 1977-1982 והתאמתם באמצעות רגרסיה ליניארית וגזירת ממוצע ושיפוע (גידול ממוצע שנתי). באופן כזה ניתן להשוות את המדינות באמצעות מספרים המיצגים את כלל השנים הנ"ל.

ניתוח ראשוני על מסקנות אפשריות יעשה תוך כדי מהלך הישיבה.

השוואה בין ישראל וארצות נכחורות - מגמות תיירות 1977-1982 - ביקוש, היצע, תיירות פנים ונסיעות לחו"ל

טבלה מס' 1:

		ס פ ר ד		מ ל ט ה		ת ו ר כ י ה			ק פ ר י ס י ן			
									ש ע ו ר ג ד ו ל ש נ ת י מ מ ו צ ע	ג ד ו ל ש נ ת י	מ מ ו צ ע ש נ ת י	
									א ל פ י א	א ל פ י א	א ל פ י א	
4.1	506.7	23,541	9.7	44	567	-6.7	-59.5	1,073	25.0	70.7	334	סה"כ תיירים נכנסים 1000
5.5	1,321	38,620	7.1	33.3	637	-3.1	-65.0	1,485	19.6	61.4	410	סה"כ מקרים 1000
2.0	159	66,652				11.0	78.5	1,275	21.7	229.	1,606	סה"כ לינות ממוסדות (1000)
												סה"כ לינות
												סה"כ חדרים
0.4	4,040	983,762	5.6	673.6	13,076	3.4	1,510	48,865	21.7	1,696	9,514	סה"כ מיטות
												סה"כ מיטות נוספות
13.0	350	6,556.	7.2	17.5	222	12.9	38	317	37.9	56	193	סה"כ הכנסות (מיליון)
-3.6	600	39,412				1.4	-70.	3,260	10.9	21.5	138	סה"כ לינות מקומיות (1000)
10.6	-1,281	16,402				3.9	124.5	1,704.6	10.2	14.5	111.6	סה"כ תיירות יוצאים (1000)
16.9	3.7	1,041.7	39.1	9.6	40.5	-10.4	3.	105.5	18.6	6.7	56.2	סה"כ הוצאות (מיליון)
		י ש ר א ל		ח א י ל נ ד		מ ר ו ק ו			י ו ן			
1.6	20.9	1,010	12.5	191.1	1,708	5.2	62.5	1,522	5.3	188.8	4,774	סה"כ תיירים נכנסים
3.0	28.9	1,202	12.8	198.7	1,724				4.5	169.9	5,272	סה"כ מקרים
-3.7	-150.5	7,035	13.1	1,020.	9,024	3.6	97.	4,834				סה"כ לינות ממוסדות
												סה"כ לינות
												סה"כ חדרים
0.8	735	54,481	20.0	18,291	104,430	12.1	1,957	53,569	6.5	13,662	276,364	סה"כ מיטות
												סה"כ מיטות נוספות
9.9	78.8	834.6	19.3	150.8	761.2	3.0	3.4	416.8	10.9	62	1,626	סה"כ הכנסות
3.5	77.	2,242.	-9.5	-5.	35.	7.6	87.	1,467.	-3.4	-346	9,883	סה"כ לינות מקומיות
11.2	31.5	.	23.5	128.	454.	2.4	-17.5	628.3				סה"כ תיירים יוצאים
22.2	75.1	559.5	12.0	15.2	253.5	2.5	0.2	99.5	15.3	14.6	218	סה"כ הוצאות

טבלה מס' 2: השוואה בין ישראל וארצות נבחרות -
 מגמות התיירות לפי ארצות מוצא 1978-1982

ספרד			מלטה			תורכיה			קפריסין			
שיווק גידול ממוצע	גידול שנתי	ממוצע	שיווק גידול ממוצע	גידול שנתי	ממוצע	שיווק גידול ממוצע	גידול שנתי	ממוצע	שיווק גידול ממוצע	גידול שנתי	ממוצע	
-7.0	-72.6	814	-15.2	-1.3	8.2	-9.7	-19.3	143.4	12.5	0.98	10.4	ארה"ב+קנדה
				-0.3	4.0		-2.5	10.		0.8	3.9	אוסטרליה
			8.3	0.03	0.4	10.7	1.1	6.3				יפן
				0.09	3.8		-0.6	43.3		2.8	7.	אוסטריה
	-68.	874		-1.0	4.2		-2.7	15.9				בלגיה
				6.0	9.7		0.7	8.5				דנמרק
	-183.	1576		2.4	14.1		-10.6	108.9		1.4	6.2	צרפת
-3.1	-85.	2243	7.7	0.8	21.9	-5.5	-14.1	179.2		6.1	25.1	גרמניה
				0.3	29.4		-10.1	69.		0.5	2.5	איטליה
				0.4	8.0		-1.7	28.9				הולנד
	-235	520		-6.4	6.7		-7.8	12.3		19.	21.	שוודיה
				0.8	6.0		-4.9	24.7		2.6	7.6	שוויצריה
2.5	19.4	2480	6.2	74.1	454.8	-9.9	-10.4	71.2	17.0	16.8	105	בריטניה
ישראל			האילנד			מרקו			יוון			
-2.8	-7.4	278.	1.1	1.8	141.	-6.7	-10.6	100	-5.2	-67.9	489	ארה"ב+קנדה
	-0.9	14.		-1.6	64.		0.13	7		9.7	112.	אוסטרליה
	0.6	3.	4.3	15.9	206.				17.2	7.1	89.	יפן
	0.3	18.		0.2	9.5		-0.5	9.7		-1.8	156.	אוסטריה
	-0.5	10.		-0.5	12.9		-1.8	29.				בלגיה
	-0.2	16.6		0.5	13.5					1.3	128.	דנמרק
	4.3	123.8		-0.07	68.7		19.	345.		-4.7	320.	צרפת
	1.5	115.	-1.7	-2.1	91.7	2.8	4.8	115.	4.7	24.1	560.	גרמניה
	-1.4	38.8		-1.8	44.8		3.3	35.		-2.1	225.	איטליה
	-1.7	13.		-0.3	24.1		0.2	27.		6.3	150.	הולנד
	1.8	34.7		0.4	26.					13.1	229.	שוודיה
	-0.6	29.3		-0.4	23.9		-0.3	22.2		4.6	144.	שוויצריה
4.4	10.3	111.5	12.5	19.5	131.4	8.2	13.9	125.6	19.4	155.9	702.	בריטניה

מבקרים 1		תיירים 1		מדינה
שיעור גידול	ממוצע	שיעור גידול	ממוצע	
				מוטיבציות נופש
				עסקים
				אתר
				צורת תחבורה - אויר
				ים
				יבשה
				אניות סוור
				תיירות איזורית
				(ימי שהות
				(לילות שהיה
				(לתייר
				תפוסת בתי מלון
				תפוסה של שאר אמצעי
				תפוסה מקומית/תפיסה סה"כ
				מס' סוכנויות/1000 תושב
				מס' מפעילים/1000 תושב
				תקציבי עדוד/תייר
				תקציבי השקעות/תייר
				סה"כ תקציב/תייר

טבלה מס' 3: התפלגות ממוצעת של הרכב התיירים לפי ארצות מוצא נבחרות - ישראל וארצות יעד נבחרות 1978-1982

ישראל	תאילנד	מרוקו	יוון	ספרד	מלטה	תורכיה	קפריסין	
% מסה"כ	% מסה"כ	% מסה"כ	% מסה"כ	% מסה"כ	% מסה"כ	% מסה"כ	% מסה"כ	השתנות שנתית ממוצעת
27.5	8.3	6.5	10.2	3.4	1.4	13.3	3.1	ארה"ב+קנדה
1.4	3.7	0.4	2.3		0.7	0.9	1.2	אוסטרליה
0.3	12.1	-	1.9		-	0.6		יפן
1.8	0.5	0.6	3.3		0.7	4.0	2.1	אוסטריה
1.0	0.7	1.9		3.7	0.7	1.5		בלגיה
1.7	0.8		2.7		1.6	0.8		דנמרק
12.2	4.0	22.7	6.7	6.7	2.4	10.1	1.8	צרפתי
11.4	5.4	7.5	11.7	9.5	3.8	16.7	7.5	גרמניה
3.8	2.6	2.3	4.7		5.2	6.4	0.7	איטליה
1.3	1.4	1.8	3.1		1.3	2.7		הולנד
3.4	1.5		4.8	2.2	1.1	1.1	6.3	שוודיה
2.9	1.4	1.4	3.0		1.0	2.3	2.3	שוויצריה
11.0	7.7	8.2	14.7	10.5	80.1	6.6	31.4	בריטניה
79.7	50.1	53.3	69.	36.	100.	67.	56.4	סה"כ
	מלזיה	ספרד	יוגוסלביה	אמריקה לטינית		יוון	לכנון יוון	הערות:

טבלה מס' 4: השואת מדינות יעד נבחרות וישראל לפי אינדיקטורים מקרו-תלירותיים

ויטני מאולף 5-5 הל"מ

קפריסין	תורכיה	מלטה	ספרד	יוון	מרוקו	תאילנד	ישראל	
53.1	2.4	180.0	63.2	50.3	7.8	3.7	26.4	מס' תלירים/מס' תושבים (%)
65.3	3.4	20.3	95.6	55.6	-	3.7	31.4	מס' מבקרים/ " " (%)
21.9	74.	-	1,057.	1,042.	75.	0.75	587.	לינת פנים/1000 תושב מקומי (ממוסדות)
11.6	0.39	-	1.69		3.3	257.8	3.14	לינות חוץ/לינות פנים
17.7	2.8	-	44.0	14.4	3.2	0.98	13.6	מס' יוצאים/מס' תושבים (5)
35	21.9	43.4	24.	17.2	28.4	16.5	18.5	תלירים/מיטות
578.	295.	391.	278.	340.	274.	446.	826.	הכנסות/תליר (\$)
11.0	0.52	25.1	3.6	4.1	2.9	2.6	4.7	הכנסות/תל"ג %
13.2	6.9	60.3	35.1	37.6	20.9	13.6	18.1	הכנסות יצוא
503.	61.9		63.5	159.	158.	558.	1,076.	הוצאות/תליר יוצא
3.43	3.0	5.48	6.29	7.46	4.19	3.0	1.40	הכנסות/הוצאות

חוות דעת משתתפי הכנס לנופש פעיל

חוות הדעת המוצגות כאן מתיחסות לתשובות שניתנו לשאלה האם היית מאוכזב במובן כלשהו מהסירור בארץ וכן להערות שניתנו בהקשר לסעיפים אחרים.

חוות הדעת מתיחסות בחלקן לארגון הכנס עצמו ובחלקן להרשמות מאתרי התיירות ומתקני התיירות בהם ביקרו המשתתפים.

1. אירגון הכנס עצמו

בהתיחס לארגון הכנס, מציגים חלק מהעונים את הארגון המקצועי, עמודה בלוח זמנים וביצוע על פי התוכנית הכתובה.

רוב המשתתפים מארה"ב ציינו לשבח את הארגון וביצוע תוכנית הכנס, ושל הסיור בארץ ללא ציון אכזבה כלשהי. חלק אחר של משתתפים הצביעו על הדחיסות הרבה מדי של תוכנית הכנס, על יתר פעילות במהלכו, אשר לא איפשרה מנוחה ורגיעה. הערה ברוח זו צויינה ע"י משתתפים מצרפת, מגרמניה, מבריטניה ומאיטליה.

2. חוות דעת על אתרי ומתקני התיירות בארץ

חוות הדעת המתיחסות לאתרי ומתקני תיירות בארץ מציינות את רמת הפיתוח, צורת תפעול האתרים, רמת אחזקה ומחירים באתרים השונים.

א. פיתוח סביבתי-אזורי

משתתפים רבים ציינו את העובדה כי סביבת המלון אינה מפותחת כלל מבחינת מסעדות, בתי-קפה, חנויות, כך שהתייר חייב לבלות מירב זמנו במלון עצמו. רובם הציעו להקים נקודות שירות בסביבות המלונות למילוי צרכים אלה. הערה זו צויינה בעיקר ע"י משתתפים מגרמניה ואוסטריה.

ב. מחירים גבוהים בבתי מלון ובמתקנים מחוץ למלון

מספר משתתפים הצביעו על עלות האכסון הגבוהה במלונות בהם שהו. לכן התיחסו משתתפים מדגמרק, אוסטריה, גרמניה ובריטניה. כמו-כן התיחסו המשתתפים למחיר הגבוה הנגבה עבור שתיה ואוכל בבתי-קפה ומסעדות בסביבת המלון. משתתפים מהולנד ציינו את ההשפעה המזיקה של הפקעת מחירים על תדמיתה של ישראל כארץ תיירות.

ג. אינפורמציה לקויה: בחלק מהערים בארץ בהם ביקרו המשתתפים לא היתה אינפורמציה ברורה על פעילויות באיזור המלון.

ד. רמת שירות

משתתפים מארה"ב, גרמניה, קנדה ובריטניה ציינו כי במקומות מסויימים נתקלו בשרות בלתי אדיב הן במלון והן במסעדות בהם סעדו.

ה. חוסר נקיון

משתתפים מאוסטריה, קנדה, הצביעו על רמת נקיון בינונית ומטה באתרים ובמתקנים השונים.

ו. רמת פיתוח אתרי תיירות ומתקני נופש וספורט

חלק מהמשתתפים ציינו כי רמת הפיתוח של אתרי הנופש היתה ירודה.

ז. סיווג בתי-מלון

חלק מהמשתתפים ציין כי הסיווג הרשמי של בתי-המלון לא תאם את רמת השירות שניתנה שהיתה בדרך כלל מתחת למקובל.

ככלל, ציינו המשתתפים את הפוטנציאל הרב הטמון בישראל כארץ תיירות הכוללת בתוכה אטרקציות היסטוריות תיירותיות לצד אפשרויות בילוי נופש פעיל. משתתפים מאנגליה ובלגיה התייחסו ל"מכירת" ישראל בארצות מוצאם וטענו כי אין מספיק אינפורמציה והשיווק שקט מדי.

משתתף מבלגיה הגדיר את ישראל כארץ היפה בעולם, אך צורת מכירתה אינה תואמת את הפוטנציאל שבה.

נראה, כי הרושם הכללי כפי שבא לידי ביטוי בחוות דעת אלו, הוא כי ישראל מבחינת הפוטנציאל יכולה למשוך תיירים מקשת רחבה ביותר של גילאים, אופני בילוי, ומגוון פעילויות בתנאי שרמת הפיתוח והאחזקה והשרות יתאימו לסטנדרטים המקובלים בעולם.

המגזר לתיכונים
.....

הכנסות המגזר לישראל בע"מ
.....

ס ק ר ת י ר ו ת

Financial Times

100.0 : 1981 : 1982

(מיליון שקלים)

מדד השוואתי: 45.22
מדד היעד: ...

1982	1981	1980	1979	1978	1977	
0.65	0.64	0.63	0.62	0.62	0.61	אוכלוסייה (1,000,000)
	898	779	646	531	445	חליג (מטבע מקומי *10)
	808	701	581	478	400	הכנסה לאומית
259	238	188	161	127	133	ליצוא
0.47	0.42	0.35	0.35	0.37	0.41	שער החליפין (מקומי / \$)
117.75	110.63	100.00	88.06	80.43	74.89	מדד מחירים לצרכן
539	421	353	297	216	178	מספר ילידים נכנסים (1,000)
597	490	403	358	362	253	מספר מוקדים (1,000)
89.80	94.10	91.30	83.20	78.98		מוטיבציות נופש (%)
4.42	4.75	6.53	8.73	11.50		עסקים
5.79	11.10	2.15	8.06	9.51		מחיר
89.60	93.50	93.70	93.70			צורה מחזורית אורך (%)
10.40	6.50	6.27	6.30	8.97		ים
						יבשה
23	37	27	27	30		סיווג (1,000)
70.60	73.40	71.30	70.00			חיידים אינדיקס (%)
		13.50	13.90	10.30	9.60	ימיר שרות אמוצעים לחייד
		10.70	10.70	8.70	5.80	ליצוא מוצעים לחייד
1,883	1,829	1,620	1,379	1,026	729	ליצוא ממוצע (1,000)
2,650	2,473	1,994	1,578			סה"כ ליצוא (1,000)

6,899	5,958	4,514	4,392	3,207		מספר חדרים
13,014	11,278	8,967	8,282	6,032		מיטות
7,420	4,829	2,786	1,641	751		מיטות נוספות
195	171	145				סוכנויות תיור
		11				מפעילי חידים
292	243	203	141	89	58	הכנסה (מיליון \$)
						מקציבים: עידוד
						סה"כ
						השקעות
						חיידים מקומיים:
155	177	103	134	116	121	ליצוא (1,000)
180	195	121	153			ליצוא סה"כ (*)
						חיידים יוצאת:
124	123	118	94	85	72	ליצוא (1,000)
67	57	56	45	37	29	הוצאות (10*6 \$)

9.00	9.00	10.00	6.00	3.00	3.00	עונתיות (X) 6 5 4 3 2 1
5.00	5.00	9.00	13.00	14.00	15.00	12 11 10 9 8 7 <i>1982</i>

ס ק ר ת י ר ו ת (המשך)

מ ו צ א מ ו צ א

1982	1981	1980	1979	1978	1977	מחלק	ארץ מוצא
14	10	9	10	9		6,626	ארה"ב
4	4	4	4	4		10,312	אוסטרליה
12	10	9	3	1		8,116	אוסטרליה
10	6	7	5	4		8,116	צרפת
35	31	29	20	11		8,116	גרמניה
35	28	34	34	26			יוון
5	5	5	5	5		254	ישראל
4	3	2	2	1			איטליה
85	68	31	12	7		2,889	שוודיה
12	11	8	4	3		8,116	שווייץ
135	129	111	106	75		2,454	בריטניה

ארץ היעד: תורכיה
מדד השוואתי: 56.31

1982	1981	1980	1979	1978	1977	פ	ט	מ	ר	ד
46.31	45.37	44.44	43.53	42.64	41.77	אונלוסיה (1,000,000)				
8,736	6,555	4,435	2,199	1,291	873	תליו (מטבע מקומי * 10)				
		4,187	2,077	1,219	824	הכנסה לאומית				
937	530	221	75	55	31	יצוא				
162.50	112.20	76.00	31.10	24.40	18.00	שער חליפין (מקומי / \$)				
178.70	136.60	100.00	47.60	30.00	20.60	מדד מחירים לצרכן				
1,026	997	865	1,063	1,222	1,268	מספר תיירים נכנסים (1,000)				
1,391	1,405	1,288	1,524	1,644	1,661	מספר מוקרים (1,000)				
						מוטיבציות: נופש (%)				
						עסקים				
						אחר				
28.43	26.00	24.23	30.26	30.72		צורת החוזה: אחר (%)				
26.26	29.00	32.85	30.69	25.67		ים				
41.30	45.00	42.92	39.05	43.61		יבשה				
						סיוך (1,000)				
64.40	64.10	60.50	62.50			תיירות אינזורית (%)				
	7.50	9.00	9.00	9.00	9.00	למי שהות ממוצעים לתייר				
	2.50	2.70	2.70	2.70	2.57	לינות ממוצעות לתייר				
	1,496	990	1,339	1,840	1,259	לינות ממוסדות (1,000)				
			1,630	1,163	1,631	סה"כ לינות (1,000)				
26,704	26,704	25,800	24,819	24,024	23,177	מספר חדרים				
51,150	51,150	49,267	47,181	45,580	43,278	מיטות				
7,000	7,092	6,777	6,775	6,805		מיטות נוספות				
		135				סוכנויות תיור				
		64				מפעילי תיורים				
379	381	327	281	230	205	הכנסות (מליון \$)				
						תקציבים: עידוד				
						סה"כ				
						השקעות				
	3,266	3,108	3,406	3,158		תיירות מקומית				
	3,500	3,327	3,684	3,551	2,449	לינות (1,000)				
						לינות סה"כ (*)				
	1,784	1,795	1,535	1,498	1,545	תיירות יוצאת:				
109	103	115	95	102	268	יצאות (1,000)				
						הוצאות (* 10 \$)				
10.00	9.00	8.00	5.00	4.00	4.00	עונתיות: 6 5 4 3 2 1 (%)				
5.00	5.00	10.00	12.00	16.00	13.00	12 11 10 9 8 7				

ת ק ר ת י ר ד ת (המשך)

1982	1981	1980	1979	1978	1977	מרחק	ארץ מוצא
113	115	130	182	177		6,010	ארה"ב
10	9	8	10	13		11,222	אוסטרליה
6	7	7	7	5		7,180	יפן
47	42	36	40	51		1,389	אוסטריה
12	13	12	21	22		1,389	בלגיה
8	8	8	11	6		1,654	דנמרק
99	97	87	120	141		1,864	צרפת
169	155	155	198	218		1,389	גרמניה
45	68	63	81	88		1,022	איטליה
22	23	19	25	30		1,389	הולנד
10	12	8	16	12		1,654	שוודיה
20	17	18	31	38		1,389	שווייצריה
60	60	62	70	92		1,864	בריטניה

ארץ היעד: .... מלטה
מדד השוואתי: ..

1982	1981	1980	1979	1978	1977	פ ר מ ט ר
	0.32	0.32	0.31	0.31	0.31	אוכלוסייה (1,000,000)
	478	423	339	295	259	חליב (מטבע מקומי *10)
	463	410	328	285	250	הכנסה לאומית ( )
	173	174	152	131	122	ייצוא ( )
	0.41	0.39	0.34	0.38	0.42	שער חליפין (מקומי / \$)
118.00	111.50	100.00	86.40	80.60	77.00	מדד מחירים לצרכן
511	706	729	618	478	362	מספר תיירים נכנסים (1,000)
553	758	789	692	595	437	מספר מוקדים (1,000)
						מוטיבציות: נופש (%)
						עסקים אחר
			96.04	94.68		צורת טחנורת: אויר (%)
			3.96	5.32		ים
42	52	60	74	68	75	יבשה
						סיוור (1,000)
						חיריות איזורית (%)
4.80	5.00	4.90	5.10	4.80	4.50	ימי שהות ממוצעים לתייר
						לינות ממוצעות לתייר
6,723	9,733	9,588	8,357		4,841	לינות ממוסדות (1,000)
						סה"כ לינות (1,000)
7,079	7,180	6,410	6,600	5,212		מספר חדרים
14,157	14,361	12,459	12,875	11,532		מיטות
	33,611	29,773	21,946	22,000		מיטות נוספות
		62				טוכנויות תיור
		17				מפעילי תיורים
185	265	329	206	127		הכנסות (מליון \$)
						קציבים: עידוד
						סה"כ השקעות
						תיירות מקומית:
						לינות (1,000)
						לינות סה"כ (*)
						חיריות יוצאת:
50	50	41	21			יציאות (1,000)
						הוצאות (\$ 10*6)
10.00	10.00	8.00	7.00	4.00	4.00	עונתיות: 6 5 4 3 2 1 (%)
5.00	5.00	9.00	11.00	14.00	13.00	12 11 10 9 8 7

ס ק ר ת י ר ו ת (המשך)

ת י ר ו ת ל פ י א ר צ מ ו צ א						מרחק	ארץ מוצא
1982	1981	1980	1979	1978	1977		
6	7	8	8	12		5,542	ארה"ב
		4	4	4		11,558	אוסטרליה
		0	0	0		7,541	יפן
4	4	4	4	3		1,228	אוסטרליה
2	3	4	6	6		1,228	בלגיה
		16	10	4		1,971	דנמרק
22	14	12	12	11		1,228	צרפת
27	20	19	23	21		1,228	גרמניה
31	30	27	27	31		511	איטליה
9	9	7	8	7		1,228	הולנד
		4	10	8		1,971	שוודיה
330	516	558	435	311		1,554	בריטניה
8	6	5	6	4		1,228	שווייצריה

סקר תירוט

ארץ היעד: ... מדוק
מדד השוואתי: .. 45.53

1982	1981	1980	1979	1978	1977	פ ר ט ד
	20.65	20.05	19.47	18.91	18.36	אוכלוסייה (1,000,000)
	78,100	71,140	63,450	56,560	51,150	חליג (מטבע מקומי 10*3)
		68,400	60,600	54,000	46,040	הכנסה לאומית ( )
12,461	12,354	9,645	7,622	6,261	5,858	ייצוא ( )
4.02	5.17	3.94	3.90	4.17	4.50	שער חליפין (מקומי / \$)
124.40	112.50	100.00	91.40	84.40	76.90	מדד מחירים לצרכן
1,815	1,567	1,415	1,436	1,477	1,427	מספר תיירים נכנסים (1,000)
						מספר מוקדים (1,000)
78.00	88.00	88.00				מוטיבציות: נופש (%)
12.00	11.00	11.00				עסקים
10.00	1.00	1.00				אחר
45.09	42.90	46.14	43.94	39.66		צורה מחבורה: אור (%)
21.63	24.14	23.68	22.96	24.49		ים
33.28	32.94	30.18	33.10	35.85		יבשה
88	80	93	113	69		סינר (1,000)
2.00	2.30	2.20	1.40			חירות אינדרית (%)
10.30	10.40	11.00	10.00		14.70	למי שהות ממוצעים לחייר
7.30	7.50	7.40	7.40			לינות ממוצעות לחייר
5,156	4,850	4,998	4,656			לינות ממוסדות (1,000)
6,405	5,887	6,112	5,638			סה"כ לינות (1,000)
28,949	28,053	26,447	25,302	25,302		מספר חדרים
57,636	56,106	52,895	50,604	50,604		מיטות
51,247	51,247	52,365	43,347	33,420		מיטות נוספות
179	176	165				סוכנויות חיור
22	17					מפעילי תיורים
425	440	397	388	434	375	הכנסות (מליון \$)
48	41					חקיבים: עידוד
						סה"כ
8						השקעות
						תיירות מקומית:
1,654	1,513	1,550	1,339			לינות (1,000)
1,831	1,703	1,694	1,383			לינות סה"כ ( )
707	636	578	671			תיירות יוצאת:
104	94	98	102	105	93	יצאות (1,000)
						הוצאות (\$ 10*6)
7.00	7.00	8.00	7.00	5.00	5.00	עונתיות: 6 5 4 3 2 1 (%)
7.00	6.00	8.00	10.00	15.00	15.00	12 11 10 9 8 7

סקר תירוט (המשך)

תירוט לפי ארץ מוצא

1982	1981	1980	1979	1978	1977	מרחק	ארץ מוצא
97	87	74	103	142		4,393	ארה"ב
6	6	7	8	6		13,051	אוסטרליה
10	8	9	11	11		1,636	אוסטרליה
26	26	28	35	31		1,636	בלגיה
399	348	340	323	316		1,300	צרפת
119	129	118	100	110		1,636	גרמניה
43	36	34	32	29		750	איטליה
26	28	29	28	25		1,636	הולנד
23	20	22	24	22		1,636	שוויצריה
151	150	132	108	112		1,597	נורווגיה
44	52	60	64	49		2,506	שוויצריה

ארץ היעד: ..... ישראל
מדד השוואתי: ..

1982	1981	1980	1979	1978	1977	פ ר ט ר
4.02	3.95	3.87	3.79	3.69	3.61	אונלוטיה (1,000,000)
528	237	100	42	23	14	חליג (מטבע מקומי * 10)
	65	28	12	7	3	הכנסה לאומית ( )
24.30	11.40	5.10	2.50	1.70	1.04	ייצוא ( )
477.70	216.18	100.00	43.30	24.30	16.10	שער חליפין (מקומי / \$)
949	1,090	1,116	1,054	958	894	מדד מחירים לצרכן
1,139	1,288	1,317	1,277	1,185	1,006	מספר תיירים נכנסים (1,000)
			64.06			מספר מוקדים (1,000)
						מוטבציות: נופש (%)
			35.94			מסקים
79.00	81.00	81.00	81.00	81.00		אחד
1.43	1.38	1.40	1.52	1.46		צורה מחבורה: אויר (%)
9.69	9.07	7.97	5.86	6.73		ים
						יבשה
54.30	59.80	59.00	57.10			סיוור (1,000)
						תיירות אינורית (%)
12.50	12.00	12.00				ימי שהות ממוצעים לתייר
5,390	6,787	7,232	7,088	6,887	6,658	לינות ממוצעות לתייר
5,905	7,298	7,712	7,797	7,325	6,890	לינות ממוסדות (1,000)
						סה"כ לינות (1,000)
30,461	30,150	29,425	27,503	26,724	26,791	מספר חדרים
55,949	55,420	53,900	54,315	52,824	53,673	מלטות
17,097	17,845	17,583		18,340		מיטות נוספות
		230				סוכנויות תיור
		20				מפעלי תיורים
~~394~~	977	903	795	690	520	הכנסות (ל מיליון \$)
5,263	6,215				6,597	תקציבים: עידוד
8,845	8,982				15,506	סה"כ
			20,700	14,000	10,680	השקעות
	2,345	2,191	2,191			תיירות מקומית:
	2,967	2,867	3,597			לינות (1,000)
						לינות סה"כ ( )
600	555	513	492	430	333	תיירות יוצאת:
657	621	533	422	346	245	יצאות (1,000)
	46		60	8		הוצאות (10x6 \$)
8.00	9.00	12.00	11.00	8.00	6.00	עונתיות: 6 5 4 3 2 1 (%)
7.00	5.00	8.00	7.00	10.00	9.00	12 11 10 9 8 7

סקר תירוץ (המשך)

1982	1981	1980	1979	1978	1977	מרחק	ארץ מוצא
261	274	278	286	292		6,826	ארה"ב
7	13	15	14	11		8,183	ארגנטינה
8	7	7	6	7		8,183	ברזיל
6	12	9	7	6		9,330	מקסיקו
11	12	13	14	15		10,555	אוסטרליה
4	3	3	4	2		8,041	יפן
15	22	21	17	16		2,308	אוסטריה
15	20	20	20	18		2,308	בלגיה
11	11	15	19	16		2,705	דנמרק
121	139	130	118	110		2,308	צרפת
96	134	135	115	98		2,308	גרמניה
28	44	46	38	38		1,620	איטליה
27	32	36	38	32		2,308	הולנד
23	35	36	34	29		3,082	שוודיה
26	29	32	31	29		2,308	שוויצריה
105	122	122	111	91		2,646	בריטניה
18	18	26	22	22		4,733	דרום אפריקה